

E lab júu^ quiá!^- Dsea` Jmáang^- e cajme' MATEO

Jaléng` 'līi^ yúu^~ quiá!^- Dsea`
Jmáang`
(Lc. 3:23-38)

1 I lab jaléng` 'līi^ yúu^~ quiá!^-
Dsea` Jmáang` i līing` siju^ 'līi^
yúu^~ dseata~ Daví^ cōo^~gui 'līi^
yúu^ Abraham. **2** Jo Abraham calisí^
tiquiá!^ Isáá` jo Isáá` calisí^ tiquiá!^
Jacóo^ jo Jacóo^ calisí^ tiquiá!^
Judá cōo^~ jaléng` rúiñ!. **3** Jo Judá
calisí^ tiquiá!^ Fares cōo^~gui Zara
jo niquiá!^ calisí^ Tamar. Jo Fares
calisí^ tiquiá!^ Esrom jo Esrom calisí^
tiquiá!^ Aram. **4** Jo Aram calisí^
tiquiá!^ Aminadab jo Aminadab
calisí^ tiquiá!^ Naasón jo Naasón
calisí^ tiquiá!^ Salmón. **5** Jo Salmón
calisí^ tiquiá!^ Booz jogui niquiá!^
calisí^ Rahab. Jo Booz calisí^
tiquiá!^ Obed jogui niquiá!^ calisí^
Rut. Jo Obed calisí^ tiquiá!^ Isaí.
6 Jogui Isaí calisí^ tiquiá!^ i dseata~
Daví^ jo íb` tiquiá!^ Salomón jogui
niquiá!^ i calíng` dseamf quiá!^-
Urías.
7 Jo Salomón calisí^ tiquiá!^
Roboam jo Roboam calisí^ tiquiá!^
Abías jo Abías calisí^ tiquiá!^ Asa.
8 Jo Asa calisí^ tiquiá!^ Josafat
jo Josafat calisí^ tiquiá!^ Joram

jo Joram calisí^ tiquiá!^ Uzías. **9** Jo
Uzías calisí^ tiquiá!^ Jotam jo Jotam
calisí^ tiquiá!^ Acaz jo Acaz calisí^
tiquiá!^ Ezequías. **10** Jo Ezequías
calisí^ tiquiá!^ Manasés jo Manasés
calisí^ tiquiá!^ Amón jo Amón calisí^
tiquiá!^ Josías. **11** Jo Josías calisí^
tiquiá!^ Jeconías cōo^~ jaléng` rúiñ!.
Jo ie` job mi^ cató^ dsea` i seeng` fí^
Babilonia fíing` dsea` Israel fí^ góor`
e 'ñúuiñ!^ do.

12 Jo mi^ cangf gui lajo, Jeconías
calisí^ tiquiá!^ Salatiel jo Salatiel
calisí^ tiquiá!^ Zorobabel. **13** Jo
Zorobabel calisí^ tiquiá!^ Abiud
jo Abiud calisí^ tiquiá!^ Eliaquim jo
Eliaquim calisí^ tiquiá!^ Azor. **14** Jo
Azor calisí^ tiquiá!^ Sadoc jo Sadoc
calisí^ tiquiá!^ Aquim jo Aquim
calisí^ tiquiá!^ Eliud. **15** Jo Eliud
calisí^ tiquiá!^ Eleazar jo Eleazar
calisí^ tiquiá!^ Matán jo Matán
calisí^ tiquiá!^ Jacóo^. **16** Jo Jacóo^
calisí^ tiquiá!^ Sé^, jo i Sé^ do íb`
i calí^ dseañu^ quiá!^ Yá^; jo i Yá^
do, íb` i līing` niquiá!^ Jesús i līing`
Mesías e guóng!: Dsea` i caguíng`
Fidié.

17 Jo caliséng` guiquiú^ 'lé^ fíing`
dsea` catí^ mi^ caliséng` Abraham
jo cartí^ mi^ caliséng` dseata~ Daví^,

jo jié^lgui guiqui^l'lé^l catí^l mi^l
 caliséng^l dseata^l Daví^l jo cartí^l mi^l
 cangojéeng^l dsea^l Babilonia jaléng^l
 dsea^l Israel fí^l góor^l e l'ñuuiñ^l,
 jo jiéng^lgui guiqui^lgui 'lé^l catí^l
 mi^l cangf e cató^l dsea^l Babilonia
 jaléng^l dsea^l Israel fí^l góor^l jo cartí^l
 mi^l caliséng^l i Mesías do i caguíng^l
 Fidiée^l.

Mi^l caliséng^l Dsea^l Jmáang^l

(Lc. 2:1-7)

18 Lalab calf^l mi^l caliséng^l Dsea^l Jmáang^l. Jo ie^l jo seeng^l jaang^l simf^l i sii^l Yá^l i níninéé^l júu^l quiá^l cój^l jaang^l siming^l i sii^l Sé^l, dsu^l nú^l gui e nigüeá^l coliing^l cangoquieeng^l i Yá^l do yu^l la'eáang^l cój^l Jmiguí^l quiá^l Fidiée^l. 19 Jo i Sé^l do líiñ^l jaang^l siming^l i dsíng^l guiúng^l, joba^l ja^l cali^liñ^l fa^l e cajméer^l dsee^l quiá^l i Yá^l do fí^l quini^l dsea^l. Joba^l ca^lf dsír^l e nitiúung^l neiñ^l do e iim^l jiu^l e laco^l ja^l niliñ^l dsea^l. 20 Jo lajee^l e í^l dsí^l i Sé^l do e nijmér^l lajo, lajee^l güiññ^l jo caquir^l e cajnén^l jaang^l ángel i líng^l guotii^l Fidiée^l i casíng^l dsea^l do. Jo í^l casí^lr^l i Sé^l do jo cajíñ^l:

—Sé^l, siju^l dseata^l Daví^l, ja^l jmoo^l 'gó^l e nicón^l Yá^l e nilíñ^l dseamf quií^l, dsuco^l i jiuung^l i quiéeiñ^l na ca'uññ^l cój^l Jmiguí^l quiá^l Fidiée^l. 21 Jo niliseeng^l jaang^l yu^l siñu^l quiá^lr^l, jo 'nù nitó^l e nilisiir^l Jesús, jo nilisiir^l lana dsuco^l nileáiñ^l jaléng^l dsea^l quiá^lr^l jee^l jalé^l dsee^l quiáiñ^l.

22 Jo jalé^l e cajíng^l i ángel do calf^l e laco^l caliti^l júu^l quiá^l Fidiée^l e café^l jaang^l dsea^l i café^l cuaiñ^l quiá^lr^l malii^l gui eáang^l mi^l cajíñ^l lala:

23 Jaang^l simf^l nidsiquieeiñ^l jaang^l yu^l siñu^l,

jo mi^l niliseeng^l i yu^l do, nitér^l e nilisiíñ^l Emanuel e guóng^l:

Fidiée^l seeiñ^l cój^l jneaa^laa^l.

24 Jo mi^l cajné^l dsí^l i Sé^l do, joba^l cajmée^l bre jalé^l e cajíng^l i ángel do jogui cacóm^l bre i Yá^l do e nilí^l dseamf quiá^lr^l. 25 Dsu^l ja^l caquiaíñ^l cój^loiñ^l do cartí^l mi^l caliséng^l i yu^l i quiéeiñ^l do. Jo mi^l caliséng^l r^l, joba^l caté^l Sé^l e calisíñ^l do Jesús.

Mi^l caguilíing^l dsea^l i jmitíing^l quiá^l jaléng^l náu^l fí^l Jerusalén

2 Jo caliséng^l Jesús fí^l coo^l fí^l e sii^l Belén e née^l lí^l se^l Judea. Jo ie^l jo líng^l jaang^l dsea^l i sii^l Herodes dseata^l dsea^l féng^l quiá^l jalé^l fí^l e sea^l fí^l jo. Jo ie^l job cajo caguilíing^l fí^l Jerusalén tú^l 'ní mífing^l dsea^l i jmitíing^l quiá^l jaléng^l náu^l, jo i dsea^l do huíib^l eáang^l jalíñ^l ff^l lí^l lí^l guo^l iee^l. 2 Jo mi^l caguilíñ^l fí^l Jerusalén, cajming^lr^l jaléng^l i dsea^l seeng^l fí^l jo, jo cajíñ^l:

—¿Jnang^l i dseata^l dsea^l féng^l quiá^l dsea^l Israel i nicaliséng^l do? Dsucu^l nicaneeng^lnaa^l náu^l quiá^lr^l fí^l lí^l lí^l guo^l iee^l, joba^l ne^lnaa^l e nicaliséiñ^l jo lana nijáa'naa^l e nijmiféng^lnaa're.

3 Jo mi^l canúu^l dseata^l Herodes e júu^l jo, dsíng^l jo tii^l seeiñ^l, jogui lajobi cajo jaléng^l dsea^l i seeng^l fí^l Jerusalén. 4 Joba^l i dseata^l do cató^lr^l jaléng^l fí^l jmidsea^l quiá^l dsea^l Israel cój^lgui jaléng^l tifa^l quiá^l júu^l quiá^l ta^l quiá^l dsea^l Israel jo cajming^lr^lreiñ^l do jo cajíñ^l:

—¿Jie^l fí^l lí^l niliseeng^l i Mesías?

⁵Joba' cañíñ' i dsea` do quiá'~ i dseata~ do jo casíñ' reiñ':

—I dsea` i niliseeiñ` fi' coq` fii` e sii` Belén e née` li` se` Judea; dsuco' lajob cajme' jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá' Fidiée` maliiñ`gui eáang` mi` cajíñ` lala:

⁶E fii` pí` e sii` Belén do née` fi` li` se` Judea,
dsu' e fii` jo ja` 'ga' li` niing`
lajee` lajalé` fii` e sea` fi` jo,
dsu' fi` job li` nigüiñ`ing` jaang`
dseata~ dsea` feng'
i nicá` nifí` quiá' jaléng` dsea`
quié`e, dsea` i líing` dsea` Israel.

⁷Joba' i dseata~ Herodes do cató'r` jaléng` i dsea` i jmitíing` quiá'` jaléng` náu` do fi` coq` li` ja` 'ga'
li` ní` dsea` jo cajming`r` dsea` do e` í` ngoo` mi` cajnéng` i náu` do.
⁸Jo mi` cangf` jo, i dseata~ do casíñ` i dsea` i` fi` Belén jo casíñ` reiñ` do lala:

—Güiliing`na! fi` jo, jo güijmidseáang` óo'na' laji` e lí`na' quiá' i jiuung` do; jo mi` niguiéng`na're, jmée`na' jnea` júu`, job cuóøng` nii`i e njmifén`nre cajo.

⁹Jo mi` cató` si` dseata~ Herodes i dsea` do lajo, joba` catam`tuíñ` do fi` ngoliíñ. Jogui i náu` i cangáin` jéeng` do, ngoo`biñ` do laco` ngoliíñ, jo coob` mi` caje` i náu` do fi` yá`n` náu` li` guiing` i jiuung` do. ¹⁰Jo i dsea` do eáam` iáang` dsíir` dsu` e níin` i náu` do.

¹¹Jo mi` caguilíñ` fi` e náu` do, dsif` ladob cangoáiñ` e fi` dsii` sináu` do jo cangáiñ` i jiuung` do cóo` niquáiñ` Yá`. Jo casí`r` uó` jnir` fi` quini` i jiuung` do jogui canaaíñ` e jmiféng`neiñ` do cajo. Jo

mi` calf` e cajmér` e jo, jo caneáar` guóó` quiá`r` equier` do, jo cacuó`r` i jiuung` do cunée` cóo`gui su` e 'mo` eáang` cóo`gui cuíí` e jlo` jmeafíñ` cajo. ¹²Jo mi` cangf` jo, caquim`tu i dsea` do fi` góor`. Dsu` fi` li` jiéb` caquíñ` do dsuco` Fidiée` cajmeal`breiñ` júu` lajee` güiñ` do e ja` cuóøng` niquing`tuíñ` do fi` li` guiing` i dseata~ Herodes do.

Mi` cacuíí` Sé` cóo`~ Yá` cóo`~gui i jiuung` do e cangolíñ` fi` Egipto

¹³Jo mi` cangf` e nicangolíng` i dsea` i jmitíing` quiá` jaléng` náu` do, jo lajee` güiñ` i Sé` do, caleab`tu caquíñ` jaang` ángel quiá` Fidiée. Jo i ángel do casí`r` i Sé` do jo cajíñ`:

—iSé` ráan` jo jéeng` i jiuung` na cóo`gui niquái`r` jo cuií`na` fi` Egipto! Jo fi` job nijá`na` cartí` mi` nijmée`e 'ná` júu`, dsuco` i dseata~ Herodes do ni`náiñ` i jiuung` na e njngám`bre.

¹⁴Joba` caráam` i Sé` do ladsifi` lado, jo uó` job cataíñ` fi` e cangojéeiñ` i jiuung` do cóo`gui niquáiñ` do fi` Egipto. ¹⁵Jo dob cajein` cartí` mi` cajung` i dseata~ Herodes do. Jo cangojé` e la e lí` laco` caliti` lajíí` júu` e cajíng` Fidiée` laleáang` cóo` jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`r` maliiñ`gui eáang` mi` cajíñ` lala: "Catóø` Jóø`o e nigüiñ`fi` Egipto."

Mi` cajnga` dsea` quiá` jaléng` jiuung` ping`

¹⁶Jo mi` calilí` i dseata~ Herodes do e cajmigóøm` i dsea` i jmitíing` quiá` jaléng` náu` do ír, joba` dsíng` caliguíñ`; jo caquiu`r` ta~

jaléng¹ 'lée⁻ quiá'r⁻ e nidsijngáaiñ[~]
 jaléng¹ jiuung[~] i ping¹gui laco¹ tú[~]
 jí¹ i seeng[~] fí¹ Belén cój¹gui jaléng¹
 jiuung[~] ping¹ i seeng[~] fí¹ fii[~] e néé[~]
 lacúng¹ lajíng¹ e fii[~] jo i ngolíng¹
 í¹ lajo cajo. Jo cajngam¹bre lí[~]
 laco¹gui jíi¹ jii[~] e cajíng¹ i dsea¹ i
 jmitíng[~] quiá¹ jaléng¹ náu¹ do. ¹⁷ Jo
 cój¹ e nab caliti[~] e júu[~] e cajme¹
 jaang¹ dsea¹ i café¹ cuaiñ[~] quiá¹
 Fidiée¹ malii¹gui eáang¹ calisí[~]
 Jeremías mi¹ cajíñ¹ lala:
¹⁸ Jo caná¹ óo¹ jaang¹ dseamf fí¹
 coo¹ fí¹ e sii¹ Ramá,
 jo dsíng¹ qui'r¹ jogui óor¹;
 Raquéeb¹ sii¹ i dseamf do jo
 qui'r¹ uíi¹ jiuung[~] quiá'r¹
 dsaco¹ nicajúm¹bing¹,
 jo ja iññ¹ nimfiñ¹ co¹ dsíng¹
 lijuung¹ dsfir¹.

¹⁹ Jo mi¹ cangf e cajúng¹ i dseata[~]
 Herodes do, fí¹ Egipto táang¹ i Sé[~]
 do lajee¹ jo. Jo coo¹ ya¹ lajee¹ e
 güíññ¹, caquíim¹tur jaang¹ ángel
 quiá¹ Fidiée¹, jo fí¹ casí'r¹ Sé¹ jo
 cajíñ¹ lala:

²⁰—Sé¹, ráan¹, jo quiíng¹tu¹ cój¹
 i jiuung[~] na cój¹gui niquiá'r¹ fí¹ lí¹
 se¹ Israel, co¹ lana nicajúm¹ i lamí¹
 iing¹ jngáng¹ i jiuung[~] na.

²¹Joba¹ lajob cajmée Sé¹,
 caráam¹bre jo cató¹bre i jiuung[~]
 do cój¹gui niquiáiñ¹ do fí¹ lí¹ se¹
 Israel. ²²Jo dsu¹ mi¹ caliñir¹ e
 Arquelao niguiñ¹ líiñ¹ dseata[~] dsea¹
 féng¹ quiá¹ lí¹ se¹ Judea eáang¹
 quiá¹ i tiquiá'r¹ dseata[~] Herodes do,
 joba¹ eáam¹ cafóin¹ jo jo¹ cangáiñ¹
 fí¹ jo, co¹ Fidiée¹ cajme¹tureiñ¹ júu[~]
 lajee¹ güíññ¹ e ja¹ cuóong¹ nidsilíiñ¹
 fí¹ jo. Joba¹ fí¹ lí¹ se¹ Galileab
 cangoliñ¹. ²³Jo mi¹ caguiéng¹ Sé¹
 fí¹ lí¹ se¹ Galilea, jo cangogüeár¹

fí¹ coo¹ fii[~] e sii¹ Nazaret e néé[~] fí¹
 jo. Jo calf¹ e na e laco¹ caliti[~] jalé¹
 júu[~] e café¹ dsea¹ i café¹ cuaiñ[~]
 quiá¹ Fidiée¹ malii¹gui eáang¹ mi¹
 cajíñ¹ e Jesús nilisiir¹ jaang¹ dsea¹
 nazareno.

Mi¹ canaang¹ Juan i seáang¹ dsea¹
 jmi¹ e guiar¹ júu[~] quiá¹ Fidiée¹
 (Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 Jo mi¹ cangf gui jmiguiú¹ jíi¹
 lajo, jo ie¹ jo cangi¹ jaang¹ dsea¹
 i sii¹ Juan i seáang¹ dsea¹ jmi¹ fí¹ ni¹
 guóo¹ uó¹ quiú¹ fí¹ lí¹ se¹ Judea, ²jo
 guiar¹ júu[~] jo fí¹ r¹ lala:

—Quí¹ jíing¹ yaang[~]na¹ fí¹ quini¹
 Fidiée¹ uíi¹ dsee¹ quiú¹na¹, dsaco¹
 niijaquíéem¹ba¹ e nicá¹ dsea¹ do nifí¹
 quiá¹ lajaang¹ lajaang¹ dsea¹ jmigüi¹.

³ Jo malii¹gui eáang¹ caliséng¹
 jaang¹ dsea¹ i calisí¹ Saíi¹ i café¹
 cuaiñ[~] quiá¹ Fidiée¹, jo íb¹ i café¹
 uii¹ quiá¹ i Juan do mi¹ cajíñ¹ lala:

Ngí¹ jaang¹ dsea¹ i fí¹ teá¹ fí¹ ni¹
 guóo¹ uó¹ quiú¹ jo fí¹ r¹ lala:
 “Jmeáang¹na¹ guíú¹ fí¹ jogui
 nea¹na¹ condsee¹,

co¹ lana tí¹ lí¹ nizáab¹ Fíi¹naa!”
 Jo jalé¹ e na cajíng¹ Saíi¹ fí¹ ni¹ ji¹
 quiá¹ Fidiée¹ do.

⁴ Jo si¹ i Juan i seáang¹ dsea¹ jmi¹
 do líí¹ cój¹ layaang[~] jñú¹ loo¹ jó¹
 camello, jogui 'ñáu¹ tu'r¹ coo¹ 'ñutu¹
 e líí¹ cój¹ loo¹ jó¹, jogui jmitaang[~]
 'ñia'r¹ cój¹ siní¹ i cóong¹ cój¹gui
 ta¹ e dsé'r¹ fí¹ jee¹ mó¹. ⁵ Jo jaléng¹
 dsea¹ i seeng[~] fí¹ Jerusalén cój¹gui
 jaléng¹ dsea¹ i seeng[~] fí¹ lí¹ se¹
 Judea cój¹gui jaléng¹ i neáang¹
 quiá¹ gua¹ Jordán dsilíiñ¹ e dsináur¹
 jalé¹ júu[~] e guia¹ i Juan do. ⁶ Jo
 jaléng¹ i dsea¹ do jmór¹ júu[~] lajíi¹
 dsee¹ e nicaléer¹ quiá¹r¹, jo lí¹ jo i

Juan do seáaiñ` jmiiñ` jaléng` fí` fí` é`
guà Jordán.

⁷ Jo miñ` cangáñ i Juan do e fíim`
dsea` Israel i líing` dsea` fariseo
cóoñ`gui dsea` Israel i líing` dsea`
saduceo jalíinñ` e iiññ` nisáiñ` jmiiñ`
joba` cajíññ` casíñ` jaléng` i dsea` do
lala:

—iJooñ` miñ` guíing` 'náñ`! ¿Iñ`
nicasíñ` 'náñ` e nileáng`na` jeeñ` iihuññ`
e nijaquiéeng` e nicuóñ` Fidiéeñ?
⁸ Jo eeñ`na` røø` fí` quiniñ` dsea` jo
jmiliing` yaang`na` e laco` nililíñ`
jaléng` dsea` rúng`na` e jáñ`ba` e
nicaquíñ` jíim`yaang`na` fí` quiniñ`
Fidiéeñ. ⁹ Jo ja` jmijløng`yaang`na`
e fóñ`na`: "Jneañ` líñ`naa` dsea` sijúñ`
'liñ` yáñ` Abraham"; coñ` jneañ`
jmitaañ` óo`na` e Fidiéeñ cuóøom` líñ`
jmér` e cuuñ` néé` na e niñ`uñing` dsea`
sijúñ` 'liñ` yáñ` Abraham faco` iiñ`
lajo.

¹⁰ Jo cajíng`gui Juan casíñ`
jaléng` i dsea` do lala:

—Ninéeb` guiúñ` nígusiñ` quiáñ` Fidiéeñ
e niquiúñ`r` jaléñ` 'ma` catiñ` jmóñ` quiáñ`.
Coñ` jaléñ` 'ma` ofiñ` e ja` cuoñ` ofiñ` e
guiúñ` niuhíb` jo nidsitooñ` fí` níñ` jíñ`.
¹¹ E jáñ` , jneañ` seáanñ` 'náñ` jmiiñ` jíññ`
cóoñ` layaang` jmijb` e laco` cuoñ`
liñ` e nicaquíñ` jíim`yaang`na` fí`
quiniñ` Fidiéeñ; dsuñ` i dsea` i nijáa` miñ`
ningñing` jneañ` niseáiñ` 'náñ` jmiiñ`
cóoñ` Jmiguñ` quiáñ` Fidiéeñ jogui
cóoñ` jíñ` cajo. Jo iñ` dsea` iñ` dsíng`gui
'goññ` laco` jneañ` e jíññ` jneañ` ja`
catfiñ`n coñ` siiñ` i capiñ` níñ` 'náñ`
lomiñ` . ¹² Jo quier` coñ` e jmáinñ`
tañ` quiáñ` e nisíññ` micuiñ`ieeñ` , jo
nisér` cañ` e quiñ` quiáñ` do. Jo dsuñ` e
micuiñ`ieeñ` do niñ`meár` fí` dsiiñ` sinúñ`
jogui e quiñ` do quiáñ` níññ`bre fí` liñ`
cooñ` jíñ` e ja` tóoñ` jmiiñ` yáñ`.

Miñ` cajgáang` Jesús jmiiñ`

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Jo miñ` cangñ` jo, cagüiñ`ííñ` Jesús fí`
líñ` señ` Galilea jo cangór` fí` líñ` táang`
i Juan do fí` gua` Jordán e laco` dsea`
iñ` niséñ` jmiiñ` quiáñ`r` . ¹⁴ Dsuñ` i Juan
do ja` lamiñ` iiññ` e niseáiñ` dsea` do
jmiiñ` , jo lalab cajíññ` casíñ`reinñ`:

—'Nub` dsea` catfiñ` e niseáanñ`
jneañ` jmiiñ` ; jo ejialíñ` níñ` e iinñ` e
jneañ` niseáanñ` 'náñ` jmiiñ`?

¹⁵ Joba` caññ` Jesús jo casíñ`reinñ`:

—Líñ` jmeeñ` laco` e fíñ` iñ` 'náñ` lana;
coñ` la guíim` 'náñ` jmitíñ`iñ` jaléñ` tañ`
quiúñ` Fidiéeñ e 'náñ` jmóñ`oo`!

Joba` caññ` dsiiñ` i Juan do e
niseáiñ` dsea` do jmiiñ` . ¹⁶ Jo dsifíñ` miñ`
cajgáang` Jesús jmiiñ` , jo cagüiñ`ííñ`bre
fí` dsiiñ` jmif. Jo ladsifíñ` lanab cana`
fí` yáñ` jmigüñ` , jo cangáñ` Jesús e
cajgóñ` Jmiguñ` quiáñ` Fidiéeñ fí` yáñ`
moguir` e liñng` jaang` meeñ` . ¹⁷ Jo
guicanáñ` coñ` luuñ` e jáa` fí` yáñ`
jmigüñ` jo guicajíng` lala:

—I nab Jooñ`o iñ` 'neáanñ` eáang` , jo
dsíng` iáang` dsiiñ` coñ`o`r`.

Miñ` cajmée` fíñ` iñ` 'ling` quiijíñ` jial niñ`éñ` Jesús dseeñ`

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 Jo miñ` cangñ` e cajgóñ` Jmiguñ`
quiáñ` Fidiéeñ fí` yáñ` moguiñ`
Jesús, jo e Jmiguñ` do cangojéeng`
dsea` do fí` coñ` guóoñ` uóñ` quiúñ` e
laco` fíñ` iñ` 'ling` nijmér` quiijíñ` jial e
niñ`éñ` dsea` do dseeñ`.

² Jo fí` job cateáang` Jesús lajeeñ`
tulóñ` jmiiñ` jogui tulóñ` uóñ` jo ja` e
cagóñ`r` jíññ` coñ` lajeeñ` jo. Jo miñ`
cangñ`gui lajoba` cadseáñ` jmíñ`aaiñ`.

³ Jo lajeeñ` job cangoquiéeng` iñ` fíñ` iñ`
'ling` do fí` líñ` sing` Jesús e jmóor`

quijí⁻ jial ni'lé⁻ dsea` do dsee⁻, joba['] casí'r⁻ dsea` do lala jo cajín⁻:

—Song já⁻ e 'ná⁻ lin⁻ i Jóo' Fidiée⁻ camíing⁻ do, quiú⁻ ta⁻ e ni'uíng⁻ iníl⁻ e cuy⁻ e née⁻ na.

⁴ Jo dsu['] dsifí['] lajob cañí['] Jesús quiá⁻ i fii⁻ i 'ling⁻ do jo cajín⁻:

—Dsu['] lalab fé['] fi' ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻: "Ja` niliseeng⁻ jaléng⁻ dsea` jmingüí⁻ juguié⁻ e lico['] ni'lí['] nidó'r⁻ jalé⁻ e sea⁻ fi' jmingüí⁻, co['] 'né⁻ e nijmitir⁻ jalé⁻ ta⁻ quiú⁻ fi' ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻, jo lajoguiba['] niliseeiñ⁻ juguiá⁻."

⁵ Jo mi⁻ cangí['] jo, i fii⁻ i 'ling⁻ do cangojéeiñ⁻ Jesús fi' fi' güeangí⁻ quiá⁻ dsea` góor['] dsea` Israel e sii['] Jerusalén, jo caseáaiñ⁻ dsea` do cartí['] yá⁻ guá⁻ fé['] e si['] fi' jo. ⁶ Jo lajee['] niteáaiñ⁻ fi' jo, lalab casí'r⁻ Jesús jo cajín⁻:

—Song já⁻ e lin⁻ i Jóo' Fidiée⁻ camíing⁻ do, bíing⁻ uó['] cartí['] uii⁻ quiá⁻ e guá⁻ la; dsuco['] fi' ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ fé['] lala:

Fidiée⁻ niquiú⁻ ta⁻ jaléng⁻
ángeles i líng⁻ guotiír⁻ e
nijmér⁻ i' 'ná⁻,
jo nisáiñ⁻ 'ná⁻ cóo['] guoor['] lajee⁻
guiáang⁻ guo['] guíá⁻ güí⁻ e
laco['] ja⁻ nititaan⁻ cartí['] ni⁻
uó[.]

⁷ Joba['] cañí['] Jesús jo casí'r⁻ reiñ⁻: —Dsu['] lala fé['] gui fi' ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ cajo: "Ja` jmoo['] jial ni'lé⁻ Fii['] Fidiée⁻ dsee⁻."

⁸ Jo mi⁻ cangí['] e jo, i fii⁻ i 'ling⁻ do cangojéeiñ⁻ Jesús fi' coó['] yá⁻ mó['] e níí⁻ eáang⁻, jo ca'e'r['] dsea` do jalé⁻ fi['] e sea⁻ fi' jmingüí⁻ jogui['] jial niing⁻ lacoo['] lacoo[']; ⁹ jo i fii⁻ i 'ling⁻ do casí'r⁻ Jesús jo cajín⁻:

—Jnea⁻ nicuóó'ø 'ná⁻ lajalé⁻ e móo⁻ na song nisi['] uó⁻ jníl⁻ fi' quinii⁻ jogui nijmisén['] jnea⁻.

¹⁰ Joba['] cañí['] Jesús jo casí'r⁻ reiñ⁻:

—Güihuíng⁻ cáan[']n, Satanás, dsuco['] fi' ni⁻ ji⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ fé['] gui: "Jíl⁻ Fidiée⁻ dsea` guiing⁻ níff⁻ bing⁻ nijmisén['], jo jíl⁻ ta⁻ quiú⁻ fi' bre e nijmití⁻ cajo."

¹¹ Jo dsifí['] lajob cajmi'náng⁻ 'nía⁻ i fii⁻ i 'ling⁻ do fi' li⁻ sing['] Jesús, jo lí⁻ jo caguilíng⁻ tú⁻ 'ní⁻ míng⁻ ángeles fi' li⁻ sing['] Jesús e cangoto['] fíiñ⁻ dsea` do.

Mi⁻ canaang['] Jesús jmóor['] ta⁻ quiá'r⁻
fi' li⁻ se['] Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jo mi⁻ cangí['] jo, jo caliñí['] Jesús e 'nuñíb⁻ níliuung⁻ Juan i seáang['] dsea` jmií['], joba['] caquím⁻ tur fi' li⁻ se['] Galilea. ¹³ Dsu['] ja⁻ cajer['] fi' Nazaret, co['] dob cangogüeár['] fi' Capernaum fi' 'ni⁻ guiée['] Galilea, fi' lí⁻ se['] li⁻ neáang['] dsea` Israel i líng⁻ dsea` siju['] Zabulón cóo['] gui Neftalí. ¹⁴ Jo cangojée['] jalé⁻ e jo e laco['] caliti['] lajíl⁻ júu⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ e cajme['] Saíí['], jaang['] i café['] cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidiée⁻ malíi['] gui eáang['] mi⁻ cajín⁻ lala:

¹⁵ E guóo⁻ uó⁻ quiá⁻ dsea` siju[']

Zabulón cóo['] gui Neftalí
née⁻ cáang['] gua['] Jordán fi' 'ni⁻
guiée['] Galilea
fi' dsí['] li⁻ se['] Galilea cajo.
Jo fi' job li⁻ seeng['] dsea` i ja⁻
cuíng['] Fidiée⁻.

¹⁶ Jo lafa['] i seeng['] fi' li⁻ nuu['] só[']
líng⁻ jaléng⁻ i dsea` i,
dsu['] cangár⁻ coo['] jí['] e jlo[']
niing⁻ 'gøng['].

Jo jaléng' i dsea` í líiñ' lafa'
síjúuiñ' uíl' dsee` quiá'r',
dsu' nicajneá' e ji' do jee' ír'.

¹⁷ Jo lajee' e niguiing' Jesús fí'

Capernaumba' canaaíñ` guiar' júu^
quiá'r' jo fé'r':

—Quiá' jíing' yaang'na' fí' quini^
Fidiée' uíl' dsee` quí^na', dsuco'
nijaquíeem'ba' e nicá' dsea` do nifí'
quiá' lajaang' lajaang' dsea` jmigüí'.

Mí^ cató' Jesús quiúung' dsea` i
jmoo` ta^ sán^' 'ñu^
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Jo mi^ cangf' jo, lajee' e ngoo'
Jesús ngir' fí' 'ni^' guíe' Galilea,
cangáiñ' gáng' dsea` i la'ó' rúng',
jaang' i sii^ Simón jo sii^bir Tú^ cajo,
jo jaang'gui i sii^ Dí^'. Jo laji' huáiñ'
do taaiñ' ta^ feá' 'máá' fí' dsii'
jmí' quiá' e sáiñ' 'ñu^.¹⁹ Jo Jesús
casí^'reiñ' jo cajíñ':

—'Nú' ñilíng'na' cíó' jnea^, jo
jnea^ nicuóø'ø 'ná' ta^ e guíá'na'
júu^ quiá' Fidiée' fí' jee^ dsea'
jmigüí', jo líib'jiu e ta^ jo la lí' ta^
sáng' 'ñu^.

²⁰ Joba' i dsea` do dsifi' ladob
catár' 'máá' quiá'r' jo cangolíim^bre
cóo' Jesús.

²¹ Jo tí' dobijiu ningóo' Jesús cíó'
i dsea` do mi^ cangáiñ' jiéng'gui
gáng' dsea` i la'ó' rúm' cajo, jo
jaaiñ' do siir' Tiáa^ jo jaang'gui
i sii^ Juan. Jo laji' huáiñ' do
líiñ' jío' jaang' dseañu^ i sii^
Zebedeo. Jo teáiñ' fí' coó' dsii'
móo' coliing' cíó' tiquiá'r' e
jmo'r' jalé' 'máá' quiá' e sáiñ' 'ñu^.
Jo Jesús cató'reiñ' do, ²² jo dsifi'
lajob ca'uøoiñ' do e fí' dsii' móo' lí'
teáiñ' do jo cangolíim^bre cíó'
Jesús, jo dob caseáaiñ' i tiquiá'r' do.

Mí^ ca'e' Jesús fíing' dsea` jalé' júu^
quiá' Fidiée'

(Lc. 6:17-19)

²³ Jo mi^ cangf' jo, cangi' Jesús
fí' la'úng' fí' lí' se' Galilea e e'r'
jaléng' dsea` Israel júu^ quiá'
Fidiée' fí' dsii' guá' quiá'r' e téé'
laco' fíi'. Jo guiar' júu^ quiá'
Fidiée' e nijaquíeem'ba' e nicá' dsea`
do nifí' quiá' lajaang' lajaang' dsea`
jmigüí'. Jogui jmi'leáam^bir jaléng'
dsea` i líing' lí' doñi' ee' jmohuúí'
osi lí' doñi' jíe' lí' cu^ quiáñ' é.

²⁴ Jo eáam' nini' júu^ quiá' Jesús
quiá' jalé' e guíá' e jmór' do fí'
la'úng' fí' lí' se' Siria. Jo jaléng'
dsea` i seeng' fí' jo dsilíñ' fí' lí'
táang' Jesús e dsijéeiñ' jaléng' dsea'
dséel' quiá'r' lí' doñi' ee' jmohuúí'
liiñ'; jo quiéeng' i jíe' i 'líng'
quiá' cíó'gui jaléng' i joñíing'
jogui jaléng' i caang' guotii' jogui
jaléng' i ja' lí' ngf', lí' lajaléng' i
na dseáng' jmi'leáam' Jesús.

²⁵ Jo eáam' fíing' jaléng' dsea`
i ningí' cíó' Jesús; jo jaléng' i
dsea` fí' seeñ' do i seeng' fí' lí' se'
Galilea jogui seem^bi i jalíng' fí'
jalé' fí' e téé' fí' lí' se' Decápolis
jogui seem^bi i jalíng' fí' Jerusalén
jogui seem^bi cajo jaléng' dsea`
i jalíng' fí' lí' se' Judea cíó'gui
jaléng' dsea` i jalíng' lí' lí' 'ngóo'
laco' iu^ gua' Jordán.

Jalé' júu^ e ca'e' Jesús dsea` quiá'r'
fí' coó' yá' mó'

(Lc. 6:20-23)

5 Jo mi^ cangá' Jesús e fíing'
dsea` ngolíng' caluur' laco'
ngóor', joba' cajgóor' fí' coó' yá'
mó' jo fí' job caguár'. Jo jaléng' i

dsea` quiá'r` do cangoquiéeiñ` ff' lí`
guiing` dsea` do, ²jo Jesús canaaíñ`
e'reiñ` do jo cajíñ`:

³—Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea`
í ñí` e 'neáiñ` Fidiée`, co' dsea` íb`
dsea` í quie` nifi` quiá'r`.

⁴Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea`
í dsíng` lijiuung` dsíí, co' Fidiéeb`
nijmi'láaiñ` dsíí` jaléng` í dsea` í.

⁵Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea` í
'neáng` Fidiée`, co' niñir` e jíl` coó`
ja` e quíi'r` jmíi` jmér` yaaiñ`; jo`
Fidiée`bing` í nicuó` jaléng` í dsea`
í` jalé` e catíiñ` lí` laco` jíl` júu` e
nicacuó`reiñ` lami` jéeng`gui.

⁶Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea`
í dsíng` iing` jmé` jalé` e iing`
Fidiée`, co' dsea` í`bing` í nijmicoo`
quiá'r` e nilí`bre jmér` jalé` e jo.

⁷Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea`
í fíi` líing` jaléng` dsea` rúng`, co'
Fidiéeb` nilí` fíi` líiñ` jaléng` í dsea`
í`.

⁸Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea` í
guiing` dsíí` e jmóor` jmang` jalé`
e guíá` , co' jaléng` dsea` í`bing` í
niñíng` Fidiée`.

⁹Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea`
í jmóo` quíj` jial niliseeng` dsea`
juguiá` coó` dsea` rúiñ`, co'
Fidiée`bing` nijíng` e dsea` í`bing`
líing` jóor`.

¹⁰Juguiá`jiú quiá` jaléng` dsea`
í dsingíing` e jmó` dsea` ga` quiá'r`
uúi` e jmóor` jalé` e iing` Fidiée`,
co' í dsea` í dsingíing` jalé` e jo,
Fidiée`bing` í quie` nifi` quiá'r`.

¹¹Juguiá`jiú quíi` 'ná` mí`
fí` dsea` ga` uii` quíi`na` jogui
jmáiñ` 'ná` jogui sfr` 'ná` jalé`
júu` e o` já` uúi` e líing`na` dsea`
quie` e. ¹²Jmíl'iáang` óo`na` jogui
güiliseeng`na` juguiá`, co' dsíng`

niguo` e nilíing`na` quiá` Fidiée`
e si'má'r` quíi`na` ff' ñiff`. Dsúco`
jaléng` dsea` í café` cuaiñ` quiá`
Fidiée` malif`gui eáang`, lajob
cajmeáng` dsea` ír` cajo.

'Ná` líing`na` laco` la líi` ñí` coó`gui
la líi` jí` ff' jee` jaléng` dsea` jmigüí`
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³Jo casí`gui Jesús í dsea` quiá'r`
do lala:

—'Ná` líing`na` la líi` ñí` jee`
jaléng` dsea` jmigüí`, dsú` fing
cajéng` e ñii` e ñi` do, joba` jo`
quíi` jmíi` jóng fa` e niliñii`tu calé`
catú. Jo co` jo` e ta` fíng` jíl` coó`
e ñi` do, joba` nibib` ff` guíá` ff`
jóng, jo` jaléng` dsea` í ngí` ff` jo
nisó`om`bre.

¹⁴Jogui 'ná` líing`na` la líi` coó`
jí` jee` jaléng` dsea` jmigüí`. Cofa`
coó` ff` e néé` ff` coó` yú` mó` ja`
quíi` jmíi` fa` e ni'méng` 'ñia` e ja`
cuóong` lí` jóo` dsea` . ¹⁵Jogui cajo
ja` 'gui` dsea` coó` candíi` jo` nisí`r`
ff` coó` lí` cōong` , co` 'né` nisí` dsea`
coó` lí` ñí`ba` do, jo` lajoba` cuó` jí`
e jné` dsea` í neáang` ff` dsíí` sinúu`.
¹⁶Jo lajob 'ná` cajo, dsea` nilíng`na`
lafa` jí` ff` quini` jaléng` dsea`
jmigüí`, jmíl'uung`na` e nijmee`na`
jalé` e guíá` ff` jee` jaléng` dsea`
rúng`na`, co` mi` niní` dsea` e
jmoo`na` jalé` e jo, joba` lajiim`bre
nijmiféiñ` Tiquí`ii` dsea` guíing`
ñiff` jóng.

Mí` ca'e` Jesús cuaiñ` quiá` júu`
quiú` ta` quiá` Fidiée` e cajme` Moi`

¹⁷Jo lí` jo, lalab casí`gui Jesús í
dsea` quiá'r` do jo cajíñ`:

—Ja` ff` óo` 'ná` e cagá`a ff` jmigüí`
la e caga'íin`nalalé` júu` quiú` ta`

quiá" Fidiée e cajme" Moi, o'gui e caga'lín'n jalé" júu" e ca'e' jaléng" i dsea i café" cuaiñ" quiá" Fidiée malii" gui eáang. Co' ja' cagá a fa' e caga'lín'n jalé" e jo, co' jnea" cagá a fi' jmigüi" la e lfi" laco' niliti" jalé" e júu" job. ¹⁸ Jo jmitaa" óo'na' e lajee" róo'bi guoo" uó" jmigüi", ja' quí" jmii" fa' e nijé" jíi" camí" e júu" quiu" ta" do cartí mi" nidsijée" jalé" e nisi'í" e nidsijée" do. ¹⁹ Joba' i dsea i ja' jmoo' náu" fa' camí" júu" quiu" ta" quiá" Fidiée e cajme" Moi, doñi" fa' ja' ga'" lí" niing" e júu" camí" do, o'gui e'r' dsea' rúiñ" jial e nijméiñ" do náu'r" e júu" jo, joba' i dsea' i ni'uññ" jaang i ja' niing" jíi" capí" fi' quini" Fidiée mi" tí" lí" nicá" dsea' do nifí" quiá" lajaang lajaang dsea' jmigüi". Dsu' jaléng" gui dsea' i náu" jalé" e júu" quiu" ta" do jogui e'r' jaléng" dsea' rúiñ" e nijméiñ" do lajo, joba' i dsea' i ni'uññ" dsea' i niim" fi' quini" Fidiée mi" tí" lí" nití" i" e dsea' do nicár" nifí" quiá" lajaang lajaang dsea' jmigüi". ²⁰ Joba' ffi" i'ná" e song ja' nijmi'úung'na' e nijmee"na' náu"na' jalé" júu" quiá" Fidiée rø'gui laco'gui i tifa' quiá" júu" quiu" ta" quiá" dsea' góonaa' dsea' Israel jo cój"gui jaléng" dsea' góonaa' i líng' dsea' fariseo, joba' ja' qui" jmii" jónig fa' e Fidiée nicár" nifí" quií"na' mi" tí" lí" nití" e i" jo.

Mi" ca'e' Jesús jial líi" mi" guíing"
dsea'
(Lc. 12:57-59)

²¹ Jo mi" cangí" jo, Jesús ca'er' e júu" la jo cajíñ":

—Jo 'ná", nicanáu"ba' lajíi" júu" e ca'íng" dsea' áang' qui"naa', jo e lab

e jo: "Ja' jngán" dsea' rún", dsuco" ii" i jmoo' lajo, joba' fi' quini" dseatab" catíng" dsér" e nitidsí" i" quiá"r" laco' catíng". ²² Dsu' jnea"gui ffi" i 'ná" e doñi" ii" dsea' i liguíng" quiá" jaang'gui dsea' rúng", joba' fi' quini" dseatab" catíng" dsé" i dsea' i" e laco' nitidsí" i" quiá"r". Jo ii" dsea' i jmineang" jaang' dsea' rúng", joba' i dsea' i, dsea' cóong" i quiu" ta" quiá" dsea' Israel catíng" niquidsi" i" quiá"r". Jogui ii" dsea' i cuóong" júu" líi" jaang'gui dsea' rúng", joba' fi' lí" lib" catíng" i dsea' i" fi' lí" coo" ji" e ja' tóq' jmii" yu".

²³ Jo mi" güülfing"na' fi' guá" e liing" ee' güücuó"na' Fidiée fi' nife", jo lajee" jo niguiéng" óo'na' e seeng' jaang' dsea' i jmoo'na' mií" cój", ²⁴ joba' dob 'né" sée"na' e quié"na' do, jo nigüüling"na' e nijmití" óo'na' la'uii" cój" i dsea' rúng"na' i jmoo'na' mií" cój" do. Jo mi" ning", joguiba' nicuóong" e güicá"na' fi' nife" jalé" e quié"na' do jóng.

²⁵ Jo song ii" dsea' 'n'fing' 'ná" lajíi" dsee" e nica'ee"na', jogui iññ" e nidsijeein" 'ná" fi' quini" dseata~, joba' guiu"gui jmi'úung'na' jóng e nisiaing"na' rø' cój" i dsea' do la'uii", ná"gui e nijáiñ" 'ná" fi' jaguo" dseata; dsuco" song ja' nijmee"na' lajo, joba' i dseata~ do nijáiñ" 'ná" fi' quini" jaléng" fi" quiá"r" jo 'náñib" nitáiñ" 'ná" jóng. ²⁶ Jo jmitaa" óo'na' e ja' ni'uóng"na' e fi' dsii" 'náñí" do cartí" niquí"na' jalé" cuu" e nimí" i dseata~ do 'ná'.

Mi" ca'e' Jesús e ja' dseeng" e güüing" dsea' cój" dsea' i o' quiá"r" ²⁷ Jo mi" cangí" jo, ca'e'gui Jesús e júu" la jo cajíñ":

—Nicanúub⁻ 'ná'[~] e júu[~] la
malii[~]gui eáang[:] "Ja[~] 'lee'[~] e nigüín[~]
cóo[~] dseañu[~] osi dseamf[~] i o[~] quíi[~]."
²⁸Dsu[~] jnea[~] ffi[~] i 'ná'[~] e doñi[~] ii[~] i
suung[~] jaang[~] dseamf[~] jo[~] í dsíir[~] e
iiñ[~] güifi[~] cögiñ[~] do, joba[~] líi[~] lafa[~]
nicajmée[~]bre e jo mi[~] ca[~] dsíir[~] lajo
cóo[~] i dseamf[~] do, jo dseeb[~] nica'eer[~]
fi[~] quini[~] Fidiée[~] jóng.

²⁹Jo lajob líi[~], song jminí[~]na[~] dsée[~]
jmoo[~] e niténg[~]na[~] ffí[~] ni[~] dsee[~], joba[~]
guiú[~]gui e guí[~]ba[~] jo nigüibíi[~]na[~] fi[~]
li[~] huíi[~] laco[~] seeng[~]na[~]; yaang[~]na[~];
dsuco[~] guiá[~]gui quíi[~]na[~] e niíing[~]
capíi[~] ngúu[~] táang[~]na[~] e laco[~]gui e
nibiíng[~]na[~] latøøng[~]na[~] fi[~] li[~] 'li[~].
³⁰Jogui song guóo[~]na[~] dsée[~] jmoo[~]
e niténg[~]na[~] ffí[~] ni[~] dsee[~], joba[~]
guiú[~]gui quíi[~]na[~] e quiá[~]ba[~] jo
nigüibíi[~]na[~] huíib[~] laco[~] seeng[~]na[~]
yaang[~]na[~]; dsuco[~] guiá[~]gui e niíing[~]
jíi[~] guóo[~]na[~] e laco[~]gui e nibíing[~]na[~]
latøøng[~]na[~] fi[~] li[~] 'li[~].

Mi[~] ca'e[~] Jesús quiá[~] mi[~] tiúung[~] dsea[~] rúiñ[~]

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹Jo mi[~] calí[~] jo, cajíng[~]gui Jesús
e júu[~] la:

—Lalab júu[~] sea[~] malii[~]gui: "Doñi[~] ii[~]
dseañu[~] i tiúung[~] dseamf[~] quiá[~], joba[~]
'né[~] cuó[~]bre i dseamf[~] do coó[~] mají[~]
li[~] fé[~] quiá[~] e nicatiúung[~] rúiñ[~]."

³²Dsu[~] jnea[~] gui ffi[~] i 'ná'[~] e song jaang[~]
dseañu[~] tiúui[~] dseamf[~] quiá'r[~] e
ja[~] mi[~] ca'léé[~] i dseamf[~] quiá'r[~] do e
güiñiñ[~] cöo[~] dseañu[~] jiéng[~], joba[~]
i dseañu[~] do jmoo[~] e dseáang[~] e
ni'léb[~] i dseamf[~] do cöo[~] dseañu[~]
jiéng[~], jo lajoba[~] ni'léiñ[~] do dsee[~] fi[~]
quini[~] Fidiée[~]; jo i dseañu[~] i nicúng[~]
guó[~] cöo[~] jaang[~] dseamf[~] i nicatiúung[~]
rúng[~], joba[~] dseeb[~] éer[~] cajo.

Mi[~] ca'e[~] Jesús quiá[~]
mi[~] éeng[~] dsea[~] fii[~]

³³Jo mi[~] cangf[~] jo, cajíng[~]gui
Jesús e júu[~] la:
—'Ná'[~] nicanúu[~]ba[~] lajíi[~] júu[~] e fé[~]
dsea[~] áang[~] qui[~]naa[~], jo e lab e júu[~]
jo: "Ja[~] se[~] jíi[~] cöo[~] fa[~] e ja[~] njímee[~]
e nicafeé[~] e nica'een[~] fii[~]." ³⁴Dsu[~]
jnea[~] ffi[~] i 'ná'[~]: Ja[~] éeng'na[~] fii[~] quiá[~]
li[~] doñi[~] ee[~]: ja[~] éeng'na[~] niff[~], dsuco[~]
fi[~] job li[~] líi[~] ée[~] quiá[~] Fidiée[~];
³⁵o[~]gui éeng'na[~] guóo[~] uó[~], dsuco[~]
job li[~] jmi'íng[~] tii[~] Fidiée[~]; o[~]gui
éeng'na[~] fii[~] Jerusalén, dsuco[~] job li[~]
líi[~] fii[~] güeang[~] quiá[~] Fidiée[~] i quiá[~]
ta[~] fi[~] la'úng[~] fi[~] jmigüü[~]. ³⁶Jogui
ja[~] éeng' 'ná'[~] moguí[~]na[~], dsuco[~] ja[~]
li[~]na[~] jmisíing[~]na[~] i jíi[~] camí[~] jníu[~]
guí[~]na[~] e tee[~] osi e ui[~] é. ³⁷Jo song
fo[~]na[~] e njímee[~]na[~], joba[~] jmee[~]na[~]
jóng; jo song fo[~]na[~] e ja[~] jmee[~]na[~],
joba[~] ja[~] jmoo[~]na[~] jóng; dsuco[~] song
jmoo[~]na[~] e jié[~]gui, joba[~] njmoo[~]na[~]
núu[~]na[~] júu[~] quiá[~] i lim[~] jóng.

Mi[~] ca'e[~] Jesús quiá[~] e ja[~] 'né[~] cöo[~]
dsea[~] quiá'r[~]
(Lc. 6:29-30)

³⁸Jo mi[~] cangf[~] jo, ca'e[~]gui Jesús e
júu[~] la:
—Nicanúub⁻ 'ná'[~] e júu[~] la
malii[~]gui eáang[:] "Song jaang[~] dsea[~]
ca'líin[~] coo[~] jminí[~], joba[~] lajob 'né[~]
jme[~] cöo[~] i dsea[~] i; osi jaang[~] dsea[~]
caffiñ[~] camí[~] majál[~], joba[~] lajob 'né[~]
jme[~] cöo[~] i dsea[~] i cajo." ³⁹Dsu[~]
jnea[~] ffi[~] i 'ná'[~]: Ja[~] cöo[~]na[~] quiá[~]na[~]
mi[~] ii[~] jmáng[~] 'ná'[~] ga[~]; dsu[~] fing
song ii[~] caquiáu[~] cataang[~] moní[~]na[~],
joba[~] cuóø[~]na[~] e cataang[~]gui do
güi quiáu[~] cajo. ⁴⁰Jogui song ii[~]
iing[~] ni'níng[~] 'ná'[~] fi[~] quini[~] dseata[~],

jogui iiñ~ niguír~ 'mi'quíl~na', joba' cuóþl~na'r jóng la quiégui 'mi'guiée~ quíl~na' güiquiéer~ cajo.
41 Jo song ii` quié'l~ 'núl~ ta~ e nigüicá~na' coq~ lee~ e ngí~na' coq~ kilómetro, joba' güicá~na' jóng tú~ kilómetro. **42** Jo fíng mi'l~ dsea` 'nál~ lí~ doñi' ee~, joba' cuóþl~na'r jóng; jogui song ii` mi'l~ 'núl~ e liing~ ee~ njimí'þøng~na're cateá~, joba' jmi'þøng~na'r jóng.

'Né~ jmi'neáang`naa' jaléng` i 'níl~ níng` jneaa~aa'
(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 Jo mi~ cangf~ jo, ca'e'gui Jesús e júu~ la jo cajín~:

—Nicanúub~ 'núl~ cajo~ e júu~ la malii~gui eáang~: "Jmi'neáang` jaléng` dsea` i seeng~ røø~ coo'l~ jo jmeé~ e 'níl~ man~ jaléng` i 'níl~ níng~ 'núl~." **44** Dsu~ jnea~gui fíi~ i 'nál~: Jmi'neáang`na' jaléng` i 'níl~ níng~ 'nál~ jogui féeng~na' Fidiéé~ ui~ quiá~ jaléng` dsea` i jmáng~ 'nál~ ga~, **45** jo lajoba' ni'uñing~na' jøo~ Tiquíi~na' Fidiéé~ dsea` guiing~ níff~. Dsuco~ dsea` do jmoo~bre e guo~ iee~ lí~ seeng~ jaléng` dsea` i jmoo~ jalé~ e ga~ jogui lí~ seeng~ jaléng` dsea` i jmoo~ jalé~ e guiá~ cajo; jogui siiim~bre jmíi~ cajo~ lí~ seeng~ jaléng` dsea` i ée~ e guiá~ coo~ fíi~ lí~ seeng~ jaléng` dsea` i ja~ ée~ e guiá~. **46** Dsuco~ song 'núl~ jmi'neáang`na' lajíi~ dsea` i jmi'neáang` 'nál~, joba' ja~ ni'ñing~na' jóng lajíi~ e si'ñing~na' quiá~ Fidiéé~; co~ lajob cajo~ jmoo~ jaléng` nodsicuu~ quiá~ Roma. **47** Jogui song fóng~na' lajíi~ dsea` rúng~na', ié~ e jié~gui jmoo~na' laco~ doñi' ii~ dsea~? Co~ lajob jmoo~ jaléng` dsea` i ja~ cuíng~ Fidiéé~ cajo.

48 Jo jmi'neáang`na' jaléng` dsea` dseáng~ laco~ si'l~ lí~ laco~gui la jmoo~ Tiquíi~na' dsea` guiing~ níff~.

Mi~ ca'e' Jesús quiá~ mi~ jaang` dsea` jmicóo'r~ jaang`gui i 'né~ quiá~ lajo

6 **Jo mi~ cangf~ jo, ca'e'gui Jesús e júu~ la jo cajín~:**

—Ja~ jmoo~na' jalé~ e guiá~ e quiá~ tíng~na' jmoo~na' e lí~ laco~ njøø~ jaléng` dsea~; co~ song jmoo~na' lajo, joba' Tiquíi~na' Fidiéé~ dsea` guiing~ níff~ ja~ nicuó~r~ 'núl~ jalé~ e niguó~ e sea~ quiá~r~ fíi~ níff~ quiá~r~.

2 **Joba' mi~ jmicóo~na' jaléng` dsea` i 'né~ quiá~ lajo, ja~ jmoo~na' li~ cuóøng~ jøø~ dsea` fíing~ lí~ laco~gui la líing~ dsea` i jmicaang~ e jmoo~jalé~ e iing~ Fidiéé~, dsu~ o~ já~ e jmoo~ lajo. Co~ jaléng` i dsea` i jmicaai~ e jmicóo'r~ jaléng` dsea` i 'né~ quiá~ lajo fíi~ dsu~ sináu~ guá~ coo~gui lacaang~ jee~ 'náu~ e lí~ laco~ nifé~ dsea` guiá~ ui~ quiá~bre. Jo dsu~ jnea~ jmitaa~ óo~na' e coo~jalé~ e jmicaang~ i dsea~ do, nicalf~bre lajíi~ e 'nó~r~ do, co~ jo~ ee~ ni'ñing~guij~ jíi~ co~ quiá~ Fidiéé~.**

3 **Jo dsu~ mi~ jmicóo~ 'nál~ jaléng` dsea` i 'né~ quiá~ lajo, ja~ 'nè~ jmée~na' dsea` júu~ quiá~ lajíi~ e njmee~na' do, doñi' fa~ jaang` dsea` i cuíng~na' eáang~; **4** jo jmeé~na' e jo~ e ja~ ní~ dsea~. Jogui Tiquíi~na' dsea` guiing~ níff~ jøø~bre lajíi~ e jmoo~na' do, jo lajoba' nicuó~r~ 'núl~ lajíi~ e si'má~r~ quíi~na' fíi~ níff~ quiá~r~.**

Mi~ ca'e' Jesús jial féeng~naa' Fidiéé~
(Lc. 11:2-4)

5 **Jo mi~ cangf~ jo, ca'e'gui Jesús e júu~ la jo cajín~:**

—Jo mi~ siing~ 'núl~ coo~ Fidiéé~, ja~ jmoo~na' laco~gui la jmoo~ i dsea~

í jmicaang~. Co' í dsea` í' tñ' dsíir' síng~ yaaiñ~ e sñiñ~ cñó~ Fidiée` fí' dsíi' sináu~ guá~ jogui lacaang~ lí~ seáng~ dsea` fñing~ í jøøng~ ír' cñó~ jalé~ e jmóor` do. Jo dñu' jnea~ jmitaa~ óo'na' e cñó~ jalé~ e jmicaang~ í dsea` do nicalfí~bre lajíi~ e 'nó'r` do, joba' jo' ee` ni'ng~'guir jíi~' coo~ quiá~ Fidiée~.

⁶Dñu' 'ná~'gui, mi~ siing~na' cñó~ Fidiée~, güitáang~na' fí' dsíi' sináu~ quí~na' jo jniing~ yaang~na' 'náu~ jo siing~na' cñó~ Tiquíi~na' dsea` guiing~ níff~ í seeng~ cñó~ 'ná~ fí' jo. Jo co' Tiquíi~na' dsea` guiing~ níff~ jøø~bre jalé~ e jmoo'na' do, joba' nicuø~bre 'ná~ lajíi~ e siimá~r' quí~na' fí' níff~ quiá~r~.

⁷Jogui mi~ siing~na' cñó~ Fidiée~, ja' fó~na' jmiogui~'ya' jalé~ júu~ e ja' uiing~ sea~ lí~ laco'gui la jmoo` dsea` í ja' cuíng~ Fidiée~; co' jaléng~ í dsea` í' dsíir' e song jmiogui~'gui níff~r, joba' já~'gui ninú~ diée~ quiá~r~ jalé~ júu~ quiá~r~. ⁸Jo jie~ mi~ jmeáang~' yaang~ 'ná~ lajo lí~ laco'gui la jmoo` i dsea` í, co' Tiquíi~na' Fidiée~ jéem~ niñir~ jalé~ e 'né~ quií~na' ná~'gui e nimíi~na're. ⁹Joba' lalab 'né~ siing~na' cñó~ Fidiée~:

Tiquíi~il', dsea` guii~' níff~, güijmifém~ jaléng~ dsea` jmiigü~' 'ná~, co' 'nub` dsea` fén~ fí' la'úng~ fí' jmiigü~.

¹⁰Jogui güijáng~ yaang~ dsea` fí' quiní~' e laco' nicá~ níff~ quiá~r~ lajaang~ lajaañ~. Jogui güijmitib~ jaléng~ dsea` jmiigü~ jalé~ e iing~ 'ná~ fí' jmiigü~ la, lí~ laco'gui lití~ fí' níff~ quií~.

¹¹Jogui cuóø~' jnea~ jalé~ e 'né~ niquiee~naa' e jmíi~ lana.

¹²Jogui fíng~ dsee~ uii~ qui~naa' quiá~ jalé~ e ja' dseeng~ e nicajmó~naa', lí~ laco'gui jnea~ fíng~naa' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` rú~naa' dsea` jmigü~ mi~ ee~go nica'léer~ qui~naa'.

¹³Jogui jmeé~ í' jnea~ lacaang~ lí~ ngí~naa' e laco' ja' nijiá~naa' fí' ni~ dsee~, jogui jmeé~ í' jnea~ cajo e laco' ja' nijmeáang~ jaléng~ í 'ling~' jnea~.

Co' 'nub` i quiú~ ta~ røø~ fí' la'úng~ fí' jmiigü~ jogui i 'gøng~ jogui i niing~ eáang~ cajo car` ngongñí~ jmíi~.

Jo lajob nilí~.

Jo lanab ca'e' Jesús ie~ jo jial feéeng~naa' Fidiée~.

¹⁴Jo mi~ calf~ jo, cajíng~'gui Jesús: —Jo song 'ná~ fíng~na' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` rúng~na' mi~ ee~go 'léer~ quií~na!, joba' lajob Tiquíi~na' dsea` guiing~ níff~ cajo ni'fim~bre dsee~ quií~na!. ¹⁵Dñu' song 'ná~'gui ja' fíng~na' dsee~ quiá~ jaléng~ dsea` rúng~na' mi~ ee~go 'léer~ quií~na!, joba' lajob Tiquíi~na' dsea` guiing~ níff~ cajo ja' ni'fíñ~ dsee~ quií~na!.

Mi~ ca'e' Jesús quiá~ mi~ jmoo` dsea` ayuno

¹⁶Jo mi~ cangf~gui lajo, ca'e'gui Jesús e júu~ la jo cajíñ~: —Jo mi~ jmoo` 'ná~ ayuno, ja' jmeáang~' yaang~na' e líng~na' fí' lí~ laco'gui la jmoo` jaléng~ dsea` i jmicaang~ e jmóor` jalé~ e iing~

Fidiéē, dsu' o' já̄̄ e jmóor̄ lajo; co' jmóō jalénḡ ī dseā f̄ lajo e lí̄̄ lacō njóó̄ dseā quiá̄r̄ e jmóor̄ ayuno. Jō dseu' jneā jmítaā óōnā e coō jalé̄ e jmicaanḡ ī dseā do, nicalf̄̄bre lajíl̄̄ e 'nó̄r̄ do, jō jō eē nīínḡ guir̄ jíl̄̄ coō quiá̄̄ Fidiéē.

¹⁷ Jō dseu' 'ná̄̄gui, mī̄ jmoōnā ayuno, rúū̄nā ní̄̄nā jogui jmeáanē̄nā guií̄̄ yaanḡ nā, ¹⁸ jō lajobā jā̄ nililí̄̄ dseā e jmoōnā ayuno. Jō jíl̄̄ Tiquíī̄nā Fidiéē ī seenḡ coō 'ná̄̄, jíl̄̄ f̄binḡ ī nililí̄̄ e jo, jō dseā íb̄̄ ī nicuó̄̄ 'ná̄̄ lajíl̄̄ e sī̄mál̄̄r̄ quíī̄nā f̄ ñiff̄̄ quiá̄̄r̄.

Jalé̄ e jlō̄ e seā quiá̄̄ Fidiéē f̄ ñiff̄̄

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Jō mī̄ cangf̄̄ jo, ca'ēgui Jesús e júū̄ la jō cajíñ̄̄:

—Jā̄ jmoōnā e silíī̄nā eáanḡ cuū̄ f̄̄ jmigüī̄ la, dsucō̄ f̄̄ jmigüī̄ la síim̄̄ jalé̄̄ e óō̄ dseā jogui seenḡ cajo jalénḡ guisf̄̄ ī 'léē̄, jogui seem̄ iī̄ cajo ī dsitáaiñ̄̄ ī 'léē̄ f̄̄ dsū̄ sinéé̄̄ quiá̄̄ dseā. ²⁰ Jō guíī̄ guib e njmeē̄nā e niliseā quíī̄nā f̄̄ ñiff̄̄ jalé̄̄ e jlō̄, cō̄ f̄̄ job lí̄̄ jā̄ seenḡ jalénḡ guisf̄̄ ī 'léē̄, o'gui dsitáanḡ jalénḡ iī̄ ī 'léē̄ cajo. ²¹ Cō̄ lí̄̄ seā jalé̄̄ e lí̄̄ óō̄nā do, e jobī̄ eáanḡ guinḡ óō̄nā jón̄̄.

Mf̄̄ ca'ē Jesús quiá̄̄ coō̄ jí̄̄ coō̄ e cuō̄ e jnér̄̄ dseā

(Lc. 11:34-36)

²² Jō mī̄ cangf̄̄ jo, ca'ēgui Jesús e júū̄ la jō cajíñ̄̄:

—Jalé̄̄ jmínī̄ dseā lí̄̄ la lí̄̄ coō̄ jí̄̄ coō̄ e cuō̄ e jnér̄̄ lacaanḡ f̄̄ lí̄̄ ngir̄̄; jobā song jlō̄ jmínī̄nā, jobā guiáb̄̄ jnér̄̄nā lacaanḡ f̄̄

lí̄̄ ngí̄̄nā jón̄̄; ²³ jō dseu' song jā̄ dseenḡ jmínī̄nā, jobā jā̄ jnér̄̄nā jón̄̄ lacaanḡ f̄̄ lí̄̄ ngí̄̄nā. Jō song lajeē̄ e jneá̄̄ røø̄̄ jmínī̄nā nīúínḡ e jā̄ jnér̄̄nā jíl̄̄ capí̄̄, jō song lajob lí̄̄, jobā dseánḡ̄ nüǖ̄guib nīúínḡ jmínī̄nā jón̄̄.

Jā̄ cuó̄̄onḡ e guinḡ̄ dsíī̄ dseā Fidiéē mī̄ eáanḡ̄gui guinḡ̄ dsíī̄ cuū̄
(Lc. 16:13)

²⁴ Jō mī̄ cangf̄̄ jo, ca'ēgui Jesús e júū̄ la jō cajíñ̄̄:

—Jíl̄̄ jaanḡ̄ dseā quíī̄r̄̄ jmíī̄ fā̄ e njmér̄̄ tā̄ f̄̄ quinī̄ gáanḡ̄ fiir̄̄ coliinḡ̄, dsucō̄ song cajmér̄̄ lajo, jobā nilí̄̄ 'ní̄̄ níim̄̄bre jaanḡ̄ jogui njmití̄̄bre tā̄ e niquiá̄̄ ī jaanḡ̄gui do. Jō cō̄ lajob lí̄̄, jobā jā̄ quíī̄ jmíī̄ fā̄ e 'ná̄̄ njmití̄̄nā coliinḡ̄ jalé̄̄ tā̄ quiú̄̄ Fidiéē jogui njmití̄̄nā cajo jalé̄̄ tā̄ seánḡ̄ jmiguit̄̄ cuū̄.

Tō̄ fíim̄̄ Fidiéē jalénḡ̄ dseā quiá̄̄r̄̄
(Lc. 12:22-31)

²⁵ Jō uíī̄ jobā fíī̄ ī 'ná̄̄ e jā̄ jmíī̄nā fíī̄ uíī̄ quiá̄̄ jalé̄̄ e ū̄ cȭ̄nā e lacō̄ cuō̄ e seenḡ̄nā, o'gui quiá̄̄ jalé̄̄ sí̄̄nā cajo. Cō̄ eáanḡ̄gui laniinḡ̄ e seenḡ̄ dseā lacō̄gui jalé̄̄ e gó̄̄r̄̄ do, jogui eáanḡ̄gui laniinḡ̄ ngúū̄ táaiñ̄̄ cajo lacō̄gui jalé̄̄ sí̄̄r̄̄ e qui'r̄̄. ²⁶ Quié̄̄nā cuente quiá̄̄ fíinḡ̄ tā̄ ī ngí̄̄ f̄̄ guiá̄̄güī̄; jā̄ e jnī̄rē̄ o'gui e sitíinḡ̄nē̄ o'gui 'meá̄̄rē̄ jalé̄̄ e nidó̄̄rē̄ f̄̄ dsíī̄ sinéé̄̄ quiá̄̄rē̄. Dsu' Tiquíī̄ 'ná̄̄ dseā guinḡ̄ ñiff̄̄ héim̄̄breiñ̄̄ do. Jogui 'ná̄̄, ieáanḡ̄gui quiínḡ̄nā lacō̄gui e fíinḡ̄ tā̄! ²⁷ Jō lajob lí̄̄ cajo, doñī̄ ī̄ ī jmóō̄ fíī̄ quiá̄̄ jalé̄̄

e jo, ja` quíi'r~ jmii~ cajo fa' e njmér~ e seein~ huóø~gui laco'gui jíil~ e si'l~ quiá'r~ fa' jialgui la lf~ dsíir'.

²⁸Joba' ja` 'né~ jmee~na' fi'l~ quiá'r~ jalé~ si'l~na!. Co' quiéna' cuente jial cuaang~ jalé~ lf~ e sea` fi' jee~ mó~; ja` jmoo` ta~ o'gui jmiliing~ si'l~ yaang~. ²⁹Jo dsu' jnea~gui ffi' i' 'ná' e ji'gui i dseata~ dsea` féng~ Salomón do, dsea` i eáang~ sea` cuu~, dseáng~ ja` caquím~ 'nia'r~ 'mil~ e niguol~ lf~ laco'gui la niguol~ coo~ lf~. ³⁰Jo song Fidiée~ jmoo' e eáang~ niguol~ si'l~ jalé~ lf~ e sea` lacaang` ffi' jee~ mó~, jo dsu' lajee` cateá`ba' e ee~ e jlo~ do, co' dsa'o` iéé~ fi' ni~ jib` nidsitoo~, jo dsu' ieáang`guib njmér~ Fidiée~ i' 'ná' laco'gui e lf~ do, 'ná' dsea` i ja` 'ga' lf~ já` líng~ e tiing~ Fidiée~ jmér~ lf~ doní' ee! ³¹Joba' 'ná' ja` 'né~ jmee~na' fi'l~ e fo'na!: ¿E~ niquiee~naa? osi ¿E~ ni'né~naa? osi fo'bfí~ é ¿E~ 'mil~ niquí~naa?" ³²Co' jaléng~ dsea` i ja` cuifing~ Fidiée~bing~ i jmoo` fi'l~ quiá'r~ jalé~ e lajo. Jo dsu' 'ná', seem` jaang` Tiquíi~na' i guiring~ niff~, jo f'bing~ i niñi~ e 'né~na' jalé~ e jo. ³³Co' e laba' 'né~ e jmee~na'; la'uii~ e njmíl'úung~na' e seeng~na' e Fidiée~ quier~ nifi' quíi~na', jogui e jmoo~na' dseáng~ lajíil~ ta~ quiul~bre cajo, co' lajoba' e nicuó'r~ 'ná' jalé~ e 'né~na!. ³⁴Joba' ja` 'né~ jmee~na' fi'l~ quiá'r~ jalé~ e nidsjíee~ quíi~na' e jmii~ dsa'o~, co' dsa'o` jié~gui e líi~ quíi~na'. Dsucó' nitéb~ jíil~ fi'l~ dsíi~ e sea` lacoo~ jmii~.

Ja` cuø'na' dsee~ dsea` rúng~na'
(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 Jo lalab cajíng~gui Jesús:
—Ja` cuø'na' dsee~ jaléng~
dsea` rúng~na', jo lajoba' ja` nicuó'~

Fidiée~ 'ná' dsee~ cajo. ²Dsucó'
Fidiée~ nicuó'r~ 'ná' dsee~ lf~
laco'gui la cuø' 'ná' dsee~ jaléng~
dsea` rúng~na'; jogui jial tñi' dsee~
e cuø' 'ná' dsea` rúng~na', joba'
lajob nicuó'~ Fidiée~ 'ná' dsee~ cajo.
³Joba' ejiali' ca` cuente lajíil~ qui'~
iu~ jmini~ jaang` dsea` rún~, jogui
ja` ca` cuente uø' e jié~ ja` latøøng~
coo~ 'mab` iu~ jmini'~? ⁴Jo song
latøøng~ coo~ 'mab` iu~ jmini'~ uø',
joba' ejial niteá~ o' e niff~ jaang`
dsea` rún~: "Rú~uu!, neádu neéee!,
jo niguí~duu e qui'~ iu~ jmini'~?"
⁵i'l jmicaang~ 'ná'! Jang~ gui~du
e 'ma` e iu~ jmini'~ uø', jo lajoguiba'
nicuóøng~ e jøø'~ guíe~ e niguí~ e
qui'~ e iu~ jmini~ i dsea` rún~ do.

⁶Ja` cuø'na' jalé~ e güeang~
quiá'r~ Fidiée~ jaléng~ dsea` lling~
i soo` dsíi~, dsucó' i dsea` la'l~ líiñiñ~
la líng~ dsíi~ osi la líng~ cú~ é, e
nisoo'l~bre' jalé~ e güeang~ quiá'r~
Fidiée~ do, jogui dseáam~ e nilí~ 'ní'
níiñ~ 'ná' jogui e njmeáiñ~ 'ná' ga`
cajo.

**Míi~na' Fidiée~ jalé~ e 'né~na' jo
nicuó~bre**

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 Jo mi~ cangf~ jo, lalab cajíng~gui
Jesús:

—Míi~na' Fidiée~ jalé~ e 'né~na',
jo nicuó~bre; jogui mi~ 'nó~na',
niguié~ba' jalé~ e 'nó~na' do; jogui
mi~ tø'na' fi' o'ná~, joba' nineab'
e 'náu' do. ⁸Dsucó' ii` dsea` i mi~
Fidiée~ jalé~ e 'nér~, ngüim~bre;
jogui ii` dsea` i 'nó', dsé~bre e 'nó'r'
do; jogui ii` dsea` i tø' fi' coo~ o'ná~,
nineab' e 'náu' do.

⁹Jo jnea~ líi~ dsíi~ e jíil~ jaang`
'ná', dsea` seeng` jaléng~ joo'na', e

mi~ nimí'r~ 'ná' ir~, nicuó'l na'r cuu~; ¹⁰ o'si mi~ nimí'r~ 'ná' capí' ngúu' 'ñh~, jo nicuó'l na'r ngúu' mi'. ¹¹ Jo 'ná', dsea` jmoo'na' jalé' e 'li', tiim`ba' cuó'l na' jaléng' joo'na' jalé' e guiú~, jo dsu' eáang'gui'b jlo' jalé' e nicuó' Tiquíu'na' Fidiée' dsea` guing~ ñiff' mi~ nimí'l naa'r.

¹² Jo lajobj líi', joba' jmee'na' jmang' e guiú~ coo' jaléng' dsea' rúng'na' lí' laco'gui iing'na' e nijmé' dsea' coo' 'ná'; co' lajobj ta~ quiu' júu' quiu' ta~ quiá' Fidiée', jogui lajobj fé' fí' ni~ ji' quiá' jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá' Fidiée' malii'gui eáang'.

Mi~ ca'e' Jesús quiá' e o'ná' e dsuu~
(Lc. 13:24)

¹³ Jo mi~ cangf' jo, ca'e'gui Jesús e júu' la jo cajíñ':

—Güitáang'na' fí' o'ná' e dsuu~. Dsucog' e fí' o'ná' e ú' coo'gui fí' quiá' fí' e ú', fí' job li~ dsitáang' fí'ng'gui dsea` i niteáang' fí' e ngoliing' fí' li~ 'li', ¹⁴ dsu' e o'ná' jogui e fí' e ngo' fí' li~ guiú~, dsuub' jogui huíim' eáang' cajo, joba' ja' leáang' dsea` i dsilíng' fí' jo.

Jalé' 'ma' ofii' cuí' dsea` la'eáang' coo' ofii' e fíb'
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jo ffi'guí' 'ná' e júu' la: Ñiing' óo'na' coo' jaléng' dsea` i jmicaang' e er' júu' quiá' Fidiée', dsu' o' já' jalé' e júu' e fí'r' do. Jo mi~ ngir' fí' jee' 'ná', jnéeif' lí' caluu' la jnéeng' dsea' guiúng' i cuing' Fidiée', jo dsu' caniing' jíi' e 'lé'bre fí' dsír' fí' dsíi'. ¹⁶ Jo coo' jalé' e jmóob' i dsea` la'l' cuóøng' jmicuúing'na'r. Jo lajobj

líi' cajo, 'ná' lí'na' jmicuú'na' coo' 'ma' ofii' la'eáang' coo' ofii' e fíb'; dsuco' coo' matóó' ja' cuóøng' fa' e ni'l' mi' huiing' jol' yú', o'gui coo' matóó' fí' ja' cuóøng' fa' e ni'l' güiñi' yú'. ¹⁷ Jo lajobj jalé' 'ma' ofii' e guiú~, jmang' ofii' e guiúb' cuó'; jo dsu' e 'ma' ofii' e ja' dseeng', ja' dseeng' jalé' ofii' e cuó'. ¹⁸ Jo lajobj jalé' 'ma' ofii' e guiú~, ja' cuóøng' fa' e nicuó' ofii' e ja' dseeng'; jogui jalé' 'ma' ofii' e ja' dseeng', ja' cuóøng' fa' e nicuó' ofii' e guiú~. ¹⁹ Jo nihuíb' jalé' 'ma' ofii' e ja' cuó' ofii' e guiú~ jo fí' ni~ jib' nidsitoo'. ²⁰ Jo co' lajobj líi', joba' coo' jalé' e jmóob' i dsea` i jmicaang' e er' júu' quiá' Fidiée' do lí'na' jmicuúing'na'r.

Ja' lajiing' dsea' lí'r' e Fidiée' nicá' níff' quiá'r' lata~
(Lc. 13:25-27)

²¹ Jo mi~ cangf' jo, cajíng'gui Jesús e júu' la:

—Ja' lajiing' dsea` i sí' jnea~: "Fí'i, Fí'i, nilí'r' e Fidiée' nicá' níff' quiá'r' lata~, dsu' i dsea` i nijmé' jalé' e iing' Tiquíe' e dsea' guing~ ñiff', jíi' fí'bing' i nilí' e jo. ²² Jo mi~ nití' e fí' jo mi~ niquids' Fidiée' fí' quiá' lajaléng' dsea` jmigüí', fíim' dsea' níff' jnea~ ie~ jo: "Fí'i, Fí'i, jnea~ café'naa' júu' quií' la'eáang' 'ná', jogui la'eáang' 'ná' ca'uøøng'naa' jaléng' i 'ling' i jée' quiá' dsea', jo jmiguiub' jalé' e quií' jmií' e dsigá' dsíi' dsea` cajmó'naa' la'eáang' 'ná' cajo." ²³ Dsu' jnea~ ningí' quiá' i dsea' fí' ie~ jo: "Jéeng'na' fí' li~ sín'n la; ido güilíng'na' lí' do, co' dseáng' ja' calicuúim'baa 'ná', dsea` i sitíing' 'lée'!"

Mf~ ca'e' Jesús quiá'~ lají~ tú~ tii~ fii~
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

24'Joba' fii~ guíi' 'ná' e jaléng~ dsea`
i núu` jogui jmóor` lajíi~ ta~ quiú~ u
líiñ` laco` jaang` dsea` i í dsíi` guíu~
jalé~ e njmér. Jo i dsea` í cajme'r`
'nar~, jo ab` tii~ fii~ catá'r` quiá'~ e
'náu~ do. **25'Jo mi~ cajá` jmíi` dsing~ jo**
cacuáng` jalé~ gua` jo dsing~ caquiú~
guí~ fí~ lí~ si` e 'náu~ do, dsu` e 'náu~
do ja` caquiú~, co` ab` iu~ tii~ fii~ quiá'~.
26'Jo dsu` i dsea` i lico` núu` júu`
quié~ e jo ja` jmóor` lajíi~ ta~ quiú~ u,
joba` i dsea` í líiñ` laco` jaang` dsea`
i ja` í dsíi` guíu~ e njmér. Jo cajme'r`
'nar~, dsu` ja` catá'r` tii~ fii~ quiá'~ e
'náu~ do. **27'Joba' mi~ cajá` jmíi` dsing~**
jo cacuáng` jalé~ gua` jogui dsing~
ca'íi` guí~, joba` caquib` e 'náu~ do,
jo dseáng~ conguiab` calíng~ quiá'~ i
dsea` í.

28'Jo mi~ calf` fé` Jesús jalé~ e
júu~ na, lajíim` dsea` i siseáng` do
dsing~ cangogá` dsír` laco` e` dsea`
do, **29'dsoco` dsing~ 'gøng` jalé~ júu`**
quiá'r` jogui dsing~ tiiñ` er` cajo,
co` ja` er` laco` e` i tifal` quiá`~ júu`
quiú`~ ta~ quiá`~ dsea` Israel.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i
líing` jmohuúi` 'li` fí` ngúu` táang`

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8' Jo mi~ cangf` jo, cajgám` Jesús
e fí` yú` mó` do, jo fíim`
dsea` ngolíng` caluur` laco` ngóor`.
2' Jo lajee` job cangoquiéeng` jaang`
dseañt` i nilíng` jmohuúi` 'li` fí`
ngúu` táang` fí` quini` Jesús, jo
casí`r` uó` jnir` fí` quini` dsea` do jo
cajíñ` casí`rein`:

—Fíi`i, cuóom` lí` jmi`leáan` jnea`
lajíi~ jmohuúi` e líin`n song iin` lajo.

3'Joba` Jesúc cagüiñ` capí`^ dsea`
do jo cajíñ` casí`rein`:

—Iim`baa jmi`leáan`n 'ná`, jo lana
ca'láam`ba` lajíi~ jmohuúi` e lin`.

Jo dsiff` lajob ca'láang` i dsea`
dsée`~ do lajíi~ jmohuúi` líiñ`.

4'Joba` Jesúc casí`guir dsea` do jo
cajíñ`:

—Ja` fí` jíi`~ jaang` lajíi~ e cajmé` e
cóo`~ 'ná`, lico` gua` güijéeng` uó`
fí` quini` jmidsea` e laco` niliñi` i
jmidsea` do e nica'láam`ba` lajíi~
jmohuúi` e lami` lin`. Jo mi` nilf`
jo, joba` güüca` lajíi~ e feá` e 'né`
cuó` Fidiée` lí` laco`gui` e ta` e
caquiú` Moi` ie` malif`gui` do. Jo e
job cuó` lí` fí` quini` jaléng` dsea` e
nica'láam`ba` lajíi~ jmohuúi` e lami`
lin`.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea`
'léeng` quiá`~ jaang` fí` 'lée` romano
(Lc. 7:1-10)

5'Jo mi` cangf` jo, caguiéng` Jesús
fí` Capernaum, jo fí` jo jaang` fí`
'lée` romano cangoquiéen` fí` lí`
ngang` dsea` do jo camí`r` dsea` do
jmí`ee` 6`jo casí`rein`:

—Fíi`i, dob ráang` dsea` 'léeng`~
quié~ e dsée`r` fí` quié~ e, jo jíi`~ ja` lí`
jíi`~ jóiñ` jogui dsím` cu` líiñ` cajo.

7'Joba` cañíi` Jesús jo casí`rein`:

—Nii`baa nijmi`leáan`nre.

8'Joba` cañíi` i fí` 'lée` do quiá`~
Jesús jo casí`rein`:

—Fíi`i, ja` catíing` jnea` e 'ná` ni'ú`~
fí` dsíi` sináu` quié~ e; lico` fée`~ e
ni`leáang` i dsea` 'léeng`~ quié~ e do,
joba` lajob nilf` jóng. **9'Dsoco` seem`**
dsea` i teáang` nifi`gui` i quiú` ta`
quié~ e, jogui seem` 'lée` i quiú` u
ta` cajo. Jo mi` fíi` i jaang` 'lée`
quié~ e e dsér` , joba` dsé`bre jóng;

jogui mi~ fíi~ i jaang`gui e jáar', joba' jaa'bre jóng; jogui mi~ fíi~ i dsea' 'léeng' quié'e e liing' e jmér', joba' jmoo'bre cajo.

10 Jo mi~ canúu' Jesús e júu' na, eáam' cangogá' dsíir' jo cajín' casír' jaléng' i dsea' i ngolíing' cóo'r' do:

—E já' e fíi~ i 'ná' e jíi' coo' ya' ja' mi' cajín'n jaang' dsea' gó'o dsea' Israel i dseáng' já' líng' júu' quié'e lí' laco'gui la líng' i fii' 'lée' romano na. **11** Jo fíi~ i 'ná' e jmiguiub' fíing' lí' nijalíng' fíing' dsea' i ja líng' dsea' Israel jo nigüear' e nidó'r' cóo' jaléng' 'líi' dsea' cóong' qui'i' i sii' Abraham jogui Isáá' cóo' gui Jacóo' mi' ti' lí' nití' lí' e nicá' Fidiée' nífi' quiá' lajaléng' dsea' jmigüi'. **12** Jo dsu' Fidiée' nibíim'bre fí' caluu' fí' lí' nuu' só' fíing' dsea' Israel i lamí' sií' catfíng' seeng' cóo'r' fí' lí' guiá' fí' lí' quiú'r' ta~, jo i dsea' fí' dob nijeár' qui'r' jogui tur' majar' uíi' jalé' iihuí' e ni'líñ' do.

13 Jo lí' jo, Jesús casí' guir i fii' 'lée' romano do jo cajín':

—Guóng' fí' quií' jo güilitib' lajíi' ta~ cañí', co' jáb' nicalfn' júu' quié'e.

Jo dsifí' lajob calláang' i dsea' 'léeng' quiá' i fii' 'lée' romano do.

Mi~ cajmi'leáang' Jesús iemisé' Tú' Simón

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Jo mi~ cangí' jo, Jesús cangór' fí' quiá' Tú' Simón. Jo mi~ caguiér' fí' jo, dob ráang' iemisé' Tú' Simón e dsíng' iu' guiíñ'. **15** Jo Jesús cagüi'r' guoo' i dseamí' do, jo dsifí' lajob caguá' e iu' guiíñ' do. Jo mi~ cangí'

jo, i dseamí' do caróor' jo cajmér' e cagób' jaléng' i dsea' do.

Mi~ cajmi'leáang' Jesús fíing' dsea' dsée'

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Jo mi~ canuu' lajo, fíim' dsea' caguilíiñ' fí' lí' guiing' Jesús e jeeíñ' jaléng' dsea' i teáang' i 'ling' dsíi'; jo cóo' 'níia' camí' júu' e fé' Jesús, uóom' jaléng' i 'ling' i teáang' dsíi' dsea', jogui 'láam'bi lajaléng' dsea' dsée' la'eáang' cóo' e júu' jo cajo. **17** Jo cangojéé' e la e laco' caliti' jalé' júu' e cajíng' jaang' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malí' gui eáang' i calisí' Saíí' mi' cajín' lala: "Í bre calíñ' jalé' iihuí' qui'naa' jogui cacór' jalé' jmohuí' e líi'naa' cajo."

Jaléng' dsea' i iing' dsilíing' cóo' Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Jo mi~ cangí' jo, cangá' Jesús e dsíng' fíing' dsea' caseáng' fí' lacúng' lajíng' lí' siñ', joba' caquiu'r' ta~ dsea' quiá'r' e ningúiñ' fí' lí' 'ngóo' cataang' e guiée' do. **19** Jo lajee' job, cangoquiéeng' fí' lí' siñ' jaang' tifa' quiá' júu' quiú' ta~ quiá' dsea' Israel jo cajín' casír' dsea' do lala:

—Tifa', iim' baa nii' i cóo' 'ná' lí' doñi' jié' fí' guó'.

20 Joba' cañí' Jesús quiá' i dseanu' do jo casí' reiñ':

—Jaléng' güíí' seab' too' lí' güing'ne', jo lajobi jaléng' ta' seab' sií' re' cajo; dsu' jnea', dsea' gáá'a fí' níff' e líin'n jaang' dsea' jmigüi', jíi' lí' quiee' e mogui' ja' sea'.

21 Jo mi~ cangí' jo, jaang' lajee' i dsea' quiá' Jesús do casí' ír' lala jo cajín':

—Fíi`i, cuóøl` jnea~ fí` jang`¹
ni`áan`n tiquié`e, jo mi` ningf` jo,
joguiba` nñii` i cõo`² `nñ.

²²Joba` lalab cañii` Jesús quiá`³ i
dsea` do jo casí`⁴reiñ`:

—Nea~ cõo`⁵ jnea~ lana jo cuø
fí` e jaléng`⁶ i dsea` i líing` lafa`
'líing` ni`áaiñ` tiquíi`⁷ mf` nitf` oor`
quiá'r`.

Mi` cajmée` Jesús e ca'uáang` e róo`
jmii` jogui ca'uáang` e ii` guí`

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³Jo mi` cangf` jo, caíb` Jesús ff`
coq` dsíi` móo` coliing` cõo`⁸ jaléng`⁹
dsea` guitúung` quiá'r`.²⁴Jo lajee`
guiáang`¹⁰ e ningolíiñ` ni` jmiib`
mi` canaang` ii` guí` la huíing`
jogui canaang` e róo`¹¹ jmii` cajo, jo
miffing` ninaang` dsíi` ab` jmii` ff`
dsíi` e móo` do. Jo lajee` jo, güiim`
Jesús ngóor`. ²⁵Joba` i dsea` quiá'r`
do cañiim`bre dsea` do jo cajíñ`
casí`¹²reiñ`:

—Fíi`iil, leaang` jneaa~aa`, co`
ningóo` dsíi`am`baa`!

²⁶Joba` cañii` Jesús quiá`¹³ i dsea`
do jo casí`¹⁴reiñ`:

—¿Jiali`¹⁵ dsíng`¹⁶ 'gó`na`? Jo ¿jiali`¹⁷
ja` 'ga`¹⁸ lí` já`¹⁹ líing`na` e jnea~
quií`²⁰i jmii` e nijmee`e lí`²¹ doñi`
ee`?

Jo mi` calf` fé`r` lana, jo caráaiñ`
jo caquie`r` ta` e guí` do cõo`²²guí`
e jmii` do, jo dsif` lajøb caquiung`²³
e ii` guí` jogui caquium`bi e róo`
jmii` cajo, jo tiib` ca`f`.²⁷Jo dsíng`²⁴
cangogá` dsíi` i dsea` quiá'r` do mf`
cangár` lado, jo canaaiñ` jmingf`²⁵
rúiñ` lajee` la'ó` yaaiñ`:

—¿I`gui i dseañu` na e quiue`r` ta`
jo nñu`²⁶ jalé`²⁷ guí` cõo`²⁸ jalé`²⁹ jmii`
júu` quiá'r`?

Dsea` i seeng` ff` Gadara i niteáang`³⁰ i
'líng`³¹ dsíi`

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸Jo mi` tí` lí` caguié` Jesús
ff` lí`³² lí` 'ngóo`³³ cataang` e guiéé`
do e ff` guóo`³⁴ uó` lí` se`³⁵ Gadara,
jo ff` codsii` ca'uøøng` gág`³⁶
dsea` i niteáang`³⁷ i 'líng`³⁸ dsíi` jo
cangoquiéen` ff` lí` sing`³⁹ Jesús. Jo
eáam` soø` dsíiñ` do e jíi`⁴⁰ jaang`
dsea` cuóøøng` lí` ngíiñ` e ff` jo.⁴¹ Jo
lalab canaaiñ` do áiñ` Jesús:

—Ja` jmiguín`⁴² jnea`⁴³, Jesús, co`
ne`baa` guíi`⁴⁴ e 'nñb` dseáng`⁴⁵ lin`⁴⁶
Jóo` Fidiéé. Jo èsu cañí`⁴⁷ e ñicuóø`⁴⁸
jnea`⁴⁹ iihúff` e jíi`⁵⁰ ja` mi` catf` ff`
lajo?

³⁰Jo e quiá`⁵¹ job nitaang` i ffíng`
cú` i taang` ta` gó`.⁵² ³¹Jo i 'líng`⁵³ do
camí`r` jmí`ee` Jesús jo casí`r` dsea`
do lala:

—Song ni`uøøn`⁵⁴ jnea`⁵⁵ li` téel`⁵⁶naa`!
la, cuóø`⁵⁷ jnea`⁵⁸ ff` e nidsitoo`⁵⁹naa` ff`
dsíi` i cú` i taang` do.

³²Joba` lalab cañii` Jesús jo
casí`⁶⁰reiñ` do:

—Güiifing`na` güítáang`⁶¹na` ff` jo.

Jo ladsif` lajøb ca'uøøm` i 'líng`⁶²
do ff` dsíi` i dsea` do jo cangotáaiñ`⁶³
ff` dsíi` i cú` i nitaang` do. Jo dsif`
lajøb canaang` i cú` do cuíi`re` cartí`
cajiúng` yaang`ne` ff` dse`⁶⁴ jiáa`, jo
casojiúng`ne` ff` dsíi` jmí` jo ff` job
cagjó`re` jmii`.

³³Jo i dsea` i nijmóo` i`⁶⁵ i cú` do
cacuíi`bre cangolíiñ` ff` jee` ff`.⁶⁶ Jo
mi` caguiliíiñ` ff` jo, canaaiñ` guiar`
júu` quiá`⁶⁷ lajíi`⁶⁸ e calf` do cõo`⁶⁹
i dsea` i teáang`⁷⁰ i 'líng`⁷¹ dsíi` do.

³⁴Joba` lajee`⁷² i dsea` i seeng` e ff`
do cangolíiñ` ff` lí` tåang`⁷³ Jesús. Jo
mi` cangáiñ` dsea` do, jo camí`reiñ`⁷⁴

jimi'ee' fa' e nigüi'fib' dsea` do e fi'
guóo' uø' li` tääiñ` do.

**Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i~
caang` tií`**

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9 Jo mi~ cangf jo, cajgób-tu
Jesús fí dsíi' coq móo' jo
cangüiñ' fí lí' ngóo' cataang` e
guiée' do jo caguiém` tur fí fií' li'
guiiñ'. ² Jo mi~ caguiéiñ' fí jo, jo
caguilíng` dsea` i jéeng` jaang` dsea`
i caang` tií` i dsíing` ni~ coq 'ma`
e silíng`. Jo mi~ cangá` Jesús e jo,
jo co' niñi'bre e jáb` líng` jaléng`
i dsea` do júu` quiá'r, joba' lalab
casír` i dsea` dsée` do:

—Jóq' o, cuø b' uø', co' lana
nical'fm` dsee` quií`.

³ Jo ie~ jo dob niteáang` tú' 'ni'
míing` tifa' quiá` júu` quiá` ta`
quiá` dsea` Israel. Jo mi~ canúur` e
cajíng` Jesús lajo, joba' cal' dsíri`
lala: "Lajíi` e nícajíng` i dseañu`
na, gab' fér' uií` quiá` Fidiée`."

⁴ Jo co' níb' Jesús lajíi` e i` dsíi`
i dsea` do, joba' cajmingi`reiñ` do
lala:

—¿Jiali' jmang` e ga'ba' i' óo'
'ná'? ⁵ ¿E` e líng`na' e ja'gui huíng`
e nife'ee', su e "Ni'líim`baa dsee`
quií?", osi e nifé`naa' é: "Ráan` jo
ngi`"? ⁶ Jo dsu' lana jnea` ni'ée`e
'ná` e jneab` dsea` cagáa'a fí' níff` e
líin`na` jaang` dsea` jmigüi` jo oo`baa
ta` fí' jmigüi` la e ni'fin`n dsee`
quiá` dsea`.

Joba' casí` Jesús i dsea` caang` tií`
do jo cajíñ`:

—Ráan` jo sée` li` ráan` jo
guóng` fí' quií`.

⁷ Jo dsíri` lajob caráang` i dseañu`
do jo cangám`bre fí' quiá'r. ⁸ Jo mi~

cangá` i dsea` i teáang` do e ca'láam`
i dsea` dsé` do, dsíng` cangogá`
dsíri`. Jo lajiim`bre canaaíñ` jmfíeíñ`
Fidiée` dsuco` dsea` do cacuø'r` dsea`
jmigüi` jalé` e quíiñ` jmií` do.

**Mi~ cató` Jesús jaang` dseañu` i sii`
Mateo**

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jo mi~ cangf jo, cagüi'íi` Jesús e
fí fií' li` guiíñ` do. Jo lajee` ngóor`
guiá` fib` cangáiñ` jaang` dseañu`
i sii` Mateo i niguing` mi` cuu` e
catíng` dseata` i guiling` fí` Roma.
Joba' lalab casí` Jesús i dseañu` i`
jo cajíñ`:

—Mateo, nea` cóo` jnea`.

Joba' caróob` Mateo e li` niguiñ`
do jo cangó`bre cóo` Jesús.

¹⁰ Jo mi~ cangf jo, e jmií` job
cagó` Jesús fí' quiá` Mateo. Jo
lajee` guiíñ` górl` colíing` cóo`
jaléng` dsea` quiá'r, caguilíng`
i fiíng` nodsicuu` i jmoo` ta` cóo`
i Mateo do cóo`gui jaléng` dsea`
i sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee`,
jo caguár` colíing` cóo` Jesús e
cagó`r` ni` mes` li` guiling` dsea` do.

¹¹ Jo mi~ cangá` tú` 'ni' míing` dsea`
Israel i líng` dsea` fariseo e guiling`
Jesús górl` cóo` i dsea` do, joba'
i dsea` fariseo do cajmingi`r` dsea`
quiá` Jesús jo cajíñ`:

—¿Jiali' górl` tifa' quií`na' cóo`
jaléng` nodsicuu` jogui cóo` dsea` i
sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee`?

¹² Jo nicanúub` Jesús lajíi` e
cajíng` i dsea` do, joba' lalab cañíir`
quiáíñ` do jo casí`reiñ`:

—Jaléng` dsea` i guíung` ja`
'neáíñ` timíí, dsu' 'neám` jaléng`
dsea` dsé`.¹³ Güiliíng`na' jo
güijmitíing`na` e júu` la e fér` Fidiée`

fi' ni~ ji` quiá'r~: "Jnea~ Fidiéé~ iin~ n e 'ná~ nifíi~ líng`na' jaléng` dsea` rúng`na', jo o' lico' cuo`na' feá` fi' quinii~." Jo jnea~ fíi~ i 'ná~ e ja` cagá~ a fi' jmigüi` la fa' e caga'nén`n jaléng` dsea` i ée` guié~, dsuco` jnea~ caga'nén`n jaléng` dsea` dsee` dsea` quib'.

Mi~ cajmingí~ dsea` Jesús cuaiñ~ quiá` ayuno
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Jo coo` jmií~ cangoquiéeng` jaléng` dsea` quiá~ i Juan i seáang` dsea` jmií~ do fi' lí~ sing` Jesú s jo cajmingi'r` dsea` do lala:

—Jneal` coliing` cóo` jaléng` dsea` góona` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo contóom` jmoo`naa` ayuno, jo éjiali` jaléng` dsea` quíi` 'ná` ja` jmóor` lajo?

15 Joba` cañíi` Jesú s quiá~ i dsea` do jo casí`reiñ`:

—Ja` cuóong` nijmé` ayuno jaléng` dsea` i simíing` quiá~ coo` lí~ cung` guoo` dsea` lajee` seeng` i siming` i cung` guo` do cóo'r~. Jo dsu` niguiéeb` jmií~ mi` nisáng` dsea` i siming` do, joguiba` nijmé` ayuno jaléng` i dsea` do.

16 Jo jíi` jaang` dsea` to'r` coo` 'mi` e yáu` cóo` cal'ná` 'mi` e 'míi~, dsuco` song cajmér` lajo, joba` nijóm` e 'mi` 'míi` do jogui ni'gui` bi e 'mi` yáu` do cajo, joba` lí` lí` jmigui`gui ni'gui`b` jóng. **17** Jo lajobi cajo ja` guié` dsea` mée` e laco` gui'ná` có` ff coo` dsíi` loo` jó` e yáu`~, dsuco` song cajmér` lajo, joba` ni'gui`ba` do jo nidsi`fií` e mée` do jogui ni'íim` e loo` jó` do cajo. Jo co` lajob líi`, joba` guiú`gui e niguié` dsea` e mée` laco` gui'ná`

có` do fi` coo` dsíi` loo` jó` e 'míib`, jo lajoba` ja` dseáang` fa` e ni'gui` e loo` jó` do o'gui fa` e nidsi`fií` e mée` do cajo.

Mi~ cajmi`leáang` Jesú s jóó` Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Jo lajee` sing` Jesú s e gui'ná` síim`bir cóo` i dsea` i caguilíng` jmingíi` do, mi` caguié` jaang` fi` féng` quiá` dsea` Israel i sií` Jairo fi` lí~ sing` dsea` do. Jo casí'r` uó` jnir` fi` quini` dsea` do jo casí`reiñ`:

—Tifa', 'mícú` nabi cajúng` jaang` simí` quié` e; jo fa` njigiéé` o` guó` güiquidsi` guó` fi` moguir` jo niíibl`tur.

19 Jo dsifib` cangó` Jesú s fi` jo coliing` cóo` i dsea` quiá` do.

20 Jo lajee` e iuuíñ` fi` ngóo`bre mi` cangoquiéeng` jaang` dseam` lí` caluur` i nilíng` jmohuíi` e tuuiñ` lajíi` ningóo` mi` guity` jii`. Jo i dseam` do catíiñ` capí` 'ni` si` dsea` do; **21** co` i` dsíi` e fa` capíb` si` dsea` do catíiñ` , joba` ni`leáam`bre lajíi` jmohuíi` e líiñ`. **22** Jo dsifí mi` cajmée` i dseam` do lajo, cají` Jesú s nir` fi` caluur` jo cangáiñ` i dseam` catíng` si`r` do jo casí`reiñ`:

—Cuóø` b` uó` , jóó`o; nica'láam`ba` lajíi` jmohuíi` e lamí`lin` uíi` e jáb` calín` jíu` quié`e.

Jo ladsifí lajob ca'láang` i dseam` do lajíi` jmohuíi` e líiñ`.

23 Jo mi` tí` lí` caguié` Jesú s fi` quiá` i fi` féng` quiá` dsea` Israel do, cangár` e niteáang` dseati` jíutur` líu` quiá` 'lii` co` tí` lí` ni'ám` i simí` 'lii` do, jogui jaléng` dsea` eáang` niteáaiñ` ta` quií` óo`.

24 Joba` caquiú` Jesú s ta` quiá` jaléng` i dsea` do jo casí`reiñ`:

—Uøøng`na' lajiing`na' e la, co' ja` liing` i simf` na, co' lico' güiim`bre.

Dsu' mi` canúu` jaléng` i dsea` do lajo, lico' cangfim`bre Jesús, ²⁵dsu' Jesús ca'uøøm`bre jaléng` i dsea` do fi` li` teáaiñ`. Jo mi` cangf jo, ca'l`bre ff` dsii` sinuu` jo missiing` catfiin` guoo` i simf` 'lii` do, jo dsif` lajob caráaiñ` do. ²⁶Jo latøøm` li` se` Galilea cani` júu` quiá` lajiil` e calf` do ie` jmiif` jo.

Mi` cajmi`leáang` Jesús gáng` dsea` tiuung`

²⁷Jo mi` cangi e cajmijí` Jesús i simf` 'lii` do, cagüiif` dsea` do ff` jo; jo lajee` ngóor` ff` guia` fi`, cangoquiéeng` gáng` dsea` tiuung` ff` li` ngóor, jo i dsea` i` áiñ` Jesús lala:

—iFíi` güülfín` jnea`, Jóo` dseata` Daví`!

²⁸Jo mi` ti` li` caguié` Jesús fi` coo` li` si` 'náu, jo ca'l`bre ff` dsii`, jo cangotáam`bi i dsea` tiuung` do fi` jo cajo, jo Jesús cajming`r` dsea` do:

—¿Su já` líing` 'ná` e quií`baa jmiif` jmeé`e e nilijné`tu`?

Joba` cañiñ` do:

—Dseáang` jáb` líi`naa!, Fíi`ii`.

²⁹Jo dsifib` cagüi` Jesús jminiñ` do jo casí`reñ`:

—Nijmee`baa e nilijné`tu`, co` jáb` calíng`na` e quií`baa jmiif`.

³⁰Jo dsifib` cana` jmini` i dsea` gáng` do. Dsu' Jesús ca'l`fir` 'goó` quiáin` do e ja` ii` nisíin` jíi` jaang` quiá` lajiil` e calf` do. ³¹Dsu` i dsea` do, jobi lico` nica'uøøiñ` fi` li` si` e 'náu` do mi` canaaifi` ni'r` júu` ff` lacaang` fi` e née` li` se` Galilea

quiá` lajiil` e cajmée` Jesús cóo` ír` do.

Mi` cajmi`leáang` Jesús jaang` dsea` i ja` fé`

³²Jo lajee` e uøøng` i dsea` gáng` i lamí` tiuung` do, jo lajee` jo, tú` 'ni` miing` dsea` cangojéeiñ` fi` quini` Jesús jaang` dsea` i ja` fé` uíi` e iuung` i 'ling` dsifir`. ³³Jo mi` calf` e cajmihuíng` Jesús i 'ling` i iuung` dsii` i dsea` i ja` fé` do, joguiba` canaaifi` do café`r. Jo jaléng` dsea` i siseáng` do ie` jo dsíng` cangogá` dsifir` jo fé`r` lala:

—Dseáang` jíi` coo` ya` ja` mi` cane`ee` fi` góona` Israel lajiil` e nicalí` na jmiif` na.

³⁴Jo dsu` jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo i siseáng` do ie` jo fé`r` lala:

—La'eáang` cóo` bí` quiá` fi` i 'lim`ba` tiing` i dseañu` na e jmihiúñ` i 'ling` i teáang` dsii` dsea`.

Eáam` ffi` líing` Jesús jaléng` dsea`

³⁵Jo mi` cangi` jo, cangi` Jesús lacaang` jalé` ffi` fé` cóo`gui` jalé` ffi` pí` e er` júu` quiá` Fidiée` fi` lacoo` li` téé` guá` quiá` dsea` góor` dsea` Israel. Jogui guiar` júu` e nijaquiéem`ba` e nicá` dsea` do nifi` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüi` , jogui jmi`leáaiñ` jaléng` dsea` i líing` lí` doñi` ee` jmohuíf` osi lí` doñi` jié` li` cu` quiáin` é.

³⁶Jo mi` cangáng` Jesús i dsea` leáang` i siseáng` do ie` jo, eáam` calf` ffi` líing` neiñ` , co` dsíng` jmiquíng` dsiiñ` do jogui dsíng` lijuung` dsiiñ` cajo. Co` líiñ` do

laco' líng' jaléng' jo'se' mí' ja'
seeng' fii' re' i quié' nifí' quiá'a're'.

³⁷ Joba' cajíng' Jesús casí'r'
jaléng' i dsea' quiá'r' do lala:

—E já' e dsíng' fíing' jaléng' dsea' i
iing' nijmicuúng' jnea', dsu' ja' ii' 'ga' lí'
dsea' seeng' i niguá' júu' quié'e. ³⁸ Joba'
'né' nimíi' 'nél' Fidiée' e nicuóng' guir
dsea' i niguá' jalé' júu' quié'e, jo e jo lí'
lafal' mí' caroo' jalé' e cajn' jaang' dsea'
jo dsu' jo ii' 'ga' lí' seeng' i nijmicóo'
quiá'r' e ni' ta' do.

Mí' caguíng' Jesús dsea' guitúung' quiá'r'
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 Jo mi' cangf' jo, coo' jmíi' cató'
Jesús lajiing' i dsea' guitúung'
quiá'r' do, jo cacuó'reiñ' e óoín' do ta' e
tiiin' e ni'uóíñ' jaléng' i 'ling' i teáang'
dsíi' dsea', jogui e tiiin' nijmi'leáaiñ'
jaléng' dsea' dsée' lí' domí' ee' jmohuí'
liiñ' osi lí' domí' jié' lí' cu' quiáin' é.

² Jo lalab sií' jaléng' i dsea' apóo' i ni'
júu' quiá'r' do; i sing' nifí' do sií' Simón,
jogui sií'bir Té' cajo, jogui jaang' rúiñ'
do i sií' Df'; jogui Tiáa' cоо' jaang' rúiñ'
i sií' Juan, jo lají' huáiñ' na líiñ' joo'
jaang' dseañu' i sií' Zebedeo; ³jogui Lii'
jogui Bartolomé jogui Mó' jogui Mateo,
jaang' i lamí' jmoo' ta' mí' cuu' e catíng'
dseata' i guíing' fí' Roma; jogui Tiáa',
joo' jaang' dseañu' i sií' Alfeo; jogui
Tadeo; ⁴jogui jaang' i sií' Simón i líng'
dsea' celote; jo jaang'gui i sií' Judas
Iscariote, dsea' i ca'níing' Jesús fí' quini'
dseata'.

Mí' casíng' Jesús dsea' guitúung'
quiá'r' e nidsiguiain' júu' quiá'
Fidiée'

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jo mi' cangf' jo, jo lajee' e
ná'gui e nisíng' Jesús i dsea'

guitúung' quiá'r' do e nidsiguiain'~
do júu' quiá'~ Fidiée', la'uii' jang'
casí'r' reiñ' jalé' ta' e nidsijméeiñ'
do jo lalab casí'r' reiñ':

—Jie' mí' güiliing' na' fí' guío'~ uó'
quiá'~ dsea' i ja' líng' dsea' Israel,
o'gui niguítáang'~na' fí' jalé'~ fí'
quiá'~ dsea' Samaria. ⁶ Jo lajíi'~ ta'
e niguiliing'~na' e güiquí'~ jíing'~na'
jaléng'~ dsea' Israel jial laco'
nilicuíñ' Fidiée', co' i dsea' í' líiñ'
laco' jo'se' i si'síng'. ⁷ Jo güiliing'~na'
güigua~na' júu' jee' jaléng'
i dsea' í' e nicatíb' í' e Fidiée'
nicá' nifí' quiá'r'. ⁸ Jo lajee' jo,
jmí'leáang'~na' jaléng'~ dsea' dsée',
jogui jmeé'~na' e nijíi'tu jaléng'~ líi~,
jogui jmi'leáang'~na' jaléng'~ dsea' i
líng'~ jmohuí'~ lí'~ fí' ngúu' táang',
jogui uóong'~na' jaléng'~ i 'ling'~ i
teáang'~ dsíi' dsea'. Jo ja' cá'~na' e
'léeng'~na' quiá'~ lajíi'~ e nijmee'~na'
do, co' ja' ee' cuu' cacóng' quíi'~na' e
cangiing'~na'.

⁹ Jo ja' 'né' cá'~na' jíi'~ cal'síng'
cuu' quiá'~ e 'né'~na' ¹⁰ o'gui nosúu'
quíi'~na'. Jogui jíi'~ sí'~na' e quií'~ba'
'né' cá'~na', co' ja' 'né' cá'~na' e co'
cá'~na'; lajobi lomíi'~na' cajo, lajíi'~ e
ó'ba', o'gui 'né' cá'~na' 'ma'lú', cofa'
jaléng'~ dsea' jmoo' ta' ngúim'bre
jalé'~ e gó'r'.

¹¹ Jo mi' niguiliing'~na' fí' coo' fíi'
pí' osi fí' coo' fíi' fél' é, 'néng'~na'
jaang'~ dsea' i lí'~ i ni'íng'~ 'ná'~ fí'
sinúu'~ quiá'r', jo fí' job nijá'~na'
carta'~ taang'~na' fí' e fíi' jo.

¹² Cuóó'~ba' guicá'~ jaléng'~ dsea'
i neáang'~ fí' jo mi' niguítáang'~na'
fí' sinúu'. ¹³ Jo song guiáb'~ ni'íng'
'ná'~ i dsea' lí'~ niguiliing'~na' do,
joba' juguiú'~ niliseeíñ'; dsu' song ja'
ni'íñ'~ 'ná'~ cоо'~ e guíá', joba' lajob

ja` juguiú` niliseeiñ` yaaíñ` cajo.
 14 Jogui song ja` ni'lín` 'nú` guiú`
 o'gui iiñ` e ninúr` júu` quií`na',
 joba` uøøng`na` lajminá` e fí` sináú`
 jo osi e fí` fii` jo é, jo bó`na` 'lee`
 tóo` tií`na`. 15 Jo jnea` jmitaa` óo`na`
 e mi` nití` í` e niquidsi` Fidiéé` í`
 quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`
 eáang`guib nicuó`r` iihuú` i` dsea` i`
 ja` calijíi` 'nú` do laco`gui iihuú` e
 calíng` jaléng` dsea` i` caliséng` fí`
 Sodoma coo`gui fí` Gomorra.

Mi` cajíng` Jesúz e` jalé` iihuú`
 ni'íng` dsea` guítúung` quiá`r`

16 Jo mi` cangf` jo, lalab casí`gui
 Jesúz i` dsea` quiá`r` do:

—iTéé` áa'na`! Jnea` nisíin`n
 'nú` jec` dsea` i` 'nú` níning` 'nú`
 lafa` jaang` jo'se` i` ni`iuung` jee`
 ie'dsinúu`. Jogui jmeé`na` lí`na`
 laco`gui la lí`jaang` mi`, jo 'né`bi
 cajo e ja` 'lee`na` dsuco` fa` jaang`
 mee` ja` 'léé're`. 17 Jo ñiim` áa'na`,
 co` nisám` dsea` 'nú` jo nidsijeáaiñ`
 'nú` fí` quini` dseata` qui`ii` dsea`
 Israel, jogui nijmihuúiñ` 'nú`
 fí` dsii` sináú` guá` quiá`r` 18jo
 ji`gui cartí` nidsijeáaiñ` 'nú` fí`
 quini` dseata` dsea` cöøng` uíi` e
 cuíng`na` jnea`. Dsu` mi` nijmeáin`
 'nú` lajo, joba` cuóøng` e nifo`na`
 fí` quinir` coo`gui fí` quini` jaléng`
 dsea` i` ja` cuíng` Fidiéé` jial mi`
 ca'uíng`na` dsea` quié`e. 19 Jo dsu`
 mi` nijáiñ` 'nú` fí` quini` dseata`
 ja` jmeé`na` fí`i` jial niff`na`r osi
 jial ningií`na` quiá`r` é, co` Fidiéeb`
 dsea` nicuó`r` 'nú` e ní`na` e` júu` e
 ningií`na` quiá`r` mi` ti` li` nití` í` e
 liing` ee` nijming`r` 'nú`. 20 Co` ie`
 jo, Jmiguí` quiá` Tiquí`na` Fidiéé`
 dsea` guiing` niff` e nifé` cuaiñ`

quií`na` mi` nití` e í` jo, jo o` yaang`
 'nú` dsea` nifo`na`!

21 Jo mi` ti` li` jo, seem` dsea`
 nijáiñ` jaléng` rúiñ` e nijúuiñ`,
 jogui seem`bi tiquiá` dsea` nijmér`
 lajo cōo` jór` osi jór` é nijmér`
 lajo cōo` tiquiá`r` e njngáng`
 rúiñ`. 22 Jo lajiim` dsea` jmigüí` nilí`
 'nú` níin` 'nú` uíi` e cuíng`na` jnea`;
 jo dsu` i` dsea` i` nité` e siñ` teá` fí`
 guiú` contøøng` cōo` jnea`, joba`
 i` dsea` f`bing` i` nileáng` jee` jalé`
 dsee` quiá` mi` nití` í` lajo. 23 Jo
 mi` ni'óng` dsea` 'nú` fí` coo` fí`
 guiú`gui e cuíi`ba` jo nigüülíng`na`
 fí` jié`gui coo` fí` Jo dsu` jmitaa`
 óo`na` e jnea` i` cajá` fí` jmigüí` la e
 líin`na` jaang` dsea` jmigüí` nigáab`túu`
 calé` catú` 'nú`-gui e niteáng`na`
 ngi`na` ta` guia` júu` quié`e fí`
 laúng` jalé` fí` e téé` li` se` Israel.

24 Co` jíi` jaang` dsea` i` jmitiíng`
 tiing`guir laco` tifa` quiá`r` o`gui
 jaang` dsea` 'léeng` fa` niing`guir
 laco` fíir`. 25 Co` i` dsea` i` jmitiíng` do
 'nèb` nijmitiíñ` cartí` nilitiíñ` røø`
 jo lajoguiba` røøb` nicóin` cōo` tifa`
 quiá`r` jóng. Jogui i` dsea` 'léeng` do
 mi` ningóo` jmóor` ta`, ni`uím`bre
 laco` i` fíir` do cajo. Jo song fél` dsea`
 e fíi` i` ling` i` sii` Beelzebú quier`
 nifí` sináú` quií`na`, joba` ga`gui`
 nifé` dsea` jóng uíi` quiá` dsea`
 sináú` quií`na`!

Jial 'né` nijmi`gó` dsea` Fidiéé`
 (Lc. 12:2-7)

26 Jo mi` cangf` jo, casí`gui Jesúz
 jaléng` i` dsea` quiá`r` do jo cajíñ`:

—Ja` fóøng`na` quiá` jaléng`
 dsea` i` 'nú` níning` 'nú`, co` ja` sea`
 jíi` coo` júu` e ja` ni` dsea` fa` ja`
 tóo` jmii` e niliñi` dsea` o`gui coo`

e si'ma' fa' ja' tóo' jmií' e niguié'
dsea` cajo. ²⁷Jogui jalé' e fíi' i' ná'
e iing', guia~ba' júu' jee~ jaléng'
dsea'; jogui jalé' e fíi' i' ná' ff' oo'
loguá'na', fée'ba' teá' jee~ jaléng'
dsea. ²⁸Jo ja' fóøng'na' quiá'
jaléng' dsea` i iing~ njingáng' 'ná',
co' ja' e ta~ iing' quiá'r' lico' li'r'
jíi' ngúu' táang'na'; co' Fidiéeb'
dsea` 'né' i njimi'goo'na', co' jíi'
dsea` f'bing' cuóøng' njingáng' dsea'
jogui ni'líiñ' dsea` conguia' ff' lf' 'li'
car' ngongff' jmií'.

²⁹Co' cuóøm' nilóng' dsea`
gáng' ta' cój' coo' tý' í' lajo, jo
dsu' jíi' jaang` i ta' do qui' jmií'
nidsl'iing'ne' e ja' mi' caquiú'
Tiquíi'na' Fidiée' ta' lajo. ³⁰Jogui
jaléng' 'ná', jí'gui jñugui'na' si'f'
Fidiée' jór' mi'f' tíi'. ³¹Joba' ja'
fóøng'na' jíi' coo', co' líi'gui quiing'
'ná' ff' quini' Fidiée' laco'gui i fíiing'
ta'.

Jaléng' dsea` i jíng' e cuíiñ' Dsea`
Jmáang' ff' quini' jaléng' dsea` jiéng'
(Lc. 12:8-9)

³²Jo cajíng'gui Jesús casí'r' dsea`
quiá'r':

—Song ii` dsea` jíng' e cuíiñ' jnea~
fi' quini' dsea` jiéng', joba' lajob
nifá' jnea~ cajo e cuíim'baa i dsea` f'
fi' quini' Tiquié'e dsea` guiing~ níiff';
³³jo dsu' ii`gui i jíng' e ja' cuíiñ'
jnea~ ff' quini' dsea` jiéng', joba'
lajob nifá' jnea~ cajo e ja' cuíin're
fi' quini' Tiquié'e dsea` guiing~ níiff'.

Nijíng' dsea` lajee' la'ó' rúiñ' uíi'
quiá' Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴Ja' f' áána' fa' jnea~ cagá'a
fi' jmigüí' la e cagajmée'e e seeng`

dsea` juguiá' júu' røø', co' jnea~ ja'
cagajmée'e lajo, dsuco' uíi' jnea~
nijíng' dsea` lajee' la'ó' rúiñ'.

³⁵Jo joo' dsea` dseañu' nijíñ' cój'~
tiquiá'r', jogui joo' dsea` dseamí'
nijíñ' cój' niquiá'r', jogui dsea`
miloo' quiá' dsea` nijíñ' cój'~
iemisér'; ³⁶jo lajee' la'ó' dsea`
sinéu' quiá'r' nilí' 'ní' níing' rúiñ'.

³⁷Jogui song jaang' dsea`
eáang'gui 'neáaiñ' tiquiá'r' osi
niquiá'r' é laco'gui jnea~, joba' ja'
qui' jmií' e líiñ' dsea` quié'e jóng;
osi jaang` sejmii' dsea` eáang'gui
'neáaiñ' jór' dseañu' osi jór'
dseamí' é laco'gui jnea~, joba' lajob
cajo ja' qui' jmií' e líiñ' dsea`
quié'e. ³⁸Jogui ii` dsea` i ja' niseáng'
lafa' crúu' quiá'r' e laco' cuø' li' e
guia' dsfir' e ni'líñ' iihuí' uíi' e
líiñ' dsea` quié'e, ja' qui' jmií' e
líiñ' dsea` quié'e. ³⁹Jogui ii` dsea`
i f' dsf' e lí'bre nileáng' 'nía'r' jee'
jalé' dsee` quiá'r', joba' i dsea` f'
conguia'b' nibiíñ' ff' lf' 'li' jóng;
jo dsu' ii` dsea` i júung' uíi' e
líiñ' dsea` quié'e, joba' i dsea` f'
conguia'b' nitíiñ' ff' quini' Fidiée'
jóng.

Lajíi'~ e catíing' dsea` fíi' quiá'~
Fidiée'
(Mr. 9:41)

⁴⁰Jo lalab casí'gui Jesús dsea`
quiá'r':

—_li` dsea` i íng' 'ná' lacoo' li'
guilíng'na', joba' ím'bre jnea~
cajo; jogui ii` dsea` i íng' jnea~,
joba' ím'bre i dsea` i casíng' jnea~
fi' jmigüí' la. ⁴¹Jogui ii` i íng' i
dsea` i fé' cuaiñ' quiá' Fidiée', co'
dsea` i b' casíi' quiá'r', joba' i dsea`
i ni'líng' i dsea` f' røøb' ni'líñ' cajo

laco'gui e cuøl' Fidiéē i dsea` i fé̄ cuaiñ~ quiá'r~ do; jogui iī i ínḡ jaang` dsea` i éē guiú~, co' guiúm̄ i dsea` do, joba' røøb` ni'ínḡ i dsea` i quiá'l' Fidiéē lñ̄ laco'gui la ínḡ i dsea` i éē guiú~ do. ⁴² Jogui doñī iñ̄ dsea` i cuøl' fa' capí̄ jmiī i dsea` quié~ e i doñī fa' ni'lé̄ cuínḡ jnea~, joba' jnea~ jmitaa~ óo'na~ e catíim̄bre ni'lñ̄ lajíī~ e si'lñ̄ quiá'l' Fidiéē cajo.

Mi~ casíing` Juan i seáang` dsea` jmiī
dsea` quiá'r~ fī lī táang` Jesús
(Lc. 7:18-35)

11 Jo mi~ tī lī cató̄ e
cacuøl' Jesús ta~ jalénḡ
i dsea` guitúunḡ do quiá'r~, joba'
cangó~bre e cango'er' jogui e
cangoguar̄ júu~ quiá'l' Fidiéē fī
jalé̄ fī e téel̄ lī se' Galilea.

² Jo ie~ jo, 'nñfíb̄ iuunḡ i Juan
i seáang` dsea` jmiī do. Jo lajeē
iuuiñ~ fī job mī caliñir̄ jalé̄ e
quiíl̄ jmiī tiinḡ Dsea` Jmáanḡ e
jmóor̄, joba' casíiñ~ coq̄ tú~ mñínḡ
dsea` quiá'r~ fī lī táang` dsea` do
³ e cangojmingíī'reiñ~ su íb̄ dsea`
i sijeenḡ dsea` Israel i si'línḡ e
nigüéenḡ fī jmigüí̄ la, osi
nijém~bir jaang`gui i jiénḡ é.

⁴ Joba' lalab cañíī Jesús quiá'l' i
dsea` do:

—Gülliínḡna! güicoo~na! júu~
quiá'l' i Juan do lajíī~ e nicanúu~na!
jogui nicañíi~na! e quíi~ jmiī e
jmóo'o. ⁵Síi~gor e lijnéb̄tu jalénḡ
dsea` tiuunḡ, jogui e ngib̄tu jalénḡ
dsea` jlúunḡ, jogui e l'áam̄ jalénḡ
dsea` i línḡ jmohuñ̄ lī~ fī ngúu~
táang~, jogui e núub̄tu jalénḡ dsea`
güiínḡ, jogui e jíb̄tu jalénḡ lñ̄~,
jogui cajo e guiaa~ júu~ quiá'l' jial

nileáng` jalénḡ dsea` jmigüí̄ jee~
jalé̄ dsee~ quiá'r~. ⁶iJuguiú~jiu
quiá'l' jalénḡ dsea` i ja~ litúnḡ dsíī
lajíī~ fī lī nisiñ~ cõo~ jnea~!

⁷ Jo mi~ tñ̄ lī caquinḡtu i dsea`
i casíing` Juan i seáang` dsea` jmiī
do, joba' Jesús canaaiñ~ sñ̄r̄ jalénḡ i
dsea` i taang` cõo'r~ do jalé̄ juguiú~
uii~ quiá'l' i Juan do, jo lalab
casí~rein̄ jo cajíñ~:

—E~ caguijøø~ 'nú~ mi~ canáu~na!
e ningí~ i Juan do fī jee~ guóo~ uó~
quiá'l' ? Já~ leáa~?, ja~ caguijøøng~
'nú~ jaang` dsea` i uaang~ júu~ quiá'l~
i jmoō lñ̄ doñī ee~ ta~ quiá'l' dsea`
jiénḡ i línḡ la lñ̄ coq̄ cuiñí~ e
dsée~ cataang` lñ̄ doñī jié̄ fī
li~ íí~ guí~; ⁸o'gui caguijøøng~na!
jaang` dseaññ~ i jlo~ si~, co' niñíb~
'nú~ e i dsea` la'l~ neáaiñ~ quiá'l~
dseata~ dsea` fén̄g~, co' i~bing!
sea` jalé̄ e jlo~ quiá'l~. ⁹Jo ñi~ i~
óo'na~ i caguijøøng~na? Jo e jáb~,
'nú~ caguijøøng~na! jaang` dsea` i
laniing~gui laco' i dsea` caguiangaang~ i
café~ cuaiñ~ quiá'l' Fidiéē malii~gui
eáang~. ¹⁰Jo nab nicaliti~ laco' fé~
fi~ ni~ ji~ quiá'l' Fidiéē cuaiñ~ quiá'l~
i Juan i seáang` dsea` jmiī do
mi~ cajíng~ Fidiéē e casí~r~ Dsea`
Jmáang~ lala:

Nisiñ~n jaang` dsea` i niguiá~
júu~ quié~e
ná~gui e niguó~ fī jmigüí~
e laco' niguár~ guiú~ fī li~
ningí~.

¹¹ Jo lalab cajíng~gui Jesús casí~r~ i
dsea` teáang` cõo'r~ do ie~ jo:

—Jo jnea~ jmitaa~ óo'na~ e lajee~
lajalénḡ dsea` i nicalé~ cuaiñ~
quiá'l' Fidiéē, ja~ mi~ caliséng~ jaang~
i niing~gui ta~ quiá'l' laco' i Juan
i seáang` dsea` jmiī do. Jo dsu' i

dsea` i ja` niing` fí` jmingüí` la dsu'
Fidiée`bing` i quie` nifi` quiá'r` ,joba`
f`bing` i niing`gui laco` i Juan do.

¹²'Co` ie` lati` mi` canaang` Juan
i seáang` dsea` jmii` e guiar` júu` e
nijáa` Dsea` Jmáang` jo cartí` lana,
eáang` huíng` nicangojéé` cоо` júu`
quiá` Fidiée` e quiá` equier` nifi`
quiá` dsea` jmingüí` ; jogui jaléng`
dsea` i 'nú` níi` cuо` b` yaaiñ` e
laco` iiñ` nijmoguiéeiñ` cоо` e júu`
jo. ¹³Jо nú`gui e cagüéng` Juan
i seáang` dsea` jmii` ff` jmingüí` la,
jalé` e júu` e caguia` i dsea` i café`
cuaiñ` quiá` Fidiée` jogui e júu`
quiú` ta` quiá` Fidiée` do, jalé` e
jo lico` jmita` dsí` e Fidiée` iiñ`
nicár` nifi` quiá` lajaang` lajaang`
dsea` jmingüí`. ¹⁴Jо song 'nú` iing`na`
ni'fing`na` e júu` jo, joba` i Juan
do líiñ` laco` Líi` i café` cuaiñ`
quiá` Fidiée` malíi`gui eáang` i si`í`
nijáatú calé` catú`. ¹⁵Jо jaléng`
'nú`, dsea` sea` loguá`na`, náu`na`
jalé` e júu` e nicafá`a na.

¹⁶Jо lana nifá`duu jial líng`
jaléng` i dsea` seeng` jmii` na,
co` jaléng` i líiñ` la líng`
jiuung` i táang` tacóo` ff` 'móo`,
jo mi` nití`áng` rúiñ` fér` lala:
¹⁷"Cajíu` jnea` lúu`, dsu` 'nú` ja`
cadseeng`na`; jogui ca`ó`naa` e
ø` dsea` li` ráang` 'lii`, dsu` 'nú` ja`
caquí`na." ¹⁸Co` lalab caféel` 'nú`
mi` cajá` i Juan i seáang` dsea` jmii`
do, ca'eeng`na'r e iuung` i 'ling`
dsír` dsu` uíi` e ja` 'leáang` gо`r`
jogui jíi` capí` méé` ja` fí`r. ¹⁹Jogui
mi` cagüéng` jnea` ff` jmingüí` la,
jnea` dsea` i jáa` ff` níff` e líin`n
jaang` dsea` jmingüí` e gо`baa jíi`
laco` gо` dsea` ,jo uíi` e lajob líi`,
joba` jaléng` 'nú` ca'eeng`na` jnea`

e líin`n jaang` dsea` cúng` i gо`
contøøng` jogui e líin`n jaang` dsea`
fíng` i ngí` cоо` jaléng` dsea` i ga`
fé` dsea` uíi` quiá'r` osi cоо` jaléng`
'ná` nodsicuu` i jmoo` ta` mi` cuu`
e catíng` dseata` quiá` Roma é.
Jo dsu` cоо` jalé` e jmoo` Fidiée`
jmijnéeiñ` jial tíi` tiiiñ` ngáiñ`.

**Dsea` i ja` já` calíng` júu` quiá` Dsea`
Jmáang`**
(Lc. 10:13-15)

²⁰Jо ie` jo, canaang` Jesús
'gaam`bre quiá` jaléng` dsea` i
seeng` ff` fíi` li` nicajmér` jalé` e
quíi`r` jmii` e dsigá` dsíi` dsea` ,co`
jaléng` i dsea` i ja` caquí` jíng`
yaaiñ` ff` quini` Fidiée` . Jo lalab
cajíng` Jesús ie` jo:

²¹—iE ngí` ffib` 'nú`, dsea`
seeng`na` ff` Corazín cоо`gui 'nú`
dsea` seeng`na` ff` Betsaida, cofa`
mi` ff` Tiro cоо`gui ff` Sidón
cajmé`e lajalé` e guié` e quíi`i
jmii` laco`gui jíi` e nicajmé`e
jee` 'nú`, joba` i dsea` i ladsifi`
lajo caquí` jíng` yaaiñ` ff` quini`
Fidiée` faco` mi` lajo, jo catíng` e
nineáaiñ` ff`íb` uíi` quiá` jalé` e
dsee` e nicarøøin`! ²²Joba` ffi` i
'nú`, dsea` seeng`na` ff` Corazín
cоо`gui ff` Betsaida, ie` mi` nití` i`
e niquidsi` Fidiée` i` quiá` lajaang`
lajaang` dsea` jmingüí` ,eáang`gui
nicuó`r` 'nú` iihuí` laco`gui e
iihuí` e ni`íng` dsea` i seeng` ff` Tiro
cоо`gui ff` Sidón. ²³Jogui jaléng`
'nú`, dsea` seeng`na` ff` Capernaum,
ésu líng`na` e 'nú`bing` i nisáng`
cartí` yú`gui jee` jaléng` dsea`? Jo
o` lajo, co` 'nú`bing` i nijgiáang` ti`
li` 'li` mi` nití` i` lajo. Cofa` mi` ff`
ffi` Sodoma calf` lajalé` e quíi` jmii`

laco'gui jíi'~ e nicajmé~ e jee~ 'ná', joba' ja` ca'íng~ e fií` jo, jo siji'~ bi latí` lana. ²⁴ Joba' fíi'~ túu 'nú', dsea` i seeng` ff' Capernaum, e mi~ nitf~ í` e niquidsi' Fidiée` í` quiá`~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi~, eáang'guib ni'íng~ 'nú' iihuíi` laco'gui jíi'~ iihuíi` e ca'íng` jaléng` i dsea` i seeng` ff' Sodoma.

Jaléng` dsea` i óo` fií` dsii' 'né` nijaquíeéñ` ff' quini` Jesús

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Jo lalab cajíng`gui Jesús ie~ jo:
—Teaa~, lana jmifén`n 'nú,
dsea` Fii` níff` cogo`~ jmigüi` la,
dsaco` lana nicajmee`~ e ngám`
jaléng` dsea` dsee` dsea` qui` jalé`
júu` quií`~, jogui cajmee`ba` e ja`
cangáng` júu` quií` jaléng` dsea` i
tiing` eáang` i jmicóong` yaang` ff`
jee` jaléng` dsea` rúng`. ²⁶ E jáb`,
lajob líi`, Teaa~, co` lajob nicali'iing`
'nú` e calf`.

²⁷ Jo mi` cangí` jo, lalab casí`~
Jesús dsea` quiá`~:

—Tiquié`e Fidiéeb` dsea` nicacuø'r`
jnea`~ e néé` nii` lajale`~ e sea` ff`
la'úng` ff` jmigüi`. Jo jíi'~ jaang`
dsea` dseáng` mi` cuíñ` jnea~,
dsea` líin`n Joo` Fidiée` camíng`~,
co` lajíi`~ Tiquié`baa dsea` cuíñ`
jnea`; jogui jíi`~ jaang` dsea`
dseáng` mi` cuíñ` Tiquié`e dsea`
guiing` níff`~, co` lajíi`~ jneab` dsea`
cuíñ`nre cogo`~gui lajale`~ dsea`
i níslíng` quié`e e nilicuíñ` dsea`
do. ²⁸ Jo jaléng` 'nú', dsea` i óo`
fií`~, cogo`~gui jaléng` 'nú', dsea`
dsingíng`na` iihuíi`~, quií` jíing`~
yaang`na` ff` quinii~, co` jneab` dsea`
quií`~i jmií` nijmee`e e nitíi`~ áa'na`
quiá` jalé`~ e jo. ²⁹ Jogui íng`na`

jalé`~ júu` quié`e e guiaa` jee` 'nú',
jogui ee`ba` guiú`~ laco'gui jnea~,
dsea` líin`n jaang` dsea` feng` dsii`
cogo`~ doñi` ii` jogui e ja` jmiféng`
'niá`a cajo. Jo song nijmee`na` lajo,
joba` nilí`ba` jóng e nitíi`~ áa'na`
uii` quiá` jalé`~ e dsingíng`na` do.
³⁰ Co` song ii` dsea` i iing` nijmitíng`
júu` quié`e jogui nijmitir` lajíi`~ júu`
quiá` ta` quié`e, ja` huíng` quiá`r` e
nijmér` lajo, co` ja` ii` e ta` jo.

Mi` ca'íeng` dsea` quiá`~ Jesús láá`
quiá`~ cui`iee`

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Jo ie~ jo, coo` jmii` lajee` e
tíng` dsea` Israel e jmií`n`,
cangíng` Jesús colíng` cogo`~ dsea`
guitúung` quiá`r` ff` coo` guóo` uó`
li` sijnea` cui`iee`. Jo lajee` ngíiñ` ff`
jo, cadseá` jmi'aang` i dsea` quiá`r`
do, jo canaaiñ` do éem`bre láá`
quiá` cui`iee` e sea` do jo canaaiñ`
go`bre mi` quiá`~. ² Jo ie~ jo, co`
quiá`~ dob nitaang` coo` tú` míng`~
dsea` Israel i líng` dsea` fariseo jo
cangá`bre e ca'íeng` i dsea` quiá`~
Jesús do cui`iee`, joba` lalab casí`r`
Jesús:

—iJa` catíng` jmé` i dsea` quií`~
na lana lajee` jmii` e jmiíng`naa`,
jneaa`aa` dsea` líi`ii` dsea` Israel!

³ Jo lalab cañí` Jesús quiá`~ i dsea`
do:

—Téé` óo'na` e nicali`ba` ff`
ni`~ ji` quiá`~ Fidiée` li` fé` jial
cajmée` dseata` Daví` mi` cadseá`
jmi`aai` colíng` cogo`~ jaléng`
dsea` quiá`r`. ⁴ Co` ie` jo cangíiñ`
cartí` dsii` sináu` guá`~, jo cagó`r`
iñ`~ e güeang` quiá`~ Fidiée` e
jíi`~ jmidsea`bing` sií` cuóøng` dó`~,
dsu` cagó`bre colíng` cogo`~ i dsea`

quiá'r' do. ⁵Jogui téé' óo'na' cajo jial fél' fi' ni' ji' quiá'l' Fidiée' e cajme' Moi', co' fi' ni' jo fél' e ja' dsee' ée' jaléng' jmídsea` nañi' fa' jmóor' ta' fi' dsíi' sinúu' guá'l' fél' lajee' jmíi' e jmi'íng' jneaa~aa', dsea` líi'íi' dsea` Israel. ⁶Jo dsh' jnea~ fíi'íi' 'ná'l' e niing'gui jíu' quié'e laco'gui e guá'l' do. ⁷Dsh' latí' lana ja' mí' cangám'bi 'ná'l' e guóng' lajíi'l' e fél' fi' ni' ji' quiá'l' Fidiée' lí' fél' lala: "Jnea~ Fidiée' iin~n e níll' fíi'íi' líing' rúng'na', jo o' e cuo'na' feá'l' fi' quinii".

Jo casí'l'gui Jesús i dsea` fariseo do:
 —Faco' mi' cangáng'na' e jíu'
 jo latí' mi' uiing', joba' ja' e ta' e
 cuó'l'na' dsee' jaang` dsea` i ja' mí'
 ca'léé' jíi'l' coq'. ⁸Jo dsh' e já'l', jnea~
 dsea` cagá'a fí' jmígiú'i' la e líi'n
 jaang` dsea` jmígiú'i', oo'baa ta' e
 niquiú'u ta' mí' jmíi' e jmi'íng'
 jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` Israel.

Mi' cajmi'leáang' Jesús jaang` dsea` i caang` guoo'

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹Jo mi' cangí' jo, cangó' Jesús ff' coq' dsíi' sinúu' guá'l' quiá'l' dsea` góor' dsea` Israel. ¹⁰Jo mi' caguiér' ff' jo, dob ni'iuung' jaang` dseañu' i caang` coq' guoo'. Jo ie' jo, dob niteáang' coq' tú' mífing' dsea` Israel i líing' dsea` fariseo e siteeiñ' Jesús e iin~ ninír' su njimi'leáang` dsea` do i dsea` i caang` guoo' do 'nia' ie' jmíi' e jmi'íng' dsea` Israel, jo lajoba' e niguí'e' r' jial e ni'níñ' dsea` do ff' quini' dseata'. Joba' cajming'i'r' Jesús lala:

—¿Su seab` ff' e njimi'leáang` jaang` dsea` dséel' lajee' mi' jmíi' e jmi'íng'naa'?

¹¹Joba' cañíi' Jesús quiáiñ'l' do jo casí'l' reiñ'lala:

—Faco' 'ná'l' aang`na' jo'se' jo calíngiing'na' e catóng' jaang` ff' dsíi' ff' 'nia' ie' jmíi' e jmi'íng'naa', ja' lí' dsíi' fa' lf' niseáang'na're' lajo, co' nigüiseáam'ba're'. ¹²Joba' ff'íi' 'ná'l', jial tí' lanaiing'gui quiíng' jaang` dsea` fi' quini' Fidiée' laco'gui jaang` jo'se'. Jo lajob líi', seab` ff' e jmé'naa' coq' e guíá'l' 'nia' mi' jmíi' e jmi'íng'naa'.

¹³Joba' labal casí'l' Jesús i dsea` caang` guoo' do:

—Níil' guóo', dseañu'.

Jo lajob cajmée' i dsea` do, jo ladsifi' lanab ca'lóo' guóor' jo caliguiáb' e guóor' do lf' lacó'gui e coq' do. ¹⁴Jo mi' tí' lí' ca'uøong' jaléng' i dsea` fariseo do e ff' dsíi' sinúu' guá'l' do, jo canaaíñ' sáiiñ' quiá'l' jial niguí'e'r' e njingáiñ' Jesús.

Júu' e cajme' Saíi' cuaiñ' quiá'l' Jesús

¹⁵Jo mi' calíl'i'r' Jesús e jo, caguií'ff'bre e ff' jo, jo cangór' ff' lí' jíe', jo ffim' dsea` cangolíng' cój'o'r' ie' jo. Jo lacó' ngolíñ' teáaiñ' ff' lado, jmíi'leáam' dsea` do jaléng' dsea` dséel', ¹⁶jogui quiú'r' ta' quiá'l' jaléng' i dsea` i jmíi'leáaiñ' do e ja' niguíaiñ' do júu' quiá'l' jalé' e quíi'l' dsea` do jmíi' jmóor'. ¹⁷Jo cajmée' jalé' e jo e lacó' caliti' lajíi'l' júu' quiá'l' Fidiée' e cajme' Saíi', jaang` dsea` i café' cuaiñ' quiá'l' Fidiée' malíi'gui eáang' mi' cajíñ'l' lala:

¹⁸I lab i dsea` i nicaguíñ'l',
 i jmóo' lajíi'l' e iin~n,
 jo eáam' neáanñre jogui iáang'
 dsíi' cój'o'r'.

Jogui eáam' nili'göiñ'
 la'eáang' cōo' Jmiguí' quié'e
 e nicuóø'ore,
 jogui niguiár' júu^ jee^ jaléng'
 dsea` jmigüí'
 e dseáng' røøb` ni'lír' í^ quiá'
 lajaang` lajaang` dsea`.

¹⁹ Dsu' ja' nijmér' ta' jíing' o'gui ta'
 ta' mifí';
 jo jíi^ jaang` dsea` ja' ií^ ninú^
 júu^ quiá'r' jee^ 'núu' e
 jmiféng' 'nia'r'.

²⁰ Jo nijmicóo'bre jaléng' dsea`
 i í^ dsíi' e ja' seeng' ií^
 nijmicóo' quiá'r'.
 Jogui nijmicóo'bir cajo jaléng'
 dsea`
 i í^ dsíi' e ja' niquíi'r' jmií'.
 Jogui niguiár' júu^ jee^ jaléng'
 dsea`
 car` nilita^ dsíiñ' e dseáng'
 røøb` fí^ í^ quiá' lajaang`
 lajaang` dsea`.

²¹ Jo la'eáang' íb' nijá' líng'
 jaléng' dsea` jmigüí' júu^ quiá'
 Fidiée'.

Jo lanab cajíng' Saíi^ ie^ malii^ gui
 do.

Mi^ cacuø' dsea` dsee` Jesús e jmóor'
 ta^ la'eáang' cōo' i 'ling'
 (Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Jo mi^ cangf' jo, cangojéeng'
 dsea` fí^ quini^ Jesús jaang` dsea`
 tiuung' jogui i ja' fé' cajo. Jo i 'lim'
 jmóo` e nilíng' i dsea` do lado. Jo
 dsu' Jesús cajmi'leáam'bre i dsea`
 do, jo calijnéb'tuiñ' do jogui
 café'tuiñ' cajo. ²³ Jo jaléng' dsea`
 i teáang' do ie^ jo, eáang' cangogá'
 dsíir' jo canaaiñ' sí^ rúiñ' lajee'
 yaaiñ^ jo fé'r' lala:

—Jangám' song Jóo' dseata^ dsea`
 feng' Daví^ i na.

²⁴ Jo ie^ jo, dob niteáang' coo' tú^
 míng' dsea` Israel i líng' dsea`
 fariseo. Jo mif' canúur' síng' i dsea`
 do lado, joba' cajíñ':
 —La'eáang' cōo' bí^ quiá'
 Beelzebú i líng' fii^ jaléng' i 'ling',
 la'eáang' f'bing' tiing' i dseañu'
 na e uóøiñ' i 'ling' i teáang' dsíi'
 dsea`.

²⁵ Jo co' ñib' Jesús lajíi^ e í^
 dsíi' i dsea` fariseo do, joba' cajíñ'
 casí^ reiñ':
 —Fa' coo' fí^ jo jaléng' dsea` i
 seeng' fí^ jo 'ní^ níng' rúiñ', joba'
 si'fim' e fí^ jo jóng, co' ja' seein'
 røø. Jo lajobi cajo fa' coo' fí^
 pí^ osi coo' sinúu^ li^ 'ní^ níng'
 rúng' dsea', si'fim' cajo. ²⁶ Jo lajob
 líi^ cajo cōo' Satanás i líng' fí^ i
 'ling' do, song nijmuhiúñ' i 'ling'
 quiá'r', joba' nilí^ e 'ní^ níim'
 rúiñ' jo lajoba' ni'fim' bí^ quiá'r'.

²⁷ Jo 'nú^ gui fó'na' e jnea^ tiin'
 jmuhiúñ' jaléng' i 'ling' i teáang'
 dsíi' dsea` la'eáang' cōo' bí^ quiá'
 fí^ i 'ling' i sii^ Beelzebú; co' faco'
 lajo, i jí^ i í^ óo'na' i jmicóo' quiá'
 jaléng' dsea` i ngí^ cōo' 'nú^ e
 tiim'bre jmóor' lajo faco' lajo? Co'
 Fidiée'bing' i jmicóo' quiá' i dsea`
 fí^ e tiin' jmóor' lajo. Joba' lajíi^ e
 tiin' do cuø' li^ e ja' dseeng' laco'
 jíi^ e í^ áána'. ²⁸ Co' lajíi^ e jmóo'
 jnea^ e jmuhiúñ' jaléng' i 'ling' i
 teáang' dsíi' dsea', la'eáang' cōo'
 Jmiguí' quiá' Fidiée'ba' e jmóo'o
 lajo. Jo e jo cuø' li^ e nicatfb' í^ e
 Fidiée' nicár' nifi' quíi^ na' lajaang'
 lajaang'na'.

²⁹ Jo jíng'gui Jesús:

—Jo ja` nilí¹ jaang` dsea` ni'ír` fi` dsí¹ co² sínú³ quiá¹ jaang` dsea` i bí¹gui dsí¹ laco¹ ír` e ni'uó¹r` jalé¹ e sea` quiáiñ¹, dsuco¹ la'uii¹ jang¹ 'né¹ ni'lñum¹'bre i dsea` bí¹ dsí¹ do, jo lajoguiba' cuóøng¹ e nijmér¹ lajo.

³⁰ Jo ii¹ dsea` i ja` sing¹ uii¹ quié¹e, joba` ní¹ níim¹bre jnea¹; jogui ii¹ i ja` jmíco¹ jnea¹ e laco¹ nilicuíng¹ dsea` jnea¹, joba` ja` siñ¹ uii¹ quié¹e cajo.

³¹ Joba` ffi¹ i 'nú¹ e íim¹bí Fidiée¹ dsee¹ quiá¹ jaléng¹ dsea` jmigüí¹ mi¹ ee`go júu¹ ga` fé¹r` uii¹ quiá¹ dsea` do, osi lí¹ domí¹ ee` dsee¹ e éeiñ¹ é; dsu¹ jo` ni'íñ¹ dsee¹ fing song ii¹ café¹ ga` uii¹ quiá¹ Jmigüí¹ quiá¹r¹. ³² Joba` ffi¹ tú¹ 'ná¹ e Fidiée¹ íim¹bir dsee¹ quiá¹ jaléng¹ dsea` jmigüí¹ mi¹ ee`go ga` fé¹r` uii¹ quié¹e, jnea¹ dsea` gáa'a fi` ñíff¹ e líin¹n jaang` dsea` jmigüí¹; dsu¹ song ii¹gui café¹ ga` uii¹ quiá¹ Jmigüí¹ quiá¹ Fidiée¹, joba` jo` tóo¹ jmíi¹ fa` ni'líng¹ dsea` do dsee¹ quiá¹ i dsea` i` lata¹ seeiñ¹ fi` jmigüí¹ la o'gui fi` jmigüí¹ co² cajo.

Jalé¹ 'ma` ofii¹ cuíi¹ dsea` la'eáang¹ co² ofii¹ e ffi¹

(Lc. 6:43-45)

³³ Jo lalab cajíng¹gui Jesús e éein¹ i dsea` teáang¹ do ie¹ jo:

—Fa! 'nú¹ ta'na' o¹ fi` i¹ 'ma` ofii¹ quií¹na!, joba` jlob¹ ofii¹ nicuó¹; jo song ja` jmoóna¹ lajo, joba` ja` 'goó¹ ofii¹ nicuó¹. Co¹ jaléb¹ 'ma` ofii¹ cuíi¹ dsea` la'eáang¹ co² ofii¹ e ffi¹. ³⁴ iJóo¹ mi¹ guíim¹ 'ná¹! Ja` cuóøng¹ e nifo¹na¹ jmang¹ juguiá¹, co¹ jmang¹ jalé¹ e ga`ba¹ i' áána¹. Dsuc¹ lajíi¹ e i' dsíib¹ dsea¹, jíi¹ joba` fé¹r¹. ³⁵ Jo jaang` dsea` i guiúng¹,

jmang¹ júu¹ guiáb¹ fé¹r¹, co¹ jmang¹ e guiú¹ba¹ i' dsíir¹; jogui jaang` dsea` i soó¹ dsíi¹, jmang¹ júu¹ gab¹ fé¹r¹, co¹ jmang¹ e ga`ba¹ i' dsíir¹. ³⁶ Joba` ffi¹ 'nú¹ e mi¹ niguíe¹ jmíi¹ e niquidsi¹ Fidiée¹ i¹ quiá¹ lajaang` lajaang` dsea` jmigüí¹, ie¹ job mi¹ niguíe¹ dsea` júu¹ fi` quini¹ dsea` do jalé¹ e ja` fíng¹ ta¹ e café¹ lajee¹ cateáiñ¹ fi` jmigüí¹ la. ³⁷ Jo cóo¹ lajíi¹ júu¹ e café¹ dsea¹, cóo¹ jíi¹ job nija¹ i¹ su røøiñ¹ dsee¹ osi ja` røøiñ¹ é mi¹ ti¹ li¹ nitf¹ i¹ e nitidsi¹ i¹ quiá¹r¹.

Mi¹ camí¹ dsea` Jesús e nijmér¹ co² li¹ e quíi¹r¹ jmíi¹ e dsigá¹ dsíi¹ dsea` (Mr. 8:12-13; Lc. 11:29-32)

³⁸ Jo mi¹ cangí¹ jo, co² tú¹ míing¹ tifa¹ quiá¹ júu¹ quiá¹ ta¹ quiá¹ dsea` Israel cío¹gui co² tú¹ míing¹ dsea` Israel i líng¹ dsea` fariseo cangoquiéeiñ¹ fi` lí¹ sing¹ Jesús jo casfí¹ dsea` do lala:

—Tifa¹, ii¹naa¹ ne~naa¹ e nijme¹ co² li¹ e quíi¹ jmíi¹ e dsigá¹ dsíi¹ dsea`.

³⁹ Joba` cañíi¹ Jesús quiá¹ i dsea` do:

—Jaléng¹ dsea` seeng¹ jmíi¹ na dsíng¹ nírøøiñ¹ dsee¹ jogui ja` jimitir¹ júu¹ quiá¹ Fidiée¹, co¹ lico¹ mi¹r¹ jnea¹ e nijmee¹ e co² e li¹ e quíi¹ jmíi¹ e dsigá¹ dsíi¹ dsea¹. Dsu¹ ja` nijmee¹ e jíi¹ co² e jo fi` quinir¹, co¹ nicaliseáb¹ e jo lami¹ jéeng¹gui e cangong¹ Jónás, jaang` dsea¹ i café¹ cuaiñ¹ quiá¹ Fidiée¹ malii¹gui eáang¹. ⁴⁰ Jo laco¹ calí¹ Jónás 'ní¹ jmíi¹ jogui 'ní¹ uóø¹ fi` dsíi¹ tu¹ jaang` 'nú¹ dsíe¹, lajob jnea¹ cajo, dsea` cagá¹ a fi` ñíff¹ e líin¹n jaang` dsea` jmigüí¹, ni'lú¹u 'ní¹ jmíi¹ jogui 'ní¹ uóø¹ fi` ná¹ uó¹. ⁴¹ Jo mi¹ nitf¹

jimii~ e niquidsi' Fidiée' í~ quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmigü', i_ dsea` seeng` fí~ ffi` Nínive do nicuó'r` dsee` jaléng` dsea` i_ seeng` jmií~ na; co' mi~ canúu~ i_ dsea` fí~ júu~ e caguia' Jonás, dsifi' lajob caquí~ jing` yaaiñ~ fí~ quini' Fidiée' uíl~ jalé` dsee` quiá'r~. Dsu' jnea` gui fá` a e jnea` niing` gui laco'gui i_ Jonás do.

42 Lajobi cajo ie` malii~ do caliséng` jaang` reina i_ caquiá' ta~ fí~ lí~ huí~, jo cajár` cajanáu` jalé` júu~ e tiing` jaang` dseata~ dsea` féng` i_ sii` Salomón. Jo lajob líi~, i_ dseamí~ i_ nicuó`bre dsee` cajo jaléng` i_ dsea` seeng` jmií~ na mi~ nití~ jmií~ e niquidsi' Fidiée' í~ quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmigü'. Dsu' júu~ quié`e niing` gui laco'gui júu~ quiá'~ i_ dseata` Salomón do.

Jial líi' mi~ dsitáang`tu i_ 'ling` ff'
dsíi' dsea`
(Lc. 11:24-26)

43 Jo mi~ calf` cajíng` Jesús lana, jo casí`guir jaléng` i_ dsea` do jo cajín`:

—Mi~ güi'íí` jaang` i_ 'ling` i_ iuung` dsíi` jaang` dsea`, ngír` fí~ lí~ quiue' e 'nó'r` fí~ lí~ njimí'íñ'. Jo song já niguié'r` lí~ njimí'íñ', jobal i_ dsíir': **44** "Niním`túu fí~ dsíi` dsea` e lí~ cajú`u do, co' ja` lí~ sea` lí~ njimí'íñ'." Jo mi~ niguieng`tur dsíi` i_ dsea` do, niguiení` lafa' coo` sinéu` lí~ joo` jogui siquiáang` jogui silií` jlo'. **45** Jo mi~ ninír` e dsíng` jlo` dsíi` e lí~ niguiení` do, joba` nidsér` nidsitéer` guíang` i_ 'ling`gui laco' ír` e nidsítáaiñ` fí~ dsíi` i_ dsea` do, joba` ga`gui nilíng` i_ dsea` do laco'gui lamí` iuung` jaang` i_ 'ling` do fí~ dsíir'. Jo lajob nidsingíng`

jaléng` i_ dsea` i_ røøng` dsee` i_ seeng` jmií~ na.

Mi~ cajíng` Jesúus i_ niquiá'r` jogui i_ jaléng` rúiñ`

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Jo lajee` gui'nang` siiñ`bi Jesús coo` jaléng` i_ dsea` teáang` do ie` jo, mi~ caguié` niquiá'r` coo` gui jaléng` rúiñ`, co' iiñ~ nisiiñ` coo` dsea` do. Dsu' ja` cangíiñ` do cartí` lí~ iuung` dsea` do. **47** Jo jaang` dsea` jiém`bing` cangojmée` júu` Jesús e niteáang` i_ dsea` sinéu` quiá'r` do fí~ caluu', jo lalab júu` quié` i_ dsea` do:

—Nab nícagüiéng` niquíi` coo` gui jaléng` rún` e iiñ~ siiñ` coo` 'ná, jo nab teáaiñ` fí~ caluu` lana.

48 Jo lalab cañíi` Jesús quiá` i_ dsea` quié` júu` do:

—Jneab` niffí`i 'ná` i_ niquié`e jogui i_ jaléng` rún`n.

49 Jo dsifib` ca'eeiñ` i_ dsea` quiá'r` do jo cajíñ`:

—I_ dsea` nab niquié`e coo` gui jaléng` rún`n. **50** Co' doní` ii_ dsea` i_ jmiti` lajíi` e iing` Tiquié`e dsea` guiing` niffí` jaléng` dsea` fí`bing` líng` rún`n jogui dsea` fí`bing` líng` niquié`e cajo.

Coo` júu` já` e lafa' júu` cuento quiá`
mi~ bí` dsea` mijú`
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 Jo 'nia' ie` jmií` jo cagüi'íib` Jesús fí` jo, jo cangór` cangogüeá` fí` 'ni` guiéé` Galilea. **2** Jo co` i_ 'leáam`bi dsea` caseáng` fí` jo, joba` Jesús cajgóor` fí` yá` coo` móó` e nisi` e fí` 'ni` e guiéé` do jo fí` job caguá`r. Jo dob teáang` jaléng` dsea` fí` 'ni` jmií` lajee` jo. **3** Jo catí` job canaang` el`

Jesús jaléng¹ i dsea` do jminguiab` jalé¹ júu¹ quiá¹r¹, jo casí¹reiñ¹ co¹ júu¹ já¹ e lafa¹ júu¹ cuento jo cajín¹:

⁴—Coo¹ néel¹ jaang¹ dsea` cangór¹ cangobíir¹ mijú¹ quiá¹r¹. Jo mi¹ tí¹ li¹ canaaín¹ bír¹ e mijú¹ do, e liing¹ do cajíá¹ li¹ ngíing¹ fi¹, jo tab¹ cagó¹ jalé¹ e jo. ⁵Dsu¹ e liing¹gui e mijú¹ do cangotóo¹ jee¹ cuu¹ fi¹ li¹ ja¹ leáang¹ guoo¹ née¹, jo e mijú¹ jo lajmináb¹ ca'iáang¹, co¹ nib¹ guoo¹ uó¹ cangotóo¹. ⁶Jo dsu¹ mi¹ tí¹ li¹ cangíng¹ iee¹, lajmináb¹ caliquié¹, co¹ ja¹ a¹ cangotóo¹ jmó¹ quiá¹. ⁷Jo e liing¹gui e mijú¹ do cangotóo¹ jee¹ mijú¹ matóo¹, jo dsu¹ mi¹ cacuáng¹ e mijú¹ matóo¹ do cajmée¹ niúm¹ quiá¹ e mijú¹ e guié¹ do. ⁸Jo e liing¹gui e mijú¹ do cajíá¹ li¹ jlo¹ uó¹ jo jlob¹ cacuó¹ e mijú¹ do mi¹ cacuáng¹; jo e liing¹ e mijú¹ do cacuó¹ lí¹ li¹ cien mi¹ lacamfí¹, ⁹jogui e liing¹gui do cacuó¹ jíi¹ sesenta, jo e liing¹gui jíi¹ treinta. Joba¹ ffi¹ i' ná¹ jaléng¹na¹ e ii¹ ná¹ dsea` sea` loguá¹na¹, ináu¹na¹ jalé¹ júu¹ quié¹e!

E¹ uiing¹ e cajíng¹ Jesú¹ jalé¹ e júu¹ do

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰Jo mi¹ cató¹ e café¹ Jesú¹ jalé¹ e júu¹ na, jo cangoquiéeng¹ i dsea` quiá¹r¹ do fi¹ li¹ guui¹ jo cajmingfí¹r¹ dsea` do lala:

—¿Jiali¹ fi¹ jaléng¹ i dsea` i caseáng¹ na coo¹ jalé¹ júu¹ já¹ e lafa¹ júu¹ cuento?

¹¹Jo lalab cañí¹ Jesú¹ quiá¹ i dsea` quiá¹r¹ do jo casí¹reiñ¹: —Jo 'ná¹ nicangíng¹na¹ quiá¹ Fidiée¹ e ngáng¹na¹ jalé¹ e ja¹ mi¹ ni¹ dsea` jéeng¹gui e dsea` i¹ iiñ¹ cár¹

nifi¹ quiá¹ lajaang¹ lajaang¹ dsea` jmigüi¹, jo dsu¹ jaléng¹ i dsea` na ja¹ cangíiñ¹ e ngáiñ¹ e jo. ¹²Co¹ i dsea` i nicangíng¹ e ngáng¹ ji¹ júu¹ quié¹ e jmigui¹guib niñiñ¹ e ningáiñ¹ e jo, joba¹ lalfím¹ nilisea¹ quiá¹r¹; jo dsu¹ i dsea` i ja¹ niñiñ¹ e ngáiñ¹ jíi¹ capí¹ e jo, joba¹ nigüeáb¹ lajíi¹ capí¹ e ngíiñ¹ e ngáiñ¹ do. ¹³Jo uii¹ e lajob líi¹, joba¹ ffi¹ i jaléng¹ i dsea` na coo¹ jaléng¹ i dsea` na líim¹bre e jné¹bre, dsu¹ ja¹ jné¹r¹; jogui líim¹bre e núu¹bre, dsu¹ ja¹ núur¹ o'gui ngáiñ¹ cajo. ¹⁴Jo coo¹ i dsea` na liti¹ laco¹ jíi¹ júu¹ e cajíng¹ Safí¹, jaang¹ i café¹ cuaiñ¹ quiá¹ Fidiée¹ malii¹gui éaang¹ mi¹ cajín¹ lala:

Jial fa¹ jialgui la núur¹ dsu¹ ja¹ e ningáiñ¹,
jogui fa¹ jialgui la jóor¹ dsu¹ ja¹ e ninír¹.

¹⁵Dsuco¹ jmang¹ e ja¹ dseem¹ba¹ i' dsíi¹ i dsea` seeng¹ fi¹ la;
jogui jníi¹bre loguar¹ co¹ ja¹ iiñ¹ ninúr¹,
jogui jníi¹bre jminir¹ cajo co¹ ja¹ iiñ¹ nijóor¹,
jo lajobi ja¹ cuóøong¹ ningáiñ¹ jíi¹ co¹,
jo lajobi cajo ja¹ niquí¹ jíng¹ yaaiñ¹ fi¹ quinii¹ e laco¹ jnea¹ nijmi¹leáan¹nre.

¹⁶Joba¹ ffi¹ i' ná¹, dsea` nilfíng¹na¹ dsea` quié¹e, jugui¹ ji¹ quií¹na¹, co¹ seab¹ jminí¹na¹ coo¹ e cuóøong¹ jóø¹na¹, jogui seab¹ loguá¹na¹ coo¹ e cuóøong¹ níu¹na¹. ¹⁷Jogui jnea¹ jmitaa¹ óo¹na¹ e ffi¹ dsea` i café¹ cuaiñ¹ quiá¹ Fidiée¹ malii¹gui éaang¹ coo¹gui jaléng¹ dsea` i ée¹ guui¹ calíiñ¹ ninír¹ lajíi¹ e cangíng¹ 'ná¹ e móo¹na¹ jmi¹na¹,

dsu' ja' cangár'; jogui calí'iñ' e ninúr' lajíl' e núu' 'ná' lana, dsu' ja' canúur' cajo.

Mi~ cajíng' Jesús e~ guóng' e júu'
quiá' i dsea` bí' mijú' do
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18'Náu'na' júu' quié'e, lana nijmée' duu 'ná' júu' e~ guóng'
e júu' quiá' i dsea` bí' mijú' do.
19Jaléng' dsea` i núu' jalé' júu'
quiá' jial quié' Fidiée' nifí' quiá'
dsea` jo dsu' ja' ngáíñ' e júu' jo,
joba' jaléng' i dsea` fí' bing' i líing'
laco' e mijú' e ca'llíng' fí' guíal' fí'
do; co' dsifí' lanab guiée' fii' i 'líng'
jo síim'bre lajíl' e nicangáng' i dsea`
do. **20**Jogui e mijú' e cajíú' fí' jee'
cuu' do guóng' quiá' jaléng' dsea` i
tí' dsifí' núu' júu' quiá' Fidiée' jogui
tí' dsifí' íñ' cajo; **21**jo dsu' laco' e
mijú' do ja' lí' sea` lí' nisó' jmó'
quiá' jmiguiú', joba' lajob líí' cójó'
i dsea` fí', cateá'ba' e té'r' e siñ'r' teá'
cójó' e júu' jo; jo dsu' mí' dsingíiñ'
e huíng' uíl' e já' líiñ' e júu' do,
joba' ladsifí' lanab tå'tur e já' líiñ'
e júu' jo. **22**Jogui e mijú' e cajíú'
fí' jee' mijú' 'matóó' do guóng'
quiá' jaléng' dsea` i núu' júu' quiá'
Fidiée', jo dsu' eáang'gui guíng'
dsíir' jalé' ta' lí' cuu' fí' jmiguiú'
la, jogui eáam' jmigóo' e cuu' do
quiá'r'. Jo co' lajob líiñ', joba' síim'
dsíir' lajíl' e júu' do; jo lajoba'
síim' quiá'r', co' ja' cuor' fí' fa' e
nidsicuáng' e júu' do quiá'r' e laco'
teá'gui nisíñ' fí' guíá' cójó' Fidiée'.
23Jo dsu' e mijú' e cangotóó' lí'
jlo' uó' do guóng' quiá' jaléng'
dsea` i núu' júu' quiá' Fidiée' jogui
ngám'bre jalé' e júu' jo, joba'
eáam' dsicuáng' quiá'r' cójó' e júu'

jo. Jo i líing' i dsea` fí' líiñ' laco' e
mijú' e cacuó' lají' cien mí' lacamí'
do, jogui i líing'gui i dsea` do líiñ'
laco' e mijú' e cacuó' jíl' sesenta
mí' lacamí', jogui i líing'gui líing'
laco' e mijú' e cacuó' jíl' treinta
mí' lacamí'.

Coo` júu' já' e lafa' júu'
cuento quiá' onuu' guíi'

24Jo mi~ cangí' jo, cajíng'gui
Jesús casí'r' jaléng' i dsea` ngí'
cójó'r' do coo'gui júu' já' e lafa' júu'
cuento jo cajíñ':

—Labal líí' mi~ Fidiée' quier' nifí'
quiá' dsea': Jo e jo líí' laco' jaang'
dseañu' i cangojní' micuí'iee' jlo'
fí' lí' nicajíír'; **25**jo dsu' lajee' uóob'
caguié' jaang' i 'ní' ní' quiá'
i dseañu' fí' jo cangoteá'r' mijú'
onuu' guíi' fí' jee' mijú' cui'iee'
quiá' i dsea' do, jo mi~ cangí' jo
caquím'tur. **26**Jo mi~ tí' lí' canaang'
cacuáng' e mijú' cui'iee' do jo
canaang` calia' lúa' quiá', jo mifíing'
cajném'bí cajo e onuu' guíi' do.

27Joba' i dsea` jmó' ta' quiá' e
cui'iee' do caguijméé'bre júu' i dsea'
fí' do cuaiñ' quiá' e onuu' guíi' e
nica'iáang' do, jo lalab casí'reiñ' do:
"Fí'ii', jmang' mijú' jlob' e caguijní'
'ná' fí' ni' guóó' uó' quíi' do. Joba'
¿je' lí' caja' jú' quiá' e onuu' guíi'
e nica'iáang' do?" **28**Jo labal cañíi'
i dsea' fí' do quiá' i dsea' 'léeng'
quiá'r' do: "Dsea' i 'ní' ní' quié' baa,
íb' lí' dsii' i cajmée' lajo." Joba'
cañíi'tu i dsea' 'léeng' do quiá' fir'
jo casí'reiñ': "Cuó' 'ná' júu', fí'i, e
nidsisé'naa' jalé' e onuu' guíi' do."
29Joba' cañíi'tu i dsea' fí' do quiá'
i dsea' 'léeng' quiá'r' do: "U~, co'
fing song cagüitóó' e onuu' do, jo

la quie' tí' e cui'iee' dob dseáang'~ nígiúitóó'~ jóng. ³⁰Joba' guiú~gui güisée' lado jo güicuaang' coliing' cartí' mi' nití' í'~ e nihuí'~ e cui'iee' do; jo í' dsea` í' nisíin'~ n í' nisítíing'~ e jo, nifí'~ire e nisó'r'~ la'uii'~ e onuu' guíi'~ do jo niguiár'~ tá'~ cō' nibøø~ jo ngí'~ jo nitó'r'~ jí'; jo mi'~ ningf, joguiba' nisítíiñ'~ e cui'iee' do jo nitá'r'~ ée'~ quiá'~.

Coo' júu' já'~ e lafa' júu' cuento quiá'~ cōo' mijú'~ e sii' mostáa'

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Jo casí'~gui Jesús jaléng'~ í' dsea` quiá'r'~ do cōo'~ e júu'~ lajob cajo jo cajíñ'~:

—Lalab líí' mi'~ Fidiée' quier' nifí' quiá'~ dsea': Jo e jo líí' la líí' cōo' mijú'~ e pí'~ eáang'~ e sii' mostáa'~ e jni'~ dsea' fí'~ guóo'~ uó'~ quiá'r'~. ³²Jo e já'~ e mijú'~ jo pí'~gui eáang'~ lajee'~ lajalé'~ mijú'~, jo dsu'~ mi'~ nicuáng', latí' cōo'~ 'ma' féb'~ tí', jo cuo'~ quiá'~ jaléng'~ ta'~ e jmo're'~ sii'~re'~ fí'~ lacaang'~ guo'~ quiá'~.

Coo' júu' já'~ e lafa' júu' cuento quiá'~ quie'~ iñí'~

(Lc. 13:20-21)

³³Jo casí'~gui Jesús jaléng'~ í' dsea` quiá'r'~ do cōo'~ e júu'~ lajob cajo jo cajíñ'~:

—Jo lalab líí' mi'~ Fidiée' quier' nifí' quiá'~ dsea': Jo e jo líí' la líí' quie'~ e cáng'~ jaang'~ dseamf~ fí'~ jee'~ ca~ iñí'~ quiá'r'~. Jo cōo'~ jíil'~ capí'~ e quie'~ dob jmoo'~ e róo'~ jalé'~ e ca~ iñí'~ do.

E uiing'~ e café'~ Jesús cōo'~ júu'~ já'~ e lafa' júu'~ cuento

(Mr. 4:33-34)

³⁴Jo jmang'~ cōo'~ júu'~ lanab caféng'~ Jesús jaléng'~ í' dsea` í' ngí'

cóo'r'~ do, jo jíil'~ coo'~ júu'~ quiá'r'~ fa'~ ja'~ café'r'~ cōo'~ e júu'~ lajo. ³⁵Jo e júu'~ na caliti~ lí'~ laco'gui la júu'~ e cagua'~ Saíi'~ malif~gui eáang', jaang'~ dsea` í' café'~ cuaiñ'~ quiá'~ Fidiée' mi'~ cajíñ'~ lala:

Nifá'~a jmang'~ júu'~ já'~ e lafa'~ júu'~ cuento, joguí~ nijmijnéem'~ baa jalé'~ júu'~ e si'maang'~ lamí~ jéeng'~gui latí'~ jíil'~ ie'~ mi'~ cajmée'~ Fidiée'~ jmigüí'~.

Mi'~ cajíng'~ Jesús e~ guóng'~ e júu'~ já'~ e lafa'~ júu'~ cuento quiá'~ e onuu'~ guíi'~ do

³⁶Jo mi'~ cangf~ jo, ca'íib~ Jesús júu'~ jaléng'~ í' dsea` ngí'~ cōo'r'~ do jo ca'ír'~ fí'~ cōo'~ dsíi'~ sinúu'. Jo fí'~ job cangoquiéeng'~ í' dsea` guítúung'~ do quiá'r'~ jo casí'r'~ dsea` do e fa'~ nijméiñ'~ do júu'~ e~ guóng'~ e júu'~ e cajíñ'~ do cuaiñ'~ quiá'~ e onuu'~ guíi'~ e cajn'~ dsea` fí'~ li'~ liing'~ ee'~ sijnée'~ dsea'.

³⁷Jo lalab cañíi'~ Jesús quiá'~ í' dsea` quiá'r'~ do:

—I dsea` í' jni'~ e mijú'~ jlo'~ do, íb'~ í' dsea` í' jíaa'~ fí'~ nifí'~ e líiin'~ jaang'~ dsea` jmigüí', ³⁸jo e fí'~ ni'~ guóo'~ uó'~ do guóng'~ lafa'~ fí'~ jmigüí'. Jo e mijú'~ e jlo'~ do guóng'~ lafa'~ jaléng'~ dsea` í' níu'~ jalé'~ ta'~ quiá'~ Fidiée', joguí~ e onuu'~ guíi'~ do guóng'~ lafa'~ jaléng'~ dsea` í' líing'~ dsea` quiá'~ fíi'~ í' líing'~ í' ní'~ níung'~ Fidiée'. ³⁹Joguí~ í' fíi'~ í' líing'~ í' ní'~ níung'~ Fidiée'~ do, íb'~ í' cajn'~ e onuu'~ guíi'~ do. Joguí~ cuaiñ'~ quiá'~ e sitíing'~ lajíil'~ e cangojnea~ do guóng'~ lafa'~ mi'~ tí'~ lí'~ ní'~líing'~ jmigüí'. Joguí~ jaléng'~ í' sitíing'~ lajíil'~ e caroo'~ do, íb'~ jaléng'~ ángeles í' líing'~ guotíi'~ Fidiée'. ⁴⁰Joguí~ lí'~ laco'~ sitíing'~ e onuu'~ guíi'~ do jo nidsítóo'~ fí'

ni~ ji` e nicó`, lajob cajo nidsijéé` mí~ tí` lí` ni`íng` jmigüí`. ⁴¹Có` jnea~, dsea` i cagüéng` fí` jmigüí` la e líin`n jaang` dsea` jmigüí`, nisín`n jaléng` ángeles quié` e jee` jaléng` dsea` i quiá`~ ta~ quiá`~ e lacó` nisitíiñ` do jaléng` i dsea` i jmoo` e niténg` jaléng` dsea` rúng` fí` ni` dsea` jogui jaléng`gui i quí` tíng` jmoo` jalé` e ja` dseeng`. ⁴²Jó jaléng` i dsea` fí` nitáin` fí` lí` coo` jí` e ja` tóo` jmi` yu` jo fí` job ni`íñ` iihuí` e eáang` cartí` niquí`r` jogui nitár` majar`. ⁴³Jó dsu` jaléng`gui dsea` i náu`~ jalé` ta~ quiá` Fidiéé` dob ninír` e guia` fí` lí` guiiing` Tiquí`i`l` Fidiéé` i quiá`~ ta` fí` la`úng` fí` jmigüí`. Jó jaléng` i dsea` fí` , mí` niguiliñ` fí` jo, nilijiñ` lí` lacó`gui la jing` iee` . Joba` fí` i`náu` , jaléng`na` dsea` sea` loguá`na` , ináu`na` júu` quié`e!

**Coo` júu` já`~ e lafa` júu` cuento quiá`~ coo` e 'mo` eáang` e si`ma`
44 Jo casí`gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do coo`gui júu` já`~ e lafa` júu` cuento jo cajíñ` lala:**

—Jo mí` Fidiéé`quier` nifí` quiá`~ dsea` , lí` lafa` coo` e 'mo` eáang` e si`ma` lí` ná` uó` . Jó fíng jaang` dsea` cadsé`r` e si`ma` do, jo mí` cadsé`r` e jo, ni`f` dsíir` e dob ni`meá`tur calé` catú` dseáng` e lí` cadsé`r` do; jo co` dseáng` eáam` calí`iáang` dsíir` dsa` e cadsé`re` do, joba` mí` niguieñ` fí` quiá`r` , ni`ñ`bre lajalé` e sea` quiá`r` , jo nilár` e uó` lí` cadsé`r` e 'mo` eáang` e si`ma` do.

**Coo` júu` já`~ e lafa` júu` cuento quiá`~ coo` cuu` e 'mo` eáang`
45 Jo casí`gui Jesús jaléng` dsea` quiá`r` coo`gui júu` lajo jo cajíñ` lala:**

—Jo mí` Fidiéé`quier` nifí` quiá`~ dsea` , lí` lafa` jaang` dsea` i jmoo` ta` láá` jogui ta` hí` cuu` e jlo` jogui e 'mo` . ⁴⁶Joba` mí` tí` lí` nijíiñ` coo` cuu` e jlo` jogui e 'mo` eáang` , joba` nidséiñ` nidsi`nñ`bre lajalé` e sea` quiá`r` , jo lajoba` nilí`r` cuu` e nilár` e cuu` do.

Coo` júu` já`~ e lafa` júu` cuento quiá`~ coo` 'máa` e sáang` 'ñu`

⁴⁷Lalab lí` cajo mí` Fidiéé`quier` nifí` quiá`~ dsea` : Jo e jo lí` laço` coo` 'máa` e sáang` 'ñu` e bí` dsea` fí` é` jmíi` jo lí`r` langíing` fíng` 'ñu` . ⁴⁸Jó mi` caróng` e 'máa` do e teáang` 'ñu` , joba` i dsea` jmoo` ta` sáang` 'ñu` do ni`óm`bre e 'máa` do fí` 'ni` jmíi` , jo fí` job ni`uóin` jaléng` i 'ñu` i calí`r` do jo nitáin` fí` dsíi` 'matá` la lí` i`guiúng`gui jogui nibísim`bre jaléng` i ja` dseeng`. ⁴⁹Jó lajob nidsijéé` cajo mí` tí` lí` nitf` í` e ni`íng` jmigüí` ; co` ie` jo nisíng` Fidiéé` jaléng` ángeles i líng` guotiír` e lacó` ni`náiñ` ca` jaléng` i dsea` i ca`éé` ga` i seeng` jee` jaléng` i dsea` i ca`éé` guia` . ⁵⁰Jó jaléng` i dsea` i ca`éé` ga` do nitáin` fí` dsíi` lí` coo` jí` e ja` tóo` jmíi` yu` , jo fí` job ni`íñ` iihuí` cartí` niquí`r` jogui cartí` nitár` majar` uíl` jalé` e nidsinghiñ` do.

Júu` e 'míi` jogui júu` e yuu`

⁵¹ Jo cajmingí`gui Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do jo casí`reiñ` lala:
—¿Su nicangáng` 'ná` jalé` e júu` e fíi` i`ná` na?

Joba` cañíi` i dsea` do:

—iNgám`baa!, Fíi`ii`!

⁵² Jo cajíng`gui Jesús jo casí`reiñ`:

—Mi~ jaang` tifa' quiá!~ júu~ quiu!~ ta~ quiá!~ dsea` Israel jmitíiñ` e quiá!~ mi~ Fidiéé~ quier` nifi~ quiá!~ dsea`, joba! ib` tifa' i líing` laco! jaang` dsea` fí~ coq` 'núu~ e guiar` líing` langíing` íing!~ e dsé!r` e fí~ sínúu~ quiá!r` do, doñi` si 'míi!~ osi yáu!~ é, co! dseáng!~ sitíi!bre lajalé!.

Mi~ caguiéng!~tu Jesús fí~ góor` e sii` Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Jo mi~ catáng!~ Jesús e fé!r` jalé!~ e júu~ já!~ do e lí!~ lafa! júu~ cuento, joba! cagüi!í!~bre fí~ jo, 54 jo caquim!~tur fí~ góor` lí~ sii` Nazaret, jo fí~ job canaang`tur e!r` jaléng` dsea` júu~ quiá!~ Fidiéé~ fí~ dsíi` sínúu~ guá!~ quiá!~ dsea` góor` dsea` Israel e si!~ fí~ jo. Jo lajalém` i dsea` i núu~ e júu~ quiá!r` do, eáam` dsigá` dsíiñ` jo fé!r` lala cuaiñ~ quiá!~ dsea` do:

—¿Jie~ fí~ lí~ cajmitíiñ` i dseañu~ na lajalé!~ e tiiñ` na? ¿Jial tiiñ` jmóor` jalé!~ e li~ e quií!r` jmii!~ e dsigá` dsíi` dsea`? 55 Jo èsu o! i nabì joo! Sé!~ i líing` ti!ma` i seeng` ff` la, jogui niquiá!r` sii` Yá?~ Jogui i nabì rúng` Tiáa~ coo!`gui Sé!~ jogui Simón coo!`gui Judas, 56 jogui labì neáang` i rúiñ` dseamf` do jee~ jneaa`aa` cajo. Jo i dseañu~ na ja` ní~ jial jmóor` e tá!~ tiing`lir.

57 Jo jaléng` dsea` i teáang` do lajob fé!r` , joba! ja` iiñ` fa` já!~ calíiñ` dsea` do. Jo dsu! Jesús cajíñ` casí!~ reiñ` lala:

—Doñi` jiéb!~ jmi!gó` dsea` jaang` dsea` i fé!~ cuaiñ~ quiá!~ Fidiéé~, dsu! fíng catf` fii` góor` , jíi!~ jaang` jo ii` jmi!gó` ír` jogui lajobi fíng catf` fí~ quiá!r` cajo.

58 Jo e fí~ jo ja` 'leáang` jalé!~ li~ e quií!~ jmii!~ e dsigá` dsíi` dsea` cajmée` Jesúus, dsuco! ja` já!~ calíng` dsea` ír`.

Mi~ cajúng` Juan i seáang` dsea` jmii`
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Jo ie~ jo niseeng` jaang` dseata~ dsea` féng` i sii` Herodes i quiu!~ ta~ latøøng` lí~ se!~ Galilea. Jo i dseata~ fí~, mi~ caliñir` lajíi!~ júu~ e fé!~ dsea` quiá!~ Jesúus, 2 joba! lalab casí!r` i dsea` i jmoo!~ ta~ quiá!r` do ie~ jo:

—Jangám` i nab i Juan i lami~ seáang` dsea` jmii` jo e nicajib!`tur calé!~ catú. Joba! eáam` quií!r` jmii!~ coo!` jalé!~ e lí~ e dsigá` dsíi` dsea` e jmóor`.

3-4 Jo ie~ lami~ jéeng`gui do i dseata~ Herodes do 'nuñib` cataiñ` i Juan do. Jo caquiuh`r` ta~ e calñiung` dsea` do cogo!~ ní` cadena fí~ dsíi` 'nuñi!~ uíi!~ i dseamf` i sii` Herodías i calf` dseamf` quiá!~ Lii~ rúng` dsea` ngáang` coo!` i dseata~ Herodes do. Co! ie~ jo i Juan do cajíim`bre dseata~ Herodes jo casí!r` e ja` catíng` e jmóor` e jéeiñ` lafa! dseamf` quiá!r` oo~ dseañu` rúiñ` i ngáang` coo!r` i sii` Lii~ do.

5 Jo mi~ canúu` dseata~ Herodes e júu~ jo, joba! dseáng` lami~ iiñ` nijngám`bre i Juan do, jo dsu! ja` cajmée` lajo co! 'gom`bre jaléng` dsea` fii` ; co! lajiim` dsea` já!~ líiñ` e i Juan do líiñ` jaang` dsea` i fé!~ cuaiñ~ quiá!~ Fidiéé. 6 Jo jo` huóo` ngó!~ mi~ ngf` jo mi~ catf` jmii!~ quiá!~ dseata~ Herodes e cadsí!r` jii!. Jo i Herodías do niseeng` jaang` simf` quiá!r` , jo i simf` fí~ cagüi!fir` e cadséeiñ` dseáng` fí~ quini` lí~

neáang' i dsea` simfíng' do. Jo co' eáam' catf dsíi' i dseata~ Herodes do lajíi'~ e cajmée' i simf' do, 7 joba' casf' reiñ' do e dseáng'~ nicuó'l bre lí'~ doñi' e mfi biñ' do. 8 Jo i simf' do, co' niteáaiñ' júu' quiá'r', joba' casf'r' i dseata~ Herodes do lala:

—Cuóøl'~ jnea~ mogui~ Juan i seáang' dsea` jmií' e iu~ ff' dsíi' coo' huíi'.

9 Jo dsu' i dseata~ Herodes do fi'lb' eáang' calfíiñ' mi' canúur' e júu' jo lifa' jo' nír' e jmé'bre, co' jeem' nicacuør' júu' quiá'r' ff' quini' i dseamf' do jogui ff' quini' i dsea` simfíng' do e nicuó'l breiñ' do lí'~ doñi' ee' mfi biñ'. Joba' jo' e mií' caliseá' quiá'r' jo jíi'~ lajob cajmér'. 10 Jo caquiut'r' ta~ dsea` quiá'r' e caquiut'biñ' mogui~ i Juan do catí' lf' iuuiñ' dsíi' 'nuñí'; 11 jo ih~ ff' coo' dsíi' huíib' cacór' jo cacuø'r' i dseamf' do, jo f' guib cangfíng' ff' jaguo' niquiá'r' e huíi' do.

12 Jo mi' cangf' jo, caguilíng' jaléng'~ dsea` quiá'r' i Juan do e ff' jo, jo cató'bre i 'lii' do e cango'áang' neiñ'. Jo mi' cangf' e ca'áaiñ' dsea` do, jo cangolíim'bre cangojméel'~ júu' Jesús quiá'r' lajíi'~ e nicalf' do.

Mi' cahéng'~ Jesús 'niá` mil dsea`
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Jo mi' caliñi' Jesús e nicajngam' dsea` Juan i seáang' dsea` jmií' do, joba' cagüiñ'~ bre 'niá'r' e ff' lí'~ táaiñ' do jo cangór' ff' coo' lí'~ ja' ii' 'gal' lí' dsea` seeng' e iuuiñ' ff' dsíi' coo' móo'. Jo dsu' mi' caliñi' jaléng'~ dsea` i seeng' co' quiá'r' do e ningoo' Jesús, joba' dsifib'

cangolíiñ' ff' lí'~ lí' ngóo' dsea` do lifa' la tóø' guóo'~ uóøb'. 14 Jo mi' tí' lí' cagüiñ'~ Jesús e ff' dsíi' móo' do, dob niteáang' i dsea` 'leáang' do, jo calf' ff' lí'~ lí'~ bre jaléng' i dsea` do jo cajmi'leáam'bre lajaléng'~ dsea` dsée'~ i jéeiñ' do. 15 Jo co' ie'~ jo ningoo' canaúub', joba' i dsea` quiá'r'~ Jesús do cangoquíeñ' ff' lí' sing'~ dsea` do jo lalab casf' reiñ':

—Fíi'ii', nicanúub' la, jo jíi'~ jaang' dsea` neáaiñ' co' quiá'r'~ la, fa' ni'í'~ ba' júu' jaléng' i dsea` na e güiguilíiñ' ff' lí'~ lí'~ neáang' dsea` jo ff' job nidsileáar' capí'~ e nidó'r', co' ja' e sea' ff' la.

16 Dsu' mi' canúu' Jesús lajo, lalab cañíir' quiá'r' i dsea` quiá'r' do:

—Ja' 'né' dsilíng' i dsea` na e nidsi'neer' e dó'r', co' 'náb' 'né' cuó'l'na'r' e jo.

17 Joba' cañíi'~ i dsea` quiá'r' do lala:

—Jíi'~ 'niá' 'niá'~ coo'~ gui gáng'~ 'ñu', jíi'~ joba' sea' qui'~ naa'~ lana.

18 Joba' lalab cañíi'tu Jesús quiáin'~ do:

—Cuóøl'~ du' jnea~ e jo ff' la.

19 Joba' caquiut'~ Jesús ta~ i dsea` ffíng' do e nigüeáin'~ tál' co' nibøø' ff' jee'~ 'ñií'. Jo mi' cangf' jo, catíng'~ Jesús lajíi' 'niá' e iñí'~ do coo'~ gui lajíi' huáang' i 'ñu' do jo cajóør' ff' yé'~ jmigüi~, jo lajob cacuø'r'~ gui'máang'~ Fidiéé' quiá'r' jalé'~ e do. Jo ngf' jo, caffim'bre e iñí'~ do jo cacuø'r' i dsea` quiá'r' do, jo f' guib cajmée'~ guiée'~ jee'~ jaléng' i dsea` i ffíng' do. 20 Jo lajiim' i dsea` do cagó'r'~ guié'~ ie'~ jo car'~ calitaaiñ'. Jo mi' calf' gó'r', caseám'~ bi'~ guitu'gui'~ 'matá'~ jalé'~ 'ná'~ iñí'~ coo'~ gui' jalé'~ 'náng'~ i 'ñu' do. 21 Jo lajee'~ lajiing'

dsea` i cagó` do ie~ jo tíir` 'niá`
mil yaang~ dseañu`, jo ja` lí`íng~
dseamí coo` gui jaléng` jiuung~.

Mi~ cangi` Jesús fí` ni~ jmií`

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Jo mi~ cangi` jo, caquiú` Jesús
ta~ i dsea` quiá`r` do e cangotáaiñ`
do fí` dsíi` móó` jo nicuá`r` e guiée`
do jéeng guir laco` dsea` do, lajee`
e tääiñ` e i'r` júu` jaléng` i dsea` i
caseáng` do ie~ jo. **23** Jo mi~ catáiñ`
e i'r` júu` jaléng` i dsea` do, joguiba`
cagjóor` fí` coo` yú` mó` 'nia`r`
lado e cangoféeiñ` Fidiée`. Jo coob`
mi` tí` lí` ca'í` náu`, jo dobi tääiñ`
'fial`r` e fí` yé` mó` do, **24** jogui e
móó` e lí` teáang` i dsea` quiá`r` do
ningo` huíim` laco`gui 'ni` guóo`
uó. Jo lajee` jo, dsíng` niróo` jmií`
jogui ni`lea` jmií` e móó` do, co`
lí` lí` jiéb` íí` guí` laco` la ngóo` e
móó` do. **25** Jo ningóo` njneab` mi`
cangoquiéeng` Jesús fí` ni~ jmií`
fí` lí` ningóo` e móó` e lí` teáang`
i dsea` quiá`r` do jo e ngí`bre
cangáiñ` e fí` ni~ jmií` do. **26** Jo mi`
tí` lí` cangá` i dsea` do e ngí` Jesús
ni~ jmií`, joba` ladsifi` lanab ca'or`
e cafóriñ` jo cajíñ`:

—iJaang` dsea` guíb` do!

27 Dsú` Jesús cañíi` quiá` i dsea`
quiá`r` do jo casí`reiñ`:

—iTé` teáang` óo`na`, co` jneab` la,
jo ja` fóøng`na`!

28 Joba` cañíi` Tú` Simón quiá`
dsea` do jo cajíñ`:

—Fí`i, song já` e 'nù, joba` sí`
jnea` e ningíi` fí` ni~ jmií` cartí`
nijín`n 'nù.

29 Joba` cañíi` Jesús quiá` dsea`
do:

—Nea` fí` la jo.

Jo lajob cajmée` Tú` Simón, jo
cajgám`bre lí` dsíiñ` fí` yú` e móó` do
jo cangoquiéeiñ` fí` lí` sing` Jesús. **30** Jo
dsu` lajee` ngóor` ngír` ni~ jmiib` mí`
calilí`r` e dsíng` bíng` guí` e íí` do,
joba` cafóm`bre; jo miffing` ninaang`
dsi`am`bre jóng, joba` calóor` jo cajíñ`:
—iLeaang` jnea~, Fí`i!

31 Jo dsíff` lanab catíng` Jesús
guoo` Tú` Simón e laco` ja` nidsilaiñ`
do jo casí`reiñ`:

—iJiali` dseáang` ja` 'ga` lí` já` líñin`
júu` quié`e, jogui jiali` tú` calíi` o`!

32 Joba` mi` tí` lí` cagjóor` laji` huáaiñ`
do e fí` yú` móó` do, ladsifi` lanab
ca`uáang` e íí` guí`. **33** Jo jaléng` dsea`
quiá` Jesús i cagviaang` do i teáang`
dsíi` e móó` do canaaiñ` sí`r` uó` jnír` fí`
quini` dsea` do e jmiféng`neiñ` jo cajíñ`:

—Dseáng` e jáb` e 'nùb` líñin` i
Jóo` Fidiée` dsea` guiing` ñiff`.

Mi~ cajmi`leáang` Jesús jaléng` dsea` dsée` fí` Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Jo cacua`bre e guiée` do e
teáang` tur fí` dsíi` móó` jo caguiliñ` fí`
coo` lí` sii` Genesaret. **35** Jo mi` calilí`
jaléng` dsea` i seeng` fí` jo e dob tääang`
Jesús, dsíff` lanab cani`r` júu` fí` lá`úng`
fí` lí` se` e fí` jo jalé` e júu` jo. Jo jaléng`
i dsea` fí` cangolíñ` cangojéein` jaléng`
dsea` dsée` i seeng` quiá`r` fí` lí` tääang`
Jesús, **36** jo camí`r` dsea` do fí` e fa` capí`
'ni` sib` dsea` do nigüí`r`; jo jaléng` i
dsea` i lí` güí` fa` capí` 'ni` sib` dsea` do,
dseáng` lláam`bre lajíi` jmohuíf` e líiñ`.

Jial líí` mi` jmírón` dsea` dsee` yaaiñ`

(Mr. 7:1-23)

15 Jo mi` cangi` jo,
cangoquiéeng` fí` lí` sing`

Jesús coo` tý` míing` dsea` Israel
 i líng` dsea` fariseo cóo` gui tý` 'ný`
 míing` tifa' quiá` júu` quia` ta`
 quiá` dsea` Israel, jo jaléiñ` do
 jalíiñ` fí` Jerusalén, jo cajming` r`
 dsea` do lala:

²—¿Jialí` jaléng` dsea` quíi` ja`
 ru'r` guóor` lacó` qui` tñing` líi`
 dsea` áang` qui` naa` mi` ná` qui` e
 nidó` r` ir`?

³Jogui Jesús cajming` r` i dsea` do
 lala:

—Jo ejiali` 'ná` cajo ja` jmi` goo`na`
 lajíi` ta` qui` Fidiée` , co` lico`
 jmití` na` lajíi` e qui` tñing`na`
 yaam`ba`? ⁴Co` lalab jíng` Fidiée`:
 "Jmi` goo` tiquíi` cóo` gui niquíi`",
 jogui "I dsea` i cuó` júu` líi` tiquiá`
 osi niquíá` é, ni`f` í` e 'né` nijúum` i
 dsea` f`." ⁵Jo dsu` 'ná` fó`na` e jaang`
 dsea` cuó`m nisí`r` tiquiá`r` osi
 niquíá`r` é: "Ja` cuó`ng` lí` jmíco`o`
 'ná` lana, co` lajib` e sea` quié`e
 nicacuó`o` Fidiée`", ⁶jogui fó`na`
 cajo e líi` doñi` ij` i café` e júu` la jo`
 catíng` fa` e njmicóo`gui tiquiá`r`
 osi niquíá`r` é. Jo lajob líi` cóo`
 'ná`, co` jo` jíi`na` fa` jmití`gui` lajíi`
 júu` quiá` Fidiée` e cajme` dsea`
 malii`gui, jo jíi` e qui` tñing`na`
 yaam`ba` jmití`na`. ⁷I jmicaang` i
 la 'ná` cóo` jalé` e fó`na`! Co` jáb`
 laco` jíi` júu` e café` Saíi` , jaang` i
 café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malii`gui
 eáang` mi` café`r` uii` qui`na` lala:

⁸Jaléng` i dsea` na lico` fé`bre
 e jmi`gór` jnea` jíi` cóo`
 layaang` júu` quiá`bre,
 dsu` huíim` seeng` jalé` e i` dsíir`
 do

e jmi`gór` jnea`.

⁹Jo dsu` jíi` cóo` ja` e ta` íing`
 quiá`r` jial e jmiféiñ` jnea` ,

co` lajíi` ta` qui` dsea`
 jmigüi`ba` jmóor`.

¹⁰Jo mi` cangf` jo, cató` Jesú
 jaléng` i dsea` i siseáng` do jo
 casí`reiñ` lala:

—Núu`na` jogui jmeen`na` úung` e
 ningáng`na` e júu`la: ¹¹Jíi` coo` e
 f` gø` dsea` ja` cuó`ng` lí` jmé` e
 nili`liiñ` fí` quini` Fidiée` , co` lajíi`
 júu` e uø` fí` mo'oob` dsea` , jíi` e
 joba` cuó`ng` lí` jmé` e nili`liiñ` fí`
 quini` Fidiée`.

¹²Jo cangoquiéeng` i dsea` quiá`
 Jesú do fí` lí` sing` dsea` do jo
 cajming`reiñ` lala:

—Fí`naa` , ¿ñí` e 'nfb` catíng`
 dsea` fariseo e júu` e café`na`
 'micú`?

¹³Joba` cañíi` Jesú quiá` i dsea`
 quiá`r` do jo cajíñ` lala:

—Lí` doñi` ee` onuu` e sea` fí`
 guóo` uó` e o` Tiquié`e dsea`
 guiring` níff` cajnir` , nigiütóob`i` e
 jo catí` jmó` quiá` . ¹⁴Joba` fíi` i
 'ná` , ja` jmijíng`na` jaléng` i dsea`
 fariseo do; co` i dsea` f` líiñ` lafa`
 dsea` tiuung` i jeeng` jaang`gui
 dsea` tiuung` . Jo ja` lí` jíi` jaang`
 dsea` tiuung` nijéiñ` jaang`gui dsea`
 tiuung` , co` fíng song cajmér` lajo`
 joba` laji` huáam`bre dseáang`
 nijiúiñ` fí` ff` jóng.

¹⁵Jo mi` cangf` jo, cajíng` Tá`
 Simón casí`r` Jesú:

—Fí`i` , ¿já` jié` o` jmíe` jnea`
 júu` e` guóng` e júu` e café`na`
 'micú`?

¹⁶Joba` cañíi` Jesú quiá` Tá`
 Simón:

—Jo ¿su o`gui 'ná` mi` ngám`bi`
 júu` quié`e cajo? ¹⁷¿Su ja` ñí`na` e
 lajalé` e f` gø` dsea` ngíing` fí` dsíi`
 tu'r` , jo mi` jo` ee` ta` íing` , joba`

uøøb` jóng fí' lí¹ caluu[?] ¹⁸Jø dsu¹ jalé¹ júu[^] e uøø¹ fí¹ mo'oo[~] dsea¹, fí¹ dsíb¹ dsea¹ lí[~] jalé¹ e jo, jo e joba¹ jmoo¹ e jmiróng¹ dsee[~] yaang[~] dsea¹. ¹⁹Cø¹ fí¹ dsii¹ dsea¹ lí[~] jalé¹ e ga¹ e i¹ dsíi¹, jo e jo quiéeng[~] e jngang[~] dsea¹ rúiñ¹, osi e 'lee[~] dsea¹ e güiññ¹ cøo¹ dsea¹ i¹ o¹ quiá¹r¹, osi e jmoo¹ dsea¹ jalé¹ e ja¹ tñ¹ ta[~] e lí¹ dsíi¹ ngúu¹ táaiñ¹, osi jmoo¹ i¹ é, osi ngir¹ ta[~] quié¹ júu[^] e o¹ já¹, osi jmineaiñ¹ dsea¹ rúiñ¹ é. ²⁰Jø jalé¹ e 'li¹ lanab e jmoo¹ e jmiróng¹ dsee[~] yaang[~] dsea¹, jo o¹ uíi¹ e ja¹ jmitir[~] lajíi¹ e qui¹ tñíng¹ dsea¹ e ru¹r¹ guóor¹ ná¹gui e nidó'r¹ ir¹, co¹ e jo ja¹ jmoo¹ e lirøøng¹ dsea¹ dsee[~].

Mi[~] já¹ calíng[~] jaang[~] dseam¹ i ja¹ líiñg¹ dsea¹ Israel júu[^] quiá¹ Jesús
(Mr. 7:24-30)

²¹Jø mi[~] cang¹ jo, cagüi¹fib¹ Jesús fí¹ jo, jo cangór¹ fí¹ lí[~] se¹ Tiro cøo¹gui fí¹ lí[~] se¹ Sidón. ²²Jø mi[~] caguiér¹ fí¹ jo, jaang[~] dseam¹ cananea i¹ niguiing¹ fí¹ jo cangoquiéeiñ¹ fí¹ lí[~] singl¹ dsea¹ do e áiñ¹ teá¹ lala:

—iFí¹i, sij¹ dseata[~] dsea¹ féng¹ Daví¹, fíi¹ güilín¹ jnea[~] jo jmi¹leáang[~] i¹ sim¹ quié¹e, co¹ jaang[~] i¹ling¹ iuung[~] dsíi¹!

²³Jø dsu¹ jíi¹ cam¹ júu[^] ja¹ e cañíi¹ Jesús quiá¹ i¹ dseam¹ do. Jo i¹ dsea¹ quiá¹r¹ dob cangoquiéeng¹ fí¹ lí[~] siñ¹ jo camí¹r¹ dsea¹ do jmi¹ee¹ jo casí¹r¹ dsea¹ do lala:

—Fí¹naa¹, síi¹go i¹ dseam¹ na güiguiéiñ¹, co¹ jáar¹ ta[~] óo lí[~] caluu¹naa¹.

²⁴Joba¹ cañíi¹ Jesús quiá¹ i¹ dsea¹ quiá¹r¹ do jo casí¹rein¹:

—Lajíi¹ ta[~] e casíng¹ Fidié¹ jnea[~] fí¹ jmigüí¹ la e quiá¹nilaan¹ jaléng¹

dsea¹ gó¹o dsea¹ Israel jee[~] jalé¹ dsee[~] quiá¹r¹, co¹ fí¹ líiñ¹ lafa¹ jo'se¹ i¹ si¹íng¹.

²⁵Jø dsu¹ mi[~] canúu[~] i¹ dseam¹ do lado, dsifí¹ lajob cangór¹ cangosí¹ uó¹ jnir¹ fí¹ quini¹ Jesús jo casí¹r¹ dsea¹ do lala:

—iFí¹i, jiéé¹ o¹ jmicóo¹ jnea[~]!

²⁶Joba¹ cañíi¹ Jesús quiá¹ i¹ dseam¹ do lala:

—Ja¹ dseeng¹ e nigu¹ dsea¹ iní¹ e gó¹ jiuung[~] quiá¹r¹ jo nicuó¹r¹ jaléng¹ dsii¹.

²⁷Joba¹ cañíi¹t¹ tu i¹ dseam¹ do quiá¹ Jesús:

—Jáb¹, Fí¹naa¹, lajob líi¹; dsu¹ e já¹ cajo e jí¹gui dsii¹ sitíng¹ne¹ jalé¹ e cuíi¹ iní¹ e sojiá¹ fí¹ ná¹ mes¹ quiá¹ fí¹re¹.

²⁸Joba¹ cañíi¹t¹ Jesús quiá¹ i¹ dseam¹ do jo casí¹reiñ¹:

—iDseam¹, dseáng¹ lajam¹ já¹ líin¹ júu[^] quié¹e! Jø güilíb¹ jíi¹ laco¹ fó¹ na.

Jo dsifí¹ lajob ca'láang[~] i¹ jóo¹ i¹ dseam¹ do.

Mi[~] cajmi¹leáang[~] Jesús i¹ ffiíng¹ dsea¹ dsée¹

²⁹Jø mi[~] cang¹ jo, cagüi¹fib¹ Jesús fí¹ jo, jo caguiér¹ fí¹ ni¹ guiée¹ Galilea jo fí¹ job cajgóor¹ fí¹ co¹ yú¹ mó¹, jo fí¹ job caguár¹. ³⁰Jø lajee¹ jo, i¹ ffiíng¹ dsea¹ caseáng¹ e fí¹ lí[~] guiñ¹ do e jéein¹ jaléng¹ dsea¹ dsée¹ quiá¹r¹ i¹ líiñ¹ doñi¹ ee¹ jmohuíf¹; do dsea¹ jlúung¹, do dsea¹ tiuung¹, do dsea¹ bóøng¹ cøo¹gui jaléng¹ dsea¹ i¹ ja¹ lí[~] fé¹, jogui quiéem¹bi i¹ líiñ¹ lf¹ doñi¹ ee¹ jmohuíf¹ e jié¹gui, jo dob cajmi¹leáang[~] Jesús lajaléng¹ fí¹. ³¹Joba¹ dseáng¹ lajíiñ¹ dsea¹ cangogá¹ dsír¹ ie¹ jo mi¹

cangár̄ e cafér̄ jalénḡ dsea` i
ja` lamí` fé̄, jogui jalénḡ dsea`
bóønḡ ca'láam̄bre, jogui jalénḡ
dsea` jlúunḡ cangi`bre, jogui
jalénḡ dsea` tiuunḡ calijné`bre.
Jo lajiim`binḡ do canaaiñ̄ jmiféiñ̄
Fidiée` quiá̄ dsea` Israel.

Mī cahénḡ Jesú̄s quiá̄ mil dsea`
(Mr. 8:1-10)

32 Jo mī canḡ jo, cató̄l̄ Jesú̄s
dsea` quiá̄r̄ jo casí̄r̄ reiñ̄:

—Eáam̄ ffī lín̄n jalénḡ i dsea`
la, co' na ningóo' níj̄ jmiib̄ e
taaiñ̄ fí̄ la cóōr̄ jneā jo ja` seā
jíīr̄ coq̄ e nidó̄r̄. Jo ja` iin̄n fā lí̄
niguiéen̄nre lajo fí̄ quiá̄r̄ e ja` mī
gó̄r̄, co' dseáam̄r̄ fing ca'uó̄r̄ guíá̄
fí̄.

33 Joba' lalab cañíi` dsea` quiá̄r̄
Jesú̄s jo casí̄r̄ dsea` do lala:

—Jo ejial nijmó̄oōr̄ jónḡ? ¿Jiē lí̄
nidsilé̄eē e nidó̄l̄ i dsea` ffiinḡ na?
Co' tíf̄ lab la ja` ií̄ dsea` seenḡ có̄
quiá̄r̄ la fa' i niñ̄nf̄.

34 Joba' cajminḡr̄ Jesú̄s i dsea`
quiá̄r̄ do lala:

—¿Jó̄l̄ jíīr̄ tíī e iñí̄r̄ e si'manḡ
ná̄r̄ na?

Joba' cañíi` i dsea` quiá̄r̄ do:

—Jíīr̄ guiéb̄ iñí̄r̄ tíī, jogui jíīr̄
coōr̄ tú̄ mfiinḡr̄ 'ñhb̄.

35 Jo Jesú̄s caquiá̄r̄ tā i dsea`
ffiinḡ do e caguáiñ̄ do ff̄ nī uó̄.

36 Jo mifíinḡ cattíiñ̄ casá̄r̄ e
guié̄ iñí̄r̄ do cóōr̄ guí i coōr̄ tú̄
mfiinḡr̄ 'ñhb̄ do jō mifíinḡ cacuør̄
gui'máanḡ Fidiéē. Jo lí̄ jō
cafiim̄bre e iñí̄r̄ do jō cangiíiñ̄ fí̄
jaguó̄r̄ i dsea` quiá̄r̄ do, jō fí̄ guib̄
cajméē guíē jeē lajalénḡ i dsea`
do. **37** Jo lajiim̄ i dsea` do cagó̄r̄ iē
jō car̄ calitaaiñ̄ guíá̄. Jo carøm̄bi

guié̄guí 'matá̄ mif̄ canḡ jo e
téēr̄ 'ná̄r̄ e caseánḡ. **38** Jo jalénḡ i
dseañ̄h̄ i cagó̄r̄ iē jo tñ̄bre la quiá̄
mil, jo ja` lí̄fínḡ dseam̄ cõōr̄ guí
jalénḡr̄ jiuunḡ. **39** Jo mī canḡ jo,
ca'fb̄ Jesú̄s júū jalénḡ i dsea` i
caseánḡ do, jogui mifíinḡ ca'fr̄ ff̄
dsíī móō jō cangór̄ fí̄ guóōr̄ uó̄
lí̄ sē Magdala.

**Mī cali'iinḡ dsea` Israel e Jesú̄s
nijmér̄ coōr̄ e līr̄ quií̄r̄ jmií̄r̄**

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 Jo mī canḡ jo, coōr̄ jmií̄r̄
cangolíinḡ jalénḡ dsea`
Israel i lí̄fínḡ dsea` fariseo cõōr̄ guí
i lí̄fínḡ dsea` saduceo fí̄ lí̄ tåanḡ
Jesú̄s, co' iñí̄r̄ e niguié̄r̄ jial e
ni'nñíīr̄ dsea` do fí̄ quinī dseatā.
Joba' camíl̄r̄ dsea` do e fa' nijmén̄r̄
coōr̄ e līr̄ e quií̄r̄ jmií̄r̄, jo lajoba'
nicuó̄r̄ līr̄ e Fidiéeb̄ dsea` i casí̄r̄
quiá̄r̄.

2 Jo dsu' lalab cañíi` Jesú̄s quiá̄r̄ i
dsea` do:

—Mī nicalloó̄ lalab fó̄r̄ 'ná̄r̄:
“Lana ja` jmií̄r̄ nití̄, co' coōr̄ jñíīr̄ fí̄
yú̄r̄ jmgíüí̄”, **3** jogui mī la'eē fó̄r̄na'
lala: “Náguijíī jñíīr̄ nití̄, co' eáanḡ
núūr̄ jñíīr̄ téel̄ fí̄ yú̄r̄ jmgíüí̄.” Jo
song ngám̄ba' guíé̄ lajíīr̄ e lí̄fínḡ ff̄
yú̄r̄ jmgíüí̄, joba' ejialīr̄ ja` ngánḡ'na'
e nidsijéé̄ jmií̄r̄ na? **4** Jo jalénḡ dsea`
seenḡ jmií̄r̄ na dsínḡr̄ nirøøin̄ dseē
jogui ja` jmitir̄ júū quiá̄r̄ Fidiéē,
jogui mīr̄ jneā e nijmeēe jalé̄r̄ e
līr̄ e quií̄r̄ i jmií̄r̄; dsu' ja` nijmeēe jíīr̄
coōr̄ e jo fí̄ quinir̄, co' nicaliseá̄b̄ e jo
lamí̄r̄ jéenḡguí e cangongíinḡ Jonás,
jaanḡ dsea` i café̄ cuaiñ̄ quiá̄r̄
Fidiéē maliīr̄ guí eáanḡ.

Jo dob caseáaiñ̄ i dsea` do, jo fí̄ lí̄
jiéb̄r̄ cangór̄.

Jial líing' dsea` fariseo

(Mr. 8:14-21)

5 Jo mi~ catáng~ Jesús cój~ i dsea` quiá'r~ do lí~ lí' 'ngóo~ cataang` e güíée~ do, jo cadseng~ dsíi~ i dsea` quiá'r~ do e ja~ iñí~ quier'. **6** Jo casí~ Jesús i dsea` quiá'r~ do lala:

—Niing~ óo'na' cój~ jalé~ e e' dsea` Israel i líing` dsea` fariseo cój~ gui i líing` dsea` saduceo, co' jalé~ e e' i dsea` í líí lafa' quie~ iñí~.

7 Joba' canaang` i dsea` quiá~ Jesús do sítíi` lajee` la'ó~ yaaiñ~ jo sít~ rúiñ~:

—Uíl~ e ja~ iñí~ lée'naa', joba' jíng~ Fíi'naa' lana.

8 Jo co' calilíb~ Jesús lajíi~ e sítíng` i dsea` quiá'r~ do, joba' casí~ reiñ~ lala:

—¿Jiali' fó~na' e ja~ iñí~ quié~na'? ¿Su dseáng~ ja~ já~ mi' líim'bí~ jalé~ e quíi~ i jmíi~ jmó'o? **9** Jo ¿su latí~ lana ja~ mi' cangám~bi 'ná~ o'gui tóó~ óo'na' cajo quiá~ e 'níá~ iñí~ e cajmitaan~n laji' 'níá~ mil dsea~, jogui e jmiguiú~bi 'matá~ caseáng~ e téé~ 'ná~ quiá~ e jo? **10** Jo ¿su ja~ tóó~ óo'na' cajo quiá~ e güíe~ iñí~ e cafiin~, jo cagó~ quiú~ mil dsea~, jogui e jmiguiú~bi caseáng~ ie~ jo? **11** ¿Su dseáng~ ja~ cuante cä~ba' e o' cuaiñ~ quiá~ iñí~ e jíu~ e fá~a na? Joba' ffi~i 'ná~ e jmeáang~ í~ yaang~na' cój~ jalé~ e e' dsea` fariseo cój~gui dsea` saduceo, co' jalé~ e jo líí lafa' quie~ quiá~ iñí~.

12 Joguiub mi~ calilí~ i dsea` quiá~ Jesús do lajíi~ e guóng~ e jíu~ e café~ dsea` do quiá~ quie~ iñí~, co' e laba' sít~ Jesús i dsea` quiá'r~ do e nijméiñ~ do í~ yaaiñ~ e ja~ niligóøin~ cój~ jalé~ jíu~ e e' dsea` fariseo cój~gui dsea` saduceo.

Mi~ cajíng~ Tá~ Simón e Jesús líiiñ~ i dsea` i sijeeng` dsea` Israel i nicá~ niff~ quiá'r~

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Jo mi~ tí~ lí~ caguié~ Jesús fi~ lí~ se~ Cesarea quiá~ Filipo, lalab cajmingi'r~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

—E fé~ dsea` uii~ quié~ jnea~, dsea` i cajá~ fi~ niff~ jo cagüén~n fi~ jmigüí~ la e líin~na jaang` dsea` jmigüí~:

14 Joba' cañíi~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~ lala:

—I líing~ dsea` fé~r~ e i Juan i lami~ seáang` dsea` jmiib~ 'ná~, jo i liing~gui fé~ e Líi~ 'ná~, jogui i liing~gui dsea` éeiñ~ 'ná~ e Jeremías osi lf~ jaang~gui lajee` dsea` i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidié~ malii~gui eáang'.

Jo ngf~ jo, joba' cajmingi'r~ Jesús i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

15 —Jogui 'ná~, ií~ fó~na' e líin~n?

16 Joba' cañíi~ i Tá~ Simón do lala: —'Nub~ i dsea` i sijeeng` jnea~, dsea` Israel, i nicá~ niff~ qui~naa~, jogui 'nub~ cajo lin~ i Jóó~ camíing~ quiá~ Fidié~ i seeng` lata~ do.

17 Joba' cañíi~tú Jesús quiá~ Tá~ Simón jo cajíñ~ casí~ reiñ~:

—Juguiú~jíu~ quíi~, Tá~ Simón, jío~ jaang~gui dseañú~ i sii~ Jonás, dsuco~ jíi~ jaang` dsea` jmigüí~ ja~ ii~ mi' ca'e~ 'ná~ e jíu~ na, co' Tiquié~e dsea` guiing~ niff~bing~ i nica'e~ 'ná~ e na. **18** Jo jnea~ ffi~i 'ná~ e cuu~ guóng~ e sii~ 'ná~ cajo, jogui 'nub~ dsea` i nilíng~ lafa' coo~ cuu~ quiá~ tii~ ffi~ quiá~ guá~ quié~e. Jo e guá~ e ni'uíng~ do quié~e líí lafa' jaléng~ dsea` i ni'uíng~ dsea` quié~e,

jo ja` sea` bí` quiá!` 'mó` fa' nijmé` e ni`íng` e jo. ¹⁹ Jo jneab` nicuóø` ø 'nø, Tú` Simón, coø` lafa' joñí` quiá!` ñiff` ff` li` guiing` Fidiée` i quiu` ta` quiá!` lajaang` lajaang` dsea` quiá!` . Joba` jalé` e ja` nicuó` fí` jee` jaléng` dsea` quié` e fí` jmigüí` la, ja` nicuó` Fidiée` fí` quiá!` e jo cajo. Jogui lajale!` e nicuó` 'nø` fí` jee` jaléng` dsea` quié` e fí` jmigüí` la, joba` nicuób` Fidiée` fí` quiá!` e jo cajo.

²⁰ Jo mi` cangf` jo, caquiu` Jesús ta` i dsea` quiá!` do e ja` ii` nisfiñ` do jíi` jaang` e í`bre lñiñ` i dsea` i sijeeng` dsea` góor` dsea` Israel i nicá` nifí` quiá!` .

**Mi` cajmée` Jesús júu` e ti` lí`
nijngáng` dsea` ír`**
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Jo latí` ie` job canaang` Jesús jma'r` júu` jaléng` i dsea` quiá!` do e fí` Jerusalén 'né` dséng` tur calé` catú`, jo fí` job jaléng` i dsea` cóong` i quiu` ta` quiá!` dsea` góor` dsea` Israel coo` gui jaléng` fii` jmidgea` quiá!` coo` gui jaléng` tifa` quiá!` júu` quiu` ta` quiá!` , jo jaléng` fí` bing` i nicuó` ír` iihuí` e eáang` cartí` nijngáiñ` dsea` do. Jo dsu` mi` nidsíng` 'ni` jmii` e cajúiñ` , nijíb` tur calé` catú`. ²² Joba` Tú` Simón cajéeiñ` dsea` do li` coo` yaaiñ` jo cajíim` jiur dsea` do jo casí` r` :

—iJa` güili`iing` dsí` Fidiée` e nil` lajo, Fíi`naa! iJa` catíing` 'nø` e nilsín` lajo!

²³ Jo Jesús cangoquiéeiñ` calé` catú` fí` quini` Tú` Simón jo casí` reiñ` do:

—iJéeng` cáan`n, Satanás! Ja` jñiñ` jnea` ff` . Co` 'nø` ja` ngáng` laco` jíi` e i` dsí` Fidiée` , co` lajíi` e lñi` quiá!` dsea` jmigüí`ba` nñ` 'nø` .

²⁴ Jo mi` cangf` jo, casí` tu Jesús jaléng` i dsea` quiá!` do lala:

—Song ii` dsea` iing` ni`uìng` dsea` quié` e, joba` güitár` jalé` e lí` dsí` 'nía'r` jo güiseaiñ` lafa` crúu` quiá!` e laço` cuø` li` e guia` dsí` e nidsing`iñ` jalé` e huíng` uíi` e lñiñ` dsea` quié` e, jo lajoguiba` ningí` cõo` jnea` jóng. ²⁵ Co` lí` doñi` ii` dsea` i` dsí` e lí`bre nileáng` 'nía'r` jee` jalé` dsee` quiá!` , joba` i dsea` i` conguiab` nibíiñ` fí` lí` 'lí` ; jogui lí` doñi` ii` dsea` i nijúung` uíi` e lñiñ` dsea` quié` e, joba` i dsea` i` nitíim` bre fí` quini` Fidiée` jóng. ²⁶ Jo jíi` coø` ja` ee` ta` íng` quiá!` dsea` jmigüí` e silfí`r` latøong` jmigüí` song ja`gui cuíiñ` jnea` , co` nijúim` quiá!` mi` tí` lí` nití` fí` e nijúuiñ` , jogui ja` cuøøng` lí` quir` cuu` e laço` nitíiñ` fí` quini` Fidiée` . ²⁷ Dsucó` jnea` , i Jóó` Fidiée` i cagüéng` fí` jmigüí` la e lñiñ` jaang` dsea` jmigüí` , nigáab`túu` e niniing` 'gøng` quiá!` Tiquié`e colíing` gui cõo` jaléng` ángeles i líng` guotiir` mi` tí` lí` nití` e fí` jo. Jo ie` job mi` nicuóø`ø dsea` lajíi` e catíng` lajaang` lajaaiñ` lí` jialco` jíi` lí` ta` e nicajmér` fí` jmigüí` la. ²⁸ Jo fíi` i` 'nú` lana e i` líng` 'nú` la'ó` teáang` na` la jmii` na ja` mi` júung` na` cartí` nimó`na` e nigáá` jnea` , i dsea` i cagüéng` fí` jmigüí` la e lñiñ` jaang` dsea` jmigüí` , e nilsín` jaang` dseata` dsea` féng` i quiu` ta` .

Mi~ calisíng~ jial jnéeng~ Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 Jo mi~ cangf jñáu~ jmiif~ lajo, cató~ Jesús Tá~ Simón cóo~gui Tiáa~ jogui Juan i líng~ rúng~ Tiáa~, jo lajee~ la'o~ yaam~bre cangolíñ~ ffí coo~ yá~ mó~ e nñí~ eáang~. ² Jo lajee~ teáai~ ffí jo, i dsea~ do cangár~ jial calisíng~ jial jnéeng~ Jesús. Jo cangár~ e jíng~ ji~ ni~ dsea~ do lafa~ ji~ iej~, jogui si~r~ dseáng~ calité~ lafa~ ji~ e tee~ jlo~. ³ Jo lajee~ job cangáiñ~ Moi~ cóo~gui Líi~ e teáai~ sñiñ~ coliing~ cóo~ dsea~ do. ⁴ Joba~ lalab cajíng~ Tá~ Simón e casí~r~ Jesús:

—Fíi~i, juguiú~ o~ e taang~naa~ coliing~ ffí la, fa~ na nijmée~ e 'ni' 'náu~ jí~ cóo~ má~ 'ma~, coo~ quií~ 'ná~, coo~gui quiá~ Moi~ jogui coo~ quiá~ Líi~.

⁵ Jo lajee~ gui'ná~ fé~bi Tá~ Simón lado, mi~ cajgó~ cabøø~ jñíi~ e ji~ jlo~ ffí lí~ teáang~ dsea~ do, jo ffí jee~ e jñíi~ do guicaná~ e liing~ ii~ guicafé~ jo guicajíñ~:

—I lab Jóo~o i~ 'neáan~n eáang~ jo eáam~ iáang~ dsii~ cóo~r~. Jmee~na~ náu~na~ júu~ quiá~r~.

⁶ Jo mi~ canúu~ i dsea~ gaang~ quiá~ Jesús do lajo, dsiff~ lanab casijníir~ ffí ni~ uó~ jogui catú~ quir~, co~ eáam~ cafóin~. ⁷ Jo cangoquiéeng~ Jesús ffí lí~ sijníi~ i dsea~ quiá~r~ do jo caquidsir~ guóor~ quiáin~ do jo casí~rein~:

—Ráang~na~; ja~ fóong~na~.

⁸ Jo mi~ casée~ i dsea~ quiá~ Jesús do nir~, jíi~ jaang~ i dsea~ gág~ do jo ii~ seeng~ e ffí do; 'niab~ Jesús singl~quir.

⁹ Jo ngf~ jo cajgám~bre e ffí yá~ mó~ do. Jo lajee~ jo caquiú~ Jesús

ta~ quiá~ i dsea~ quiá~r~ do jo casí~rein~ lala:

—Ja~ ffí~na! jíi~ jaang~ lajíi~ e cañíi~na! e ffí yá~ mó~ la cartí~ mi~ nití~ í~ e nijí~tu jnea~, dsea~ cagá~a ffí niff~ e líin~na jaang~ dsea~ jmigüi~.

¹⁰ Jo mi~ cangf~ jo, cajmingffí~ i dsea~ quiá~ Jesús do cajmingfr~ dsea~ do jo cajíñ~:

—Fíi~naa!, ejjalí~ fé~ i tifa~ quiá~ júu~ quiú~ ta~ qui~ii~ dsea~ Israel e Líi~bing~ i nijáa~ nifí~gui?

¹¹ Joba~ cañíi~ Jesús quiáin~ do lala:

—E jáb~ i Líi~bing~ i nijáa~ nifí~, jo ffí~bing~ i niguiá~ guié~ lajalé~. ¹² Jo dsu~ jnea~gui ffí~i 'ná~ e nicajáb~ Líi~, dsu~ ja~ calijíi~ dsea~ ír~, jo cajméeb~ dsea~ la tíi~ e já~ dsfir~ cóo~ dsea~ do. Jo lajob jnea~ cajo, i dsea~ i cagüéng~ ffí jmigüi~ la e líin~na jaang~ dsea~ jmigüi~, niñsim~baa iihuí~ cajo e nicuó~ jaléng~ i dsea~ i.

¹³ Job mi~ calilí~ i dsea~ quiá~ Jesús do e dsea~ do fé~r~ ui~ quiá~ i Juan i lamí~ seáang~ dsea~ jmi~:

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang~ siming~ i iuung~ i 'ling~ dsii~
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jo mi~ caguiéeng~ Jesús cóo~ i dsea~ quiá~r~ do ffí lí~ teáang~ dsea~ ffíng~, jo ffí job cangoquiéeng~ jaang~ dseañu~ ffí quini~ Jesús jo casí~r~ uó~ jnir~ ffí quini~ dsea~ do ¹⁵ jo casí~rein~ do lala:

—Fíi~i, ffí~ güilíin~ joo~o, co~ contóom~ dsea~ e joñíi~, jo seab~ mi~ quiíi~ ffí ni~ ji~ osi ffí ni~ jmi~ é, jo dseáng~ eáam~ iñ~ iihuí~.

¹⁶ Jo nicagajéem~baa~r ffí quini~ dsea~ quií~, dsu~ ja~ mi~ calí~ í~ fa~ e nicajmi'leáang~neiñ~!

17 Joba' cañíi` Jesús jo cajíñ`:
 —Dsíng` ja` já` líing`na' júu`
 quié`e, jo jmang` fí` gab` iing`na'
 cá`na'. ¿Jial nité` lí`i e niliseen`
 cóo`~'ná`? Nijéeng`na' i siming` do
 fí` la.

18 Jo mi` caguilíñ` fí` lí` sing`
 Jesús, joba' cajíng` dsea` do i`ling`
 i`iuung` dsíi` i` siming` do jo lajób
 cangoohufing` i`ling` do ladsífi`
 lana, jo ca'láam` i` siming` do. **19** Jo
 mi` cangf` jo, i` dsea` quiá` Jesús do
 casíñ`n cóo`~ dsea` do lajee` la'ó`
 yaaiñ` jo casír` dsea` do lala:

—¿E` uiing` quiá` e ja` calí` jnea`~
 fa` e cajmihuúing`naa! i`ling` i` lami`
 iuung` dsíi` i` siming` do?

20 Joba' cañíi` Jesús quiáíñ` do:
 —Co` ja` leáang` já` líing` 'ná`
 júu` quié`e, jo uíi` e joba` e ja`
 calí`na` cajmee`na` lajo; jo dsu`
 jnea` jmitaa` óo`na` e fa` capí`ba`
 já` líing`na` júu` quié`e fa` laco`
 jíi` e tíi` coo` mijú` mostáa`, joba`
 cuóøom` lí` quiu`na` ta` coo` mó`
 e nilisíng` ée` quiá` lí` síi`, jo
 nidsísing` 'nía` fí` lí` jié` faco`
 lajo. Jo song lajo, joba` doñi` eeb`
 quíi`na` jmií` jmeé`na` jóng. **21** Co`
 la'eáang` cóo`~ e féng` dsea` Fidiée`
 jogui jmóor` ayuno, quíi` jmií` e
 ni'uóng` i`ling` lado.

Mi` cajmée`tu Jesús júu` e njinga`~
dsea` quiá`r`

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Jo mi` cangf` jo, lajee` e ngí`
 Jesús coliing` cóo`~ dsea` quiá`r` fí`
 lí` se` Galilea, lalab cajíñ` casír` i`
 dsea` quiá`r` do:

—Tí` lí` niguiéeb` í` e jnea`, dsea`
 i`cajá` fí` níff` e líin`n jaang` dsea`
 jmigüí` tí` lí` nitén`n fí` jaguó` dsea`

jmigüí` **23** jo cartí` njingám`bre
 jnea`. Jo dsu` mi` nití` ní` jmíi` lajo
 njíb`túu` calé` catú`.

Jo mi` canúu` i` dsea` quiá` Jesús
 do lajo, joba` dsíng` fí`í` calíñ`.

Mi` caquíi` Jesús cuu` e catíng` guá`~

24 Jo mi` cangf` jo, caguié`tu Jesús
 fí` Capernaum coliing` cóo`~ i` dsea`
 quiá`r` do. Jo i` dsea` i`jmoo` ta` mi`
 cuu` e catíng` guá`~ caguilíñ` fí` lí`
 sing` Tú` Simón jo cajming`r` dsea`
 do jo cajíñ`:

—¿Su ja` quíi` tifa` quíi` lajíi` cuu`
 e catíng` niquí` fí` guá`?

25 —Quíib` dsea` do e jo —cañíi`
 Tú` Simón.

Jo mi` tí` lí` calí` Tú` Simón fí` dsíi`
 sináu`, cuóøng` Jesúsbi canaaíñ` sí`r`
 dsea` do jo cajíñ`:

—Janúi`, Tú` Simón, ejial i` o`
 cuaiñ` quiá` e júu` la? Jo jee`
 jaléng` dseata` i` quiu` ta` fí` jmigüí`
 la, ií` quiá` jaléng` catíng` nicár`
 cuu` e 'né` quí` dsea` jogui e cuu`
 e íng` dsea`? ¿Su quiá` jaléng`
 dsea` góor` osi quiá` jaléng` dsea` i`
 jalíng` fí` caluub` é?

26 Joba' cañíi` Tú` Simón jo cajíñ`:

—Mó` quiá` jaléng` dsea` i`jalíng`
 fí` caluub`.

Joba' cañíi`tu Jesús quiá` dsea`
 do jo cajíñ`:

—Joba` lajíi` e catíng` 'ná` ja` 'né`
 qui`íi` jíi` coo`. **27** Jo lico` ja` fí` dsíi`
 i` dsea` do ga` uii` qui`íi` gua` fí` lí`
 néé` guiée` jo güibíi` 'máá` quiá`
 jo guíing` i`la`uui` 'ná` i`nilí`; jo fí`
 mo'o` i`ná` i`nisicú` coo` cuu`, jo
 cóo`~ jíi` e job nitíng` guié` quiá`
 e nigüiquí` qui`íi` quiá` lajíi` cuu` e
 catíñ`naa` niquí`ii` quiá` guá`; joba`
 quié` e cuu` do jo güiquí` jóng.

¿I~ i niing~gui fi' quini~ Fidiée~?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 **J**o ie~ job cajo jaléng~ dsea` quiá~ Jesús cangoquiéeiñ~ fi' li~ sing~ dsea` do jo cajmingí~r~ lala:

—Fíi`naa!, ci~ líing~ 'nú~ i niing~gui mi~ Fidiée~ quier~ nifí~ quiá~ dsea` jmingüí~?

2 **J**oba! Jesús cató'r~ jaang` jiuung~ jo casíñ~ i jiuung~ do fi' guiá~ joo` laco` la teáang~ i dsea` quiá'r~ do **3** jo casí~reiní~ do lala:

—E jáb~ e ffi~ i 'nú~ e song ja` nijmisíng~na` lajíi~ e i` óo'na` jogui song ja` níl'uíng~na` laco`gui la líing` jiuung~, joba` ja` nilí~na` jóng e Fidiée~ nicár~ nifí~ quiá~na`.

4 **J**o lalab ffi~ i 'nú~; ii` dsea` i ja` jmféng~ 'ñia` jogui ni'l'uíng~túr laco`gui la líing` i jiuung~ i sing~ la, joba` f~bing` i niing~gui mi~ Fidiée~ quier~ nifí~ quiá~ dsea`. **5** **J**o ii` dsea` i íng~ i dsea` i líing` laco` i jiuung~ la la'eáang` cóo~ jnea~, joba` güiliñir` guiú~ e jneab~ ín~ cajo.

Jial dseáang~ e nijiúng~ dsea` fi' ni~ dsee~

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 **J**o ffi~guií 'nú~ e doñí~ ii` dsea` i nijmé~ e niténg~ fi' ni~ dsee~ jaang` jiuung~ i nijá~ líing` júu~ quié~e, joba` guiú~gui quiá~ i dsea` f~ e nidsibíng~ 'ñia'r~ fi' é~ jmiñí~ e guineaang` coo` cuu~ 'loo` fi' moluur` e laco` nineáñ~ cartí~ uii~. **7** **J**o gab` líi~ quiá~ jaléng~ dsea` jmingüí~ e sea` cóo~ jalé~ e jmiróng` yaaiñ~ dsee~, co` cóo~ jalé~ e job e tóíñ~ fi' ni~ dsee~. **J**o dsu` e ngí~ ffi~b~ i dsea`

i jmoo` e niténg~ dsea` rúiñ~ fi' ni~ dsee~.

8 **J**oba! ffi~ i 'nú~ e doñí~ si guóo~ osi tií~ nijmé~ e nitén~ fi' ni~ dsee~, joba` jmeáng~gui quií~ e niquiú~ba` jo nigüibi` cartí~ li~ huíi~. Co` guiú~gui quií~ e niguøn~ fi' li~ guiú~ e ja` sea` guóo~ osi tií~ é e laco`gui niguøn~ e la'liéb~ guotíi~ fi' li~ coo` ji` e ja` tóo` jmií~ yu~. **9** **J**ogui song jminí~ nijmé~ e nitén~ fi' ni~ dsee~, joba` jmeáng~gui quií~ e niguí~ba` jo nigüibi` cartí~ li~ huíi~. Co` guiú~gui quií~ e niguøn~ fi' li~ guiú~ e coo` jminí~ e laco`gui niguøn~ cóo~ lají~ tú~ jminí~ fi' li~ coo` ji` e ja` tóo` jmií~ yu~.

Coo` júu~ já~ e lafa` júu~ cuento quiá~
jaang` jo'se~ i si'líng~

(Lc. 15:3-7)

10 **J**oba! ffi~guií 'nú~ e ja` jmií~uóng~na` jíi~ jaang` i jiuung~ na. Co` jnea~ ffi~ i 'nú~ e ff~ níffib~ seeng~ ángeles quiá'r~ i neáang` coliíng~ cóo~ Tiquié~e dsea` guiing~ fi` jo. **11** **C**o` jnea~, i dsea` i cajá~ ff~ níff~ e líin`na jaang` dsea` jmingüí~, cagá~a e laco`nilaañ` jaléng~ dsea` i si'líng~ uíi~ dsee~ quiá'r~.

12 **J**ogui ejial líing~ 'nú~ e júu~ la? Faco` jaang` dsea` áaiñ` cien jo'se~, jo calingíiñ~ e cango'sing` jaang` i jo'se~ do quiá'r~ fi` jee~ mó~, èsu ja` nitiúung~tear i noventa y nueve do cateá` lajee` nidsér~ e nids'i néiñ~ i jaang` i cango'sing` do quiá'r~? **13** **J**o song cadséiñ~ f~, joba` eáang`gui nilí~iáang` dsír` uíi~ quiá~ i jo'se~ i cadséiñ~ do laco`gui quiá~ i noventa y nueve i caseáaiñ~ do. **14** **J**o lajob cajo, co` Tiquí~ii` dsea` guiing~

ñiff̄ ja` iiñ̄ fa' e nidsi'líinḡ jíīl̄~
jaanḡ i jiuunḡ na.

Jial 'nē̄ fínḡ dsea` dsee` quiá̄l̄ jaanḡ
dsea` rúiñ̄

(Lc. 17:3)

15' Jo ffī-guíi 'ná̄l̄, song jaanḡ dsea`
rúnḡ na' calingiiñ̄ e cajmeáiñ̄
'ná̄l̄ ga', joba' guiá̄l̄-gui e siinḡ na'
røø̄ lajeē cō gáḡ na', jo nifl̄ na're
e uiinḡ quiá̄l̄ e cajmér̄ e ga' do
quií̄ na'. Jo song caná̄ubl̄ júuiñ̄
quiá̄l̄ lajíīl̄ e cajmér̄ do, joba'
røø̄b̄ niliseenḡtu' cóo'r̄. 16' Jogui
dsu' song ja` ni'l̄ júuiñ̄ lajíīl̄ e
niff̄ re do, joba' nitó̄l̄ na' jóng gáḡ-
gaanḡ dsea` jiénḡ i tíīl̄ nīl̄ i nija'
júū røø̄ quiá̄l̄ lajíīl̄ e nisiinḡ na'
do. 17' Jogui song la líim̄bre líiñ̄ e
ja` ni'l̄ júuiñ̄ cóo'r̄ i dsea` ī, joba'
cóo'r̄ dsea` quiá̄l̄ Dsea` Jmáam̄
'nē̄ ngínḡ e júū jo. Jogui song o'
cóo'r̄ dsea` ī ni'l̄ júuiñ̄, joba' 'nē̄
e nitā óo'na' e ī dsea` ī ja` cuíñ̄
Fidiéē jogui líiñ̄ laco' jaanḡ dsea` ī
jmóō tā mí̄ cuū e catínḡ dseatā
guiinḡ fī Roma.

18' Joba' jneā jmitaā óo'na' e
jalé̄l̄ e ja` nicuó̄ na' fī jeē jalénḡ
dsea` quié̄ e fī jmigüí̄ la, ja` nicuó̄
Fidiéē fī fī ñiff̄ cajo. Jogui lajalé̄l̄
e nicuó̄ na' fī jeē jalénḡ dsea`
quié̄ e fī jmigüí̄ la, joba' nicuó̄b̄
Fidiéē fī cajo.

19' Lalab ffī-guíi 'ná̄l̄ cajo, fa'
gám̄ 'ná̄l̄ fī jmigüí̄ la nisiinḡ na'
røø̄ quiá̄l̄ lajíīl̄ e nimfīl̄ na' Fidiéē,
joba' Tiquié̄ e dsea` guinḡ ñiff̄
nicuó̄l̄ bre 'ná̄l̄ lajíīl̄ e nimfīl̄ na' r̄
do. 20' Cofa' gáḡ osi gaanḡ dsea`
siseáiñ̄ e jneā quieē nifī quiá̄l̄,
joba' dob seenḡ jneā jeē ír̄ fī lf̄
siseáiñ̄ do cajo.

21' Jo iē jo cangoquiéenḡ
Tú̄ Simón fī lf̄ sinḡ Jesús jo
cajminḡl̄ dsea` do:

—Fíīl̄ i, ¿jo' ya' 'nē̄l̄ fín̄ n dseē
quiá̄l̄ jaanḡ dsea` rún̄l̄ n song
cajmeáiñ̄l̄ jneā ga'? ¿Su jíīl̄l̄ guié̄
néeb̄ jíīl̄?

22' Joba' cañíīl̄ Jesú̄ quiá̄l̄ Tú̄
Simón jo casí̄l̄-reiñ̄:

—Ja` ffīl̄ i 'nu', Tú̄ Simón, e jíīl̄l̄
guié̄ néel̄, col̄ cartí̄ setenta ya'
siete néel̄ 'nē̄l̄ fín̄l̄ dseē quiá̄l̄ i
dsea` rún̄l̄ do song līl̄ 'nē̄l̄ lajo.

Coō júūl̄ já̄l̄ e lafa' júūl̄ cuento
quiá̄l̄ jaanḡ dsea` 'léenḡl̄

23' Jo cajínḡl̄-gui Jesú̄ casí̄l̄ i
dsea` quiá̄l̄ do e júūl̄ la:

—Jo mí̄l̄ Fidiéē quier̄ nifí̄ quiá̄l̄
dsea` líīl̄ laco' mí̄l̄ jaanḡ dseatā
dsea` fénḡl̄ i niseenḡ dsea` 'léenḡl̄
i nirøønḡ quiá̄l̄. Jo mí̄l̄ catí̄l̄ ī
e camíīl̄ ī dseatā do cuū quiá̄l̄
lajíīl̄ e nirøønḡ ī dsea` 'léenḡl̄
quiá̄l̄ do, 24' joba' ī dseatā dsea`
fénḡl̄ do cató̄l̄-jalénḡl̄ ī dsea`
'léenḡl̄ ī nirøønḡ quiá̄l̄ do e
laco' nidsicóoñ̄l̄ do lajíīl̄ e røøiñ̄.
Jo la'uiīl̄ cató̄l̄ ī dsea` 'léenḡl̄ ī
nirøønḡ jmiguíñ̄ cuū quiá̄l̄. 25' Jo
co' ja` eē cuū seà̄gui quiá̄l̄ ī dsea`
'léenḡl̄ do fa' e nijāl̄ ī fiir̄ do, joba'
ī fiir̄ do caquiāl̄ tā e nidsi'niim̄
ī dsea` 'léenḡl̄ do colíinḡl̄ cóo'r̄
dseamí̄l̄ quiá̄l̄-cóo'r̄-gui jalénḡl̄
jóor̄l̄ cóo'r̄-gui lajalé̄l̄ e seā quiá̄l̄ e
laco' niquir̄l̄ lajíīl̄ e røøiñ̄ do. 26' Jo
dsu' ī dsea` 'léenḡl̄ do dsifí̄l̄ lanab
casí̄l̄ uó̄l̄ jnir̄l̄ fī quinīl̄ ī fiir̄ do
jo camí̄l̄-dsea` do jmí̄lē jo casí̄l̄-
dsea` do lala: "Fíīl̄ i, míñ̄l̄ ī jmí̄lē
'nu' e njméēl̄ fénḡl̄ a' uiīl̄ quié̄e
e ja` mí̄l̄ seenḡ quié̄e lana e cuūl̄ e

røøn̄ quiíl̄, dsū niquíl̄ baa lajalé̄ e røøn̄ do quiíl̄ mī niliseenḡ quié̄e." 27 Jo i fiī do calfb̄ ffī lñiñiñ̄ i dsea` 'léenḡ i røønḡ quiá'l̄ do, joba' jō camiiñ̄ guir cuū quiá'l̄ jō caleáam̄'breiñ̄ do cóol̄ júū røø.

28 Jō cangám̄ i dsea` 'léenḡ do, jō lajeē ngaiñ̄ quiá'l̄ fib̄ mī cajíñ̄ jaanḡ guí dsea` 'léenḡ rúiñ̄ la'l̄ røø nijmoōr̄ tā quiá'l̄ fiir̄, jō i dseañū i nirøønḡ capí̄ cuū quiá'l̄. Jō casam̄'bre dsea` do jō canaaiñ̄ güü'l̄ luuiñ̄ jō casí'l̄ dsea` do lala: "iQuī quié̄e lajíil̄ e røøn̄!" 29 Jō i dsea` 'léenḡ rúiñ̄ do casí'l̄ uó̄ jnír̄ fī quiniñ̄ do jō cami'r̄ dsea` do jmī'eē jō casí'l̄ lala: "Fā nijméēba' fénḡ o'l̄ e røøm̄'bíi cateá̄ quiíl̄, dsū niquíl̄ baa lajalé̄ mī niliseenḡ quié̄e." 30 Jō dsū i dsea` 'léenḡ i cajmī'bíi cuū do jō e canáū júuñiñ̄ jíil̄ coō, jō 'nññib̄ cangojéeiñ̄ i dsea` 'léenḡ rúiñ̄ i carøønḡ quiá'l̄ do cartí̄ caquíñ̄ do e cuū do. 31 Jō mī caliñíñ̄ i dsea` 'léenḡ rúiñ̄ i cagviaanḡ guí do e júū jō, joba' cangosíl̄'bre fiir̄ lajíil̄ e cajmeáenḡ i dsea` 'léenḡ rúiñ̄ i jaanḡ guí do. 32 Jō eē jō iinḡ i fiir̄ do mī caliñíñ̄ e júū jō, joba' caquiul̄'tā e calitéb̄ i dsea` i ca'léē do jō lalab casí'l̄'reiñ̄ do: "i'Nññ lin̄ jaanḡ dsea` 'léenḡ i soō dsíī! Jō jneā jō camiñ̄ i lajíil̄ e røøn̄ quié̄e do dsū uíl̄ e camiñ̄ jneā jmī'eē. 33 Jō lajob catíinḡ fā mī cajmeē' cóol̄ i dseañū rún̄ do mī cami'r̄ 'nññ jmī'eē lī laco'gui cajmē̄ jneā cóol̄ 'nññ." 34 Jō dseánḡ la huñim̄ eáanḡ caliguínḡ i dsea` fiī do quiá'l̄ i dsea` 'léenḡ quiá'l̄ i cajméē gā do cō jíī'gui cartí̄ caquiul̄'tā e cangfiñ̄ do

iihuñ̄' cartí̄ caquíir̄ lajíil̄ e røøiñ̄ do.

35 Jō cajínḡ'gui Jesús casí'l̄ jalénḡ i dsea` quiá'l̄ do:

—Lanab cajo nijmē̄ Tiquié̄e dsea` guinḡ' niff̄ cóol̄ jalénḡ 'nú̄ song jā ni'l̄'inḡ nā dseē dseánḡ' lajanḡ' uī quiá'l̄ jaanḡ dsea` rúnḡ'na!

Mī ca'ē Jesús quiá'l̄ mī tiúunḡ dsea` rúiñ̄'

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 Jō mī cangf̄ e cajínḡ' Jesúus jalé̄ e júū na, jō cagüiñ̄'bre fī lī sē Galilea jō caguié̄'tur fī lī sē Judea e néé̄ lī'ngóō' cataanḡ laco' iū guā Jordán. 2 Jō i 'leáam̄ dsea` ngolínḡ laco' ngóor̄, jogui cajmī'leáam̄'bre jalénḡ dsea` dséel̄ iē jō.

3 Jō lajeē táanḡ Jesúus fī jō, cangoquiéenḡ fī lī siñ̄' coō tý̄ mñfinḡ' dsea` Israel i líinḡ dsea` fariseo e lico' iññī' do e niténḡ' dsea` do fī nī' dseē, joba' cajminḡ'r̄ dsea` do lala:

—Su cuóøom̄ quiá'l̄ jaanḡ dseañū' e nitiúuiñ̄ dseam̄ quiá'l̄ fínḡ lī' doñī' eē' cajmiquínḡ' jíī dsíī rúiñ̄'?

4 Joba' cañíñ̄' Jesúus quiá'l̄ i dsea` fariseo do lala:

—Nica'líb̄ 'nú̄' fī nī' jī' quiá'l̄' Fidié̄e lī' fél̄ lala: "Jíī' latí̄ mī uiinḡ cajmeáanḡ Fidié̄e dseañū' jogui dseam̄." 5 Jogui fél̄ cajo: "Ufí̄' e cúnḡ' dseañū' guóor̄, joba' 'naaiñ̄' quiá'l̄' tiquíá'l̄' niquíá'l̄' e laco' niliseeiñ̄ colíinḡ' cóol̄' dseam̄ quiá'l̄', jō lajoba' lafa' jaam̄'bre ni'luiñ̄' lajeē lajī huáaiñ̄' do."

6 Jō lajob fíī' i 'nú̄', jō tñī'guir̄ gáin̄, cō' lafa' jaam̄'bre nica'uññ̄. Cō' Fidié̄e'binḡ cagvia' uiinḡ' e

cúng¹ dsea` guóor, joba¹ jo` cuóøng¹
fa¹ e nitiúung¹ guí dsea` rúiñ¹ mí¹
cang¹gui e cacúiñ¹ guóor.

⁷ Jo cajming¹-tu i dsea` fariseo do
Jesús:

—Jo ejiali¹ caquiú¹ Moi¹ ta¹ e
cuóøm¹ tiúung¹ dsea` rúiñ¹ song
caráang¹ co¹ mají¹ lí¹ fé¹ lajo, jo
lajoba¹ dseáng¹ e cuóøng¹ e tiúung¹ i
dseañu¹ do dseam¹ quiá¹r¹?

⁸ Jo cañíi¹tu Jesús quiáiñ¹ do:

—Jo i Moi¹ do cacuór¹ fí¹ e
catiúung¹na¹ dseam¹ quí¹na¹ dsu¹
uíl¹ e 'ná¹ dseáng¹ eáam¹ ue¹
óo'na¹. Co¹ jíi¹ latí¹ mi¹ uiing¹ ja¹ lajo
cali'iing¹ Fidiée¹ e nilí¹. ⁹ Jo jnea¹gui
fíi¹ 'ná¹ e doñí¹ ii¹ i tiúung¹ dseam¹
quiá¹ e jíi¹ ja¹ ca'lée¹ i dseam¹
quiá¹r¹ do e güiiñ¹ cоо¹ dseañu¹
jiéng¹, jogui e nicúng¹tur guóor¹
cоо¹ jaang¹gui dseam¹ jiéng¹, joba¹
dseeb¹ éer¹ jóng fí¹ quini¹ Fidiée¹.

¹⁰ Jogui i dsea` quiá¹ Jesús do
casír¹ dsea` do lala:

—Song lajob líi¹ quiá¹ jaléng¹
dseañu¹ cоо¹gui dseam¹ quiá¹r¹,
joba¹ guiú¹gui líng¹ jnea¹ e ja¹
nicúiñ¹ guóor¹.

¹¹ Joba¹ cañíi¹tu Jesús quiáiñ¹ do:

—Ja¹ lajiing¹ dsea` catíiñ¹ e ngáiñ¹
jalé¹ e júu¹ na, co¹ lajíi¹ dsea` i
nicangiing¹ quiá¹ Fidiée¹, jíi¹ fí¹bing¹ i
ngáng¹ e jo. ¹² Jo jmiguiub¹ uiing¹ sea¹
e jmoo¹ huíng¹ quiá¹ jaléng¹ dseañu¹
e ja¹ cuóøng¹ e nicúiñ¹ guóor¹: co¹
seem¹ dseañu¹ e latí¹ mi¹ ngáam¹bre
ja¹ síl¹iñ¹ fa¹ e nicúiñ¹ guóor¹, jogui
seem¹bí cajo e dseañu¹ rúm¹bre
nicajmi'léng¹ ír¹, jogui seem¹bí i ja¹
cuó¹ fí¹ yaang¹ fa¹ e nicúiñ¹ guóor¹
dsu¹ uíl¹ e Fidiée¹ quie¹ nifí¹ quiá¹r¹.
Jo jaléng¹ dsea` i quíi¹ jmií¹ nijmé¹
lajo, joba¹ güijmée¹bre lajo.

Mí¹ cajmigüeang¹ Jesús jaléng¹
jiuung¹

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Jo mi¹ cang¹ jo, caguilíng¹
jaléng¹ dsea` e jéeiñ¹ jiuung¹ quiá¹r¹
fí¹ lí¹ sing¹ Jesús e laco¹ niquidsi¹
dsea` do guóor¹ fí¹ yú¹ mogui¹
lajaang¹ lajaang¹ i jiuung¹ do jogui
e nifeíñ¹ Fidiée¹ uii¹ quiáiñ¹ do,
jo lajoba¹ niligüeaiñ¹ do. Jo dsu¹
i dsea` quiá¹ Jesús do cajníim¹bre
quiá¹ jaléng¹ sejmii¹ i jiuung¹ do
jogui cajíim¹breiñ¹ do cajo. ¹⁴ Joba¹
cajíng¹ Jesús casír¹ i dsea` quiá¹r¹
do:

—Cuóøl¹na¹ fí¹ jaléng¹ i jiuung¹ na
güijalíiñ¹ fí¹ la jo ja¹ jni'na¹ quiá¹r¹,
co¹ jaléng¹ dsea` i líng¹ laco¹ i
jiuung¹ la, fí¹bing¹ catíng¹ e Fidiée¹
quie¹ nifí¹ quiá¹r¹.

¹⁵ Jo caquidsib¹ Jesús guóor¹ fí¹ yú¹
mogui¹ lajaang¹ lajaang¹ i jiuung¹ do,
jo ngí¹ jo, cagüíff¹bre fí¹ jo.

Mí¹ casíng¹ Jesús cоо¹ jaang¹
siming¹ i sea¹ cuu¹

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jo mi¹ cang¹ jo, caguié¹ jaang¹
siming¹ fí¹ lí¹ sing¹ Jesús jo
cajming¹r¹ dsea` do:

—Tifa¹ i guiú¹ dsíi¹, ¿e¹ e guiú¹ 'né¹
jmee¹ jnea¹ e laco¹ nilí¹i e niliseen¹
cоøng¹ cоо¹ Fidiée¹ car¹ ngongí¹
jmíi¹?

¹⁷ Joba¹ cañíi¹ Jesús quiá¹ i
siming¹ do:

—¿Jiali¹ jnea¹ jmíngíi¹ cuaiñ¹
quiá¹ jalé¹ e guiú¹? Co¹ jaam¹ i
guiúng¹ seeng¹ jo jíi¹ Fidiée¹bing¹
líng¹ lajo. Jo dsu¹ song 'nè¹gui¹iin¹
e niliseen¹ cоøng¹ cоо¹ Fidiée¹ car¹
ngongí¹ jmíi¹, joba¹ 'né¹ njimití¹ba¹

lajalé¹⁸ júu[^] quiá['] ta[~] quiá^{''} Fidiée[~] jóng.

¹⁸ Joba¹ cañíi[~] i siming[~] do quiá^{''} Jesús:

—¿E[~]gui e júu[^] 'né[~] liti[~] do jóng?

Jo cañíi[~] tu Jesús quiáiñ^{''} do jo casír[~] lala:

—Lalab líi[~] jalé[~] e júu[^] 'né[~] liti[~] do: Ja[~] jngán[~] jíi[~] jaang[~] dsea[~] rún[~]; jogui ja[~] 'lee[~] e nigüín[~] coo[~] dseañu[~] dseamf[~] i o[!] quií^{''}; jogui ja[~] jmoo^{! 22}; o[!]gui cuø[!] dsea[~] dsee[~] e ja[~] uiing[~] sea[~]; ¹⁹ jogui jmi[!]goo[!] tiquíi[~] coo[~]gui niquíi[~]; jogui jmi[!]neáan[~] jaléng[~] dsea[~] rún[~] líi[~] laco[!]gui jmi[!]neáan[~] uø[!].

²⁰ Joba¹ cañíi[~] tu i siming[~] do quiá^{''} Jesús jo casír[~] dsea[~] do:

—Lajib[~] e júu[^] e fó[!]na[!] nicajmitii[~]; joba¹ e[~] jíi[~] e 'né[~] njimiti[!]gui?

²¹ Joba¹ cañíi[~] tu Jesús quiáiñ^{''} do jo cajíñ[~]:

—Song 'nú[~] iin[~] e niliguiún[~] laco[!] siíi[~] fi[!] quií^{''} Fidiée[~], joba¹ guón[!] fi[!] quií^{''} jo güi[!]níi[~] lajalé[~] e sea[~] quií^{''}, jo jalé[~] e cuu[~] e nilíi[~] quiá^{''} e jo jmee[~] guiée[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~] tiñíng[~], jo lajoguiba[!] nilíi[~] e nilisea[~] juguiá[~] quií^{''} fi[!] ñiff[!] fi[!] líi[~] guiring[~] Fidiée[~]. Jo mi[~] ningf[!] jo, nea[~] coo[!] jnea[~] jóng.

²² Jo dsu[!] mñ[~] canúu[~] i siming[~] do jalé[~] júu[^] e cajíng[!] Jesús, joba¹ fi[!]ib[!] cangáin[~], co[!] eaam[!] sea[~] cuu[~] quiá^{''}.

²³ Joba¹ casí[~] Jesús i dsea[~] quiá^{''} do jo cajíñ[~] lala:

—E já[~] e fñi[!]i[!] 'nú[~] e huñim[!] líi[~] quiá[~] jaang[~] dsea[~] sea[~] cuu[~] e njáng[~] 'nia[!]r[!] fi[!] quií^{''} Fidiée[~] e laco[!] dsea[~] do nicá[~] nifí[!] quiá^{''}. ²⁴ Jogui fñi[!]túu[!] 'nú[~] calé[~] catú[!] e ja[~]gui huñing[!] quiá[~] jaang[~] jó[!] camello

e ningíng[~] ne[!] fi[!] dsíi[!] too[!] jmini[~] mocuu[~] e laco[!]gui jaang[~] dsea[~] sea[~] cuu[~] njáng[~] 'nia[!]r[!] fi[!] quini[~] Fidiée[~] e laco[!] dsea[~] do nicá[~] nifí[!] quiá^{''}.

²⁵ Jo mi[~] tñ[!] líi[~] canúu[~] i dsea[~] quiá^{''} Jesús do lajo, joba¹ eáang[!]guib cangogá[~] dsíi[!] jóng, jo canaaín[~] jmingi[!] rúiñ[!]:

—Jo song lajob líi[~], joba¹ e[~] nilíi[~] njímé[~] e nileáin[!] jee[~] jalé[~] dsee[~] quiá^{''}.

²⁶ Jo lico[!] cajóom[~] Jesús i dsea[~] quiá^{''} do, jo cañíi[!] quiáiñ[~] do lala jo cajíñ[~]:

—Jíi[~] jaang[~] dsea[~] jmigüi[!] quií^{''} r[!] jmii[~] nileáng[~] 'nia[!]r[!] jee[~] jalé[~] dsee[~] quiá^{''}, co[!] jíi[~] Fidiée[~] bing[!] quií^{''} jmii[~] jmé[~] lajo.

²⁷ Joba¹ cañíi[~] Tá[!] Simón quiá^{''} Jesús jo casír[~] dsea[~] do lala:

—Fíi[!]ii[!], jnea[~] nicatá[!]baa[!] lajalé[~] e sea[~] qui[!] naa[!] jo coo[!] 'nub[!] ningf[!]naa[!] lana. Joba¹ e[~] jíi[~] e catíi[!]naa[!] niñíng[!]naa[!]?

²⁸ Joba¹ labab cañíi[~] Jesús e casír[~] i dsea[~] quiá^{''} do jo cajíñ[~]:

—E laba[!] jmitaa[!] óo'na[!] e mi[~] nitf[!] i[!] e nili'mñi[!]tu latøøng[!] jmigüi[!], job mi[~] nimáang[!]na[!] jnea[~], dsea[~] i cajá[!] fi[!] ñiff[!] e lífin[!]naa[!] jaang[~] dsea[~] jmigüi[!], e niní[!]i e niquíá[!]ta[!] fi[!] éé[!] líi[~] niing[!] jlo[!] quié[!]e e sea[~] ff[!] ñiff[!]. Jo ie[!] jo jaléng[!] 'nú[~], dsea[~] líing[!]naa[!] dsea[~] quié[!]e, niliseab[!] cajo guitu[!] éé[!] quií[!]na[!] fi[!] jo líi[~] niní[!]na[!] coliñg[!] coo[!] jnea[~] e laco[!] niquidsi[!]na[!] i[!] quiá[~] laji[!] guity[!] 'lé[!] dsea[~] góonaa[!] dsea[~] Israel. ²⁹ Jogui jaléng[!] dsea[~] i nilíng[!] dsea[~] quié[!]e, jo uíi[!] e jo nicatá[!] jalé[!] 'nur[!], osi nica'naaiñ[!] quiá[~] jaléng[!] rúiñ[!] é, osi nica'naaiñ[!] quiá[~] tiquíá[!] niquíá^{''} é, osi quiá[~] jóo[!]bir é, osi nicatá[!]

uó̄ quiá'r̄ é, joba' jalénḡ f̄bing' i niñínḡ cien ya' e jmiguí'gui e laco' e catúr̄ do jogui niñíim'bir cajo e niliseeiñ̄ cøønḡ cóo' Fidiéē car̄ ngongíī jmií̄. ³⁰ Jo i liinḡ dsea` i liinḡ e niiñ̄ eáanḡ f̄ī jmigüī la, dsu' f̄bing' jíī capí̄ jā eē niiñ̄ mī nit̄ e í̄ jo; jo dsu' i liinḡ dsea` i liinḡ e jā eē niiñ̄ jíī capí̄ f̄ī jmigüī la, joba' f̄bing' i eáanḡ gui niliniinḡ mī nit̄ e í̄ jo.

Cøo' júū já̄ e lafa' júū cuento quiá̄ - dsea` jmoo' tā quiá̄ mī huiinḡ jó̄

20 Jo café'gui Jesús coo'gui júū já̄ e lafa' júū cuento jo cajíī lala:

—Jo mī Fidiéē quier' nifī quiá̄ - dsea', líī laco' mī jaanḡ dsea` fiī coo' uó̄ lī sijnea' mī huiinḡ jó̄, jo i dsea` f̄ cagüi'fir̄ coo' ya' e la'eē e cango'néeiñ̄ dsea' 'léenḡ i njimé̄ tā quiá̄ e mī huiinḡ jó̄ do. ² Jo casí̄ reiñ̄ do e niquí̄ bre e 'léeiñ̄ do quiá̄ coo' jmií̄ tā. Jo mī cangf̄ jo, casíim̄breiñ̄ do f̄ī jeē tā. ³ Jo i fiī do calé̄ catú̄ cagüi'fir̄ f̄ī jeē 'náū mī catf̄ la iī náū e la'eē jo cangáiñ̄ jiénḡ gui dsea` i neáanḡ jøønḡ e jā tā jmóor̄.

⁴ Jo lalab casí̄ r̄ f̄: "Song jā tā sea' jméē 'náū, güiliinḡ na' güijmeē na' tā quiá̄ mī huiinḡ jó̄ quié̄ e, jo niquí̄ baa quií̄na' laco' sīf̄." Jo cangoliim̄ i dsea` do cangojméer̄ tā.

⁵ Jo mī catf̄ guieñ̄-, cagüi'fib'tu i dsea` fiī do f̄ī jeē 'náū e ngojméēguir quií̄ dsea` i njimé̄ tā quiá̄r̄, jo caléb̄ catú̄ cagüi'fir̄ mī catf̄ la iī 'náū e ca'lóō cajo. ⁶ Jo coob̄ mī catf̄ la iī 'náū e ca'lóō, jo caléb̄ catú̄ cagüi'fir̄ jo cangór̄ f̄ī

'móo'~, jo f̄ī job cangár̄ e neáanḡ jiénḡ'gui dsea` i jā tā sea' jmé̄, joba' cajminḡ'r̄ dsea` do: "¿Jiali" ngiinḡ 'náū jmií̄ quií̄na' f̄ī la e jā tā jmoo'na?" ⁷ Joba' cañíī i dsea` do quiá̄ i fiī do: "Co' jíī jaanḡ dsea` jā mī cali'neáin̄ jneal̄ tā." Joba' cajínḡ i fiī do casí̄ reiñ̄: "Güiliinḡ 'náū güijmeēna' tā cajo f̄ī lī sea' mī huiinḡ jó̄ quié̄ e."

⁸ Jo mī tí̄ lī canuū, i fiī do caquiú̄r̄ tā i dsea` néē nī dsea' 'léenḡ do e nitóor̄ jalénḡ i dsea` jmoo' tā do jo casí̄ reiñ̄ do lala: "Teē lajaanḡ lajaanḡ i dsea' 'léenḡ na jo quī̄ quiá̄r̄, dsu' la'uiī ningínḡ i dsea` i cangotáanḡ jeē tā la iī 'náū e ca'lóō do jo lajob cartí̄ i cangotáanḡ la'eē do." ⁹ Jo lajob cajméē i dsea` do; jo la'uiī cangiinḡ i dsea` i cangotáanḡ la iī 'náū e ca'lóō, jo lajaanḡ lajaam̄ i dsea` f̄ī ca'líñ̄ e 'léeiñ̄ quiá̄ latøønḡ jmií̄. ¹⁰ Jo mī cató̄ quiá̄ f̄ī, joguiba' cangiinḡ i dsea` i cangotáanḡ la'eēgui do, jo i dsea` f̄ī ca'líñ̄ dsfir̄ e jmiguí'gui nilíñ̄ e 'léeiñ̄. Jo dsu' o' lajo, co' røøb̄ ca'líñ̄ cøo' i nifi'gui do cajo. ¹¹ Jo mī tí̄ lī cangf̄ e ca'líñ̄ do e 'léeiñ̄, joba' canaañ̄ f̄e'r̄ ga' uií̄ quiá̄ i dsea` fiī do ¹² jo casí̄ reiñ̄ do lala: "I dsea' 'léenḡ quií̄ i caguiliinḡ cøønḡgui na, jíī coo' oor̄ba' cajméē tā; jogui røøb̄ caquiú̄ quiá̄ dsea` do laco'gui jneal̄, dsea` cataanḡnaa' lajeē latøønḡ jmií̄ e guíī iē." ¹³ Jo dsu' i fiī do cañíir̄ quiá̄ jaanḡ lajeē i dsea' 'léenḡ do jo casí̄ reiñ̄: "Ruū, ofa' jnea' jmoo' o jløn'ñ̄ cøo' 'náū. ¿Su ofa' casíñ̄naal̄ røøb̄ jial tñ̄ 'léenḡ dsea' laco' jmií̄?" ¹⁴ Joba' fiī i 'náū lana, nab róō e 'léen̄ jo nicuóom̄ guón̄. Jo song jnea'gui iin̄n quí̄ quiá̄ i dsea' 'léenḡ i ca'líñ̄ cajméē tā cøønḡgui

do røø̄ laco' jíil̄ e nicaquñi quíī̄, 15 joba' cuóøm̄ lñ̄ jmeē e lajo, co' cuū quié̄ baa e cacuóø ore do, o' cuū quiá̄ dseā jiénḡ. ¿Qfa' dsihuñim̄ ba' é dsu' uíl̄ e cajmé̄ e e guiú̄ cóō̄ i dseā i??"

16 Jo cajinḡ gui Jesús lala:

—Jo i liinḡ dseā i liinḡ e niin̄ eáanḡ fí̄ jmigüí̄ la, dsu' fí̄ binḡ e jíil̄ capí̄ ja eē niinḡ mī nitf̄ e ī jo. Jo dsu' i liinḡ dseā i liinḡ e ja eē niin̄ jíil̄ capí̄ fí̄ jmigüí̄ la, joba' fí̄ binḡ i eáanḡ guí̄ niliniinḡ mī nitf̄ e ī jo.

Mī cajméē Jesús jíū e catf̄ 'ní̄ ya' e tí̄ lñ̄ njingám̄ dseā ír̄
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Jo coō jmiī, lajeē e niñiuunḡ Jesús fí̄ ngaiñ̄ fí̄ Jerusalén, jo cató̄r̄ i dseā guitúunḡ quiá̄r̄ do coō lico' yaaiñ̄ jo casí̄ reiñ̄ do:

18 —Jo lñ̄ laco' jíil̄ e móō 'ná̄ jmiī na, lana ningóo'naa' fí̄ Jerusalén, jo fí̄ job lñ̄ nisánḡ dseā jneā, dseā i cajā fí̄ niif̄ e lñiññ̄ jaanḡ dseā jmigüí̄. Jo nijáiñ̄ jneā fí̄ jaguō jalénḡ fí̄ jmidseā quiá̄ dseā góo'naa' dseā Israel coō guí̄ jalénḡ tifa' i ē júū quiū' tā quí̄ naa' cajo. Jo jalénḡ i dseā fb̄ i nicuó̄ júū quiá̄ e nijúunḡ jneā. 19 Jogui nijáiñ̄ jneā fí̄ jaguō jalénḡ dseā i jā cuuñḡ Fidiéē, jo jalénḡ íb̄ i nilóø̄ quié̄ e, jogui nijmihuñiñ̄ jneā cajo jo jí̄ guí̄ cartí̄ niteáiñ̄ jneā fí̄ dse' crúū, jo fí̄ job nijúun̄ n; dsu' mī nitf̄ 'ní̄ jmiī lajo, nijib̄ tñū calé̄ catú̄.

Lajíil̄ e camí̄ niquiá̄ Tiáā cóō̄ guí̄ Juan e camí̄r̄ Jesús

(Mr. 10:35-45)

20 Jo mī cangf̄ jo, i dseam̄ quiá̄ jaanḡ dseaññ̄ i siī Zebedeo cajaquiéeiñ̄ fí̄ lī sinḡ' Jesús,

coliinḡ cõō̄ gáḡ jór̄, jaanḡ i siī Tiáā jogui jaanḡ i siī Juan, jo lají̄ huáaiñ̄ do quiíñ̄ jeē dseā guitúunḡ quiá̄ Jesús, jo casí̄r̄ uó̄ jnir̄ fí̄ quiniñ̄, co' iiñ̄ liinḡ eē nimí̄bre dseā do. 21 Joba' cajminḡ Jesús i dseam̄ do jo casí̄ reiñ̄:

—¿Ē iin̄?

Joba' cañíī i dseam̄ do quiá̄ Jesús jo casí̄r̄ dseā do:

—Jié̄ o' e nicuø̄r̄ fí̄ e lají̄ gáḡ i jõōō la nigüeár̄ cõō̄ 'nǣ fí̄ lī quiū' tā mī niguinḡ tu' fí̄ jo, jo jaaiñ̄ la nigüeár̄ lñ̄ lī dséē jogui jaanḡ guir̄ lñ̄ lī tuunḡ.

22 Joba' cañíī Jesús quiá̄iñ̄ do lala:

—'Ná̄ jíil̄ ja ñí̄na' lajíil̄ e mīna' na. ¿Su liinḡna' e nité̄na' lajíil̄ iihuñ̄ e nijaquiéenḡ quié̄ jneā?

Joba' cañíī i jõō i dseam̄ do jo cajíñ̄:

—Nité̄ lñ̄ baa!

23 Jo cañíītū Jesús quiá̄ i dseā do:

—E jáb̄ e 'ná̄ nimó̄ba' iihuñ̄ cajo lñ̄ laco'guí nimoō jneā; jo dsu' e nigüeá̄ dseā lñ̄ lī dséē osi lñ̄ lī tuunḡ é laco' guin̄n, jā jneā catíñ̄n e jo fa' e nicuø̄r̄, co' lajíil̄ dseā i nicaguínḡ Tiquié̄e, jíil̄ fí̄ binḡ i catíñ̄ e jo.

24 Jo mī tí̄ lñ̄ canúū i dseā quiá̄ Jesús i guínḡ guí̄ do lajíil̄ e júū jo, joba' caliguñim̄bre quiá̄ i gáḡ do.

25 Jo dsu' Jesús cató̄r̄ jalénḡ i dseā guitúunḡ do quiá̄r̄ jo casí̄r̄ lala:

—Niñib̄ 'ná̄ guíú̄ e jeē jalénḡ dseā i jā cuuñḡ Fidiéē seenḡ jalénḡ dseatā i quiū' tā quiá̄ jalénḡ dseā, jo jalénḡ i dseā i quiū' tā do eáam̄ silīr̄ cõō̄

e ta~ líiiñ' do. Jo laj^{ob} líi' cajo
cóo'~ jaléng' dseata~ dsea~ féng' i
quie' nifi' quiá'~ jaléng' dsea~, co'
laguidseaam~ qui^ur' ta~ quiáiñ'~
do. ²⁶Jo^{dsu} ja~ cuóøng' e nidsijée'
lajo jee~ 'ná', co' ii` i iing~ i nicá`
nifi' jee~ 'ná', f'bing' i 'né~ nijmé~
ta~ jmícoó'~ quiá'~ i cagwiaang~ gui.
²⁷Jogui ii` i iing~ i nijmé~ e
niing~ guir jee~ 'ná', f'bing' i 'né~
jmé~ jalé'~ ta~ huí' jee~ jaléng' i
cagwiaang~ gui e ja~ jmiféng' 'ñia'r'.
²⁸Jo laj^{ob} 'né~ jmér', co' laj^{ob} ta~
cagá~ jnea~ cajo, jnea~ dsea~ cagá~ a
f' niff' e líin' jaang~ dsea~ jmigüi'.
Co' jnea~ ja~ cagá~ a fa' e jmóo' dsea~
ta~ f' quinii', co' jnea~ cagá~ a e laco'
nijmicóo'~ o jaléng' dsea~ jmigüi'
jogui e nijáng' 'ñiá'~ a e nijúun~ n e
laco' nileáng' fíng' dsea~ jmigüi' jee~
jalé'~ dsee~ quiá'r'.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús gáng~ dsea~ tiuung~

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹Jo mi~ cangf' jo, mi~ tí' lí~
ca'uøong' Jesús cóo'~ jaléng'
dsea~ quiá'r' f' Jericó, eáam'
cango'leáang' dsea~ laco' ngóor'.
³⁰Jo lajee' laco' teáaiñ' f' lado,
coob' mi~ cangíiñ' lí~ neáang' gáng~
dsea~ tiuung~ i neáang' 'ni' f'. Jo
mi~ tí' lí~ calilí'~ i dsea~ tiuung~ do
e cangíng' Jesús f' jo, joba' ca'áiñ'
dsea~ do lala:

—iFíi'ii', siju~ dseata~ Daví', fíi~
güülin' jneal'!

³¹Jo^{dsu} jaléng' i dsea~ i ngolíng~
cóo'~ Jesús do ca'gaam'bre quiáiñ'~
do e laco' jo' áng'guiñ' do dsea~ do.
Jo^{dsu} lí' li' teá'gui canaang' óo'
i dsea~ tiuung~ do e áiñ' dsea~ do jo
fé'tur lala:

—iFíi'ii', siju~ dseata~ Daví', fíi~
güülin' jneal'!

³²Joba' cajeab' Jesús laco' f' iuuiñ~
do jo cató'r' i dsea~ tiuung~
do jo cajmingí'~ reiñ' do:

—¿E~ iing~ na! e nijmee~ e quí~ na?

³³Joba' cañíi` i dsea~ tiuung~ do
quiá'~ Jesús lala:

—Fíi'ii', ii~naa! e nijmée~ e
nilijnéb'~túu!

³⁴Joba' calf~ fíi~ líim~ Jesús
i dsea~ tiuung~ do jo lico' cagüi'r'
jmini'biñ' do lajaang' lajaaíñ'. Jo
dsffi' lajob ca'láang~ i dsea~ tiuung~
do, jo calijné~bre. Jo mi~ cangf' jo,
cangolfim~bre cóo'~ Jesús.

Mi~ ca'í~ Jesús f' jee~ fíi~ Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Jo lajee' ná'~gui e
niguieng' Jesús f'
Jerusalén coliing~ cóo'~ jaléng'
dsea~ i ngí' cóo'r' do, jo caguiíiñ~
f' coo' fíi~ e sii' Betfagé e néé'
quiá'~ coo' mó~ e sii' Olivos. Jo tí'
job caguiéng' Jesús gáng~ lajee'
i dsea~ quiá'r' do e jéeng'guiñ' ²jo
casí~reiñ' do lala:

—Güülsing~na! e f' fíi~ jíi~ e néé'
quini'~ na, jo f' job niguiéng'na!
jaang' bú'~ iee~ i 'ñúung~ coliing~
cóo'~ jaang' yuuh' quiáa re'. Jo
síng'na're' jogui tee~na're' f'
la. ³Jo song ii' casí~ 'ná'~ jialí'
jmoóna' lana, joba' nifí~na'r lala:
“Lana 'neáang' fíi'ii' i bú'~ la. Dsu' mi~
ningf' jo nijajeam~túure!”

⁴Jo cangojéé' e na e laco' caliti~
jíi'~ laco' jíu'~ e cajíng'~ jaang' dsea~ i
café~ cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' malii~gui
eáang' mi~ cajme'r' lala:

⁵Síi'~na' jaléng' dsea~ i seeng' f'
Sión:

"Lab nijáá' i dseata~ dsea` féng' i
quié' niff' qui~ ii',
jo jaang` dsea` i ja` jmiféng'
'ñiab' líiñ',
jogui guiiñ~ fí' mocóo~ jaang`
bú~ jiuung~."

⁶ Jo mi~ cangf jo, cangolíim~
i dsea` gág~ quiá~ Jesús do jo
cajmiti~bre laco' jíi~ ta~ caquiú~
dsea` do quiá'r~. ⁷ Jo cató~bre i bú~
iee` do coliing~ cío~ yuu~ quiáa` re`
do fí' li~ sing` Jesús, jo canaaiñ~
siffr' si'r~ fí' mocóo~ i bú~ jiuung~
do jo mifíing` caguáb` Jesús fí'
mocóo~ i jó~ do. ⁸ Jo fíim~ dsea`
ni'r~ jalé~ si'r~ lacuee` guia~ fí' li~
cangfíng` Jesús; jo i liing~gui dsea`
tu'r~ guo~ 'ma` e tii` jo guiar` fí'
guia~ fí' li~ ningíng~ dsea` do cajo.
⁹ Jo jaléng` i dsea` i ngoliing~ niff'
cío~gui i jaliing~ catí` cøøng` óor`
lala:

—iMajmiféng'naa! i Jóo~ dseata~
dsea` féng` Daví~! iJogui jugui~ jiu
quiá~ i dsea` i casíing` Fidiée`
fí' jmigüi~ la cuaiñ~ quiá'r~! iJo
majmiféng'naa! Fidiée` dsea` guuing~
niff`!

¹⁰ Jo mi~ tñ' li~ caí~ Jesús fí' dsíi`
fi~ Jerusalén, lajiim` dsea` canaaiñ~
ta'r~ mñi~ jo jmíng~ rúiñ~:
—¿I~gui i dsea` na?

¹¹ Jo i liing~ i dsea` do ngír`:
—Mó~ Jesús i dsea` i fí` cuaiñ~
quiá~ Fidiéeb` na, i nabi i seeng` fí`
Nazaret do fí' li~ se~ Galilea.

Mí~ ca'uøøng` Jesús jaléng` dsea` i
jmóo` ta~ 'níf' fí' dsíi` guá~
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2 :13-22)

¹² Jo mi~ cangf jo, jo cangó~ Jesús
fí' dsíi` guá~ fí' quiá~ dsea` góor`
dsea` Israel e si` fí` Jerusalén do.

Jo mi~ cangár` e lafa' 'móob'~ líi`
e fí' jo, co' teáang` dsea` ta~ 'níf`
jogui ta~ láa~, joba` cajmiquím` dsíi`
Jesús mi~ cangár` lajo, jo canaaiñ~
júim`bre jalé~ mes~ quiá~ i dsea`
i jmóo` ta~ jmisiing` cuu~ jogui
jalé~ 'masii~ quiá~ i dsea` i jmóo`
ta~ 'nífing` jaléng` mee~. ¹³ Jo cajíñ`~
casír` jaléng` i dsea` do lala:

—Lalab fí` Fidiée` ff' ni~ ji`
quiá'r~: "E 'nuu~ la nilisii` 'núu~ li~
nisíng~ dsea` cío~ jnea~"; jo dsu`
'núu~ nicajmi'uñing`na' coq` 'núu~ li~
teáang` jaléng` ii`.

¹⁴ Jo lajee` táang` Jesús e fí' dsíi`
guá~ do, job caguilíng` jaléng`
dsea` tiuung~ cío~gui jaléng` dsea`
jlúung~, jo cajmi'leáang` Jesús
jaléng` i dsea` í. ¹⁵ Jo mi~ tñ' li~
cangá~ jaléng` fíi~ jmidsea` quiá~
dsea` Israel cío~gui jaléng` tifa`
quiá~ júu~ quiú~ ta~ quiá'r~ lajiil~
e quíi~ Jesús jmíi~ jmóor` e dsigá~
dsíi` dsea` jogui canúu~guir e óo`
jaléng` jiuung~ e fí' guá~ do lala:
"iGüijmiféng` jaléng` dsea` jmigüi~
i Jóo~ dseata~ dsea` féng` Daví~!",
joba` jaléng` i dsea` í eáam`
caliguíiñ~ ¹⁶jo casír` Jesús:

—iNuu~ lajiil~ e fí` jaléng` i
jiuung~ na!

Joba` cañíi` Jesús quiáiñ~ do:
—Núu`baa, jogui ésu ja` mi` caí`
'núu~ lajiil~ e tóo` fí` ni~ ji` quiá~
Fidiée` li~ fí` lala?:

'Núu~, Fidiée`, nicajmee`~
e cío~ jalé~ e o` jaléng`
jiuung~ cío~gui jaléng` yuu~
nijmiféiñ~ 'núu~.

¹⁷ Jo mi~ calf` casí~ Jesús i dsea` do
lala, jo cagüiñ`bre fí` fi~ Jerusalén jo
cangó~tur fí` coq` fi~ li~ si~ Betania,
jo fí` job cangonghiñ~ e uóø` jo.

Mi~ caliquiꝝ coo` 'ma` güiñíl^

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Jo mi~ cangf̄ jo, coo` e la'ee` lajee` e ni'iung~ Jesús ff̄ e ningáinl^ ff̄ Jerusalén, cadseá` jmi'aaín^. **19** Jo coo` cangá`bre e gui~ coo` 'ma` güiñíl^ ca` ff̄ lana, jo cangoquiéenl^ ff̄ lf̄ guil^ do, dsu' cadsérl^ e jíil^ coo` güiñíl^ ja` ff̄, dseáng^ yaang^ má` quiábl^ dsi^. Joba' lalab casírl^ e 'ma` güiñíl^ do:
—iJo` nicuó`gui! jíil^ coo` güiñíl^ latí` lana!

Jo ladsiff̄ lanab caliquiꝝ e 'ma` güiñíl^ do. **20** Jo mi~ tíf̄ lf̄ cangá` i dsea` quiárl^ do e calf̄ lado, joba' eáam` cango'gá` dsírl^ jo cajmingírl^ dsea` do lala:

—Fíil^naa!, ée` uiing~ quiárl^ e caliquiꝝ ladsiff̄ lana e 'ma` güiñíl^ na?

21 Joba' cañíl^ Jesús quiánl^ do:
—E járl^ e ffíl^ 'nárl^ e song dseáng^ járl^ líng`na` e quiúl^ baa jmiíl^ jmee` lf̄l^ doñíl^ ee` jo ja` jmitúng^ áa`na` , jo o` jíil^ e na niquíil^na` jmiíl^ nijmee`na` jóng lf̄l^ laco'gui jíil^ e cajmél^ jnea` coól^ e 'ma` güiñíl^ na. Co` song dseáng^ járl^ líng`na` e quiúl^ baa jmiíl^ jmee` lf̄l^ doñíl^ ee` , joba` cuóøm` lf̄l^ quiúl^na` ta` e mó` si` la e nijéng^ 'fia` lf̄l^ si` jo nidsisíng^ 'fia` ff̄ 'ni` jmiñíl^, joba` laboj nilf̄l^ jóng. **22** Joba` ffíl^ 'nárl^ lajiing`na` na e mi` fóng`na` Fidiée` , mííl^ba're car` ngocáng` óo`na` jogui járl^ líng`na` e quiúbl^ dsea` do jmiíl^ nijmér` lf̄l^ doñíl^ ee` , joba` nicuó`bre 'nárl^ jóng lajíil^ e mi`na` do.

I` quiúl^ ta` Jesús e jmóor` jalérl^ e jmóor`

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Jo mi~ cangf̄ e cajíng^ Jesús lajo, jo ca`í`bre ff̄ dsíl^ sináhu` guá`l^

férl^ e er` jíu` quiárl^ Fidiée` . Jo lajee` iuuínl^ ff̄ job, mi` cangoquiéeng` jaléng^ ff̄ jmíl^dsea` quiárl^ dsea` góor` dsea` Israel ff̄ lf̄ siñl^ colíing` coól^ jaléng^ dsea` cóong` quiárl^ cajo, jo cajmingírl^ dsea` do lala:
—iL^ i quiúl^ ta` quiúl^ e jmoo` jalérl^ e na? Jo iL^ i cacuórl^ 'nárl^ ff̄ e cuóøng` jmee` jalérl^ e na?

24-25 Joba` cañíl^ Jesús quiánl^ do jo casírl^ reiñl^:

—Jnea` cajo seab` coo` e nijmingírl^ 'nárl^ . iL^ casíl^ quiárl^ Juan e niseánl^ dsea` jmiíl^ ? Su Fidiée` ofa` dsea` jmigüírl^ ? Jo song nijmée`na` jnea` jíu` i casíl^ quiárl^ , joba` nijmée` jnea` 'nárl^ jíu` i quiúl^ jnea` ta` e jmoo`o lajalérl^ e la.

Jo i dsea` do canaaiñ` sfiin` lajee` laórl^ yaaiñ` jo sfíl^ rúiñ` lala:

—Song nisíil^naa`r e Fidiéeb` dsea` casíl^ quiárl^ i Juan do, joba` nijínl^ nisírl^ jneaa`aa!: “iJiali` ja` járl^ calíng`na` i dsea` f` jóng?” **26** Jo ja` cuóøng` nisíil^naa`r e dsea` jmigüírl^ casíl^ quiárl^ i Juan do, co` fíng song casíil^naa`r lajo, dseáam` fíng ee` cajmeáng` dsea` jneaa`aa`; co` lajiim` dsea` nírl^ e i Juan do caférl^ cuaiñ` quiárl^ Fidiée` .

27 Joba` cañírl^ quiárl^ Jesús lala:

—Ja` ne`naa` jíil^ coo` .

Jogui Jesús casírl^ tur i dsea` do jo cajínl^ :

—O`gui jnea` cuóøng` jmée`e 'nárl^ jíu` cajo i` i quiúl^ jnea` ta` e jmoo`o jalérl^ e la.

Coo` jíu` járl^ e lafa` jíu` cuento quiárl^ gáng` joo` dsea`

28 Jo cajmingírl^gui Jesús jaléng^ i dsea` do lala:

—¿E~ i' óo' 'ná' cuaiñ~ quiá'~ e júu~ la? Coo` néel~ nicaliséng` jaang` dseañu~, jo i dseañu~ i` nicaliséng` gáng~ jóor'. Jo coo` néel~ casí'r~ i jóor` la'uui~ do: "Jóo`o, fa! jgiéé` o' güijmée~ coo` jmii~ ta~ fí~ li~ sijnea~ mí~ huiing` jó~ quiá~ i' do." ²⁹Joba` cañii~ i jóor` do: "iU~, dseáng~ fíml~ baa nii~!" Jo dsu` mi~ cangf`guiju~ lajo, calib` dsír` cangór~. ³⁰Jo dsu` ngf` jo i jóor` i catf` tý~gui do casí` tiquiá` laco` casí'r~ i jóor` la'uui~ do; joba` i jóor` i` cañii~bre ladsiff` quiá` tiquiá` r` jo cajín~ e nidsé~bre. Dsu` mi~ ngoyúung~ jo ja` cangór~.

³¹Joba` cajmingf` Jesús i dsea` do:
—¿I~ lajee` lají~ gáng~ i jóor` do líing~ 'ná' i calináu~ júu~ quiá` tiquiá` r`?

Joba` cañii~ i dsea` do quiá` Jesús jo cajín~:

—I jóor` la'uui~ do, f`bing` i calináu~.

Jo Jesús casí'r~ i dsea` do lala:
—E já~ e fíi` i 'ná' e jaléng` i dsea` i jmoo` ta~ mí~ cuu~ e catíing` dseata` dsea` féng` i guiring` fí` Roma jogui jaléng` dseamf` i jmoo` ta~ 'nífing` yaang~, jéeng`guir nijáng` yaaiñ~ laco`gui 'ná' fí` jaguó` Fidiéé` e laco` dsea` do nicár` nifí` quiáñ~. ³²Co` mi~ cajá~ Juan i caseáang` dsea` jmif` jo ca'e'l` 'ná` jial niliguiúng~na` fí` quini` Fidiéé`, dsu` ja` já` calíng~ 'ná` jalé` e jo ie~ jo. Jo dsu` jaléng`gui i dsea` i jmoo` ta~ mí~ cuu` cóo`~gui jaléng` dseamf` i jmoo` ta~ 'nífing` yaang` jáb` calíñ~ ie~ jo. Jo dsu` 'ná`gui, nañi` fa! cañii~ba` jalé` e jo, dsu` ja` caquí` jíng` yaang~na` fí` quini` Fidiéé`, jogui dseáng~ ja` já` calím`ba` júu~ quiá` Fidiéé`.

Coo`gui júu~ já~ e lafa` júu~ cuento
quiá` dsea` 'léeng` i soo` dsíi`
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³Jo mi~ cangf` jo, cajíng`gui Jesús e júu~ la:

—Náu~na!, la nifíi`i 'ná` coo`gui júu~ já~ e lafa` júu~ cuento: Coo` néel` jaang` dseañu` ni'óor` coo` uó` jo nicajmé`r` iá` lacung` i` lacung` fí` dsíi`. Jo cajmiliññ~ coo` lí~ ni'uó`r` jmí~, jogui caséer` coo` 'náu` níi` fí` quiá` jo e laco` cuóong` tíi` nir` fí` la'úng` e fí` ni~ guoó` uó` quiá`r` do lí~ sijnea~ mí~ huiing` jó~.

'Jo mi~ cangf`guiju~ lajo, calnáaiñ~ coo` tý~ míng` dsea` i nijmé` ta~ uó` quiá`r`~. Jo mi~ cangf` jo, cagüiññ`bre cangór` fí` lí~ huíi~. ³⁴Jo mi~ tí` lí~ catf` í` e caroo` e mí~ huiing` jó~ do, jo caguiém` i dsea` fí` uó` do coo` tý~ míng` dsea` 'léeng` quiá`r` i cangoquieé` lajíi~ e catíññ~ do.

³⁵Dsu` mi~ tí` lí~ caguilíng` i dsea` 'léeng` do fí` lí~ taang` i dsea` jmoo` ta~ uó` do, dsíng` ga` cacóøiñ` e caquié` i dsea` i jmoo` ta~ uó` do; i liing` cacóøng` cóo`~ cuu~, jogui i liing`gui dseáng` cajngam`bre.
³⁶Jo mi~ cangf` jo, i fíng`gui dsea` 'léeng` caguiéng`tu i fíi` do laco`gui i caguiéñ` lamí~ uii~ do. Jo dsu` lajob cajmée`tu i dsea` i jmoo` ta~ uó` do, cajmeám`tur jaléng` i dsea` 'léeng` i caguiéng` i dsea` fíi` uó` do.

³⁷Jo mi~ cangf` jo, joo`gui i dsea` fíi` uó` do caguiéñ`, co` ca`f` dsír` e fí`guib fíng nijmi`gó` i dsea` jmoo` ta~ uó` do. ³⁸Jo mi~ tí` lí~ cangáng` i dsea` jmoo` ta~ uó` do i jóo` i dsea` fíi` uó` do jo canaaiñ` sñiñ` lajee`

yaaiñ~: “I siming’ nabing’ i nijmé’-
guiáa’ e uó’ la mi’ tí’ lí’ nijúung’-
tiquiá’r’; majngáang’naa’re
lajminá’, jo jneaa~aa’ nilí’naa’
nijé’ee’ cójol’~ e uó’la.” ³⁹ Jo røøb’
casíing’ i dsea` jmoo` ta~ uó’ do
e nijmér’ lajo, jo cangojéeiñ’ i
siming’ do catí’ ni’ guiee’ lí’ sijnea’
e mí’ huiing’ jól’ do jo ff’ job
cajngang’neiñ’ do.

⁴⁰ Jo cajíng’gui Jesús casí’r’ i
dsea` do:

—Joba’ fíi’i ‘ná’ e mí’ niguiée’ i fíi’
uó’ do, ée’ líing’ ‘ná’ e nijmeáin’ i
dsea` jmoo` ta~ uó’ i ca’llée’ do?

⁴¹ Joba’ cañíi’ i dsea` do:

—E nijngám’ i fíi’ uó’ do lajaléng’
i dsea` jmoo` ta~ uó’ do, jogui dsea`
jiém’ nitáiñ’ i nijmé’ ta~ e uó’ do
lali’ i lí’ dsíir’ i nija’- lajíi’~ e
catíiñ’ quiá’~ e niró’ do quiá’r’.

⁴² Joba’ cañíi’ Jesús quiá’ i dsea`
do:

—¿Su ja’ mí’ calí’ ‘ná’ ff’ ni’ ji’
quiá’ Fidiée’ lí’ fé’ lala?

E cuu~ e ja’ calijíi’ dsea` jmigüí’
quiá’ tii’ fii’ quiá’ ‘nur~,
lanagui dseáng’ cuu~ laniim’
nica’uüing’ quiá’ ‘náu’.
Jo ‘niab’ Fíi’naa’ dsea` cajmée’
e la,
joba’ dseáng’ eáam’ dsigó’
dsi’naa’ lana.

⁴³ Jo uíi’ joba’ fíi’i ‘ná’ jmii’ na e
nigüeab’ lajíi’~ e si’i’ niñíing’naa’ e
Fidiée’ nicár’ nifí’ quií’naa’ jo dsea`
jiém’ niñíing’ e jo, co’ f’bing’ já’-
niling’ jogui ni’er’ røø ff’ quini’
dsea` do. ⁴⁴ Jogui doñi’ ii’ dsea` i
nititaang’ ff’ ni’ e cuu~ e julí’ na,
dseáng’ tóub’ nilíiñ’; jogui song
ii’ dsea` cajlíng’ e cuu~ do, dseáng’
conguia’ ‘leeb’ nilíiñ’.

⁴⁵ Joba’ mi’ ti’ lí’ canúu’ i fii’
jmidsea’ quiá’ dsea` Israel do
cójol’gui jaléng’ dsea` i líing’ dsea`
fariseo lajíi’~ e jíu’ e cajíng’ Jesú
do, joba’ calilí’r’ e jaléng’ í’bre
éeng’ dsea` do cójol’~ e jíu’ quiá’r’ do.
⁴⁶ Joba’ ie’ jo lami’ iíñ’ nisám’bre
Jesús, dsu’ ja’ cateá’ dsíir’ fa’
cajmée’ lajo, co’ fíim’ dsea` teáang’ i
já’ líing’ e dsea` do líiñ’ jaang’ i fé’
cuaíñ’ quiá’ Fidiée’.

Coo’ jíu’ já’~ e lafa’ jíu’ cuento quiá’-
mi’ cung’ guó’ dsea`
(Lc. 14:15-24)

22 Jo mi’ cangf’ jo, jo cójol’~
jíu’ lanab canaang’tu
Jesús sif’ jaléng’ i dsea` do jo
casí’reiñ’:
—Jo lalab líi’ mi’ Fidiée’quier’
nifí’ quiá’ dsea’. Co’ e jo líi’ laco’
mi’ jaang’ dseata’ dsea’ fénf’
cajmée’ co’ jmii’ fe’ quiá’ e
nicúng’ guó’ jíor’. ³ Jo mi’ ti’
lí’ ninée’ guiú’ e jmii’ do, joba’
i dseata’ do casíiñ’ jaléng’ dsea’
‘léeng’ quiá’r’ i cangoté’ jaléng’
dsea’ simíing’ e laco’ nidó’r’
coliing’. Dsu’ i dsea` simíing’ do
ja’ cali’iñ’ fa’ cangolfiñ’. ⁴ Jo mi’
cangf’ jo, i jíéng’gui dsea’ ‘léeng’
quiá’ i dseata’ do casíiñ’ i cangoté’
i dsea’ nisimíing’ do jo casí’reiñ’ do
jial jíu’ nicáiñ’ do jo cajíñ’ lala:
“Güijmée’na’ jíu’ i dsea’ nisimíing’
do e ninéeb’ guiú’ lajaleb’ e
niquiee’naa’, co’ nicaquiá’ ta~ e
nicajngam’ dsea’ güítá’ quié’ e
cójol’gui jaléng’ jó’ cagviaang’gui
i jlo’ úung’, jo lajib’ ninée’ guiú’
lana. Sif’gor güijjalíiñ’, co’ lana
nidsitoo’ jmiíñ’ quiá’ e nicúng’ guó’
jó’baa.” ⁵ Dsu’ dseáng’ ja’ cajmijíib’

í dsea` simíing` do lajíil` júu` quié` í dsea` 'léeng` do. Jó jaaiñ` do cajín` : "Síi` go fíi` e ja` lí` nii` i lana, co' nabi 'né` nii` i ni'ée` e uó` quié` e." Jó jaang` gui do cajín` : "Síi` go fíi` e ja` lí` nii` i lana, co' nabi 'né` nijóø` ø lajíil` e 'níf` baa." ⁶ Jogui í dsea` simíing` caguiaang` gui do caquiém` bre í dsea` 'léeng` quiá` í dseata~ do cartí` cajngam` breiñ` do. ⁷ Job mi` caliguíng` í dseata~ do e éaang` jo caquiutr` ta` 'lée` quiá` r` e cangojngáam` biñ` do jaléng` dsea` í ca'lée` do jogui cajf` bre fíi` góoiñ` do cajo. ⁸ Jó mi` cangf` jo, í dseata~ dsea` fénf` do casí` r` í dsea` 'léeng` quiá` r` caguiaang` gui do jo cajín` : "Lana ninéé` guiú` lajíil` jmiñi` e niquiee` naa!, dsu` í dsea` í lami` síl` simíing` do ja` catíiñ` fa` e nijalíiñ` e niquiee` naa! colíing` cóo` r` . ⁹ Jó lanagui fíi` í 'nú` e güiliing` na` lacaang` jee` 'náu` fí` jalé` fí` e laniing` jo güite` na` lí` doñi` ii` dsea` í nijíng` na` jee` 'náu` do jo síl` na` r` e niquiee` naa! colíing` cóo` r` , co` í dsea` í lami` síl` simíing` do ja` calíiñ` fa` cajalíiñ` ." ¹⁰ Joba` ca'uøom` í dsea` 'léeng` quiá` í dseata~ dsea` fénf` do e cajmitir` laco` jíil` ta` caquiut` fiir` , jo í fíim` í dsea` do catór` , do í guíung` jogui dogui í soo` dsfí` ; lifa` dseáng` caróm` dsfí` sináu` quiá` í dseata~ do e catang` jaléng` í dsea` í.

¹¹ Jó mi` tí` lí` caí` í dseata~ do fí` lí` niteáang` í dsea` fíing` do, job cangáiñ` jaang` dseañu` í niquíing` jee` do í ja` qui` sí` laco` catíing` quiá` mi` tí` jmiñ` e cung` guó` dsea` . ¹² Joba` í dseata~ do casí` r` í dsea` í: "Ruu!", ¿jial caí`

o` ca'u` fí` la ja`gui sí` quíl` quiá` lí` cung` guó` dsea`?" Jó tiib` caje` í dsea` í ja` quié` sí` laco` si` lí` do. ¹³ Joba` í dseata~ do casí` r` jaléng` í dsea` 'léeng` í guia` guiú` mes` do: "Nú`na` guotíi` í dseañu` na jo güibíing` na'r cartí` lí` nua` só` fí` caluu, jo fí` job lí` nijmér` ta` qui` jogui ta` tu` maja` ." ¹⁴ Dsco` tó` Fidiéé` í fíim` dsea` e nijáng` yaaiñ` fí` jaguór` , lifa` jíil` tý` 'ní` míing` bing` í guíñ` .

Mi` cajmingí` dsea` Jesús cuaiñ` quiá` e catíing` dseata~
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Jó mi` cangf` e la, caseáng` coo` tý` míing` dsea` Israel í líing` dsea` fariseo jo casíing` tur røø` jial laco` nicuø` r` Jesús dsee` fí` quini` dseata~. ¹⁶ Jó casím` biñ` do fí` lí` tääang` Jesús coo` tý` míing` dsea` í la'ó` ír` cóo` `gui dsea` quiá` dseata~ Herodes, jo lalab júu` quiéñi` do quiá` Jesús jo casí` r` :

—Tifa`, ne` baa` guiú` e jmang` júu` já` ba` fó` 'ná` jogui e dseáng` lajam` ba` já` e e` jialco` iing` Fidiéé` e see` naa!. Jogui ne` bíi` cajo e ja` 'gó` 'ná` cóo` `jalé` e í` dsíi` dsea` osi jalé` e fí` dsea` uií` quíl` é, co` ja` jóø` 'ná` jíil` jialco` líing` dsea` lí` caluu. ¹⁷ Joba` ii` naa` nijming` fíi` 'ná` e` nifo` cuaiñ` quiá` e júu` la: ¿Su 'né` niquí` naa` cuu` e catíing` dseata~ í guíing` fí` Roma osi ja` 'né` quí` naa` é?

¹⁸ Jó dsu` Jesús calíl` bre lajíil` e ga` e í` dsíi` í dsea` do, joba` cajín` casí` reñi` :

—il jmicaang` í la 'ná`! ¿Jiali` 'nó` na` e iing` na` niguié` na` jial e ni'níing` na` jnea` fí` quini` dseata~?

19 Éel[~]na' jnea[~] e cuu[~] e 'nē[~] niquí[~] quiá[~] i dseata[~] do.

Joba[~] i dsea[~] fariseo do cacuø'r[~] dsea[~] do coø[~] cuu[~] lajo.²⁰ Jogui Jesús casí[~] reñi[~] do lala:

—dI[~] i táang[~] fi[~] ni[~] e cuu[~] la jogui jial siir?

21 Joba[~] cañíi[~] i dsea[~] fariseo do quiá[~] Jesús:

—Dseata[~] dsea[~] guiing[~] fi[~] Roma táang[~] fi[~] na.

Joba[~] cañíi[~] tu Jesús quiáñi[~] do jo casí[~] reñi[~]:

—Cuøø[~]na' dseata[~] i guiing[~] fi[~] Roma lajíi[~] e catíing[~] í[~], jogui lajobi cajo cuøø[~]na' Fidiée[~] lajíi[~] e catíing[~] Fidiée[~].

22 Joba[~] mi[~] tí[~] lí[~] canúuiñi[~] do lajo, eáam[~] cangogá[~] dsíir[~] e jíi[~] o[~] ñir[~] e[~] niñi[~] guir. Jo cangolíim[~]bre mi[~] cangí[~] lajo, jo 'niab[~] Jesús caje[~]guir.

Mi[~] cajmingíi[~] dsea[~] jial líi[~] mi[~] nijíi[~]tu dsea[~] calé[~] catú[~]

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Jo 'nía[~] ie[~] jmíi[~] jo caguilíng[~] coø[~] tú mñíng[~] dsea[~] Israel i líng[~] dsea[~] saduceo ffí lí[~] táang[~] Jesús. Jo co[~] jaléng[~] i dsea[~] saduceo do ja[~] já[~] líiñi[~] e jíi[~]tu 'líi[~], joba[~] ca[~]ffí dsíir[~] e cangojmingíi[~]re Jesús jo casí[~]re dsea[~] do lala:

24 —Tifa[~], lalab cajíng[~] Moi[~] malii[~]gui eáang[~] e song cajúng[~] jaang[~] dseañu[~] e jíi[~] ja[~] jór[~] caliséng[~], joba[~] i rúng[~] dsea[~] ngáang[~] cóo[~] i 'líf[~] dob 'nē[~] nicuíñi[~] guóor[~] cóo[~] i dseamí[~] quiá[~] i 'líf[~] do e laco[~] niliseeng[~] jór[~] cóo[~] ír[~]. Joba[~] lafa[~] jób[~] i dseañu[~] la'uui[~] do ni'lúing[~] i jiuung[~] i niliseeng[~] do.²⁵ Jo lalab calí[~] jee[~] jneal[~]; coø[~] née[~] caliséng[~] guiáng[~] dseañu[~] i

la'ó[~] rúng[~]. Jo i dseañu[~] la'uui[~] do cacúm[~] guóor[~], jo ja[~] huóø[~] ngó[~] cajúm[~]bre, lifa[~] jíi[~] jaang[~] jór[~] ja[~] caliséng[~] cóo[~] i dseamí[~] quiá[~]re. Joba[~] i dseañu[~] rúiñi[~] i catí[~] tý[~] do cacúm[~]bre guóor[~] cóo[~] i dseamí[~] í[~],²⁶ jo dsu[~] lajob calí[~]tu, cajúm[~]biñ[~] do jo ja[~] jór[~] caliséng[~] cajo. Jo lajob i rúiñi[~] i catí[~] 'ní[~] do cajo, cacúm[~]bre guóor[~] cóo[~] i dseamí[~] í[~], dsu[~] lajobtu ca'uíng[~] quiá[~]re, cajúm[~]bre e jíi[~] ja[~] jór[~] caliséng[~]. Jo lajob calíng[~] laji[~] guiáng[~] i dseañu[~] do, cajúm[~]bre e jíi[~] ja[~] jór[~] caliséng[~] cóo[~] i dseamí[~] do.²⁷ Jo ja[~] huóø[~] ngó[~] jo cajúm[~] i dseamí[~] do cajo.²⁸ Joba[~] jmingíi[~] jneal[~] 'nú[~] lana e mi[~] nití[~] í[~] e nijíi[~]tu dsea[~], i dseáng[~] i dseañu[~] do lajee[~] laji[~] guiáiñi[~] nicúng[~] guóor[~] cóo[~] i dseamí[~] do? Co[~] lajalém[~]bre cacúiñi[~] guóor[~] lajee[~] seein[~] ffí jmingíi[~] la.

29 Joba[~] cañíi[~] Jesús quiáñi[~] do:

—Síjgiéem[~] áá 'nú[~], co[~] ja[~] ñí[~]na[~] jial laco[~] fé[~] fi[~] ni[~] ji[~] quiá[~] Fidiée[~], jogui dseáng[~] ja[~] ñí[~]ba[~] cajo jial tñí[~] 'gøng[~] dsea[~] do.³⁰ Co[~] ie[~] jo, mi[~] nití[~] í[~] e nijíi[~]tu jaléng[~] 'líf[~], jaléng[~] dseañu[~] cóo[~]gui jaléng[~] dseamí[~] jo[~] tóó[~] jmi[~] fa[~] e nicúng[~]gui guóor[~], dsu[~]co[~] lafa[~] ángeles quiá[~] Fidiée[~] i neáang[~] fi[~] ñifsb[~] nilíiñi[~] ie[~] jo.³¹ Jogui 'nú[~] jmingíi[~]na[~] su jíi[~]tu jaléng[~] dsea[~] mi[~] ningí[~] e júuiñi[~], jo 's[~]u ja[~] mi[~] ca[~] 'ná[~] lí[~] tóó[~] lajíi[~] júu[~] quiá[~] Fidiée[~] e cajíñi[~] malii[~]gui mi[~] café[~] r[~] lala?:³² “Jneab[~] líin[~]n Fidiée[~] quiá[~] Abraham cóo[~]gui quiá[~] Isáá jogui quiá[~] Jacóó[~]” Joba[~] fíi[~] i 'nú[~] lana e Fidiée[~] ja[~] líiñi[~] Fidiée[~] quiá[~] jaléng[~] 'líf[~], co[~] Fidiée[~] quiá[~] jaléng[~] dsea[~] jíb[~] líiñi[~].

33 Jo mi[~] tí[~] lí[~] canúu[~] jaléng[~] i dsea[~] do lajíi[~] júu[~] e cajíng[~] Jesús,

joba' dsíng' cango'gá` dsíir' jo
cangolíim`bre jóng.

E lab júu` quiu` ta~ e laniing`gui
quiá` Fidiée`
(Mr. 12:28-34)

34 Jo mi~ tí~ lí~ cangí e casíng`
Jesús cóo` dsea` saduceo, jo
caseám` rúng` dsea` fariseo
mi~ tí~ lí~ caliñir` e cateá` lanab
cañíi` Jesús lajíi` júu` e cajmíngíi`
i~ dsea` saduceo do. Jo i~ dsea` i~
cangolíim`bre fí~ lí~ táang` Jesús.
35 Jo jaang` lajee` la'ló` ír` i~ líng`
tifa` quiá` júu` quiu` ta~ quiá`
dsea` góor` dsea` Israel e lí~ laco` iiñ~
e niténg` Jesús fí~ ni~ dsee~, joba`
cajmingíi`r` dsea` do lala:

36 —Tifa`, ée` e júu` quiu` ta~
quiá` Fidiée` e niing`gui?

37 Joba` cañíi` Jesús quiá` i~ dsea`
do:

—E lab e júu` e niing`gui do:
"Jmíl'neáang` Fíi` Fidiée` car` ngocáng`
o` jogui cóo` jalé` bí` seeng` jmigu`
quíi` jogui cóo` jalé` e i` o'." **38** Jo e
lab e júu` e laniing`gui jogui e la'uui~
do cajo jee` lajalé` júu` quiu` ta~.
39 Jogui e júu` quiu` ta~ e catí` tý` do
røob`jiu líi` cóo` e la, jo lalab fél`:
"Jmíl'neáang` jaléng` dsea` rún` lí~
laco`gui jmi`neáan` uø`." **40** Jo cóo`
e tý` júu` quiu` ta~ nab líi` júu` tii`
fíi` quiá` lajalé` e caguiee`gui júu`
quiu` ta~ quiá` Fidiée` jogui lajalé`
júu` e ca'e` i~ dsea` i~ café` cuaiñ`
quiá` Fidiée` malíi`gui eáang`.

I~ dsea` siju` líng` Dsea` Jmáang`
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Jo lajee` e teáam`bí jaléng` i~
dsea` fariseo fí` do, **42** mi~ cajmingíi`
Jesús ír` lala:

—Jó ée` i` óo` 'ná` cuaiñ` quiá`
i~ dsea` i~ sijeng`na` do i~ nicá` nifi`
quíi`na` do? ¿Jial laco` jáa` sijur`?

Joba` cañíi` i~ dsea` do quiá` Jesús
jo cajíi`:

—Dsea` siju` dseata` dsea` féng`
Davíb` i~.

43 Joba` cañíi` Jesús quiáin` do:
—Jó éjial líi` jóng? Co` ie` lamí`
cateáang` dseata` Daví` fí` jmigü`
la, cajíi` la'eáang` cóo` Jmiguí`
quiá` Fidiée` e Dsea` Jmáang` líng`
Fir, co` lalab cajíi` ie` jo:

44 Lalab cajíng` Fidiée` casí`r` Fíi`i:
"Ní` lí` lí` dsée` laco` guiin`n
cartí` nijmee`e e jaléng` dsea` i~
'ní` níng` 'nú`
nisí`r` uó` jnir` fí` quiní` e laco`
nijmí`gór` 'nú`."

45 Jo cajíng`gui Jesús e júu` la:

—Jo song `nia`bí dseata` Daví`
sí`r` Fíi`i i~ dsea` i~ sijeng`na` do
i~ nicá` nifi` quíi`na` do, joba` éjial
cuóøng` e i~ líiñ` dsea` siju` dseata`
Daví` jóng?

46 Jo jaléng` i~ dsea` i~ teáang` do
ie` jo jíi` camí` júu` ja` cadsé`r` fa`
cañíi` quiá` Jesús, jo latí` ie` job
jíi` jaang` dsea` fa` cateá`gui dsíir`
ee` nijmingíi`r` dsea` do.

Mí` cajíng` Jesús jalé` e ga` e jmoo`
jaléng` dsea` fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Jo mi~ cangí e jo, casí`
Jesús jaléng` dsea` i~
teáang` do ie` jo cóo`gui jaléng`
dsea` quiá`r` jo cajíi` casí`rein`:

2 —Jaléng` tifa` quiá` júu` quiu`
ta~ quiá` dsea` góonaa` dsea` Israel
cóo`gui jaléng` dsea` góonaa` i~
líng` dsea` fariseo óor` ta~ e er` e~
guóng` lajíi` júu` quiu` ta~ quiá`-

Fidiée³. ³Joba' fíi[~] i' ná[~], jmeé[~]ba' ná[~]na' lajíi[~] júu[~] quiá[~]r[~] jogui jmití[~]ba' lajíi[~] e sí[~]r[~] ná[~], jo dsa'[~] jie[~] mi[~] jmoo[~]na' laco[~]gui la jmóor[~], dsuco[~] i[~] dsea[~] fí[~] ja[~] jmitir[~] lajíi[~] e júu[~] quiá[~]r[~] do. ⁴Dsucó[~] i[~] dsea[~] fí[~] lico[~] tiiñ[~] jmér[~] lafa[~] lee[~] dsea[~] cío[~] jalé[~] e jíñ[~] e 'né[~] njimti[~] dsea[~] e jíi[~] ja[~] quií[~] dsea[~] jmíi[~] jmitir[~], jo dsa'[~] ja[~] jmíco[~]r[~] dsea[~] jíi[~] cío[~] camí[~] niguóor[~] e laco[~] niró[~] e lee[~] do. ⁵Jo lajíi[~] e jmóor[~] do lico[~] iiñ[~] e jó[~] jaléng[~] dsea[~] jiém[~]. Jogui tí[~] dsíir[~] equier[~] lfí[~] tóó[~] júu[~] quiá[~] Fidiée[~] fí[~] guiaquíir[~] osi fí[~] dse[~] cuéer[~] é, jo e jo tóó[~] cío[~] júu[~] e liing[~] guí[~] laco[~] jnéeng[~] huí[~]. Jo lacaang[~] fí[~] dse[~] si[~]r[~] tí[~] dsíir[~] e i[~]r[~] lo[~] e cuee[~]. ⁶Jo tí[~] dsíir[~] e guár[~] fí[~] lfí[~] jlo[~]gui fing dsilíñ[~] lacaang[~] lfí[~] tí[~] jmíi[~] osi lfí[~] niing[~]gui é fing dsilíñ[~] fí[~] siná[~] guá[~] quiá[~] dsea[~] gó[~]na!. ⁷Jogui iiñ[~] e jmí[~]gó[~] dsea[~] ír[~] mi[~] jíñ[~] rúiñ[~] jee[~] 'ná[~], jogui tí[~] dsíir[~] e fa[~] jalém[~] dsea[~] sí[~] ír[~] tifa[~].

⁸Jo dsa'[~] 'ná[~] ja[~] catíing[~]na' fa[~] e nisí[~] dsea[~] 'ná[~] tifa[~], dsuco[~] jaam[~] tifa[~] i[~] dseáng[~] seeng[~] quií[~]na!, jogui lajaléng[~] 'ná[~] liíng[~]na' laco[~] rúm[~]ba!. ⁹Jogui 'ná[~], ja[~] catíing[~]na' e nisí[~]na' teaa[~] jíi[~] jaang[~] dsea[~] fí[~] jmigüí[~] la, dsuco[~] jaam[~] Tiquí[~]na' i[~] seeng[~], jo fb[~] Fidiée[~] i[~] guiing[~] fí[~] níff[~]; ¹⁰o[~]gui catíing[~]na' fa[~] e nisí[~] dsea[~] 'ná[~] fii[~], co[~] jaam[~] Fii[~]na' seeng[~], jo fb[~] i[~] dsea[~] i[~] sijeeng[~]na' do i[~] nicá[~] níff[~] quií[~]na!. ¹¹Jogui song ii[~] lajee[~] la'ó[~] 'ná[~] líiñ[~] e niing[~]gui, joba[~] fí[~]bing[~] i[~] 'né[~] njímé[~] ta[~] jmíco[~] jee[~] jaléng[~] 'ná[~]. ¹²Co[~] doñi[~] ii[~] dsea[~] i[~] jmíféng[~] 'nía[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~], joba[~] i[~] dsea[~] fí[~] eáam[~] njígiáiñ[~] mi[~] nití[~] fí[~] lajo. Jo doñi[~] ii[~] dsea[~] i[~] ja[~]

jmíféng[~] 'nía[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~] rúng[~], joba[~] fí[~]bing[~] i[~] eáang[~]gui niliniing[~] mi[~] nití[~] fí[~] lajo.

¹³i[~]E ngí[~] ffib[~] 'ná[~], jaléng[~] tifa[~] quiá[~] júu[~] quiú[~] ta[~] quiá[~] dsea[~] Israel cío[~]gui jaléng[~] 'ná[~], dsea[~] Israel i[~] líng[~] dsea[~] fariseo, co[~] jmang[~] i[~] jmicaam[~] 'ná[~]! Co[~] jni[~]ba' fí[~] e laco[~] dsea[~] jiéng[~] ja[~] njíang[~] yaaiñ[~] fí[~] jaguo[~] Fidiée[~] e laco[~] dsea[~] do nicá[~] níff[~] quiá[~]r[~]. Jogui jíi[~] 'ná[~] ja[~] jáang[~] yaang[~]na' fí[~] jaguo[~] Fidiée[~] o[~]gui cuø[~]na' fí[~] jaléng[~] dsea[~] i[~] iing[~] njímé[~] lajo.

¹⁴i[~]E ngí[~] ffib[~] 'ná[~], jaléng[~] tifa[~] quiá[~] júu[~] quiú[~] ta[~] quiá[~] dsea[~] Israel cío[~]gui jaléng[~] 'ná[~], dsea[~] Israel i[~] líng[~] dsea[~] fariseo, co[~] jmang[~] i[~] jmicaam[~] 'ná[~]! Co[~] jmoo[~]na' ii[~] 'ná[~] jaléng[~] dseamí[~] 'níi[~] i[~] tiñíng[~], jogui jmicaang[~]na' e ja[~] líí[~] lajo, jogui jmoo[~]na' e cuee[~] fa[~] quií[~]na' mi[~] güüling[~]na' fí[~] guá[~]. Jo uíi[~] e lajob jmoo[~]na', joba[~] 'ná[~]bing[~] i[~] ga[~]gui eáang[~] niíng[~] iihuí[~] mi[~] nití[~] fí[~] lajo.

¹⁵i[~]E ngí[~] ffib[~] 'ná[~], jaléng[~] tifa[~] quiá[~] júu[~] quiú[~] ta[~] quiá[~] dsea[~] Israel cío[~]gui jaléng[~] 'ná[~], dsea[~] Israel i[~] líng[~] dsea[~] fariseo, co[~] jmang[~] i[~] jmicaam[~] 'ná[~]! Co[~] jmoo[~]na' ta[~] ngí[~] lacaang[~] fí[~] ni[~] guóo[~] uó[~] quiú[~] cío[~]gui lacaang[~] fí[~] ni[~] jmiñí[~] e laco[~] nilí[~]na' jaang[~] dsea[~] i[~] nidsitáang[~] cío[~] 'ná[~]. Jogui mi[~] tí[~] lfí[~] calf[~]na' i[~] dsea[~] fí[~], dseáng[~] lico[~] síng[~]guina[~]r e catíiñ[~] tú[~] néé[~] fí[~] lfí[~] lli[~] laco[~]gui la líng[~] 'ná[~] yaang[~]na'.

¹⁶i[~]E ngí[~] ffib[~] 'ná[~], dsea[~] líng[~]na' lafa[~] dsea[~] tiuung[~] i[~] jéeng[~] jaang[~]gui dsea[~] tiuung[~]! Co[~] 'ná[~] fó[~]na' e mi[~] jmoo[~] dsea[~] promes e éeiñ[~] guá[~] fé[~],

ja' 'nē' nijmitir~ e jo; jo dsu' 'ná'
 fó'na' e mi~ éeng` dsea` e cunée` e
 sea` fi' guá` do, joba' dseáng` 'nē` e
 jimiti`bre jóng. ¹⁷i'Ná` líng`na' lafa'
 dsea` tiuung~ i jíi`! ?E~ e quíng`gui
 quí`na' eáang` líng`na'? ?Su cunée`
 ofa' e guá` e jmigüeang` e cunée`
 dob é? ¹⁸Jogui fó`bi 'ná` cajo e
 doñi` ii` dsea` i jmoo` promes e eíñ`
 fi` nife`, ja` catfing` fa' e nijmitir~
 lajíi` e ca'eeiñ` do. Jo dsu' 'ná'
 fó'na' e song ca'eeeng` dsea` lajíi` e
 tñing` dsea` e cu'or` Fidiée` fi` nife`,
 joba' dseáng` 'nē` e nijmiti`bre
 jóng lajíi` e ca'eeiñ` do. ¹⁹i'Ná`
 líng`na' lafa' dsea` tiuung~! ?E~ e
 quíng`gui quí`na' eáang` líng`na'?
 ?Su lajíi` e tñing`na' cu'or`na'
 Fidiée` fi` nife` do ofa' e nife` e li`
 ligüeang` dob é? ²⁰Jo dsu' jnea`gui
 fá`a e i` dsea` i` éeng` e nife` do, o'
 jíi` quiá` e jo jmóor` lajo, co` lajob
 jmóor` cajo quiá` lajalé` e sea` e fi`
 ni` do. ²¹Jogui i` dsea` i` éeng` guá`
 fé`, o` jíi` quiá` e guá` do jmóor`
 lajo, co` lajob jmóor` cajo cío`
 Fidiée` i` seeng` ff` jo. ²²Jogui i` dsea`
 i` éeng` ñiff~, lajob eeíñ` `ñia` Fidiée`
 cajo jogui fi` li` líi` ée` quiá` dsea`
 do fi` jo.

²³i`E ngi` ffib` 'ná`, jaléng`
 tifa` quiá` jíu` quiú` ta` quiá`
 dsea` Israel cío`gui jaléng` 'ná`,
 dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo,
 co` jmang` i` jmicaam` 'ná`! Co`
 cu'or`na` Fidiée` co` lajee` guí` lajíi`
 e catfíi` quiá` jalé` e ro`na` do
 fa` jalé` oo` quiá` jmiñi` jogui jalé`
 e jié`, jo dsu` ja` jmiti`na` e jíu`
 quiú` ta` quiá` Fidiée` e niing`gui
 e quiá` jial ni'ë` dsea` rø`r` cío`
 dsea` rúiñ` jogui jial nilí` ff` líng`
 dsea` jaléng` dsea` rúiñ` jogui

jial dseáng` nijmitir~ jalé` e iing`
 Fidiée` . Jo jalé` e nab e laniing`gui
 e 'nē` nijmiti`na` lifa` ja` 'naang`na`
 ca` jalé` e catfing` Fidiée` e
 nicuó`na're do. ²⁴i'Ná`gui líng`na`
 lafa` dsea` tiuung~ i` jéeng` jaang`gui
 dsea` tiuung~! i`Jo tiim`ba` ngíi`na`
 jalé` e ú`na` e laco` ja` nining`na`
 lu` ping` , jo dsu` ním`ba` i` jó` fén`
 i` sii` camello!

²⁵i`E ngi` ffib` 'ná`, jaléng` tifa`
 quiá` jíu` quiú` ta` quiá` dsea`
 Israel cío`gui jaléng` 'ná`, dsea`
 Israel i` líng` dsea` fariseo, co`
 jmang` i` jmicaam` 'ná`! Co` 'ná` lí`
 i` ru` guiú` jalé` cué` huí` quiá`
 jíi` lí` caluu` , jo dsu` e téé` dsíi`
 do jmang` jalé` e nicajmee`na` ii`
 cío`gui jalé` e l` óo`na` e sea` fi`
 jmigüi` . ²⁶i`l tuu` 'ná`, dsea` fariseo!
 Co` lauui` jang` rúu`na` lí` lí` dsíi`
 jalé` cué` huí` quiá`na` do, jo
 lajoguiba` nijé` tee` fi` caluu` cajo.

²⁷i`E ngi` ffib` 'ná`, jaléng` tifa`
 quiá` jíu` quiú` ta` quiá` dsea`
 Israel cío`gui jaléng` 'ná`, dsea`
 Israel i` líng` dsea` fariseo, co`
 jmang` i` jmicaam` 'ná`! Co` 'ná`
 líng`na` laco`gui la lí` lí` si'aang`
 'lii` e jlo`jiu` tee` lí` caluu` , jo dsu`
 lí` lí` dsíi` layaang` móo` 'lii`ba`
 téé` cío`gui jalé` e 'li` jié` . ²⁸Jo
 dseáng` lajob líng` 'ná` cajo, co`
 guiú`ba` jnéeng`na` jøøng` dsea`
 'ná` lí` caluu` , jo dsu` dseáng` líco`
 jmicaam`ba` cío`gui jalé` e fó`na`
 jogui jmang` e 'lib` i` áa`na`!

²⁹i`E ngi` ffib` 'ná`, jaléng`
 tifa` quiá` jíu` quiú` ta` quiá`
 dsea` Israel cío`gui jaléng` 'ná`,
 dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo,
 co` jmang` i` jmicaam` 'ná`! Co`
 jmo`na` li` si'aang` jaléng` dsea` i

café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' malii~ gui eáang' jogui jmoo'na' e siliñ~ jlo'~ li~ si'aang' jaléng' dsea` i ca'lee` guiá'~ cōo'~ Fidiéé', ³⁰ jogui fó'na' lala: "Faco' jnea'~ calisé' naa' lajee' e caliséng' lii~ dsea` áang' quí'naa', joba' ja` cajmicóo'~ naa' jóng e cajnga'~ dsea` quiá'~ i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' malii~ gui eáang' do." ³¹ Jo cōo'~ jíi~ e júu' nab cuo'na' li~ e dsea` sijú'~ ba' liing' i dsea` i cajngang' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' malii~ gui do. ³² Jo co' lajob lii~, joba' 'ná'~ jmité'na' náng lajíi~ e nicanaang' lii~ dsea` cōong'~ quí'na' cajmér. ³³ 'Ná'~ liing'na' joo' mi'~ guíing'~ ¿Jial nilí'na' e nileáng'na' lajíi~ iihuíi~ e ni'íing'~ na' fí' li~ 'li'~? ³⁴ Joba' ffi' i 'ná'~ e jnea~ nisfin' n jee~ 'ná'~ jaléng'~ dsea` i fí' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé' jogui jaléng'~ dsea` i tiing' eáang' cōo'~ gui jaléng'~ dsea` i e' jalé'~ júu' quiá'~ dsea` gó'o'naa' dsea` Israel; lifa' 'ná'~, nijngám'~ ba' jogui nitáang'na' fí' dse` crúub' i liing' i dsea` fí', jogui i liing~ guíin' do nibóøng'na'r fí' dsíi~ sinúu~ guá'~ jogui ni'øøng'na'r fí' lacoo' fí' li~ guilfiñ~. ³⁵ Jo lajoba' iihuíi~ e eáam' ni'íing'~ na' e jáa' quiá'~ Fidiéé' uii~ quiá'~ jalé'~ jmi'øøng'~ i dsea` i guíung'~ e nicatuu~ fí' ni~ guóo'~ uó~ la. Jo e jo canaang' mi~ catuu~ jmi~ Abel i liing' jaang` dsea` guíung'~ fí' quini~ Fidiéé' jo cartí' mi~ catuu~ jmi~ Zacarías, joo' jaang` dseañu~ i calisí` Berequías, co' i dsea` íb' i cajngang'~ 'ná'~ cáang` nife' quiá'~ sigui' guá'~ fí' e si' fí' Jerusalén. ³⁶ Jo dseáng'~ e jáb'~ e ffi' i 'ná'~ e i dsea` i seeng` jmiñ~ na, fí'bing' i ni'íng'~ iihuíi~ uii~ quiá'~ lajalé'~ e jo.

Mi~ caqui' Jesús uii~ quiá'~ dsea` seeng` fí' fí' Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

³⁷ Jo mi~ cangf' jo, cajíng'~ gui Jesús e júu' la:
—iFíib' 'ná'~, dsea` seeng`na' fí' Jerusalén, ffiib' 'ná'~, dsea` seeng`na' fí' Jerusalén! Co' 'ná'~ i seeng` e fí' fí' lab i cajngang'~ jaléng'~ dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé', jogui cuub~ casíllóo'~ na' cajo jaléng'~ dsea` i casíng` dsea` do i guia' júu' quiá'r~ jee~ 'ná'. Jo ja~ níi~ jól'gui née'~ cali'iin~ n e nito' ffiin'n 'ná'~ li~ laco'gui to'~ fiing' jaang` tui'iee' jaléng'~ tuyu~ quiáa're' fí' 'ná'~ cué'e're', jo dsa'~ ja` cali'iing~na' lajo. ³⁸ Joba' latí' lana jo` i niliseeng'gui fí' guá'~ quí'na' la. ³⁹ Joba' ffi' i 'ná'~ e jo` nimáang~gui' jnea~ cartí'mi~ nifo'~na' lala: "iJuguiá~ jíu quiá'~ i dsea` i casíng` Fidiéé' fí' jmigüi' la cuaiñ~ quiá'r~!"

Mi~ cajíng'~ Jesús e ni'íing~ guá'~ fí' e si' fí' Jerusalén
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 Jo mi~ cangf' jo, mi~ tí' li~ cagüi'íí' Jesús fí' dsíi~ sinúu~ guá'~ jo mifíing` ni'iuuñ~ fí' ngam'~bre, mi~ tí' li~ cangoquiéeng` i dsea` quiá'r~ do fí' li~ ngóor' jo canaaín` do jóør~ la'úung` e guá'~ fí' do. ² Joba' lalab casí'~ Jesús i dsea` fí':

—¿Su jóø~ 'ná'~ jial jlo'~ e guá'~ si'~ na? Jo dsa'~ e já'~ba' e ffi' i 'ná'~ e jíi~ cco' cuu~ jo` nijé~ sifíng~gui rúngr~ quiá'~ e guá'~ e móo'~na' si' na lana; co' lajib' ni'íng~ jo jíi~ cco' jo` e nijé~gui.

Jalé¹ e li[~] mi[~] tí[~] lí[~] ná[~]gui e ni[~]íing[~] jmigüí[~]

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Jo mi[~] cangf jo, cangób[~] Jesús fí[~] yá[~] mó[~] e sii[~] Olivos coliing[~] cóo[~] dsea[~] quiá[~]r[~]. Jo mi[~] caguilíin[~] fí[~] jo, job caguá[~] Jesús, jo lajee[~] job cangoquiéeng[~] i dsea[~] quiá[~]r[~] do fí[~] li[~] guíñi[~] do li[~] coo[~] yaaiñ[~], jo cajíñ[~] casí[~]r[~] dsea[~] do lala:

—Ií[~]naa[~] fa[~] 'nú[~] nijmée[~] jnea[~] júu[~] élí[~] nidsijée[~] lajalé[~] e la? —E[~] jalé[~] e nilili[~] jéeng[~]gui mi[~] tí[~] lí[~] ná[~]gui niñíi[~]tu 'nú[~] fí[~] jmigüí[~] la jogui mi[~] ti[~] lí[~] nitf[~] í[~] e ni[~]íing[~] jmigüí[~]?

4 Joba[~] cañíi[~] Jesús quiá[~] i dsea[~] quiá[~]r[~] do jo casí[~]reiñ[~]:

—Jíi[~] e laba[~] ffi[~]i 'nú[~]; jmiñiing[~] óo[~]na[~] e jíi[~] jaang[~] dsea[~] ja[~] güijmigóøin[~] 'nú[~]. **5 Co[~] ffiim[~]bing[~] i nijalíng[~] i nijmigóøo[~] jo nijíñ[~]:**
“Jneab[~] i dsea[~] i sijeeng[~]na[~] do i nicá[~] nifí[~] quíi[~]na[~]”; jo ffiim[~] dsea[~] nilíi[~]r[~] i niligøøng[~]. **6 Jo 'nú[~] ninúu[~]na[~] júu[~] e sea[~] 'nii[~] fí[~] la fí[~] na; jo dsu[~] ja[~] fóøong[~]na[~] mi[~] nitf[~] í[~] lajo, co[~] jobi uiing[~] jogui co[~] dseáng[~] 'nè[~] e nidsijéeb[~] lajalé[~] e jo; dsu[~] o[~] ie[~] jo nitf[~] í[~] e ni[~]íing[~]. **7 Co[~] ie[~] jo jaléng[~] dsea[~] nitíñ[~] cóo[~] dsea[~] rúiñ[~], jogui coo[~] fíi[~] nitíng[~] cóo[~] coo[~]gui fíi[~], jogui nilisea[~] oo[~] fí[~] la fí[~] na, jogui jmiguiüb[~] lí[~] nijó[~] uó[~] e eáang[~] cajo. **8 Jo jobi lí[~] uiim[~]bi jóng mi[~] nimó[~]na[~] e nidsijée[~] jalé[~] e iihuíi[~] jo.******

9 Jo job mi[~] nitóør[~] jaléng[~] 'nú[~] e laco[~] nijmihuíiñ[~] 'ná[~] cartí[~] njingáiñ[~] 'ná[~]!. Jo ie[~] jo lajiim[~] dsea[~] jmigüí[~] nilí[~] 'ní[~] níiñ[~] 'ná[~] uíi[~] jnea[~]. **10 Jo ie[~] jo ffiim[~] dsea[~] nitíbre e já[~] líiñ[~] júu[~] quié[~]e jogui nilí[~] 'ní[~] níing[~] rúng[~] dsea[~]**

jogui ni[~]níñ[~] lajee[~] la'ó[~] rúiñ[~] cajo. **11 Jo ffiim[~] dsea[~] nijalíñ[~] mi[~] tí[~] lí[~] jo e nijmigóor[~] e fó'r[~] cuaiñ[~] quiá[~] Fidiée[~], jo ffiim[~] dsea[~] nilíi[~]r[~] i niligøøng[~]. **12 Jo ie[~] jo dseáng[~] jmang[~] jalé[~] e 'li[~]ba[~] nijmé[~] dsea[~], joba[~] ffiim[~] dsea[~] nitíbre e jmi[~]neáaiñ[~] jaléng[~] dsea[~] rúiñ[~].** **13 Jo dsu[~] i dsea[~] i nité[~] e siñ[~] teá[~] fí[~] guiá[~] lata[~] cóo[~] jnea[~], joba[~] fíbing[~] i nileáng[~] jee[~] dsee[~] quiá[~] mi[~] tí[~] lí[~] jo.** **14 Jo e júu[~] la quiá[~] jial quie[~] Fidiée[~] nifí[~] quiá[~] dsea[~] nini[~] ffí[~] laúng[~] ffí[~] jmigüí[~] e laco[~] nilicuíi[~] dsea[~] e júu[~] jo; jo joguib mi[~] nitf[~] í[~] e ni[~]íing[~] jmigüí[~] jóng.****

15 Jo malii[~]gui eáang[~] i dsea[~] i café[~] cuaiñ[~] quiá[~] Fidiée[~] i calisi[~] Daniel cajme[~]r[~] ffí[~] ni[~] jí[~] quiá[~]r[~] cuaiñ[~] quiá[~] coo[~] e 'li[~] eáang[~] e nisí[~] dsea[~] ffí[~] dsu[~] guá[~] fé[~] e si[~] ffí[~] Jerusalén ffí[~] lí[~] líi[~] e guá[~] güeang[~] quiá[~] Fidiée[~]. Jo mi[~] nimó[~]na[~] e jo e ffí[~] lí[~] güeang[~] quiá[~] Fidiée[~] do —jaléng[~] 'nú[~] i i[~] e jí[~] la 'né[~] ningám[~]ba[~]—, **16 joba[~] mi[~] nitf[~] e í[~] jo, jaléng[~] dsea[~] i neáang[~] ffí[~] lí[~] se[~] Judea güicuíi[~]bre ffí[~] jee[~] mó[~] jóng. **17 Jogui i dsea[~] i dsu[~] i jéeng[~] yá[~] 'nú[~] mi[~] tí[~] lí[~] jo, ja[~] güi[~]ffí[~] dsu[~] fa[~] e nijgíang[~]guir e laco[~] nidsi[~]uóør[~] jalé[~] e sea[~] quiá[~]r[~].** **18 Jogui i dsea[~] i taang[~] ffí[~] jee[~] mó[~] e jmóor[~] ta[~], joba[~] ja[~] güi[~]ffí[~] dsu[~] fa[~] e niquing[~]guir ffí[~] quiá[~]r[~] e faco[~] dsiquiéer[~] si[~]r[~].****

19 Joba[~] ifíib[~] eáang[~] jaléng[~] dseamí[~] i quiéeng[~] yá[~] ie[~] jo osi i jéeng[~] yá[~] i cu[~] té[~] él[~] **20 Jo mií[~]na[~] Fidiée[~] e ja[~] nidsitiing[~] e ni[~]uóng[~]na[~] e cuíi[~]na[~] lajee[~] jíi[~] güíi[~] osi lajee[~] jmii[~] e jmi[~]íng[~] dsea[~] góo[~]na[~] é; **21 dsu[~] ie[~] jo gab[~] eáang[~] nilisea[~] iihuíi[~] e ja[~] mí[~] canga[~] dsea[~] lajíi[~] mi[~] catiroo[~]****

jmigüí^ o'gui fa' niní^ guir calé^ catú^ cajo. ²²Jogui faco' Fidiée^ nijmér^ e nilí^ii^ eáang^ e nidsijée^ jalé^ e jo, joba^ jíi^ jaang^ jo^ ií^ nileáng^ gui jóng faco^ lajo. Jo^ dsu^ ja^ nijmi^iiin^ e jo uí^ e fíi^ líiin^ jaléng^ dsea^ quiá^r^ i^ nicaguín^ do.

²³Jo^ song ie^ jo^ nijmigóong^ dsea^ 'ná^ jo^ nijíñ^: "Jó^, i^ lab i^ dsea^ i^ sijeeng^na^ do^ i^ nicá^ nifí^ quí^na^", osi "Jó^, dob nísíñ^ é", jo^ dsu^ ja^ já^ güiliing^na^ jóng. ²⁴Co^ ie^ jo^ fíim^ dsea^ nijalíiñ^ jo^ nijmigóor^ e líiin^ i^ dsea^ í^, jogui seem^bi^ i^ nijmigóor^ e líiin^ dsea^ i^ fé^ cuaiñ^ quiá^ Fidiée^ cajo; jogui eáam^ nijmér^ jalé^ e lí^ jogui jalé^ e quí^r^ jmíi^ e dsigá^ dsíi^ dsea^. Jo^ nijmér^ lajo e lico^ nijmigóor^ bre jo^ quiábl^jiu^ nijmigóor^ la quié^gui i^ dsea^ i^ nicaguíng^ Fidiée^ do, dsu^ ja^ lí^ jmér^ lajo. ²⁵Jo^ quié^na^ cuente ró^ quiá^ jalé^ jíu^ e nicafá^l^a na lana quiá^ jalé^ e nidsijée^ cōong^gui. ²⁶Joba^ ie^ jo, ja^ güiligoong^na^ mi^ nisí^ dsea^ 'ná^ lala: "Jó^ na^, e dob táang^ i^ dsea^ i^ sijeeng^na^ do fi^ ni^ guóo^ uó^ quiá^", jo^ dsu^ ja^ güiliing^na^ fa^ e nigüí^néng^na^r; osi nisí^bi^ dsea^ 'ná^ lala é: "E lab si^maang^ i^ dsea^ í^", jo^ dsu^ ja^ já^ güiliing^na^ e jo. ²⁷Dsucó^ lí^ lacó^ lí^ mi^ liji^ güi^ñiá^ e jneeng^ fi^ yá^ jmigüí^ e jó^ dsea^ lajiiin^, lajob lí^ cajo mi^ nigáatú^ jnea^, dsea^ líin^ jaang^ dsea^ jmigüí^ i^ já^ fi^ niff^.

²⁸Co^ e já^ba^ fá^a, e jié^ lí^ ráang^ jó^ lí^, fi^ job seáng^ jaléng^ tulí^.

Jial mi^ nijáatú^ i^ dsea^ jmigüí^ i^ jáá^
fi^ niff^

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹Jo^ cajíng^gui Jesús e jíu^ la:

—Jo^ mi^ tí^ li^ casúung^ e iihuí^ jo, joba^ jo^ jí^ iee^ nilisea^gui o'gui si^ cajo fa^ nícuó^ guir jír^, jogui jaléng^ náu^ nijiúin^ cartí^ guóo^ uó^, jogui Fidiée^ nijmér^ e niguiá^ jalé^ e sea^ fi^ yá^ jmigüí^. ³⁰Jo^ ie^ jmíi^ job mi^ nilisea^ li^ fi^ yá^ jmigüí^ e tí^ li^ nigáatú^ fi^ jmigüí^ la, jnea^ dsea^ líin^ jaang^ dsea^ jmigüí^, jo^ lajíim^ dsea^ seeng^ fi^ la'úng^ fi^ jmigüí^ niquí^r^ uí^ e gól^r^, jo^ joguiba^ mi^ nimáang^na^ jnea^, dsea^ líin^ jaang^ dsea^ jmigüí^ i^ jáá^ fi^ niff^, e nigáá^a e niquíin^ n jee^ cabó^ jníi^ cóo^ e niing^ jí^ e 'gøng^ quiá^ Fidiée^.

³¹Jogui nisíng^ Fidiée^ jaléng^ ángeles i^ líing^ guotií^ e nijiúin^ do teá^ lúu^ trompé^ fi^ yá^ jmigüí^ e lacó^ lajiing^ dsea^ jmigüí^ i^ nilíing^ dsea^ quiá^r^ niseáin^ coliing^ mi^ nití^ e í^ jo.

³²Jo^ cajíng^gui Jesús e jíu^ la:
—Lanagui ni^éé^e 'ná^ co^ jíu^ quiá^ 'ma^ güiñí^: Co^ mi^ ninaang^ iée^ jalé^ guo^ quiá^, jo^ mifíing^ canaang^ e iáb^ jalé^ má^ quiá^ cajo, joba^ níl^ 'ná^ e nijaquíeem^ jíi^ jmíi^ jóng. ³³Jogui lajob lí^ e jíu^ la cajo, co^ mi^ tí^ li^ nidsijée^ lajalé^ e nicafá^l^a na, joba^ niñí^ba^ jóng e quiábl^ nijaquíeng^ e nigáá^ jnea^, dsea^ i^ líing^ jaang^ dsea^ jmigüí^ i^ jáá^ fi^ niff^.

³⁴Co^ dseáng^ já^ba^ fá^a e dseáng^ nidsijéeb^ jalé^ e jo^ ná^gui e nijúung^ jaléng^ dsea^ i^ seeng^ lajee^ lana. ³⁵Jo^ tóog^ jmíi^ ni^íing^ la'úng^ yá^ jmigüí^ cóo^gui la'úng^ guóo^ uó^, lifa^ jíu^ quié^ e ja^ tóó^ jmíi^ fa^ e ja^ niliti^.

³⁶Jo^ jíi^ jaang^ dsea^ jmigüí^ nír^ e^ jmíi^ jogui e^ oor^ e nidsijée^ e jo, co^ jí^gui jaléng^ ángeles quiá^ Fidiée^ dsea^ guiing^ niff^ ja^ ní^ e

jo, o'gui jnea~ ñii~ cajo. Co' dseáng~ lajíi~ Tiquí~'i' dsea` guiing~ ñiff~, jíi~' fíbing' dseáng~ ñi' e jo.

³⁷ Jo mi~ tí~ lí~ nitf~ í~ e nigáa'túu~ fí~ jmigüi~ la, jnea~ dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi~ i~ jáa' fí~ ñiff~, nilf~ lí~' laco'gui calf~ ie~ lamí~ cateáang` Noé fí~ jmigüi~ la. ³⁸ Co' ie~ jo, lajee~ e ná~'gui e ca'a~ jmif~ fí~ la'úng~ fí~ guóo~' uó~, fí~ gób~ dsea` laco' si'í~, jogui cuiñ~ guóor` cajo, lí~ coob` mi~ catf~ í~ e ca'í~ Noé fí~ dsíi~ coo~ móo~ e dsée~ cóo~' jaléng~ dsea` sínáu~ quiá'r~; ³⁹ jo dsu' lajee~ e ja~ ñiing~ dsíb~ dsea~, mi~ catf~ í~ e ca'a~ jmif~ fí~ la'úng~ fí~ guóo~' uó~, jo job lí~ cajúng~ lajaléng~ dsea` lí~' coo~' gui'ná~' i~ seeng~ fí~ jmigüi~. Jo dseáng~' lajob dseáng~' nidsijée'tu~ calé~ catú~ mi~ tí~ li~ nigáa'túu~ fí~ jmigüi~ la, jnea~ dsea` líin'n jaang` dsea` jmigüi~ i~ jáa' fí~ ñiff~. ⁴⁰ Co' ie~ jo góang~ dsea` taang~ jmoo~ ta~ quiá~' fí~ jee~ mó~' jo jaaiñ~ do nidsém~'bre, jogui jaang`guiñ~ do nijé~'bre. ⁴¹ Jogui lajobi cajo góang~ dseam~ teáang~ ta~ dsí~' jo jaaiñ~ do nidsém~'bre, jogui i~ jaang`gui~ do nijé~'bre.

⁴² Joba' ffi~'i~ 'ná~', ñiing~ áá'na' contøøng~, co' coo~ lajee~ ja~ lí~'na', lanab mi~ nigüéeng~'túu~. ⁴³ Jo e laba' iin~n e ní~'na', faco' jaang` dsea` niñir~ e í~' niguiéé' jaang` ií~ fí~ quiá'r~, joba' nigüéa~'bre e jmoo~' í~'nur~, jo ja~' nilf~ i~ ií~ do fa' ni'uó'r~ jalé~' e sea~ quiá~' i~ dsea` do. ⁴⁴ Joba' lajob cajo, dseáng~' contøøm~'n'é~ e siñiim~' áá' 'nú~'; co' jíi~' lajee~ ja~ ñiing~' áá'na', lanab mi~ nigüéeng~'túu~ fí~ Jmigüi~ la, jnea~ dsea` i~ jáa' fí~ ñiff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüi~.

Jaang` dsea` 'léeng~' i~ guiúng~' cóo~'gui jaang`gui dsea` 'léeng~' i~ soo` dsíi~'

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Jo mi~ cangf~ e jo, cajíng~'gui Jesús e júu~ la:

—Lalab líi~ quiá~' jaang` dsea` 'léeng~' i~ náu~' jalé~' ta~ quiu~' fir~ jogui i~ guiúng~' cóo~' jaléng~' dsea` 'léeng~' rúiñ~' i~ caguaang~'gui. Co' mi~ cagüi~'í~' i~ fir~ do e nidsér~ fí~ lí~' jié~, caguar' ni~ i~ dsea` 'léeng~' i~ náu~' do lajaléng~' i~ seeng~ quiá'r~ e laco' nicuó'l~'reiñ~ do e nidoíñ~' mi~ nitf~ í~' lajo. ⁴⁶ Joba' juguiá~'jiu~ quiá~' i~ dsea` 'léeng~' i~ jmoo~' ta~ laco' catíng~' mi~ niguieng~' fir~ e cár~ cuente. ⁴⁷ Joba' jmitaa~' óo'na' e i~ fir~ do dsíng~' guiú~' nijmér~' jo nicuó'l~'reiñ~ do e nine~' niñ~' latøøm~' sínáu~' quiá'r~' cóo~'gui jalé~' e sea~ fí~ jo. ⁴⁸ Jogui dsu' song i~ dsea` 'léeng~' do líiñ~' jaang` dsea` 'léeng~' i~ soo` dsíi~' jo í~' dsíi~' e ja~ mi~'guieng~' fir~ lajee~' jo, ⁴⁹ joba' nináiñ~' e nijmeáiñ~' gá~ jaléng~' i~ dsea` 'léeng~' rúiñ~' i~ caguaang~'gui do, jogui e niseáiñ~' rúiñ~' cóo~' jaléng~' dsea` jmoo~' ta~ fí~' e laco' ni'í~' nidó'r~ coliing~, ⁵⁰ jo dsu' coo~ lajee~ e ja~ ñiing~' dsíi~' lanab mi~ nitf~ í~' e niguieng~'tu~ i~ dsea` fir~ do; ⁵¹ joba' i~ dsea` do iihuúib~' nicuó'r~ i~ dsea` 'léeng~' do, co' nibíim~'breiñ~' do jee~ jaléng~' dsea` i~ jmicaang~' e jmoo~' jalé~' e iing~ Fidiéé~' fí~ lí~ nijmér~' ta~ qui~' jogui ta~ tu~' maja~ uíi~' jalé~' iihuúi~' e ni'lñi~' do.

Coo~' júu~' já~' e lafa' júu~' cuento quiá~' guíng~' simf~

25 Jo cajíng~'gui Jesús e júu~' la:

—Lab nifá' duu jial líí' mí' tí' lí~ jo, mí' Fidiée' nicár' nifí' quiá' dsea' jmigüí'. Co' e jo líí' laco' guíng' simf' i ca'uøøng' quie' jmacó' jí' candíí' e cango'íñ' dseañu' i cung' guó'. ² Jo dsu' ñiing' lajee' i simf' do ñiing' dsíir' jogui i ñiing' gui do ja' ñiing' dsíir'. ³ Joba' i simf' i ja' ñiing' dsíir' do ca'uøøm'brequier' jí' candíí' quiá'r' e cango'íñ' i dseañu' i cung' guó' do, jo dsu' jíi' jmicoo' e a~ dsíi' candíí' quiá' brequier' co' jo' quie'guir fa' e seáang'gui; ⁴ jo dsu' i simf' ñiing' i ñiing' dsíir' do ca'uøøm'bre cajo equier' jí' candíí' quiá'r' jo lifa' quie'bír coq' sii'gui e co'quier' e a~ jmicoo'. ⁵ Jo co' calíiim' i dsea' cung' guó' do e ja' niguiéiñ', joba' lajiim' i simf' do nicaquiáin' lajee' jo. ⁶ Jo coob', mí' catf' la ií' guitu' guienúu', jo guicatá' míi' lí' caluu' jo guicafé' dsea': "IjMijnée' áána', co' nab nijang' i dsea' cung' guó' do; jogui ñilíng' na' e niñilíng' na're!" ⁷ Jo lajiim' i simf' do caráaiñ' jo caguiar' guiu' jí' candíí' quiá'r' lajaang' lajaiñ'. ⁸ Joba' i simf' i ja' ñiing' dsíir' do casír' i simf' i ñiing' dsíir' do: "Fa' jgiéé' óo' 'ná' fa' nijmi'øøng' jiu' jnea' jmicoo' quí'na', dsu'co' cadseáb' jmicoo' quiá' candíí' quí'na' jo jo' iing' nicó'." ⁹ Jo dsu' cañíi' i simf' i ñiing' dsíir' do: "U~, ja' nijmi'øøng'naa' 'ná' co' ja' nilsing' quí'na' o'gui quí'na' cajo. Co' guiu'gui quí'na' e nigüileáa'na' e jmicoo' e 'ná'na' do." ¹⁰ Jo lajee' cangolíng' i simf' i ja' ñiing' dsíir' do fí' tieen' e cangoleáar' jmicoo' quiá'r', lajee' job mí' caguiéng' i dseañu' i cung'

guó' do, jo i simf' i ñiing' dsíi' do cangotáam'bre jmií' coliing' cogo' i dsea' cung' guó' do, jo cajníi'bre 'náu'. ¹¹ Jo mi'miing' guijiú lajo caguilíim'tu i simf' i ja' ñiing' dsíi' do i cangolíng' fí' tieen' do, jo guicatór' caluu' 'náu' jo guicajín': "iFíi'ii', fíi'ii', fa' jgiéé' o' e ná'go 'náu'!" ¹² Jo dsu' guicañi' i dseañu' do jo cajín': "E já'ba' e fíi' i 'ná', simf', ja' cuíin'n 'ná'."

¹³ Jo cajíng' gui Jesús:

—Jo co' lajob líí', joba' fíi' i 'ná' e jmiñiing' áána', co' ja' ñí'na' e jmií' jogui e'oor' e nigüéeng' jnea', dsea' lífin'n jaang' dsea' jmigüí' i jáa' fí' ñiff'.

Coo' júu' já' e lafa' júu' cuento quiá' dsea' 'léeng' i ca'íng' cuu'
(Lc. 19:11-27)

¹⁴ Jo mí' cangf' jo, cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Jo mí' Fidiée'quier' nifí' quiá' dsea', jo e jo líí' laco' jaang' dseañu' i cagüí'lí' cango' fí' lí' huíi'. Jo dsu' lajee' e ná'gui e nigüí'lí' nidsér', jo cató'r' jaléng' i dsea' jmoo' ta' quiá'r' do, jo cacuó'reiñ' do cuu' e laco' nijméiñ' do ta' e nilisea'gui e dsí' quiá' e cuu' do. ¹⁵ Jo jaang' i dsea' 'léeng' quiá'r' do cacuó'r' 'niá' mil cuu', jogui jaang' cacuó'r' tu' mil cuu' lajo, jogui i jaang'gui do cacuó'r' coob' mil cuu', jo lají' gaam'biñ' do cangüíñ' cuu' lí' jialco' jíi' bí' seem'bre. Jo ngf' joguba', cagüí'lí' i dseañu' do e cangór' fí' lí' huíi'. ¹⁶ Jo i dsea' 'léeng' i cangfing' 'niá' mil cuu' do, eáam' guiu' cajmér' ta' cóo' e cuu' do, jo calí'bre jié'gui 'niá' mil lajo. ¹⁷ Lajobi cajo i dsea' 'léeng' i

ca'íng' tú~ mil e cuu~ do cajmée`bre ta~ cójó~ do, jo calf`bre jié~gui tú~ mil e cuu~ do cajo.¹⁸ Jo dsu~ i dsea` 'léeng~ i cangfiing` coó~ mil e cuu~ do, cango'mea`bre fi~ ná~ uó~.

¹⁹Jo mi~ cangf`gui lajo, caguiém~tu i fíir~ do, jo casf`r~ lajaang` lajaang` i dsea` 'léeng~ quiá'r~ do e niguiéeiñ~ do cuente lajíi~ e nicajmér` cójó~ cuu~ e cangfiin~ do.²⁰ Jo la'uii~ caguié~ i dsea` 'léeng~ i cangfiing` 'niá~ mil e cuu~ do, jo cajál`r~ fíir~ 'niá~gui mil lajo e calf'r~, jo casf`r~ dsea` do: "Fíi~i, 'ná~ cacuóø~ jnea~ 'niá~ mil cuu~, jo nicajmér`baa ta~ cójó~ e jo, joba` lana nicalf`i~ 'niá~gui mil lajo e dsí~." ²¹Joba` cañíi~ i fíir~ do: "Nub` jaang` dsea` 'léeng~ i guiúng~, co` cajmee`ba` ta~ røø` cójó~ lajíi~ capí~ cuu~ e cangfiin~. Joba` lana jminguiub` jalé~ e sea` quié~ e e nicuóøø~ 'ná~ e nine~ ní~, jo lana røøb` nijmi'iáang` dsí`naa` náang."

²²Jo jo` huóø~ li~íi~ i dsea` 'léeng~ i ca'íng~ tú~ mil e cuu~ do caguiér` jo casf`r~ fíir~: "Fíi~i, 'ná~ cacuóø~ jnea~ tú~ mil cuu~, jo cajmér`baa ta~ cójó~ e jo, jo lana nicalf`i~ tú~gui mil e cuu~ do e dsí~." ²³Joba` cañíi~ i fíir~ do: "Nub` jaang` dsea` 'léeng~ i guiúng~ cajo, co` tiim`ba` jmée~ ta~ røø` cójó~ capí~ cuu~, joba` jminguiub` jalé~ e sea` quié~ e e nicuóøø~ 'ná~ e nine~ ní~, jo lana røøb` nijmi'iáang` dsí`naa` náang." ²⁴Jo jo` huóø~ li~íi~ quié~ i dsea` 'léeng~ jaang`gui do i cangfiing` coó~ mil e cuu~ do, jo lalab casf`r~ fíir~: "Fíi~i, ní~baa guiú~ e jaang` dseañú~ i ue~ dsí~ líing` 'ná~ e lí~ tiin~ sitíin~ lajíi~ ta~ cajmée` dsea` jié~", jogui e ú~ cójó~ jalé~ ta~ jmoo` dsea` jiéng~ cajo.²⁵ Joba`

cafóm`baa 'ná~, jo fi~ ná~ uó~ ca'meá`a e cuu~ e cacuóøø~ jnea~ do. Jo lana lab quieé~e lajíi~ e cuu~ jo." ²⁶Joba` cañíi~ i fíir~ do quiá~ i dsea` 'léeng~ quiá'r~ do: "Nub` lin` jaang` dsea` 'léeng~ i soó` dsíi~ jogui i fi~, jo song niñí~ba` guiú~ e jnea~ sitíin~ lajíi~ ta~ cajmée` dsea` jiéng~ jogui e gú~ gó~ø jalé~ ta~ jmoo` dsea` jiéng~, ²⁷joba` ejiali~ ja` calf` o~ fa` mi~ caguite~ cuu~ quié~e fi~ banco? Joba` mi~ cagüean~n, ca'lím`baa lajíi~ cuu~ quié~e jogui e dsí~ quiá~ cajo." ²⁸Joba` casf`r~ jaléng~gui i dsea` i teáang~ do ie~ jo, jo cajíñ~: "Gui`na~ e coó~ mil cuu~ quiá~ i dsea` 'léeng~ fi~ na, jo cuóøø`na~ i dsea` 'léeng~ i quié~ guí~ mil e cuu~ na.²⁹ Dsaco` i dsea` i sea` quiá~, jminguiub` niñíin~ e nilisea~, joba` lalíim` nilisea` quiá'r~. Jo dsu~ i dsea` i ja` sea` quiá~, nígüeab` lajíi~ e capí~jiut e sea` quiá'r~ do. ³⁰Jogui i dsea` 'léeng~ fi~ na guiing~na'r fí~ caluu~ fí~ li~ náu~ só~, jo fi~ job niquí'r~ jogui nitár~ majar~ cajo."

Jial nilí~ mi~ nitidsi~ í` quiá~ dsea` jmingüí~

³¹Jo cajíng~gui Jesús e júu~ la:
—Jo mi~ tí~ lí~ nití~ fí~ e nigáá` jnea~, dsea` líin~n jaang` dsea` jmingüí~ i jáá` fí~ níff~, nigáá`túu~ dsu~ e niquíñ~n jee~ jalé~ e jlo~ e niing~ 'gong~ quiá~ Fidiée` jogui coliing~ cójó~ jaléng~ ángeles i líing~ guotii~ Fidiée`, jo joguib mi~ niní~i fí~ éé~ quié~e lí~ niing~ jlo~ quiá~ Fidiée`. ³²Jo lajíim` dsea` seeng` fí~ la'úng~ fí~ jmingüí~ niseáin~ fí~ quinii~, jo jneab~ dsea` ni'naan~ dsea` jie~ fí~ lí~ catíiñ~ lajaang` lajaañ~ lí~laco`gui la jmoo` jaang` dsea` i

jmoo` í` jo'se` mi` 'náaiñ` jaléng`
 jo'se` jee` jaléng` jo'chí`.³³ Jogui
 jaléng` i dsea` i líing` lafa` i jo'se`
 do nigién`n lí` lí` dsée` laco`
 guin`n, jogui jaléng` i dsea` i líing`
 lafa` i jo'chí` do nigién`n lí` lí`
 tuung` laco` guin`n.³⁴ Joba` jnea~,
 dsea` líin`n i dseata~ dsea` féng`
 do, nifí`i jaléng` dsea` i neáang`
 lí` lí` dsée` laco` guin`n jo nifá`a:
 "Jaléng` 'nú`, nílfing`na` fí` la, co'
 'nú`bing` i nicajmigüeang` Tiquié`e
 dsea` guiing` níff, joba` iing`na`
 lajalé` e catíng`na!, co` lajob
 nisi`iing`na` quiá`r` lajíi` latí` mi`
 caguiar` uiing` jmigüí.³⁵ Dsucó`
 lajee` cataan`n cóo` `há` fí` jmigüí,
 mi` cadseá` jmi'aan~, jogui 'nú`
 cacuó`ba` jnea` e cagó`ø; jogui
 mi` cadseá` jmijmiin~, cacuó`ba`
 jnea` jmi` cagú`u; jogui cang`bíi
 cajo laco` ngí` jaang` dsea` i jáa` fí`
 caluu, jo dsu` cacuó`ba` jnea` lí`
 cajmi`íin`n.³⁶ Jogui cali`né`bíi sfi`í,
 jo cacuó`ba` jnea~; jogui casá`bíi
 e calidséel`e, jo cató` fíim`ba`
 jnea~; jogui calí`bíi 'nuní~, jo dsu`
 cagui`ee`ba` jnea` cajo."³⁷ Joba`
 jaléng` i dsea` i` i cajmée` jalé` e
 iing` Tiquié`e dsea` guiing` níff
 nijmingíir` lala jo nijíi`?: "Fíi`ii",
 élí` caneeng`naa! 'nú` e jmi'aan`~, jo
 cacuó`baa! 'nú` e caquié`? Jogui
 élí` caneeng`naa! 'nú` e jmijmiin`~,
 jo cacuó`baa! 'nú` jmi` e calí`?³⁸⁻³⁹
 Jogui élí` caneeng`naa! 'nú`
 e lin` lafa` jaang` dsea` i jáa` fí`
 caluu, jo cacuó`baa! 'nú` cajo lí`
 cajmi`íin`? Jogui élí` caneeng`naa!
 'nú` e calí`né` sfi`í, jo cacuó`baa!
 'nú` e jo cajo; jogui e dsée` osi e
 iuun` fí` 'nuní` é, jo cango`ee`ba`
 'nú` cajo?"⁴⁰ Joba` ie` jo jnea~, dsea`

lfin`n dseata~ dsea` féng`, lalab
 ningíi` quiá`r`?: "E já` e fíi`i 'nú` e
 lajalé` e cajmicóo`na` i dsea` i líing`
 lafa` rún`n i dseáng` ja` niing` jíi`
 capí`~, joba` lajalé` e jo quié` jneab`
 cajmee`na` cajo."

⁴¹ Jogui jnea` i líing` dseata~ dsea`
 féng` do nifí`i jaléng` i dsea` i
 neáang` lí` lí` tuung` laco` guin`n:
 "Do güilíng` 'há` lí` do, co` Fidié`e
 nicabíim`bre 'nú`, jo dob catíng`
 'nú` fí` ni` jí` lí` coo` jí` e jo` tóo`
 jmi` yu` fí` lí` nicajme` Fidié`e lí`
 catíng` fíi` i` líng` colíng` cójó`
 jaléng` ángeles i` líng` quiá`r`
 cajo.⁴² Co` cadseá` jmi'aang` jnea~
 lajee` cataan`n cóo` `há` fí` jmigüí`
 la, jo dsu` ja` cacuó`na` jnea` e
 cagó`ø; jogui cadseá`bi jmijmiin`
 cajo, dsu` 'nú` ja` cacuó`na` jnea`
 jmi` e cagú`u;⁴³ jogui cang`bíi
 laco`gui jaang` dsea` i jáa` fí` caluu,
 dsu` 'nú` ja` cacuó`na` jnea` lí`
 cajmi`íin`n; jogui calí`né`bíi sfi`í,
 dsu` 'nú` ja` cacuó`na` jnea` sfi`í;
 jogui calidséel`bíi jogui ca`úu`u
 'nuní` cajo, dsu` 'nú` ja` cagui`ee`na`
 jnea`."⁴⁴ Joba` i dsea` i neáang` lí`
 lí` tuung` do nijmingíir` lala: "Fíi`ii",
 élí` caneeng`naa! 'nú` e cadseá`
 jmi'aan`~, osi e cadseá` jmijmiin`
 é, osi e lin` laco` jaang` dsea` i jáa`
 fí` caluu, osi e 'nè` sfi`í é, osi e
 dsée` osi e iuun` fí` 'nuní`bi é, jo
 ja` cajmicóo`naa! 'nú`?"⁴⁵ Joba` ie`
 jo lalab ningíi` quiá`r`, jnea` dsea`
 lfin`n dseata~ dsea` féng`?: "E já` e
 fíi`i 'nú` e jalé` e ja` cajmée`na`
 cójó` jaang` dsea` i líng` lafa` rún`n
 i ja` niing` jíi` capí`~, joba` lajob cajo
 ja` cajmee`na` cójó` jnea`."⁴⁶ Joba`
 jaléng` i dsea` i` fí` lí` líb` nidsiliíñ`
 fí` lí` ni`fíñ` iihuíí` e ja` tóo` jmií`

nité'. Jo dsu' jaléng'gui dsea` i ja` dsee` røøng` ff' quini` Fidiée, f'bing` i nidsigüeá car` ngongíi jmiíi` coo` dsea` do ff' niff`.

**Mi` casíing` jaléng` dsea` jial e
nisáiñ` Jesús**

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11 :45-53)

26 Jo mi` cangf` e cajíng`
Jesús jalé` e júu` na, lalab
casír` i dsea` quiá'r` do:

2—Jíi` laco` ní` 'ná` e tý` jmií` ba`
'né`gui e nitf` e jmií` Pascua. Jo ie`
jmií` job mf` njáang` dsea` jnea~,
dsea` cagá` a ff' niff` e líin` jaang`
dsea` jmigüi`, jo niteáiñ` jnea` ff`
dse` crúu` cartí` njngáin` jnea~.

3 Jo ie` job cajo, jaléng` ffi`
jmidsea` quiá` dsea` Israel coo` gui
jaléng` dsea` cöøng` quiá'r`
caseáng` rúiñ` ff` lí` guing` ffi`
jmidsea` laniing` i sii` Caifás
quiur` ta~, **4**jo casíiñ` cuaiñ` quiá`
jial nilí`r` e nijmigóoiñ` Jesús e
laco` nisáiñ` dsea` do jo lajoba`
njngáng` neiñ!. **5** Jo dsu` siiñ` e
iiñ` jmér` lajo lajee` e o` e jmií` jo,
dsu`co` jial fíng nitá` dsea` mii`.

**Mi` ca'ée` jaang` dseam` jmií`
jmeafí` ff` mogui` Jesús**

(Mr. 14:3-9; Jn. 12 :1-8)

6 Jo lajee` job cango`tu Jesús ff`
co` ffi` e sii` Betania; jo lajee` taaín`
ff` jo, dob dsitiíñ` ff` quiá` jaang`
dseañh` i sii` Simón i ninicalíng`
jmohuíi` 'li` ff` ngúu` tåang` lami`
jéeng`gui. **7** Jo lajee` guing` Jesús ff`
job mf` tí` ff` cangoquíéng` jaang`
dseam` ff` lí` guiiñ~, jo quieñ` do
co` sii` lí` a` jmií` jmeafí` e 'mo`
eáang`. Jo lajee` e guing` Jesús
gø`bre mi` ca'ée` i dseam` do e

jmií` jmeafí` equier` do ff` mogui`
dsea` do. **8** Jo mf` tí` lí` cangá` i dsea`
quiá'r` do e cajmée` i dseam` do
lajo, eáam` caliguíñ` jo cajíñ`:

—¿Jiali` jmií` i dseam` na e jmií`
jmeafí` e 'mo` eáang` na? **9** Cofa`
mi` ja` cajmée` lana, jmiguihb` cuu`
nicóng` na faco` e cango`niñ~, jo e
cuu` jo nili`fíng` ta~ e nilicóo`jiú`
jaléng` dsea` tiñíng`.

10 Jo dsu`co` Jesús lí`bre lajíi` e
síng` i dsea` do, joba` casí`reiñ` do
lala:

—¿Jiali` ff` 'ná` leáang` i dseam`
la? Co` coo` e guiú`ba` nicajméeñ`
na quié`e. **11** Co` contøøm` niliseeng`
jaléng` dsea` tiñíng` jee` 'ná`, dsu`
jnea`gui cateá`ba` caga`ee` nii` ff` jee`
'ná`. **12** Co` e jmií` jmeafí` e ca`ée` i
dseam` la ff` ngúu` táan`n lí` lafa` e
nicasúuiñ` jnea` e jmeafí` quiá` mf`
nilú`u ff` dsíi` tó` éé. **13** Co` e já` e
ffí` i 'ná` e doñi` jié` ff` ni` guóo`
uó` ff` jmigüi` lí` niguiá` dsea` júu`
quiá` jial laang` dsea` jee` jalé` dsee`
quiá'r`, ninib` júu` cajo quiá` lajíi`
e cajmée` i dseam` na coo` jnea~,
joba` lajob niguiéng` dsíi` dsea` ír`.

**Mi` camí` Judas Iscariote cuu` e
quiá` nijáin` Jesús**

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Jo ie` jo jaang` lajee` dsea`
guitúung` quiá` Jesús i sii` Judas
Iscariote cango` ff` lí` neáang`
jaléng` ffi` jmidsea` quiá` dsea`
góor` dsea` Israel, **15**jo cangosí`reiñ`
do lala:

—¿Jial tí` cuu` guia` óo`na` e
nicuó`na` jnea` jo nijmee` úung` e
nijóon`n Jesús ff` jaguóo`na`?

Joba` cañíi` i ffi` jmidsea` do jial
tí` niquí` jo cajíñ`:

—Niquí[~]baa[!] quíí[~] guigui[~] cutee[~].
16 Jo latí[~] ie[~] job canaang[~] i[~] Judas do e[~] n'ó'r[~] jial laco[!] nicuó[~] quiá!r[~] e nijáiñ[~] Jesús ff[!] jaguo[~] jaléng[~] i[~] dsea[~] do.

Mi[~] cagó[!] Jesús ii[~] canuu[~] cóo[~] dsea[~] guitúung[~] quiá'r[~]

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 Jo ie[~] jmii[~] la'uui[~] quiá[~] e jmii[~] e go[!] dsea[~] Israel iñí[~] e ja[~] quié[~] quiéeng[~] do, cangoquiéeng[~] i[~] dsea[~] guitúung[~] do ff[!] li[~] sing[!] Jesús jo cajming[!]r[~] dsea[~] do:

—Fíi[~]ii!, ejie[~] ff[!] li[~] iing[~] 'nu[~] e nidsiguia[~]naa[!] guiá[~] e niquiee[~]ee[~] coliïng[~] e quiá[~] e jmii[~] Pascua?

18 Joba[!] cañíi[~] dsea[~] do quiá[~] i[~] dsea[~] quiá'r[~] do jo casf[!]reiñ[!]:

—Güiliïng[~]na[!] ff[!] e fi[!] la, jo mi[~] niguiliïng[~]na[!] ff[!] quiá[~] i[~] dseañu[~] la, sii[~]na're lala: “Lalab jíng[!] Tifa[!] quí[~]naa[!]: Nijaquieem[~] e nití[~] ff[!] quié[~]e, joba[!] ngóoo[!] ff[!] sinuu[~] quií[~] jo ff[!] job li[~] nijmee[~] e jmii[~] Pascua coliïng[~] cóo[~] jaléng[~] dsea[~] guitúung[~] quié[~]e.”

19 Joba[!] cajméeb[!] i[~] dsea[~] guitúung[~] do laco[!] jíi[~] ta[~] caquiú[!] Jesús e nijmér[~], jo caguia[!]bre guiá[~] lajíi[~] e nidó'r[~] do quiá[~] lajíi[~] e jmii[~] e nijaquieeng[~] do.

20 Jo mi[~] ti[!] li[~] canuu[~] e jmii[~] jo, canguim[~] Jesús ff[!] mes[~] coliïng[~] cóo[~] i[~] dsea[~] guitúung[~] quiá'r[~] do. **21** Jo lajee[~] e nineáaiñ[~] go[!]bre mi[~] ti[!] li[~] cajíng[!] Jesús lala e sii[~]r[~] i[~] dsea[~] quiá'r[~] do:

—E já[~] e ffi[~]i[!] 'ná[~] e jaang[~] lajee[~] 'ná[~] nijáng[!] jnea[~] ff[!] jaguo[~] dsea[~] i[~] 'ní[~] níing[~] jnea[~].

22 Jo mi[~] canúu[~] i[~] dsea[~] guitúung[~] quiá'r[~] do lajo, dsíng[!] ffi[~] calfiñ[~],

jo canaaiñ[~] casf[!]r[~] dsea[~] do i[~] lajee[~] ír[!] nijmé[~] ta[~] jo, jo lalab cajíng[!] lajaang[~] lajaaiñ[~]:

—Fíi[~]ii!, ¿su o[!] jnea[~], faa[~]aa[~]?

23 Joba[!] cañíi[~] Jesús quiáiñ[~] do:

—Li[~] jaang[~] i[~] go[!] cóo[~] jnea[~] ff[!] coo[~] cuée[~] huíi[!], íb[!] nijáng[!] jnea[~] do. **24** Co[!] dseáng[!] nisíl[!]ba[!] e lajo nidsingíñ[~]n jnea[~], dsea[~] i[~] cajá[!] ff[!] ñiff[!] e líin[!]n jaang[~] dsea[~] jmigüí[!], lí[!] laco[!]gui la fé[!] ff[!] ni[~] ji[!] quiá[~] Fidiée[~]. Jo dsu[!] ie ngí[!] ffi[!] i[~] dsea[~] i[~] nijáng[!] jnea[~] do! Co[!] guíá[~] guib quiá[~] i[~] dsea[~] i[~] fa[!] mi[~] ja[!] caliséiñ[~].

25 Jo i[~] Judas i[~] niguia[~] guíat[!] e nijáiñ[~] dsea[~] do, jo 'nial[!]biñ[!] do cajíñ[!] casf[!]r[~] Jesús lala:

—Fíi[~]i, ¿su o[!] jnea[~], faa[~]aa[~], i[~] nijmé[~] lajo?

Joba[!] cañíi[~] Jesús quiáiñ[~] do:

—'Nub[!] nicaféel[!]gui[!] lajo.

26 Jo lajee[~] e neáaiñ[~] go[!]r[~] fíbre mi[~] catíng[!] Jesús coo[~] iñí[!], jo cacuor[!] gui'máang[!] Fidiée[~], jo lí[!] jo cajméer[!] jmá[~] ca'ná[~] quiá[~] lajaang[~] lajaang[~] i[~] dsea[~] guitúung[~] quiá'r[~] do jo cajíñ[!] casf[!]reiñ[!]:

—Quié[~]na[!] e na, co[!] e nab ngúu[!] táan[~].

27 Jo ngí[!] jo catíiñ[!] coo[~] cóo[~] e a[~] jmí[!] mí[!] huiïng[!] jí[!], jo mi[~] cang[!] e cacuor[!] gui'máang[!] Fidiée[~], jo joguiba[!] cacuor[!] lajaang[~] lajaang[~] i[~] dsea[~] guitúung[~] quiá'r[~] do jo casf[!]reiñ[!] do:

—Í[!]'na[!] lajiïng[!]na[!] e la, **28** co[!] e lab jmi[!]øon[!] e nití[!] mi[~] nitán[!]n ff[!] dsee[~] crúu[!] e laco[!] ni[!]iing[!] dsee[~] quiá[~] lajaléng[!] dsea[~] jmigüí[!]. Jo e jo lí[!] júu[!] tigua[!] e 'míi[!] e jmiró[!] Fidiée[~] cóo[~] dsea[~] jmigüí[!]. **29** Dsu[!] e já[!] e ffi[~]i[!] 'ná[~] e jo nidúu[!]guíí jmi[!] mí[!] huiïng[!] jí[!] cartí[!] mi[~] ni'lén[!]túu[!]

coliing~ e jmíl^ mfl^ huiing` jól^ e 'mfl^ mi^ nitf^ í^ e Tiquié^e Fidiéé^ nicár nifí^ quiá^ lajaang` lajaang` dsea`.

Mi^ cajmée^ Jesús júu^ e njíng^ Té^ Simón e ja^ cuíiñ^ dsea` do

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Jo mi^ cangf^ jo, ca'or^ quiá^ e jmíféiñ^ Fidiéé^, jo ca'uóom^ bre jo cangolíng^ tur fí^ mó^ Olivos.

31 Joba^ cajíng^ Jesús casí^r^ i^ dsea` quiá^r^ do lala:

—Lajíim^ 'nú^ nitiúum^ ba^ jnea^ e uó^ na; co^ lalab tóo^ fí^ ni^ ji^ quiá^ Fidiéé^ lí^ fé^ lala: “Nijngám^ dsea^ i^ fí^ i^ née^ ni^ jo'se^, jogui jaléng^ jo'se^ quiá^r^ lí^ nisojóm^ bre!”

32 Jo cajíng^ gui Jesús lala:

—Dsu^ mi^ tí^ lí^ ning^ e njíl^túu^ jee^ jaléng^ líi^, jo jéem^ baa ninii^ i^ fí^ lí^ se^ Galilea jo fí^ job njíl^tu^ rú^naa^ calé^ catú^.

33 Jo cañíi^ Té^ Simón quiá^ Jesús:

—Dsu^ song i^ caguaang^ do nitiúuiñ^ 'nú^, Fíi^i^, dsu^ jnea^ ja^ njmee^e lajo.

Joba^ cañíi^tu^ Jesús quiáin^ do:

34—E laba^ jmitaa^ o^, Té^ Simón, e uó^ na, ná^gui e niquir^ tuidsée^, 'nú^ nifo^ 'nú^ ya^ e ja^ cuíin^ jnea^.

35 Joba^ cañíi^ Té^ Simón quiá^ Jesús:

—Fíi^i^, nañí^ fa^ njngáng^ dsea` jnea^ ui^ 'nú^, dsu^ ja^ njmee^e lajo.

Jo lajob fí^ i^ dsea` quiá^ Jesús i^ caguaang^ gui do cajo.

Mi^ caféng^ Jesús Fidiéé^ fí^ coo^ lí^ sii^ Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Jo mi^ cangf^ jo, cangób^ Jesús coliing^ coo^ dsea` quiá^r^ fí^ coo^

lí^ sii^ Getsemaní e née^ fí^ mó^ Olivos, jo lalab casí^r^ i^ dsea` do mi^ caguilíiñ^ fí^ jo:

—Lab nijá^ 'nú^ la lajee^ ninii^ jnea^ nifón^ n Tiquié^e Fidiéé^.

37 Jo jíi^ Té^ Simómbing^ jéeiñ^ coo^gui lají^ gáng^ i^ joo^ jaang^ dseañu^ i^ sii^ Zebedeo, jo mi^ cat^ fí^ jo, canaang^ e fí^ib^ líng^ Jesús jogui lijiuung^ dsfir^ cajo, **38** jo casí^r^ i^ dsea` gaang^ do lala:

—Dsíng^ lí^i^ e fí^í^ líñ^ dseáng^ lafa^ jo^ seem^ baa fí^ jmigüí^ la líñ^ n. Jo lab nijá^ 'nú^ lajee^ jo, jo ja^ jmigüiing^ yaang^ na^ jo e sijnéeb^ áa^na^ coo^ jnea^.

39 Jo cangób^ Jesús cartí^ dogui capí^ laco^ caje^ i^ dsea` quiá^r^ do, jo fí^ job catúuiñ^ cartí^ cajnuú^ nir^ fí^ ni^ uó^ jo canaaiñ^ féiñ^ Fidiéé^ lala:

—Teaa^, leaang^ jnea^ lajíi^ iihuí^ e nijaquiéeng^ quié^e; jo dsu^ ja^ güilí^ laco^ iing^ jnea^, co^ güilíb^ dseáng^ laco^ iing^ 'nú^ e nilí^.

40 Jo mi^ cangf^ jo, caquím^ tur lí^ caseáaiñ^ i^ dsea` quiá^r^ do, jo cadséng^ nein^ do e teiñ^ güiim^bre. Joba^ cajíng^ Jesús casí^r^ Té^ Simón:

—Su^ dseáng^ ja^ téb^ 'nú^ fa^ e ja^ nigüíng^na^ e neáang^ jiu^ e sijnée^ áa^na^ coo^ jnea^ jíi^ coo^ oor^? **41** ¿Jalií^ güiing^ 'nú^? Jminá^ ráang^na^ jo féeng^na^ Fidiéé^ dsea^ guiring^ nifí^ ui^ quí^na^ yaang^na^, jo lajoba^ ja^ dseáang^ e nijiúng^na^, fí^ ni^ dsee^. Co^ eaam^ iing^na^ e nité^na^ e sijnée^ áa^na^, dsu^ ngúu^ táang^na^ ja^ cuo^ fí^ e njmee^na^ lajo.

42 Jo mi^mfiing^ guijiü lajo cangób^tu^ Jesús e fí^ jo e catí^ tú^ ya^ e féiñ^ Fidiéé^ jo cajíñ^ lala:

—Teaa~, song ja` niquí~ jmii~ fa' e nileán`n jee` jalé~ iihuí~ e nijaquiéeng` quié~e, joba! lí~ güilíb` laco! iing~ 'nú~e nilf~.

43 Jo mi~ ti~ lí~ caquíng~ tur fi~ lí~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do, cadséng`neiñ~ e güíim`tuñ~ do, co~ dseáng~ eáam~ ja` lí~ güíñ~.

44 Jo cangób~ tur e catf~ 'ni~ ya~ e cangoféiñ~ Fidiéé~, jo dob caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do e güíñ~ jo camí~ tur Fidié~ laco! nicajíñ~ lami~ jéeng`gui do. **45** Jo mi~ cangf~ jo, caquím~ tur fi~ lí~ caseáaiñ~ i dsea` quiá'r~ do jo lalab casí~reiñ~ do:

—¿Su dseáng~ mi~ 'noo`bi teng~ 'ná~ e jmilíng~na? Joba! fíi~i 'ná~ e lanab catf~ í~ e nijáng~ dsea` jnea~ fi~ jaguo~ jaléng~ dsea` dsee~ dsea` qui~, jnea~ dsea` i cajá~ ff~ niff~ e líin~ jaang~ dsea` jmigüí~. **46** Jo jminá~ ráang~na~ jo má~aa!, co~ nijaquiéem~ i dsea` i nijáng~ jnea~ do.

Mi~ casáng~ dsea` Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18 :2-11)

47 Jo lajee~ gui'ná~ sing~ Jesús fé~r, job mi~ caguié~ Judas Iscariote, jaang~ lajee~ i dsea` guituung~ quiá~ Jesús, jo caguiér~ coliing~ cój~ i fíing~ dsea` i quié~ jalé~ nisü~ cój~gui jalé~ 'ma. Jo jaléñ~ do ngolíñ~ lajíi~ ta~ quiú~ jaléng~ ffi~ jmidsea` quiá~ dsea` Israel cój~gui jaléng~ yúu~ dsea` cójong~ quiá'r~. **48** Co~ i Judas do jeém~ nicajmea'r~ júu~ i dsea` ngolíng~ cój~r~ do jo casí~reiñ~ lala:

—Ií~ nimáang~ 'ná~ i nichá~u ni~, íb` Jesús; jo séng~na're ladsiff~.

49 Jo lajob cajmée~ Judas, cangoquiéem`bre fi~ lí~ sing~ Jesús mi~ caguiér~ jo casí'r~ dsea` do: —iCá~, Tifa~!

Jo mifíing~ cachu'r~ ni~ dsea` do.

50 Joba! cañíi~ Jesús quiá~ dsea` do:

—Ruu~, jmeeb~ lajíi~ ta~ cañí~.

Jo ladsifi~ lanab cangoquiéeng~ i dsea` caguiang~gui do, jo casam~bre dsea` do jogui cató~.

51 Jo lajee~ jo, jaang~ lajee~ dsea` quiá~ Jesús caguir~ nisü~ quiá'r~ jo caquiú'r~ cataang~ logua~ i dsea` 'léeng~ quiá~ i jmidsea` laniing~ do.

52 Joba! cajíng~ Jesús casí~reiñ~:

—Te~tu nisü~ quií~ ee~ quiá~, dsuco~ i dsea` i tñing~ cój~ nisü~, cój~ e job nijúuiñ~ cajo. **53** ¿Su ja~ ní~ 'ná~ e cuóom~ fíi~ jnea~ Tiquié~, jo nimíñ~nre líi~gui guituung~ 'lé~ 'lé~ i líing~ ángeles i líing~ guotií~, jo ladsifi~ lanab nisfñ~?

54 Jo dsu~ faco~ lajo, ijal niliti~ jóng lajíi~ e fé~ fi~ ni~ ji~ quiá~ Fidié~? Co~ lalaléb~ e jo dseáng~ 'né~ e nidsijéeb~ dseáng~.

55 Jo mi'míing~guiju lajo cajming~ Jesús i dsea` i caguilíng~ do jo casí~reiñ~:

—Ijalí~ cañílíng~ 'né~ e quié~na' jalé~ nisü~ jogui jalé~ 'ma~ e cañiséng~na' jnea~? Co~ cañísing~na' e lafa~ jnea~ líin~na jaang~ ii~. Dsu~ lacoo~ jmiib~ ie~ lamí~ jéeng~gui do táang~ jnea~ e ee~ fi~ guá~ fé~, jo ja~ cateá~ óona' fa~ caséng~na' jnea~ ie~ jo. **56** Jo dsu~ lalalé~ e na nidsijéé~ jmií~na e lí~ laco~ niliti~ laco~ fé~ fi~ ni~ ji~ quiá~ Fidié~ e cajme~ dsea` i café~ cuaiñ~ quiá'r~ malif~gui éaang~.

Jo ie~ jo jaléng` i dsea` quiá'r~ do cacuú`bre, jo 'ñiab' Jesús caseáang`uir do.

Mí~ caguiéng` Jesús fí~ quini~ jaléng` dsea` cóong`

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Jo catób` i dsea` do Jesús jo cangojeáain` dsea` do fí~ quini~ i jmidsea` laniing` quiá` dsea` Israel i sii` Caifás, co` fí~ job nisiseáng` jaléng` tifa` quiá` júu` quiá` ta~ quiá` dsea` Israel cóo` gui jaléng` yáu` dsea` cóong` quiá` cajo. **58** Jo cangám` Tá` Simón ti`leáaiñ` laco` cangoliñ` téer` Jesús cartí` caguilíñ` fí~ sigui` quiá` e 'náu` lí~ guiring` i jmidsea` laniing` do. Jo dob jíi` caje` Tá` Simón e fí~ sigui` do coliing` cóo` jaléng` i jmoo` í` guá` e sijeeiñ` lajíi` júu` nitigua` quiá` i jmidsea` laniing` do cóo` Jesús.

59 Jo jaléng` fíi` jmidsea` cóo` gui lajiing` i dsea` cóong` i quiá` ta~ quiá` dsea` Israel do 'nó`r` jial e laco` niguié`r` e ni`nñiñ` Jesús cóo` júu` e o` já` , jo lajoba` nilí`r` e njingáiñ` dsea` do. **60** Jo dsu` ja` cadsé`r` jial laco` njmér` lajo, nañí` fa` ffim` dsea` caguilíng` e 'nñiñ` Jesús cóo` e júu` lajo cajo. Jo mi`míng`guijut lajo caguilíng` gág`gui dsea` jiéng` **61** jo cajíng` i:

—I nabí i dseañu` i cajíng` e tiim`bre qui`r` guá` quiá` Fidiée, jogui njmél`tur calé` catú` cóo` 'ni` jmií`.

62 Jo caroo` i jmidsea` laniing` do jo cajming`r` Jesús lala:

—¿Jalií` ja` ngii` jíi` coo`? ¿E` fó` lajíi` e júu` e fé` i dsea` na uii` quií`?

63 Dsú` Jesús tiib` cajer` , ja` e cañiir` jíi` coo` . Joba` cajíng` tu i jmidsea` laniing` do:

—La'eáang` cóo` Fidiée` dsea` jíi` , lana quiá`ta` e njmée` júu` já` su 'nú` i líng` i Joo` Fidiée` camíng` do i nisíng` Fidiée` i nicá` nifi` qui`ii`.

64 Joba` cañíi` Jesús quiáin` do:

—'Nub` nicafé`gui`! Jo fíi` i 'nú` lana e nimáam`ba` jnea` , i líng` i dsea` i jáa` fí` niff` e lífin` jaang` dsea` jmigüí` , e guiin`n lí` dsée` laco` guiing` Fidiée` dsea` féng` dsea` níng` i 'gøng` eáang` , jogui nimáam`ba` jnea` cajo mí` nigáatúu` fí` jmigüí` e quíin`n jee` cabøø` jnii`.

65 Jo mí` canúu` i jmidsea` laniing` do lajo, lico` casiíñ` sì`bre e cuø` li` e liguím`bre jo cajíñ`:

—Lajíi` júu` e nicafé` i dseañu` na gab` fél`r` uíl` quiá` Fidiée` , jo jo` i 'neáng`guí` fa` i ni`nñíng`gui`ír` , co` 'náb` nicanáu`gui` lajíi` júu` ga` e nicafé`r` . **66** Joba` ijjal fí` óo` 'nú` cuaiñ` quiá` e júu` jo?

Joba` cañíi` i dsea` 'leáang` do:

—E jáb` e óo`bing` na dsee` , joba` dseáng` 'nè` e njúum`bre.

67 Jo canaaaiñ` 'ñíim`bre dsea` do jogui jmihiúfim`breiñ` cajo, jogui i liing`gui dsea` bár` moni` dsea` do **68** jo sì`r` lala:

—Song já` e 'nú`lin` i dsea` i sijeeeng`naa` do i nicá` nifi` qui`naa` , joba` ijmeé` júu` lana i` cabøøng` 'nú`!

Mí~ cajíng` Tá` Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Jo lajee` jo, dob guiring` Tá` Simón fí~ sigui` fí` lí` sì` 'nú` i

jimidsea` laniing` do fi` li` quiur` ta~.
Jo lajee` jo jaang` dseamf i` nijmoo`
ta~ e fi` jo cangoquiéeiñ` fi` li`
guiing` Tú` Simón jo casí` reiñ`:

—'Nu` cangf` ba` cajo cog` Jesus i`
seeng` fi` Galilea, ejá` leáa`?

⁷⁰ Jo Tú` Simón cañíir` quiá` i`
dseamf do jo cajíñ` casí` reiñ`:

—Ja` ñii` ee` e fi` jnea` na, dseamf.

⁷¹ Jo mi`míing` guijiù lajo
cangoquiéeng` Tú` Simón ff` o'nu`
quiá` e 'nuu` li` guiing` i` jmidsea`
laniing` do e quiur` ta~, jo fi` job
jiéng` gui jaang` dseamf cangá`
quiá`r`, jo cajmea`r` júu` jaléng` i`
dsea` caguaang` gui do jo casí` reiñ`:
—I` dseañu` na cangi`bre coo`

Jesus i` seeng` fi` Nazaret cajo.

⁷² Jo caleáb` catú` cañíi` Tú`
Simón jo cajíñ`:

—Ni` fi` ja` i` dseañu` do cuíing`
jnea` la, dseamf.

⁷³ Jo mi`míing` guijiù lajo i` dsea` i`
neáang` quiá` dogui cangoquiéeiñ`
fi` li` sing` Tú` Simón jo casí` reiñ`
do:

—'Nu` dseañu` e já`-ba` e ngi`
coo` Jesus cajo, co` coo` lajíi` jial
fó`, nabi nicuó` li`.

⁷⁴ Joba` cañíi`tu` Tú` Simón jo
casí` reiñ` do:

—iDseáng` e jáb` ni` fi` e ja` i`
dseañu` do cuíng` jnea` la!

Joba` ladsiff` lanab caqui` jaang`
tuidsée`.⁷⁵ Jo joguib` mi` cadse`-
dsíi` Tú` Simón e lajob cajíng` Jesus
lami` jeeng`gui mi` cajíñ` casí`r`
dsea` do lala: "Lajee` e ná`gui e
niquí` jaang` tuidsée`, 'nu` nifo`' ní`
ya` e ja` cuíñ` jnea`." Jo cagüi`ff`
Tú` Simón fi` caluu`, jo caqui`r`
dseañ` e ngocáng` dsíi` uíi` e
calíñ` fil` eáang`.

Mi` caguiéng` Jesus fi` quini` dseata`
Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18 :28-32)

27 Jo mi` ti` li` cajneá` e jmi`
jo, lajaléng` fii` jmidsea`
coo`-gui lajaléng` yuu` dsea`
coong` quiá` dsea` Israel casíiñ`
rø` quiá` jial laco` niguié`r` e
nijngáin` Jesus. ² Jo cató`bre dsea`
do e 'nuuiñ` jo cangojeáaiñ` fi`
quini` jaang` dsea` i` sii` Pilato i` líng`
jaang` dseata` romano.

Mi` cajúng` Judas Iscariote

³ Jo i` dseañu` i` sii` Judas Iscariote,
i` dsea` i` cajáng` Jesus fi` jaguó`
jaléng` i` dsea` do, mi` cangár` e
jaléng` i` dsea` i` ti` li` nijngám`-bre
Jesus, joba` job mi` ti` li` calilí`r`
lajíi` dsee` e ca'eer` do, jogui cajo`
dsíi` coo` lajíi` e nicajmér` do,
joba` cajábl`tur i` fii` jmidsea` do
coo`-gui jaléng` i` yuu` dsea` coong`
quiá` dsea` Israel do lajíi` e guigui`
í` cutee` e caíñ` quiá` e cajáñ`
Jesus do, ⁴ jo labal cajíñ` casí` reiñ`:

—Nicalee` baa dsee` e nicajáan`
fi` ni` 'mó` jaang` dseañu` i` ja`
rø`ong` dsee` jíi` capí`.

Joba` i` dsea` do cañíir` quiáñ`:

—¿E` cuaiñ` qui` jnea` e cajmee`
'nu` lajo? Cuaiñ` quiib` 'nu` e jo!

⁵ Jo i` Judas do fi` dob cabír` e
cuu` do fi` dsíi` sinúu` guá` fe` jo
cagüi`ff`bre jo cangote`r` si` luur` e
cangojngáang` 'niar`.

⁶ Jo jaléng` i` fi` jmidsea` do
casitíim`bre e cuu` do jo cajíñ`:

—E cuu` la nisi`li` coo`
jmi`øong` dsea`, jo ja` cuóong` fa`
e nidsitóo`gui fi` dsíi` guóo` li`
dsi`ma` cuu` quiá` guá`.

⁷Jo job mi~ casíiñ~ røø` e nilár~ coq` uø` cøo`~ e cuu~ do; jo e uø` jo sii` Uø` li~ uø` Dsea` Guóo`~ quiá`~ e Jmóor` Tu`. Jo job l~ cajme'r` coo` codsii` li~ ni'láaiñ~ jaléng` dsea` i jaléng` fi` caluu` i lingiing` júung` fi` fi` do. ⁸Joba` e uø` do sii` bi cajo latí` lana Uø` li~ Catuù` Jmi'øøng~. ⁹Jo job caliti` laco` jíi`~ e cajíng`~ i dsea` i calisí` Jeremías, jaang` i café` cuaiñ~ quiá`~ Fidiée` malif`gui eáang`, mi~ cajíñ`~ lala: “Cacá`bre laji` guigui` cutee` lf` laco`gui lajíi`~ 'móo`~ cacuø` dsea` Israel, ¹⁰jo cøo`~ e cuu~ job calár` e guóo`~ uø` e sii` Uø` li~ uø` dsea` Guóo`~ quiá`~ e Jmóo` Tu`, líi` laco`gui ta` e caquiú`~ Fíi`i.”

Mi~ caguiéng`~ Jesús fi` quini`~ dseata~ Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18 :33-38)

¹¹Jo mi~ caguiéng`~ Jesús fi` quini`~ i dseata~ i sii` Pilato do, jo f` cajmingf`r` Jesús:

—¿Su e já`ba` e 'nù` lin`~ dseata~ dsea` féng`~ i quie` nif` quiá`~ jaléng`~ dsea` góo`~ dsea` Israel?

—'Nùb` nicafée`gui` —cañíi`~ Jesús.

¹²Jo lajee` e teáang`~ i fi`~ jmidsea` do cøo`~ gui jaléng`~ yúu`~ dsea` cøøng`~ e jmóor` dsee` quiá`~ Jesús, dsu` dsea` do ja` e ngif` jíi`~ coo` quiá`~ i dsea` i. ¹³Jo uíi`~ joba` cajmingf`~ dseata~ Pilato cajmingf`r` Jesús jo cajíñ`~:

—¿Su ja` nuu`~ lajíi`~ dsee` e cuo`~ i dsea` na 'nù`?

¹⁴Jo dsu` Jesús ja` cañíir` jíi`~ camf`~ júu` quiá`~ dseata~ do; joba` i dseata~ do eáam` cangogá` dsíir` jo jo` ñir` e~ nijmé`guir.

Mi~ cahuí`~ ta` e nijúung`~ Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18 :38-19:16)

¹⁵Jo lajee` e jmiñ` e go`~ dsea` Israel iníi`~ e ja` quie`~ quiéeng`~ jo tñíng`~ i dseata~ do e láaiñ`~ jaang`~ dsea` sijníing`~ 'nññi`~ líi`~ doñi`~ ii`~ i niguíng`~ dsea` fi`~. ¹⁶Jo ie`~ jo ni'iüung`~ jaang`~ dsea` i ninica`llee` eáang`~ i sii`~ Jesús Barrabás. ¹⁷Joba` cajíng`~ i dseata~ do cajmingf`r`~ dsea` fi`~:

—¿I`~ dsea` iing`~ 'ná`~ e nilaan~? ~Su Jesús Barrabás ofa`~ Jesús i sii`~ Dsea` Jmáang`~ dob é?

¹⁸Jo dsu` calilíi`~ i dseata~ do e cajáng`~ i dseata~ do Jesús uíi`~ e dshuñim`bre quiá`~ dsea` do.

¹⁹Jo lajee` guiing`~ i dseata~ Pilato do fi`~ li~ quiñr`~ ta~, lajee` job caguiéng`~ júu` quiá`~ i dseamf` quiá`r`~ do jo sí`reñi!: “Ja` e jmoo`~ jíi`~ coo` cøo`~ i dseañu`~ i ja` dsee`~ røøng`~ na, dsuco`~ dsilóo`bi gab` caquíi` uíi` quiá`r`~.”

²⁰Jo dsu` jaléng`~ i fi`~ jmidsea` do cøo`~ gui jaléng`~ yúu`~ dsea` cøøng`~ cacóoñiñ`~ dsíi` jaléng`~ dsea` fi`~ e laco` nileáng`~ i Barrabás do jogui e nijúum`~ Jesús. ²¹Jo dsu` i dseata~ Pilato do cajmingf`~ tur calé`~ catú`~ dsea` fi`~ jo cajíñ`~:

—¿I`~ lajee` i dseañu`~ gáng`~ la iing`~ 'ná`~ e nilaan~? ~Su Jesús ofa`~ Barrabás?

Joba` i dsea` fi`~ do cañíir`~ jo cajíñ`~:

—iLeaang`~ Barrabás!

²²Jo caleá` catú`~ cajmingf`~ tu dseata~ Pilato jo cajíñ`~:

—Jo ie`~ gui nijmee`~ jnea`~ jóng cøo`~ Jesús i sii`~ Dsea` Jmáang`~ la?

Joba` lajíim`~ i dsea` fi`~ do cañíir`~ jo cajíñ`~:

—¡Güítáin̄ fi' dse' crúu'!

²³Joba' cañíi` dseata~ Pilato quiá` i dsea` fii` do jo cajíñ` casí` reiñ`:

—¿E`gui e ga` e nícajméer` e catfiñ` lajo?

Jó dsh' caleáb`tu cacuø' i dsea` fii` do 'goo' jo cajíñ`:

—¡Güítáin̄ fi' dse' crúu'!

²⁴Jó coqob` mñ` jo ñi` dseata~ Pilato e` nijmé guir, co` dseáng` gab` ta' i dsea` do mñl` e mir` e nitáng` Jesús fi' dse' crúu', joba' caquiø'r` ta` dsea` quiá'r` e cangoquieñ` jmiñ` jo caru'r` guóor` fi' quini` jaléng` dsea` fii` jo cajíñ`:

—Ja` dsee` quié`e lajíil` 'mó` nitíng` i dseañu` la, co` cuaiñ` quíi` 'ná` yaam`ba` na.

²⁵Joba' lajiim` dsea` fii` cañíir`:

—¡Jneab` coliing` cóo` jaléng` joo`naa` nine` ni`naa` lajíil` 'mó` quiá` i dseañu` na!

²⁶Jó dseata~ Pilato caleáam`bre Barrabás; jo caquiø'r` ta` e cabóom` Jesús, jo mifíing` cajám`bre dsea` do e quiá` nitáin̄ do fi' dse' crúu`.

²⁷Jó jaléng` 'lée` quiá` i dseata` do cató`bre Jesús fi' 'nuff jo casíñ` yaaiñ` lacúng` lajíng` laco` sing` dsea` do. ²⁸Jó i `llee` do ca`uø`bre si` Jesús jo ca`iaiñ` dsea` do coo` jmáang` 'mi` e ná`. ²⁹Jogui catá`r` coo` li` corona e líi` cóo` layaang` tóo` fi` mogui` dsea` do, jogui coo` si` cacuø'r` dsea` do jo casaiñ` do fi` guóor` dsée`. Jó mi` cangf` jo, casí`r` uø` jnír` fi` quini` dsea` do jo lóoñ` dsea` do jo sfr` lala:

—¡Majmiféng`naa` dseata` dsea` féng` quiá` dsea` Israel!

³⁰Jogui níim`bir dsea` do cajo, jo cóo` e si` e cacuø'r` dsea` do, cóo` e job canaañ` bár` fi` mogui`

dsea` do. ³¹Jó mi` cangf` e jmóor` ta` lóøng` dsea` do, cajéb`tur e jmáang` 'mi` do jo caquing`tur dsea` do siñ` e lamí` qui'r`, jo cajéem`bre dsea` do fi` lí` nitáin̄ fi` dse' crúu`.

Mi` catáng` Jesús fi` dse' crúu`

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³²Jó lajee` e ningolíiñ` jéeiñ` dsea` do, cajíñ` jaang` dseañu` guíal` fi` i sii` Simón i niseeng` fi` coo` fii` e sii` Cirene; jo caquiø` i dsea` i jéeng` Jesús do ta` i dseañu` fi` e cajéeiñ` do crúu` quiá` Jesús.

³³Jó mi` caguilíiñ` fi` coo` li` sii` Gólgota e guóng` Cuø` Mogui` 'Lih` , ³⁴jo fi` job cacuø'r` Jesús jmí` mñl` huiing` jö` e tñ` e sicáang` cóo` jmí` dsi` e guí` ; jo coo` ni`ba` cali`iing` dsea` do ca`i`r` , jo jo` cali`iing` guir fa` ca`i`r` guir.

³⁵Joba' mi` ti` li` nicateáaiñ` Jesús fi` dse` crúu` , i `llee` do canaañ` cóor` e laco` nigüeáng` i` nilí` i nicóo` e si` dsea` do. ³⁶Jó mi` cangf` jo, dob caguár` e jmóor` i` Jesús lajee` táang` dsea` do fi` dse` crúu` . ³⁷Jó fi` yú` gui` dsea` do catéer` coo` li` tóo` júu` e fé` e` uiing` quiá` e jmáang` dsea` ír` lado, jo lalab tóo` : "I lab Jesús, dseata` dsea` féng` quiá` dsea` Israel."

³⁸Jó gág` ii` catáng` fi` dse` crúu` coliing` cóo` Jesús cajo, jmá` jáng` crúu` la jaañ` do, jaañ` do táaiñ` li` dsée` jo jaang` guíñ` do li` li` tuung` . ³⁹Jó jaléng` dsea` i ngíing` fi` lí` tåang` Jesús fi` dse` crúu` do, gab` fé`r` ui` quiá` dsea` do jo lico` guia`r` mogui`bre jöøin` dsea` do jo fé`r` :

⁴⁰—"Nù` dsea` fó` e niqui` guá` jo nijmée`tu` calé` catú` cóo` 'ni`

jmiī. Jo song jál̄ e 'ná lin' Jógo' Fidiéē i camínḡ do, joba' ileaanḡ uo' li tán̄ na jóng!

⁴¹ Jo lajobi jalénḡ fiī jmidseā cajo cóo'̄ gui jalénḡ tifa'̄ quiá'̄ júū quiá'̄ tā quiá'̄ dseā Israel cóo'̄ gui jalénḡ yáa'̄ dseā cóonḡ quiá'̄ lóom̄ bre dseā do jo fé'r:

⁴²—Caleáam̄ bre jalénḡ dseā jiénḡ jo lajo güileáanḡ 'ñia'l̄ r̄ lana. Jo song jál̄ e líiñ̄ dseatā dseā fén̄ quiá'̄ dseā Israel, joba' güijiáanḡ 'ñia'l̄ r̄ li táiñ̄ fí̄ dsē crúū na jo lajoguiba' jál̄ niliñ̄ iī jóng e líiñ̄ i Jógo' Fidiéē camínḡ do. ⁴³ Jo song dseáanḡ jál̄ líiñ̄ e Fidiéē seen̄ cóo'r̄, joba' ib̄ catínḡ nileáanḡ ír̄ lana song dseáanḡ jál̄ e iinḡ neiñ̄; co' nicajím̄ bir e líiñ̄ i Jógo' Fidiéē camínḡ do, ejá̄ leáa'?

⁴⁴ Jo jí̄gui jalénḡ i iī i táanḡ cáanḡ Jesúus do, gab' fé'r̄ uiī quiá'̄ dseā do cajo.

Mí̄ cajúnḡ Jesúus

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Jo mī tí̄ lī cat̄ guieñ̄ jo cartí̄ la iī 'nī e ca'lóō dseáanḡ canuñ̄ sób̄ fí̄ e guóō uó̄ jo. ⁴⁶ Jo lajeē job mī ca'lóō Jesúus e teá̄ jo cajíñ̄:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —e guónḡ: Fidiéē quié'e, Fidiéē quié'e, ejiali'̄ nicatiun̄ jnea~?

⁴⁷ Jo i liinḡ i dseā i teáanḡ do iē jo canúur̄ e cajínḡ Jesúus lajo, joba' cajíñ̄:

—I Líī tó̄ i dseā na, jaanḡ dseā i café̄ cuaiñ̄ quiá'̄ Fidiéē malif̄ gui eáanḡ.

⁴⁸ Jo ladsifí̄ lanab jaanḡ lajeē i dseā do cangór̄ güi'líī jo

cangoquier̄ coō joō jo cajmi'lear̄ cóō i jmí̄ míf̄ huínḡ jój̄ e tí̄ jo caquidsir̄ fí̄ coō yá̄ siī jo calúuiñ̄ fí̄ mo'oō dseā do e laco' niyáuiñ̄.

⁴⁹ Jo dsu' i dseā cagviaanḡ gui do cajíñ̄:

—Jéenḡ gui cateá̄, nē duu' su niguéenḡ i Líī do i nileánḡ ír̄.

⁵⁰ Jo Jesúus caléb̄ catú̄ ca'óor̄ teá̄ lado, jo ngí̄ jo cajúm̄ bre. ⁵¹ Jo ladsifí̄ lajob calf̄ tý̄ dseá̄ joō e 'mī' e í̄' quiá'̄ joō guá̄' fé'r̄ e sī' fí̄ Jerusalén, co' casínḡ catí̄ yá̄' jogui cartí̄ uiī. Jogui cajo cajó̄' uó̄ jogui cassinḡ jalé̄' cuū' cóō', ⁵² jogui jalé̄' eē lī teáanḡ' líī' canab'; jogui fíim̄ jalénḡ dseā quiá'̄ Fidiéē i nicajúnḡ lamī jéenḡ gui cajíb̄' tur̄. ⁵³ Jo mī cangf̄ e cají'tu Jesúus, jo jalénḡ i dseā i cají'tu do cangolíñ̄ fí̄ Jerusalén fí̄ lí̄ líī fí̄ güeanḡ' quiá'̄ Fidiéē, jo fíim̄ dseā i cangánḡ ír̄ fí̄ jo.

⁵⁴ Jo mī cangá̄ i fí̄ 'léē do cóō'̄ gui jalénḡ i dseā i teáanḡ' cóō'r̄ do i jmóō ī Jesúus jial cajó̄' uó̄ jogui cóō' jalé̄' e calf̄ gui do, joba' eáam̄ cafóiñ̄ jóng jo cajíñ̄:

—E nijáb̄ e i dseañu' na líiñ̄ i Jógo' Fidiéē camínḡ do.

⁵⁵ Jo iē jo dob teáanḡ i fíinḡ dseañf̄ i jóø̄ catí̄ huíī i nicajalíinḡ cóō'̄ Jesúus catí̄ lī se' Galilea jogui i nicajmicóō' quiá'̄ r̄ cajo. ⁵⁶ Jo jeē jalénḡ i dseam̄ ī' quiéenḡ Yá̄ ī seenḡ fí̄ Magdala, jogui Yá̄' niquiá'̄ Tiáā' cóō' Sé̄, jogui niquiá'̄ jalénḡ' joō' yáa'̄ Zebedeo cajo.

Mí̄ ca'ánḡ Jesúus

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Jo mī tí̄ lī ngóō ca'l̄' náū', caguié̄ jaanḡ dseañu' i seā cuū'

eáang' i sii` Sé` i seeng` fí` coo`
fi` e sii` Arimatea, jo í` cangi`bre
cóo` Jesúus lami` jéeng`gui cajo.
58 Jo i dseañu` í` cangó`bre fí` lí`
guiing` dseata` Pilato jo cangomir`
fi` e fa` ni'láam`bre Jesúus. **Joba`**
cacuób` i dseata` Pilato do fí`
lajo. **59** Jo cangojíam` i Sé` do
Jesúus fí` lí` táaiñ` fí` dse` crúu`, jo
caquíin` dsea` do cóo` coo` 'mi'`
té` e niguo`^, **60** jo cango'áam`bre
dsea` do fí` coo` dsí` tó` lí` ja` ii` mi`
áang` jíi` jaang`; jo uó` quiá`bre lí`
lí` ca'áaiñ` dsea` do, jo ja` mi` ngóo`
eáang` caquiú`r` ta` e calf` e too`
éé` do. **Jo** mi` ti` lí` calf`, caquiéer`
coo` cuu` e dsée` e otoo` éé` do
jo cangám`bre jóng. **61** Dsu` i Yá` i
seeng` fí` Magdala do cóo` gui` i Yá`
jaang`gui do, dob cajer` fí` quini` e
too` éé` e lí` ca'áng` Jesúus.

Mí` cajmée` dsea` í` oo` éé` quiá` Jesús

62 Jo mi` ti` lí` cajneá` e jmií`
coo`gui do, jo ie` jo cangotíng` jmií`
e jmií`ing` jaléng` dsea` Israel, job
mi` cangolíng` jaléng` fí` jmidsea`
quiá` dsea` Israel coliing` cóo`
jaléng` dsea` Israel i líng` dsea`
fariseo fí` lí` guing` dseata` Pilato jo
casí`reiñ` do:

63 —Dseata` qui`ii', tóob` dsí`naa`
e ie` lamí` seeng`gui i dsea` i jmigoo`
do cajíñ` e mi` ningí` ni` jmií` e
cajúiñ`, nijib`túr calé` catú`.

64 Jo uiing` e joba` sii`naa` 'nu` e
nijmé` dsea` ib` e lí` ca'áng` dsea`
do lajee` 'ni` jmií`, co` jial fíng`
lajee` dsea` quiá`bre nijaliing` e
uó` jo niguím`bre dsea` do, jo mi`
nilicøong`gui lajo nijmigoo` e
nicajib`tú dsea` do. Jogui song nilí`

lajo, joba` eáang`gui b` ga` nilí` jóng
laco`gui latí` mi` uii` do.

65 Joba` cañí` dseata` Pilato jo
cajíñ`:

—Lab teáang` 'lée` i cuóøng` lí`
jmeáang`na` ta` i njmé` í` oo` éé`.
Jo güülfing`na` coliing` cóo`r` jo
güijmee`na` í` car` jié` jíi` lí` quí`
jmíi` fí` jo.

66 Jo cangolíim`biñ` do cóo`
'lée` do jo cajmér` li` fí` e cuu` fí` e
jni` e oo` éé` do e laco` ja` ii` cuóøng`
nineá`; jo dob caseáaiñ` 'lée` i
caguá` cajmée` í` e fí` jo.

Mí` cají`tu Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 Jo mi` ti` lí` cangí` e jmií`
e jmií`ing` jaléng` dsea`
Israel e lí` lí` ngóo` nijneá` e jmií`
la`uui` quiá` semaan`, jo cangojóo`
Yá` i seeng` fí` Magdala cóo`gui i
Yá` jaang`gui do fí` lí` ca'áng` Jesúus.
2 Jo lajee` job mi` cajó` uó` e eáang`,
co` jaang` ángel i líng` guotí`
Fidié` cajgáng` fí` yú` jmigú` ie`
jo, jo cangoquiéeiñ` fí` oo` éé` quiá`
Jesúus, jo cajé`r` e cuu` fí` e jni` e
oo` éé` do, jo fí` ni` job caguár`. **3** Jo
dseáng` jlo` jing` i ángel do lí`
laco`gui la jnéeng` jí` mi` jmjineá`
güüñiá` jí` re!, jogui jlo` tee` si`r`
cajo dseáng` lí` laco` la tee` joob`
dseáng`**4**. **Jo** i 'lée` i teáang` jmoo`
í` e oo` éé` do dsíng` cajléiñ` dsu`
uíi` e gól`r` jo jí`gui cartí` ca`íng`
dsír`. **5** Jo i ángel do casí`r` i dseam`
do jo cajíñ`:

—Ja` fóøng`na` jíi` coo`, co` ni`baa
guiá` e Jesúus dsea` 'náng`na` i
cajúng` fí` dse` crúu` do. **6** Jo dsu`
jo` iuuiñ` fí` la lana, co` nicají`bre
lí` laco`gui cajíñ` ie` lami` cangir`

cóo'~ 'ná' do. Ñilíng~na! ñijóo~na'
fí~ lí~ ca'láang~ dsea` ír. ⁷Joba' fíi~ i
'ná' lana, güiliing~tu' lajminá~ jo
güijmée~na! júu~ jaléng~ dsea` quiá'r~
e nicajíb~tur jo jeéng~guir nidsér~
fí~ lí~ se~ Galilea laco'gui 'ná', jo fí~
job nimáang~na're. Jo jíi~ lanab júu~
quiee~ quíi~na! lana.

⁸Joba' i dseamf~ do caquim~bre
lajminá~ e fí~ oo~ éé~ do, jo lajee~
jo dseáng~ 'gó~bre jogui dseáng~
dsíng~ iáang~ dsíir~ cajo. Jo jmináb~
cangolíiñ~ e cangocóor~ e júu~ do fí~
quini~ jaléng~ i dsea` quiá~ Jesús
do. ⁹Jo jo huóo~ líi~ lajo, coq~ m~
cajmijnéeng~ 'ñia! Jesús fí~ quini~
i dseamf~ do jo caféng~neiñ~ do. Jo
cangoquiéem~bi i dseamf~ do cajo fí~
lí~ sing~ dsea` do jo canaaíñ~ do ríir~
tii~ dsea` do jo lajee~ jo jmiféng~neiñ~.
¹⁰Joba' cajíng~ Jesús casír~ i dseamf~
do:

—Ja` fóøng~na! jíi~ coo~, jo
güiliing~na! lana jo güisíi~na! jaléng~
dsea` quié~ e i líing~ laco' rún~n e
güidsilíiñ~ fí~ lí~ se~ Galilea lajminá~,
jo fí~ job níjí~ rú~naa! cóo'r~.

Lajíi~ júu~ quiá~ 'léé~ e casír~ fíi~ jmíidsea`

¹¹Jo lajee~ e ngolíng~ i dseamf~ do,
i líing~ i 'léé~ i teáang~ jmóo~ í~ do
caguilíiñ~ fí~ jee~ fíi~ jo casír~ jaléng~ i
fíi~ jmíidsea` do laji~ e calf~ do. ¹²Joba'
i fíi~ jmíidsea` do cangolíim~bre e
cangosiiñ~ cóo~ jaléng~ yáa~ dsea`
cóong~ quiá~ dsea` Israel cuaiñ~
quiá~ lajíi~ júu~ e nisea` quiá~ Jesús
do. Joba' casíiñ~ e cacuó'r~ jmigui~
cuu~ i 'léé~ do ¹³jo casír~ reiñ~ do lala:

—Lalab júu~ nijmitíng~na!, e
lajee~ uóo~ e teng~na! güíim~ba!,
caguilíng~ i dsea` quiá~ Jesús do jo

caguíim~bre dsea` do fí~ dsíi~ tó~ éé~.
¹⁴Jogui song niliñi~ dseata~ lajíi~ e
júu~ jo, joba' jneab~ nine~naa! jial
laco' nisiing~naa! cóo'r~ e laco' ja~
ni'uíng~ huíng~ quíi~na!.

¹⁵Jo ca'ím~ i 'léé~ do e cuu~ do jo
cajmée~bre lajíi~ júu~ e nisinú'r~. Jo
lajob jíi~ líi~ júu~ e ngí~ cartí~ jmíi~
na jee~ jaléng~ dsea` Israel.

Lajíi~ júu~ e ca'íi~ Jesúz quiá~ dsea` quiá'r~

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶Joba' lajob cajmée~ i dsea`
guijáng~ quiá~ Jesús do,
cangolíim~bre fí~ lí~ se~ Galilea
jo cangolíiñ~ fí~ coo~ yá~ mó~ fí~ lí~
caquiú~ Jesús ta~. ¹⁷Jo m~ tí~ lí~
cangáiñ~ Jesús, eáam~ cajmífeíñ~
dsea` do, jo dsu~ seem~bi i líing~ cajo
i ja` já~ líing~ e dsea` do Jesús. ¹⁸Jo
cangoquiéem~ Jesús fí~ quiá~gui
laco' teáaiñ~ do jo casír~ dsea` do
lala:

—Fidiée~ nicacuó'r~ jnea~ e niquiú~
ta~ fí~ latóøng~ fí~ ñíff~ jogui fí~ ni~
guóo~ uó~ la. ¹⁹Joba' güiliing~na! fí~
jalé~ fíi~ e sea` fí~ jmigüí~, jo jmee~na!
e niquí~ jíng~ yaang~ dsea` e laco'
ni'uíñ~ dsea` quié~e; jogui miffing~
seaang~na'r jmíi~ la'eáang~ cóo~ júu~
quiá~ Tiquié~e Fidiée~ jogui la'eáang~
cóo~ jnea~, i Jóor~ camíing~ do, jogui
la'eáang~ cóo~ Jmiguí~ quiá~ Fidiée~
cajo, ²⁰jogui ée~na'r jial laco' nijmitir~
lajalé~ e júu~ quiá~ Fidiée~ e nicaffí~ i
'ná' e nijmití~na!. Jogui güiliñí~na!
guié~ e seem~baa cóo~ 'ná' lacoo~
jmíi~ lacoo~ jmíi~, jo dseáng~ lajob nilí~
car~ ngongí~ jmíi~.

Jo lajob nilí~.

Jo lanab jíi~ líi~ júu~ quiá~ Fidiée~
e cajme~ Mateo.